യുദ്ധകാണ്ഡം

നാരായണ ഹരേ! നാരായണ ഹരേ!
നാരായണ ഹരേ! നാരായണ ഹരേ!
നാരായണ! രാമ! നാരായണ! രാമ!
നാരായണ! രാമ! നാരായണ! ഹരേ!
രാമ! രമാരമണ! ത്രിലോകീപതേ!
രാമ! സീതാഭിരാമ! ത്രിദശപ്രഭോ!
രാമ! ലോകാഭിരാമ! പ്രണവാത്മക!
രാമ! നാരായണാത്മാ രാമ! ഭൂപതേ!
രാമകഥാമൃതപാനപൂർണ്ണാനന്ദ-
സാരാനുഭൂതിയ്ക്കു സാമ്യമില്ലേതുമേ.
ശാരികപ്പൈതലേ! ചൊല്ലുചൊല്ലിന്നിയും
ചാരുരാമായണയുദ്ധം മനോഹരം
ഇത്ഥമാകർണ്ണ്യകിളിമകൾ ചൊല്ലിനാൾ
ചിത്തം തെളിഞ്ഞുകേട്ടീടുവിനെങ്കിലോ.
ചന്ദ്രചൂഡൻ പരമേശ്വരനീശ്വരൻ
ചന്ദ്രികാമന്ദസ്മിതം പൂണ്ടരുളിനാൻ.
ചന്ദ്രാനനേ! ചെവിതന്നു മുദാ രാമ-
ചന്ദ്രചരിതം പവിത്രം ശൃണു പ്രിയേ!

ശ്രീരാമാദികളുടെ നിശ്ചയം

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ ഭുവനൈകനായകൻ
താരകബ്രഹ്മാത്മകൻ കരുണാകരൻ
മാരുതി വന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ടുള്ളി-
ലാരൂഢമോദാലരുൾചെയ്തിതാദരാൽ:
'ദേവകളാലുമസാദ്ധ്യമായുള്ളോന്നു
കേവലം മാരുതി ചെയ്തതോർക്കും വിധൗ

ചിത്തേ നിരൂപിയ്ക്കപോലുമശക്യമാ-
മബ്ധി ശതയോജനായതമശ്രമം
ലംഘിച്ചു രാക്ഷസവീരരേയും കൊന്നു
ലങ്കയും ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചിതു വിസ്മയം.
ഇങ്ങനെയുള്ള ഭൃത്യന്മാരൊരുത്തനു-
മെങ്ങുമൊരുനാളുമില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
എന്നെയും ഭാനുവംശത്തെയും ലക്ഷ്മണൻ
തന്നെയും മിത്രാത്മജനെയും കേവലം
മൈഥിലിയെക്കണ്ടു വന്നതുകാരണം
വാതാത്മജൻ പരിപാലിച്ചിതു ദൃഢം.
അങ്ങനെയായതെല്ലാമിനിയുമുട-
നെങ്ങനെ വാരിധിയെക്കടന്നീടുന്നു?
നക്രമകരചക്രാദിപരിപൂർണ്ണ-
മുഗ്രമായുള്ള സമുദ്രം കടന്നുപോയ്
രാവണനെപ്പടയോടുമൊടുക്കി ഞാൻ
ദേവിയെയെന്നു കാണുന്നിതു ദൈവമേ!'
രാമവാക്യം കേട്ടു സുഗ്രീവനും പുന-
രാമയം തീരുമാറാശു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'ലംഘനം ചെയ്തു സമുദ്രത്തെയും ബത
ലങ്കയും ഭസ്മീകരിച്ചവിളംബിതം
രാവണൻതന്നെസ്സകുലം കൊലചെയ്തു
ദേവിയേയും കൊണ്ടുപോരുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
ചിന്തയുണ്ടാകരുതേതുമേ മാനസേ
ചിന്തയാകുന്നതു കാര്യവിനാശിനി.
ആരാലുമോർത്താൽ ജയിച്ചുകൂടാതൊരു
ശൂരരിക്കാണായ വാനരസഞ്ചയം.
വഹ്നിയിൽ ചാടേണമെന്നു ചൊല്ലീടിലും
പിന്നെയാമെന്നു ചൊല്ലുന്നവരല്ലിവർ,

വാരിധിയെക്കടപ്പാനുപായം പാർക്ക
നേരമിനിക്കളയാതെ രഘുപതേ!
ലങ്കയിൽചെന്നു നാം പുക്കിതെന്നാകിലോ
ലങ്കേശനും മരിച്ചാനെന്നു നിർണ്ണയം.
ലോകത്രയത്തിങ്കലാരെതിർക്കുന്നിതു
രാഘവാ! നിൻതിരുമുമ്പിൽ മഹാരണേ.
അസ്ത്രേണ ശോഷണംചെയ്ക ജലധിയെ
സത്വരം സേതു ബന്ധിയ്ക്കിലുമാം ദൃഢം.
വല്ലകണക്കിലുമുണ്ടാം ജയം തവ
നല്ല നിമിത്തങ്ങൾ കാൺക രഘുപതേ!'
ഭക്തിശക്ത്യന്വിതമിത്രപുത്രോക്തിക-
ളിത്ഥമാകർണ്യ കാകുൽസ്ഥനും തൽക്ഷണേ
മുമ്പിലാമ്മാറു തൊഴുതുനില്ക്കും വായു-
സംഭവനോടു ചോദിച്ചരുളീടിനാൻ:

ലങ്കാവിവരണം

'ലങ്കാപുരത്തിങ്കലുള്ള വൃത്താന്തങ്ങൾ
ശങ്കാവിഹീനമെന്നോടറിയിയ്ക്ക നീ.
കോട്ടമതിൽ കിടങ്ങെന്നിവയൊക്കവേ
കാട്ടിത്തരികവേണം വചസാ ഭവാൻ.'
എന്നതു കേട്ടു തൊഴുതു വാതാത്മജൻ
നന്നായ് തെളിഞ്ഞുണർത്തിച്ചരുളീടിനാൻ:
'മദ്ധ്യേ സമുദ്രം ത്രികൂടാചലം വളർ-
ന്നത്യുന്നതമതിൽ മൂർദ്ധ്നി ലങ്കാപുരം.
പ്രാണഭയമില്ലയാതെ ജനങ്ങൾക്കു
കാണാം കനകവിമാനസമാനമായ്.
വിസ്താരമുണ്ടങ്ങെഴുനൂറു യോജന
പുത്തൻ കനകമതിലതിൻ ചുറ്റുമേ.

YUDH

ഗോപുരം നാലു ദിക്കിങ്കലുമുണ്ടതി-
ശോഭിതമായതിനേഴു നിലകളും.
അങ്ങനെതന്നെയതിനുള്ളിലുള്ളിലായ്
പൊങ്ങും മതിലുകളേഴുണ്ടൊരുപോലെ.
ഏഴിനും നന്നാലു ഗോപുരപംക്തിയും
ചുഴവുമായിരുപത്തെട്ടു ഗോപുരം.
എല്ലാറ്റിനും കിടങ്ങുണ്ടത്യഗാധമായ്
ചൊല്ലുവാൻ വേല യന്ത്രപ്പാലപംക്തിയും.
അണ്ടർകോൻ ദിക്കിലെഗ്ഗോപുരം കാപ്പതി-
നുണ്ടു നിശാചരന്മാർ പതിനായിരം.
ദക്ഷിണഗോപുരം രക്ഷിച്ചുനില്ക്കുന്ന
രക്ഷോവരരുണ്ടു നൂറായിരം സദാ.
ശക്തരായ് പശ്ചിമഗോപുരം കാക്കുന്ന
നക്തഞ്ചരരുണ്ടു പത്തുനൂറായിരം.
ഉത്തരഗോപുരം കാത്തുനില്പാനതി-
ശക്തരായുണ്ടൊരു കോടി നിശാചരർ.
ദിക്കുകൾ നാലിലുമുള്ളതിലർദ്ധമു-
ണ്ടുഗ്രതയോടു നടുവു കാത്തീടുവാൻ
അന്തഃപുരം കാപ്പതിനുമുണ്ടത്രപേർ
മന്ത്രശാലയ്ക്കുണ്ടതിലിരട്ടിജ്ജനം.
ഹാടകനിർമ്മിതഭോജനശാലയും
നാടകശാല നടപ്പന്തൽ പിന്നെയും.
മജ്ജനശാലയും മദ്യപാനത്തിനു
നിർജ്ജനമായുള്ള നിർമ്മലശാലയും.
ലങ്കാവിരചിതാലങ്കാരഭേദമാ-
തങ്കാപഹം പറയാവല്ലനന്തനും.
തല്പുരംതന്നിൽ നീളെത്തിരഞ്ഞേനഹം
മല്ലിതാവിൻ നിയോഗേന ചെന്നേൻ ബലാൽ

പുഷ്പിതോദ്യാനദേശേ മനോമോഹനേ
പത്മജാദേവിയേയും കണ്ടു കൂപ്പിനേൻ.
അംഗുലീയം കൊടുത്താശു ചൂഡാരത്ന-
മിങ്ങു വാങ്ങിക്കൊണ്ടടയാളവാക്യവും
കേട്ടു വിടവഴങ്ങിച്ചു പുറപ്പെട്ടു
കാട്ടിയേൻ പിന്നെക്കുറഞ്ഞോരവിവേകം.
ആരാമമെല്ലാം തകർത്തതു കാക്കുന്ന
വീരരെയൊക്കെ ക്ഷണേന കൊന്നീടിനേൻ.
രക്ഷോവരാത്മജനാകിയ ബാലക-
നക്ഷകുമാരനവനെയും കൊന്നു ഞാൻ
എന്നുവേണ്ടാ ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞീടുവൻ
മന്നവ! ലങ്കാപുരത്തിങ്കലുള്ളതിൽ
നാലൊന്നു സൈന്യമൊടുക്കി വേഗേന പോയ്
കാലേ ദശമുഖനെക്കണ്ടു ചൊല്ലിയേൻ.
നല്ലതെല്ലാം പിന്നെ, രാവണൻ കോപേന
ചൊല്ലിനാൻ തന്നുടെ ഭൃത്യരോ‘ടിപ്പഴേ
കൊല്ലുക വൈകാതിവനെ’യെന്നനേരം
കൊല്ലുവാൻ വന്നവരോടു വിഭീഷണൻ
ചൊല്ലിനാനഗ്രജൻതന്നോടുമാദരാൽ:
‘കൊല്ലുമാറില്ല ദൂതന്മാരെയാരുമേ
ചൊല്ലുള്ള രാജധർമ്മങ്ങളറിഞ്ഞവർ
കൊല്ലാതയയ്ക്കടയാളപ്പെടുത്തതു
നല്ലതാകുന്നതെ’ന്നപ്പോൾ ദശാനനൻ
ചൊല്ലിനാൻ വാലധിയ്ക്കഗ്നി കൊളുത്തുവാൻ
സസ്നേഹവാസസാ പുച്ഛം പൊതിഞ്ഞവ-
രഗ്നികൊളുത്തിനാരപ്പോളടിയനും
ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചേനിരുനൂറു യോജന
വട്ടമായുള്ള ലങ്കാപുരം സത്വരം

മന്നവ! ലങ്കയിലുള്ള പടയിൽ നാ-
ലൊന്നുമൊടുക്കിനേൻ ത്വൽപ്രസാദത്തിനാൽ.
ഒന്നുകൊണ്ടുമിനിക്കാലവിളംബനം
നന്നല്ല പോക പുറപ്പെടുകാശു നാം.
യുദ്ധസന്നദ്ധരായ് ബദ്ധരോഷം മഹാ-
പ്രസ്ഥാനമാശു കുരു ഗുരുവിക്രമം.
സംഖ്യയില്ലാതോളമുള്ള മഹാകപി-
സംഘേന ലങ്കാപുരിയ്ക്കു ശങ്കാപഹം
ലംഘനംചെയ്തു നക്തഞ്ചരനായക-
കിങ്കരന്മാരെ ക്ഷണേന പിതൃപതി-
കിങ്കരന്മാർക്കു കൊടുത്തു, ദശാനന-
ഹുങ്കൃതിയും തീർത്തു സംഗരാന്തേ ബലാൽ
പങ്കജനേത്രയെക്കൊണ്ടുപോരാം വിഭോ!
പങ്കജനേത്ര! പരംപുരുഷ! പ്രഭോ!

യുദ്ധയാത്ര

അഞ്ജനാനന്ദനൻ വാക്കുകൾ കേട്ടഥ
സഞ്ജാതകൗതുകം സംഭാവ്യ സാദരം
അഞ്ജസാ സുഗ്രീവനോടരുൾചെയ്തിതു
കഞ്ജവിലോചനനാകിയ രാഘവൻ:
'ഇപ്പോൾ വിജയമുഹൂർത്തകാലം പട-
യ്ക്കുല്പന്നമോദം പുറപ്പെടുകേവരും.
നക്ഷത്രമുത്രമതും വിജയപ്രദം
രക്ഷോജനർക്ഷമാം മൂലം ഹതിപ്രദം.
ദക്ഷിണനേത്രസ്ഫുരണവുമുണ്ടു മേ
ലക്ഷണമെല്ലാം നമുക്കു ജയപ്രദം
സൈന്യമെല്ലാം പരിപാലിച്ചുകൊള്ളണം
സൈന്യാധിപനായ നീലൻ മഹാബലൻ.

മുമ്പും നടുഭാഗവുമിരുഭാഗവും
പിൻപടയും പരിപാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
വമ്പരാം വാനരന്മാരെ നിയോഗിയ്ക്ക
രംഭപ്രമാഥിപ്രമുഖരായുള്ളവർ.
മുമ്പിൽ ഞാൻ മാരുതി കണ്ഠവുമേറി മൽ-
പിമ്പേ സുമിത്രാത്മജനംഗദോപരി
സുഗ്രീവനെന്നെപ്പിരിയാതരികവേ
നിർഗ്ഗമിച്ചീടുക മറ്റുള്ള വീരരും.
നീലൻ ഗജൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ ബലി
ശൂലിസമാനനാം മൈന്ദൻ വിവിദനും.
പങ്കജസംഭവസൂനു സുഷേണനും
തുംഗൻ നളനും ശതബലി താരനും.
ചൊല്ലുള്ള വാനരനായകന്മാരോടു
ചൊല്ലുവാനാവതല്ലാതൊരു സൈന്യവും.
കൂടിപ്പുറപ്പെടുകേതുമേ വൈകരു-
താടലുണ്ടാകരുതാർക്കും വഴിയ്ക്കെടോ!
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു മർക്കടസൈനിക-
മദ്ധ്യേ സഹോദരനോടും രഘുപതി
നക്ഷത്രമണ്ഡലമദ്ധ്യേ വിളങ്ങുന്ന
നക്ഷത്രനാഥനും ഭാസ്കരദേവനും
ആകാശമാർഗ്ഗേ വിളങ്ങുന്നതുപോലെ
ലോകനാഥന്മാർ തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാർ.
ആർത്തുവിളിച്ചു കളിച്ചു പുളച്ചു ലോ-
കാർത്തി തീർത്തീടുവാൻ മർക്കടസഞ്ചയം
രാത്രിഞ്ചരരേശ്വരരാജ്യംപ്രതി പര-
മാസ്ഥയാ വേഗാൽ നടന്നുതുടങ്ങിനാർ.
രാത്രിയിലൊക്കെ നിറഞ്ഞു പരന്നൊരു
വാർദ്ധി നടന്നങ്ങടുക്കുന്നതുപോലെ

ചാടിയുമോടിയുമോരോ വനങ്ങളിൽ
തേടിയും പക്വഫലങ്ങൾ ഭുജിക്കയും
ശൈലവനനദീജാലങ്ങൾ പിന്നിട്ടു
ശൈലശരീരികളായ കപികുലം
ദക്ഷിണ സിന്ധുതന്നുത്തരതീരവും
പുക്കു മഹേന്ദ്രാചലാന്തികേ മേവിനാർ.
മാരുതിതന്നുടെ കണ്ഠദേശേനിന്നു
പാരിലിറങ്ങി രഘുകുലനാഥനും
താരേയകണ്ഠമമർന്ന സൗമിത്രിയും
പാരിലിഴിഞ്ഞു വണങ്ങിനാനഗ്രജം.
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരും കപീന്ദ്രരും
വാരിധിതീരം പ്രവേശിച്ചനന്തരം
സൂര്യനും വാരിധിതന്നുടെ പശ്ചിമ-
തീരം പ്രവേശിച്ചിതപ്പോൾ നൃപാധിപൻ
സൂര്യാത്മജനോടരുൾചെയ്തിതാശു ‘നാം
വാരിയുമൂത്തു സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്തു
വാരാന്നിധിയെക്കടപ്പാനുപായവും
ധീരരായുള്ളവരൊന്നിച്ചു മന്ത്രിച്ചു
പാരാതെ കല്പിക്കവേണമിനിയുടൻ
വാനരസൈന്യത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം
സേനാധിപന്മാർ കൃശാനുപുത്രാദികൾ.
രാത്രിയിൽ മായാവിശാരദന്മാരായ
രാത്രിഞ്ചരന്മാരുപദ്രവിച്ചീടുവോർ.’
ഏവമരുൾചെയ്തു സന്ധ്യയും വന്ദിച്ചു
മേവിനാൻ പർവ്വതാഗ്രേ രഘുനാഥനും.
വാനരവൃന്ദം മകരാലയം കണ്ടു
മാനസേ ഭീതി കലർന്നു മരുവിനാർ.
നക്രചക്രൗഘഭയങ്കരമെത്രയു-

മുഗ്രം വരുണാലയം ഭീമനിസ്വനം
അത്യുന്നതതരംഗാഢ്യമഗാധമി–
തുത്തരണം ചെയ്യതിന്നരുതാർക്കുമേ.
ഇങ്ങനെയുള്ള സമുദ്രം കടന്നുചെ–
ന്നെങ്ങനെ രാവണൻതന്നെ വധിയ്ക്കുന്നു?
ചിന്താപരവശന്മാരായ് കപികളു–
മന്ധബുദ്ധ്യാ രാമപാർശ്വേ മരുവിനാർ.
ചന്ദ്രനുമപ്പോഴുദിച്ചു പൊങ്ങീടിനാൻ
ചന്ദ്രമുഖിയെ നിരൂപിച്ചു രാമനും
ദുഃഖം കലർന്നു വിലാപം തുടങ്ങിനാ–
നൊക്കെ ലോകത്തെയനുകരിച്ചീടുവാൻ.
ദുഃഖഹർഷഭയക്രോധലോഭാദികൾ
സൗഖ്യമദമോഹകാമജന്മാദികൾ
അജ്ഞാനലിംഗത്തിനുള്ളവയെങ്ങനെ
സുജ്ഞാനരൂപനായുള്ള ചിദാത്മനി
സംഭവിയ്ക്കുന്നു? വിചാരിച്ചുകാൺകിലോ
സംഭവിയ്ക്കുന്നിതു ദേഹാഭിമാനിനാം
കിം പരമാത്മനി സൗഖ്യദുഃഖാദികൾ
സമ്പ്രസാദത്തിങ്കലില്ല രണ്ടേതുമേ.
സമ്പ്രതി നിത്യമാനന്ദമാത്രം പരം
ദുഃഖാദിസർവ്വവും ബുദ്ധിസംഭൂതങ്ങൾ
മുഖ്യനാം രാമൻ പരാത്മാ പരംപുമാൻ
മായാഗുണങ്ങളിൽ സംഗതനാകയാൽ
മായാവിമോഹിതന്മാർക്കു തോന്നും വൃഥാ.
ദുഃഖിയെന്നും സുഖിയെന്നുമെല്ലാമതു–
മൊക്കെയോർത്താലബുധന്മാരുടെ മതം.

രാവണാദികളുടെ ആലോചന

YUDH

അക്കഥ നില്ക്ക ദശരഥപുത്രരു-
മർക്കാത്മജാദികളായ കപികളും
വാരാന്നിധിയ്ക്കു വടക്കേക്കര വന്നു
വാരിധിപോലെ പരന്നോരനന്തരം
ശങ്കാവിഹീനം ജയിച്ചു ജഗത്ത്രയം
ലങ്കയിൽ വാഴുന്ന ലങ്കേശ്വരൻ തദാ
മന്ത്രികൾതമ്മെ വരുത്തി വിരവോടു
മന്ത്രനികേതനം പുക്കിരുന്നീടിനാൻ.
ആദിതേയാസുരേന്ദ്രാദികൾക്കുമരു-
താതൊരു കർമ്മങ്ങൾ മാരുതി ചെയ്തതും
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു നാണിച്ചു രാവണൻ
മന്ത്രികളോടു കേൾപ്പിച്ചാനവസ്ഥകൾ:
'മാരുതി വന്നിവിടെച്ചെയ്ത കർമ്മങ്ങ-
ളാരുമറിയാതിരിയ്ക്കയുമല്ലല്ലൊ.
ആർക്കും കടക്കരുതാതൊരു ലങ്കയി-
ലുക്കോടുവന്നകംപുക്കൊരു വാനരൻ
ജാനകിതന്നെയും കണ്ടു പറഞ്ഞൊരു
ദീനതകൂടാതഴിച്ചാനുപവനം
നക്തഞ്ചരന്മാരെയും വധിച്ചെന്നുടെ
പുത്രനാമക്ഷകുമാരനെയും കൊന്നു
ലങ്കയും ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചു സമുദ്രവും
ലംഘനംചെയ്തൊരു സങ്കടമെന്നിയേ
സ്വസ്ഥനായ് പോയതോർത്തോളം നമുക്കുള്ളി-
ലെത്രയും നാണമാമില്ലൊരു സംശയം.
ഇപ്പോൾ കപികുലസേനയും രാമനു-
മബ്ധിതന്നുത്തരതീരേ മരുവുന്നോർ.
കർത്തവ്യമെന്തു നമ്മാലിനിയെന്നതും
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു കല്പിയ്ക്ക നിങ്ങളും.

മന്ത്രവിശാരദന്മാർ നിങ്ങളെന്നുടെ
മന്ത്രികൾ ചൊന്നതു കേട്ടതുമൂലമായ്
വന്നീലൊരാപത്തിനിയും മമ ഹിതം
നന്നായ് വിചാരിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ വൈകാതെ.
എന്നുടെ കണ്ണുകളാകുന്നതും നിങ്ങ-
ളെന്നിലേ സ്നേഹവും നിങ്ങൾക്കചഞ്ചലം.
ഉത്തമം മദ്ധ്യമം പിന്നേതധമവു-
മിത്ഥം ത്രിവിധമായുള്ള വിചാരവും
സാദ്ധ്യമിദ, മിദം ദുസ്സാധ്യമാ,മിദം
സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള മൂന്നു പക്ഷങ്ങളും
കേട്ടാൽ പലർക്കുമൊരുപോലെ മാനസേ
വാട്ടമൊഴിഞ്ഞു തോന്നീടുന്നതും മുദാ
തമ്മിലന്യോന്യം പറയുന്ന നേരത്തു
സമ്മതം മാമകം നന്നുനന്നീദൃശം.
എന്നുറച്ചൊന്നിച്ചു കല്പിപ്പതുത്തമം
പിന്നെ രണ്ടാമതു മദ്ധ്യമം ചൊല്ലുവൻ
ഓരോതരം പറഞ്ഞൂനങ്ങളുള്ളതു
തീരുവാനായ് പ്രതിപാദിച്ചനന്തരം
നല്ലതിതെന്നൈകമത്യമായേവനു-
മുള്ളിലുറച്ചു കല്പിച്ചു പിരിവതു
മദ്ധ്യമമായുള്ള മന്ത്രമതെന്നിയേ
ചിത്താഭിമാനേന താൻതാൻ പറഞ്ഞതു
സാധിപ്പതിന്നു ദുസ്തർക്കം പറഞ്ഞതു
ബാധിച്ചു മറ്റേവനും പറഞ്ഞീർഷ്യയാ
കാലുഷ്യചേതസാ കല്പിച്ചുകൂടാതെ
കാലവും ദീർഘമായിട്ടു പരസ്പരം
നിന്ദയും പൂണ്ടു പിരിയുന്ന മന്ത്രമോ
നിന്ദ്യമായുള്ളോന്നധമമതെത്രയും.

എന്നാലിവിടെ നമുക്കെന്തു നല്ലതെ-
ന്നൊന്നിച്ചു നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ.'
ഇങ്ങനെ രാവണൻ ചൊന്നതു കേട്ടള-
വിംഗിതജ്ഞന്മാർ നിശാചരർ ചൊല്ലിനാർ:
'നന്നുനന്നെത്രയുമോർത്തോളമുള്ളിലി-
തിന്നൊരു കാര്യവിചാരമുണ്ടായതും
ലോകങ്ങളെല്ലാം ജയിച്ച ഭവാനിന്നൊ-
രാകുലമെന്തു ഭവിച്ചതു മാനസേ?
മർത്ത്യനാം രാമങ്കൽനിന്നു ഭയം തവ
ചിത്തേ ഭവിച്ചതുമെത്രയുമത്ഭുതം!
വൃത്രാരിയെപ്പുരാ യുദ്ധേ ജയിച്ചുടൻ
ബദ്ധ്വാ വിനിക്ഷിപ്യ പത്തനേ സത്വരം
വിശ്രുതയായൊരു കീർത്തി വളർത്തതും
പുത്രനാം മേഘനിനാദനതോർക്ക നീ
വിത്തേശനെപ്പുരാ യുദ്ധമദ്ധ്യേ ഭവാൻ
ജിത്വാ ജിതശ്രമം പോരും ദശാന്തരേ
പുഷ്പകമായ വിമാനം ഗ്രഹിച്ചതു-
മത്ഭുതമെത്രയുമോർത്തുകണ്ടോളവും.
കാലനെപ്പോരിൽ ജയിച്ച ഭവാനുണ്ടോ
കാലദണ്ഡത്താലൊരു ഭയമുണ്ടാകൂ?
ഹൂങ്കാരമാത്രേണതന്നെ വരുണനെ
സംഗരത്തിങ്കൽ ജയിച്ചീലയോ ഭവാൻ?
മറ്റുള്ള ദേവകളെപ്പറയേണമോ
പറ്റലരാരു മറ്റുള്ളതു ചൊല്ലു നീ!
പിന്നെ മയനാം മഹാസുരൻ പേടിച്ചു
കന്യകാരത്നത്തെ നൽകീലയോ തവ?
ദാനവന്മാർ കരംതന്നു പൊറുക്കുന്നു
മാനവന്മാരെക്കൊണ്ടെന്തു ചൊല്ലേണമോ?

കൈലാസശൈലമിളക്കിയെടുത്തുട-
നാലോലമമ്മാനമാടിയകാരണം
കാലാരി ചന്ദ്രഹാസത്തെ നൽകീലയോ
മൂലമുണ്ടോ വിഷാദിപ്പാൻ മനസി തേ?
ത്രൈലോക്യവാസികളെല്ലാം ഭവൽ ബല-
മാലോക്യ ഭീതികലർന്നു മരുവുന്നു.
മാരുതി വന്നിവിടെച്ചെയ്ത കർമ്മങ്ങൾ
വീരരായുള്ള നമുക്കോർക്കിൽ നാണമാം.
നാമൊന്നുപേക്ഷിയ്ക്കകാരണാലേതുമൊ-
രാമയമെന്നിയേ പൊയ്ക്കൊണ്ടതുമവൻ.
ഞങ്ങളാരാനുമറിഞ്ഞാകിലെന്നുമേ-
യങ്ങവൻ ജീവനോടേ പോകയില്ലല്ലോ.’
ഇത്ഥം ദശമുഖനോടറിയിച്ചുടൻ
പ്രത്യേകമോരോ പ്രതിജ്ഞയും ചൊല്ലിനാർ:
മാനമോടിന്നിനി ഞങ്ങളിലേകനെ
‘മാനസേ കല്പിച്ചയയ്ക്കുന്നതാകിലോ
മാനുഷജാതികളില്ല ലോകത്തിങ്കൽ
വാനരജാതിയുമില്ലെന്നതും വരും
ഇന്നൊരു കാര്യവിചാരമാക്കിപ്പല-
രൊന്നിച്ചുകൂടി നിരൂപിയ്ക്കയെന്നതും
എത്രയും പാരമിളപ്പം നമുക്കതു-
മുൾത്താരിലോർത്തരുളേണം ജഗൽപ്രഭോ!’
നക്തഞ്ചരവരരിത്ഥം പറഞ്ഞള-
വുൾത്താപമൊട്ടു കുറഞ്ഞു ദശാസ്യനും.

രാവണകുംഭകർണ്ണസംഭാഷണം

നിദ്രയും കൈവിട്ടു കുംഭകർണ്ണൻ തദാ
വിദ്രുതമഗ്രജൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ.

ഗാഢഗാഢം പുണർന്നൂഢമോദം നിജ–
പീഠമതിന്മേലിരുത്തി ദശാസ്യനും
വൃത്താന്തമെല്ലാമവരജൻതന്നോടു
ചിത്താനുരാഗേണ കേൾപ്പിച്ചനന്തരം
ഉൾത്താരിലുണ്ടായ ഭീതിയോടുമവൻ
നക്തഞ്ചരാധീശ്വരനോടു ചൊല്ലിനാൻ:
'ജീവിച്ചു ഭൂമിയിൽ വാഴ്കെന്നതിൽ മമ
ദേവത്വമാശു കിട്ടുന്നതു നല്ലതും
ഇപ്പോൾ ഭവാൻ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങളൊക്കെയും
ത്വൽ പ്രാണഹാനിയ്ക്കുതന്നെ ധരിയ്ക്ക നീ.
രാമൻ ഭവാനെ ക്ഷണം കണ്ടുകിട്ടുകിൽ
ഭൂമിയിൽ വാഴ്‌വാനയയ്ക്കയില്ലെന്നുമേ.
ജീവിച്ചിരിയ്ക്കയിലാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ
സേവിച്ചുകൊള്ളുക രാമനെ നിത്യമായ്
രാമൻ മനുഷ്യനല്ലേകസ്വരൂപനാം
ശ്രീമാൻ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ പരൻ
സീതയാകുന്നതു ലക്ഷ്മീഭഗവതി.
ജാതയായാൾ തവ നാശം വരുത്തുവാൻ
മോഹേന നാദഭേദം കേട്ടു ചെന്നുടൻ
ദേഹനാശം മൃഗങ്ങൾക്കു വരുന്നിതു.
മീനങ്ങളെല്ലാം രസത്തിങ്കൽ മോഹിച്ചു
താനേ ബളിശം വിഴുങ്ങി മരിയ്ക്കുന്നു.
അഗ്നിയെക്കണ്ടു മോഹിച്ചു ശലഭങ്ങൾ
മഗ്നമായ് മൃത്യു ഭവിയ്ക്കുന്നിതവ്വണ്ണം.
ജാനകിയെക്കണ്ടു മോഹിയ്ക്കകാരണം
പ്രാണവിനാശം ഭവാനുമകപ്പെടും.
നല്ലതല്ലേതുമെനിയ്ക്കിതെന്നുള്ളതു–
മുള്ളിലറിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നിതെന്നാകിലും.

YUDH

ചെല്ലുമതിങ്കൽ മനസ്സതിൻ കാരണം.
ചൊല്ലുവൻ മുന്നം കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിലെ
വാസനകൊണ്ടതു നീക്കരുതാർക്കുമേ.
ശാസനയാലുമടങ്ങുകയില്ലതു,
വിജ്ഞാനമുള്ള ദിവ്യന്മാർക്കുപോലും മ-
റ്റജ്ഞാനികൾക്കോ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ!
കാട്ടിയതെല്ലാമപനയം നീയതു-
നാട്ടിലുള്ളോർക്കുമാപത്തിനായ് നിർണ്ണയം
ഞാനിതിനിന്നിനി രാമനേയും മറ്റു-
വാനരന്മാരെയുമൊക്കെയൊടുക്കുവൻ
ജാനകിതന്നെയനുഭവിച്ചീടു നീ
മാനസേ ഖേദമുണ്ടാകരുതേതുമേ.
ദേഹത്തിനന്തരം വന്നുപോം മുന്നമേ
മോഹിച്ചതാഹന്ത! സാധിച്ചു കൊൾക നീ.
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വശനാം പുരുഷനു
വന്നീടുമാപത്തു നിർണ്ണയമോർത്തു കാൺ.
ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമുള്ള പുരുഷനു
വന്നുകൂടും നിജസൗഖ്യങ്ങളൊക്കവേ.'
ഇന്ദ്രാരിയാം കുംഭകർണ്ണോക്തി കേട്ടള-
വിന്ദ്രജിത്തും പറഞ്ഞീടിനാനാദരാൽ:
'മാനുഷനാകിയ രാമനേയും മറ്റു
വാനരന്മാരെയുമൊക്കെയൊടുക്കി ഞാൻ
ആശു വരുവനനുജ്ഞയെച്ചെയ്കിലെ'
ന്നാശരാധീശരനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ.

രാവണവിഭീഷണസംഭാഷണം

അന്നേരമാഗതനായ വിഭീഷണൻ
ധന്യൻ നിജാഗ്രജൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ.

YUDH

തന്നരികത്തങ്ങിരുത്തിദ്ദശാനനൻ
ചൊന്നാനവനോടു പഥ്യം വിഭീഷണൻ:
‘രാക്ഷസാധീശ്വര! വീര! ദശാനന!
കേൾക്കണമെന്നുടെ വാക്കുകളിന്നു നീ.
നല്ലതു ചൊല്ലേണമെല്ലാവരും തനി-
യ്ക്കുള്ളവരോടു ചൊല്ലുള്ള ബുധജനം
കല്യാണമെന്തു കുലത്തിനെന്നുള്ളതു-
മെല്ലാവരുമൊരുമിച്ചു ചിന്തിയ്ക്കണം.
യുദ്ധത്തിനാരുള്ളതോർക്ക നീ രാമനോ-
ടിത്രിലോകത്തിങ്കൽ നക്തഞ്ചരാധിപ?
മത്തനുന്മത്തൻ പ്രഹസ്തൻ വികടനും
സുപ്തഘ്നയജ്ഞാന്തകാദികളും തഥാ
കുംഭകർണ്ണൻ ജംബുമാലി പ്രജംഘനും
കുംഭൻ നികുംഭനകമ്പനൻ കമ്പനൻ
വമ്പൻ മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
കുംഭഹനും ത്രിശിരസ്സതികായനും
ദേവാന്തകനും നരാന്തകനും മറ്റു
ദേവാരികൾ വജ്രദംഷ്ട്രാദി വീരരും
യൂപാക്ഷനും ശോണിതാക്ഷനും പിന്നെ വി-
രൂപാക്ഷധൂമ്രാക്ഷനും മകരാക്ഷനും
ഇന്ദ്രനെസ്സംഗരേ ബന്ധിച്ച വീരനാ-
മിന്ദ്രജിത്തിന്നുമാമല്ലവനോടെടോ!
നേരേ പൊരുതു ജയിപ്പതിനാരുമേ
ശ്രീരാമനോടു കരുതായ്ക മാനസേ.
ശ്രീരാമനായതു മാനുഷനല്ല കേ-
ളാരെന്നറിവാനുമാമല്ലൊരുവനും.
ദേവേന്ദ്രനുമല്ല വഹ്നിയുമല്ലവൻ
വൈവസ്വതനും നിരൃതിയുമല്ല കേൾ.

പാശിയുമല്ല ജഗൽപ്രാണനല്ല വി-
ത്തേശനുമല്ലവനീശാനനുമല്ല
വേധാവുമല്ല ഭുജംഗാധിപനുമ-
ല്ലാദിത്യരുദ്രവസുക്കളുമല്ലവൻ.
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ പരൻ
മോക്ഷദൻ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയകാരണൻ.
മുന്നം ഹിരണ്യാക്ഷനെക്കൊലചെയ്തവൻ
പന്നിയായ്, മന്നിടം പാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ.
പിന്നെ നരസിംഹരൂപം ധരിച്ചിട്ടു
കൊന്നു ഹിരണ്യകശിപുവാം വീരനെ.
ലോകൈകനായകൻ വാമനമൂർത്തിയായ്
ലോകത്രയം ബലിയോടു വാങ്ങീടിനാൻ.
കൊന്നാനിരുപത്തൊരു തുട രാമനായ്
മന്നവന്മാരെ, യസുരാംശമാകയാൽ
അന്നന്നസുരരെയൊക്കെയൊടുക്കുവാൻ
മന്നിലവതരിച്ചീടും ജഗന്മയൻ.
ഇന്നു ദശരഥപുത്രനായ് വന്നിതു
നിന്നെയൊടുക്കുവാനെന്നറിഞ്ഞീടു നീ.
സത്യസങ്കല്പനാമീശ്വരൻതന്മതം
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം.
എങ്കിലെന്തിനു പറയുന്നതെന്നൊരു
ശങ്കയുണ്ടാകിലതിന്നു ചൊല്ലീടുവൻ.
സേവിപ്പവർക്കഭയത്തെക്കൊടുപ്പൊരു
ദേവനവൻ കരുണാകരൻ കേവലൻ
ഭക്തപ്രിയൻ പരമൻ പരമേശ്വരൻ
ഭുക്തിയും മുക്തിയും നൽകും ജനാർദ്ദനൻ
ആശ്രിതവത്സലനംബുജലോചന-
നീശ്വരനിന്ദിരാവല്ലഭൻ കേവലൻ,

ഭക്തിയോടും തൻതിരുവടിതൻ പദം
നിത്യമായ് സേവിച്ചുകൊൾക മടിയാതെ.
മൈഥലീദേവിയെക്കൊണ്ടെക്കൊടുത്തു തൽ-
പാദാംബുജത്തിൽ നമസ്കരിച്ചീടുക.
കൈതൊഴുതാശു രക്ഷിയ്ക്കെന്നു ചൊല്ലിയാൽ
ചെയ്തപരാധങ്ങളെല്ലാം ക്ഷമിച്ചവൻ
തൻപദം നൽകീടുമേവനും നമ്മുടെ
തമ്പുരാനോളം കൃപയില്ല മറ്റാർക്കും.
കാടകം പുക്ക നേരത്തതിബാലകൻ
താടകയെക്കൊലചെയ്താനൊരമ്പിനാൽ
കൗശികൻതന്നുടെ യാഗരക്ഷാർത്ഥമായ്
നാശം സുബാഹുമുഖ്യന്മാർക്കു നൽകിനാൻ.
തൃക്കാലടിവച്ചു കല്ലാമഹല്യയ്ക്കു
ദുഷ്കൃതമെല്ലാമൊടുക്കിയതോർക്ക നീ.
ത്രൈയംബകം വില്ലു ഖണ്ഡിച്ചു സീതയാം
മയ്യൽമിഴിയാളെയും കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ
മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ കുഠാരായുധനാകിയ
ഭാർഗ്ഗവൻതന്നെജ്ജയിച്ചതുമത്ഭുതം.
പിന്നെ വിരാധനെക്കൊന്നുകളഞ്ഞതും
ചെന്ന ഖരാദികളെക്കൊലചെയ്തതും
ഉന്നതനാകിയ ബാലിയെക്കൊന്നതും
മന്നവനാകിയ രാഘവനല്ലയോ?
അർണ്ണവം ചാടിക്കടന്നിവിടേയ്ക്കു വ-
ന്നർണ്ണോജനേത്രയെക്കണ്ടു പറഞ്ഞുടൻ
വഹ്നിയ്ക്കു ലങ്കാപുരത്തെ സമർപ്പിച്ചു
സന്നദ്ധനായ്പ്പോയ മാരുതി ചെയ്തതും
ഒന്നൊഴിയാതെയറിഞ്ഞിരിയ്ക്കേ തവ
നന്നുനന്നാഹന്ത! തോന്നുന്നതിങ്ങനെ!

നന്നല്ല സജ്ജനത്തോടു വൈരം വൃഥാ.
തന്വംഗിതന്നെക്കൊടുക്ക മടിയാതെ.
നഷ്ടമതികളായീടുമമാത്യന്മാ-
രിഷ്ടം പറഞ്ഞു കൊല്ലിയ്ക്കുമതോർക്ക നീ.
കാലപുരം ഗമിയാതിരിയ്ക്കേണ്ടുകിൽ
കാലം വൈകാതെ കൊടുക്ക വൈദേഹിയെ
ദുർബലനായുള്ളവൻ പ്രബലൻതന്നോ-
ടുൾപ്പൂവിൽ മത്സരംവച്ചു തുടങ്ങിയാൽ
പില്പാടു നാടും നഗരവും സേനയും
തൽപ്രാണനും നശിച്ചീടുമരക്ഷണാൽ.
ഇഷ്ടം പറയുന്ന ബന്ധുക്കളാരുമേ
കഷ്ടകാലത്തിങ്കലില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
തന്നുടെ ദുർന്നയംകൊണ്ടു വരുന്നതി-
നിന്നു നാമാളല്ല പോകെന്നു വേർപെട്ടു
ചെന്നു സേവിയ്ക്കും പ്രബലനെ ബന്ധുക്ക-
ളന്നേരമോർത്താൽ ഫലമില്ല മന്നവ!
രാമശരമേറ്റു മൃത്യു വരുന്നേര-
മാമയമുള്ളിലെനിയ്ക്കുണ്ടതുകൊണ്ടു
നേരെ പറഞ്ഞുതരുന്നതു ഞാനിനി
താരാർമകളെക്കൊടുക്ക വൈകീടാതെ.
യുദ്ധമേറ്റുള്ള പടയും നശിച്ചുട-
നർത്ഥവുമെല്ലാമൊടുങ്ങിയാൽ മാനസേ
മാനിനിയെക്കൊടുക്കാമെന്നു തോന്നിയാൽ
സ്ഥാനവുമില്ല കൊടുപ്പതിനോർക്ക നീ.
മുമ്പിലേയുള്ളിൽ വിചാരിച്ചുകൊള്ളണം
വമ്പനോടേറ്റാൽ വരും ഫലമേവനും.
ശ്രീരാമനോടു കലഹം തുടങ്ങിയാ-
ലാരും ശരണമില്ലെന്നതറിയണം.

പങ്കജനേത്രനെസ്സേവിച്ചു വാഴുന്നു
ശങ്കരനാദികളെന്നതുമോർക്ക നീ.
രാക്ഷസരാജ! ജയിയ്ക്ക ജയിയ്ക്ക നീ
സാക്ഷാൽ മഹേശ്വരനോടു പിണങ്ങൊലാ.
കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണനു ജാനകീദേവിയെ
കൊണ്ടെക്കൊടുത്തു സുഖിച്ചു വസിയ്ക്ക നീ.
സംശയമെന്നിയേ നൽകുക ദേവിയെ
വംശം മുടിച്ചു കളയായ്കവേണമേ!'
ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ പിന്നെയും പിന്നെയും
പത്ഥ്യമായുള്ളതു ചൊന്നതു കേട്ടൊരു
നക്തഞ്ചരാധിപനായ ദശാസ്യനും
ക്രുദ്ധനായ് സോദരനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'ശത്രുക്കളല്ല ശത്രുക്കളാകുന്നതു
മിത്രഭാവത്തോടരികേ മരുവിന
ശത്രുക്കൾ ശത്രുക്കളാകുന്നതേവനും
മൃത്യു വരുത്തുമവരെന്നു നിർണ്ണയം.
ഇത്തരമെന്നോടു ചൊല്ലുകിലാശു നീ
വദ്ധ്യനാമെന്നാലതിനില്ല സംശയം.'
രാത്രിഞ്ചരാധിപനിത്തരം ചൊന്നള-
വോർത്താൻ വിഭീഷണൻ ഭാഗവതോത്തമൻ:
'മൃത്യുവശഗതനായ പുരുഷനു
സിദ്ധൗഷധങ്ങളുമേല്ക്കയില്ലേതുമേ.
പോരുമിവനോടിനി ഞാൻ പറഞ്ഞതു
പൗരുഷംകൊണ്ടു നീക്കാമോ വിധിമതം?
ശ്രീരാമദേവപാദാംഭോജമെന്നി മ-
റ്റാരും ശരണമെനിയ്ക്കില്ല കേവലം.
ചെന്നു തൃക്കാല്ക്കൽ വീണന്തികേ സന്തതം
നിന്നു സേവിച്ചുകൊൾവൻ ജന്മമുള്ള നാൾ.'

സത്വരം നാലമാത്യന്മാരുമായവ–
നിത്ഥം നിരൂപിച്ചുറച്ചു പുറപ്പെട്ടു.
ദാരധനാലയമിത്രഭൃത്യൗഘവും
ദൂരെ പരിത്യജ്യ, രാമപാദാംബുജം
മാനസത്തിങ്കലുറപ്പിച്ചു തുഷ്ടനായ്
വീണുവണങ്ങിനാനഗ്രജൻതൻ പദം
കോപിച്ചു രാവണൻ ചൊല്ലിനാനന്നേര–
'മാപത്തെനിയ്ക്കു വരുത്തുന്നതും ഭവാൻ.
രാമനെച്ചെന്നു സേവിച്ചുകൊണ്ടാലുമൊ–
രാമയമിങ്ങതിനില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
പോകായ്കിലോ മമ ചന്ദ്രഹാസത്തിനി–
ന്നേകാന്തഭോജനമായ് വരും നീയെടോ!'
എന്നതു കേട്ടു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാ–
'നെന്നുടെ താതനു തുല്യനല്ലോ ഭവാൻ
താവകമായ നിയോഗമനുഷ്ഠിപ്പ–
നാവതെല്ലാമതു സൗഖ്യമല്ലോ മമ.
സങ്കടം ഞാൻമൂലമുണ്ടാകരുതേതു–
മെങ്കിലോ ഞാനിതാ വേഗേന പോകുന്നു,
പുത്രമിത്രാർത്ഥകളത്രാദികളോടു–
മത്ര സുഖിച്ചു സുചിരം വസിയ്ക്ക നീ
മൂലവിനാശം നിനക്കു വരുത്തുവാൻ
കാലൻ ദശരഥമന്ദിരേ രാമനായ്
ജാതനായാൻ ജനകാലയേ കാളിയും
സീതാഭിധാനേന ജാതയായീടിനാൾ.
ഭൂമിഭാരം കളഞ്ഞീടുവാനായ് മുതിർ–
ന്നാമോദമോടിങ്ങു വന്നാരിരുവരും.
എങ്ങനെ പിന്നെ ഞാൻ ചൊന്ന ഹിതോക്തിക–
ളങ്ങു ഭവാനുള്ളിലേല്ക്കുന്നതു പ്രഭോ!

YUDH

രാവണൻതന്നെ വധിപ്പാനവനിയിൽ
ദേവൻ വിധാതാവപേക്ഷിച്ച കാരണം
വന്നു പിറന്നിതു രാമനായ് നിർണ്ണയം
പിന്നെയതിന്നന്യഥാത്വം ഭവിക്കുമോ?
ആശരവംശവിനാശം വരുംമുമ്പേ
ദാശരഥിയെശ്ശരണം ഗതോസ്മി ഞാൻ.'

End of 23rd day

വിഭീഷണൻ ശ്രീരാമസന്നിധിയിൽ

രാവണൻതൻ നിയോഗേന വിഭീഷണൻ
ദേവദേവേശപാദാബ്ജസേവാർത്ഥമായ്
ശോകം വിനാ നാലമാത്യരുമായുട-
നാകാശമാർഗ്ഗേ ഗമിച്ചാനതിദ്രുതം.
ശ്രീരാമദേവനിരുന്നരുളുന്നതിൻ
നേരേ മുകളിൽനിന്നുച്ചൈസ്തരമവൻ
വ്യക്തവർണ്ണേന ചൊല്ലീടിനാനെത്രയും
ഭക്തിവിനയവിശുദ്ധമതിസ്ഫുടം:
'രാമ! രമാരമണ! ത്രിലോകീപതേ!
സ്വാമിൻ ജയ ജയ! നാഥ! ജയ ജയ!
രാജീവനേത്ര! മുകുന്ദ! ജയ ജയ!
രാജശിഖാമണേ! സീതാപതേ! ജയ!
രാവണൻതന്നുടെ സോദരൻ ഞാൻ തവ
സേവാർത്ഥമായ് വിടകൊണ്ടേൻ ദയാനിധേ!
ആമ്നായമൂർത്തേ! രഘുപതേ! ശ്രീപതേ!
നാമ്നാ വിഭീഷണൻ ത്വൽഭക്തസേവകൻ
'ദേവിയെക്കട്ടതനുചിതം നീ'യെന്നു
രാവണനോടു ഞാൻ നല്ലതു ചൊല്ലിനേൻ.
ദേവിയെ ശ്രീരാമനായ്ക്കൊണ്ടു നൽകുകെ
ന്നാവോളമേറ്റം പറഞ്ഞേൻ പലതരം

വിജ്ഞാനമാർഗ്ഗമെല്ലാമുപദേശിച്ച–
തജ്ഞാനിയാകയാലേറ്റതില്ലേതുമേ.
പഥ്യമായുള്ളതു ചൊല്ലിയതേറ്റമ–
പഥ്യമായ് വന്നിതവന്നു വിധിവശാൽ.
വാളുമായെന്നെ വധിപ്പാനടുത്തിതു
കാളഭുജംഗവേഗേന ലങ്കേശ്വരൻ
മൃത്യുഭയത്താലടിയനുമെത്രയും
ചിത്താകുലതയാ പാഞ്ഞുപാഞ്ഞിങ്ങിഹ
നാലമാത്യന്മാരുമായ് വിടകൊണ്ടേനൊ–
രാലംബനം മറ്റെനിക്കില്ല ദൈവമേ!
ജന്മമരണമോക്ഷാർത്ഥം ഭവച്ചര–
ണാംബുജം മേ ശരണം കരുണാംബുധേ!'
ഇത്ഥം വിഭീഷണവാക്യങ്ങൾ കേട്ടള–
വുത്ഥായ സുഗ്രീവനും പറഞ്ഞീടിനാൻ:
'വിശ്വേശ! രാക്ഷസൻ മായാവിയെത്രയും
വിശ്വാസയോഗ്യനല്ലെന്നതു നിർണ്ണയം.
പിന്നെ വിശേഷിച്ചു രാവണരാക്ഷസൻ
തന്നുടെ സോദരൻ വിക്രമമുള്ളവൻ
ആയുധപാണിയായ് വന്നാനമാത്യരും
മായാവിശാരദന്മാരെന്നു നിർണ്ണയം.
ഛിദ്രം കുറഞ്ഞൊന്നു കാൺകിലും നമ്മുടെ
നിദ്രയിലെങ്കിലും നിഗ്രഹിച്ചീടുമേ.
ചിന്തിച്ചുടൻ നിയോഗിക്ക കപികളെ
ഹന്തവ്യനിന്നിവനില്ലൊരു സംശയം.
ശത്രുപക്ഷത്തിങ്കലുള്ള ജനങ്ങളെ
മിത്രമെന്നോർത്തുടൻ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ
ശത്രുക്കളെത്തന്നെ വിശ്വസിച്ചീടുന്ന–
തുത്തമമാകുന്നതെന്നതോർക്കേണമേ.

YUDH

ചിന്തിച്ചുകണ്ടിനി നിന്തിരുവുള്ളത്തി–
ലെന്തെന്നഭിമതമെന്നരുൾചെയ്യണം.'
മറ്റുള്ള വാനരവീരരും ചിന്തിച്ചു
കുറ്റം വരായ്‌വാൻ പറഞ്ഞാർ പലതരം.
അന്നേരമുത്ഥായ വന്ദിച്ചു മാരുതി
ചൊന്നാൻ 'വിഭീഷണനുത്തമനെത്രയും
വന്നു ശരണം ഗമിച്ചവൻതന്നെ നാം
നന്നു രക്ഷിയ്ക്കുന്നതെന്നെന്നുടെ മതം.
നക്തഞ്ചരാന്വയത്തിങ്കൽ ജനിച്ചവർ
ശത്രുക്കളേവരുമെന്നു വന്നീടുമോ?
നല്ലവരുണ്ടാമവരിലുമെന്നുള്ള–
തെല്ലാവരും നിരൂപിച്ചുകൊള്ളേണമേ!
ജാതിനാമാദികൾക്കല്ല ഗുണഗണ–
ഭേദമെന്നത്രേ ബുധന്മാരുടെ മതം
ശാശ്വതമായുള്ള ധർമ്മം നൃപതികൾ–
ക്കാശ്രിതരക്ഷണമെന്നു ശാസ്ത്രോക്തിയും.'
ഇത്ഥം പലരും പലവിധം ചൊന്നവ
ചിത്തേ ധരിച്ചരുൾചെയ്തു രഘുപതി:
'മാരുതി ചൊന്നതുപപന്നമെത്രയും
വീര! വിഭാകരപുത്ര! വരികെടോ!
ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾപ്പിനെല്ലാവരും
ജാംബവദാദി നീതിജ്ഞവരന്മാരേ!
ഉർവീശനായാലവനാശ്രിതന്മാരെ
സർവ്വശോ രക്ഷേച്ചുനശ്വപചാനപി
രക്ഷിയാഞ്ഞാലവൻ ബ്രഹ്മഹാ കേവലം
രക്ഷിതാവശ്വമേധം ചെയ്ത പുണ്യവാൻ
എന്നു ചൊല്ലുന്നിതു വേദശാസ്ത്രങ്ങളിൽ
പുണ്യപാപങ്ങളറിയരുതേതുമേ

മുന്നമൊരു കപോതം നിജ പേടയോ-
ടൊന്നിച്ചൊരു വനംതന്നിൽ മേവീടിനാൻ.
ഉന്നതമായൊരു പാദപാഗ്രേ തദാ
ചെന്നൊരു കാട്ടാളനെയ്തു കൊന്നീടിനാൻ
തന്നുടെ പക്ഷിണിയെസ്സുരതാന്തരേ
വന്നൊരു ദുഃഖം പൊറാഞ്ഞു കരഞ്ഞവൻ
തന്നെ മറന്നിരുന്നീടും ദശാന്തരേ
വന്നിതു കാറ്റും മഴയും, ദിനേശനും
ചെന്നു ചരമാബ്ധി തന്നിൽ മറഞ്ഞിതു,
ഖിന്നനായ് വന്നു വിശന്നു കിരാതനും
താനിരിയ്ക്കുന്ന വൃക്ഷത്തിന്മൂരടതിൽ
ദീനതയോടു നില്ക്കുന്ന കാട്ടാളനെ
ക്കണ്ടു കരുണകലർന്നു കപോതവും
കൊണ്ടുവന്നാശു കൊടത്തിതു വഹ്നിയും.
തന്നുടെ കയ്യലിരുന്ന കപോതിയെ
വഹ്നിയിലിട്ടു ചുട്ടാശു തിന്നീടിനാൻ
എന്നതുകൊണ്ടു വിശപ്പടങ്ങീടാഞ്ഞു
പിന്നെയും പീഢിച്ചിരിയ്ക്കും കിരാതനു
തന്നുടെ ദേഹവും നൽകിനാനമ്പോടു
വഹ്നിയിൽ വീണു കിരാതാശനാർത്ഥമായ്.
അത്രപോലും വേണമാശ്രിതരക്ഷണം
മർത്ത്യനെന്നാലോ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.
എന്നെശ്ശരണമെന്നോർത്തിങ്ങു വന്നവ-
നെന്നുമഭയം കൊടുക്കുമതേയുള്ളു.
പിന്നെ വിശേഷിച്ചുമൊന്നു കേട്ടീടുവി-
നെന്നെച്ചതിപ്പതിനാരുമില്ലെങ്ങുമേ.
ലോകപാലന്മാരെയും മറ്റു കാണായ
ലോകങ്ങളെയും നിമേഷമാത്രം കൊണ്ടു

സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിച്ചീടുവാ-
നൊട്ടുമേ ദണ്ഡമെനിക്കില്ല നിശ്ചയം,
പിന്നെ ഞാനാരെബ്ഭയപ്പെടുന്നു മുദാ
വന്നീടുവാൻ ചൊല്ലവനെ മടിയാതെ.
വ്യഗ്രിയാക്കേതുമിതു ചൊല്ലി മാനസേ
സുഗ്രീവ! നീ ചെന്നവനെ വരുത്തുക.
എന്നെശ്ശരണംഗമിക്കുന്നവർക്കു ഞാ-
നെന്നുമഭയം കൊടുക്കുമതിദ്രുതം.
പിന്നെയവർക്കൊരു സംസാരദുഃഖവും
വന്നുകൂടാ നൂനമെന്നുമറിക നീ.
ശ്രീരാമവാക്യാമൃതം കേട്ടു വാനര-
വീരൻ വിഭീഷണൻതന്നെ വരുത്തിനാൻ
ശ്രീരാമപാദാന്തികേ വീണു സാഷ്ടാംഗ-
മാരൂഢമോദം നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
രാമം വിശാലാക്ഷമിന്ദീവരദള-
ശ്യാമളം കോമളം ബാണധനുർദ്ധരം
സോമബിംബാഭപ്രസന്നമുഖാംബുജം
കാമദം കാമോപമം കമലാവരം
കാന്തം കരുണാകരം കമലേക്ഷണം
ശാന്തം ശരണ്യം വരേണ്യം വരപ്രദം
ലക്ഷ്മണസംയുതം സുഗ്രീവമാരുതി
മുഖ്യകപികുലസേവിതം രാഘവം
കണ്ടു കൂപ്പിത്തൊഴുതേറ്റം വിനീതനാ-
യുണ്ടായ സന്തോഷമോടും വിഭീഷണൻ
ഭക്തപ്രിയനായ ലോകൈകനാഥനെ
ഭക്തിപരവശനായ് സ്തുതിച്ചീടിനാൻ:
'ശ്രീരാമ! സീതാമനോഹര! രാഘവ!
ശ്രീരാമ! രാജേന്ദ്ര! രാജീവലോചന!

YUDH

ശ്രീരാമ! രാക്ഷസവംശവിനാശന!
ശ്രീരാമപാദാംബുജം നമസ്തേ സദാ.
ചണ്ഡാംശുഗോത്രോൽഭവായ നമോനമ-
ശ്ചണ്ഡകോദണ്ഡധരായ നമോ നമഃ.
പണ്ഡിതഹൃത്പുണ്ഡരീകചണ്ഡാംശവേ
ഖണ്ഡപരശുപ്രിയായ നമോ നമഃ.
രാമായ സുഗ്രീവമിത്രായ കാന്തായ
രാമായ നിത്യമനന്തായ ശാന്തായ
രാമായ വേദാന്തവേദ്യായ ലോകാഭി-
രാമായ രാമഭദ്രായ നമോ നമഃ
വിശ്വോത്ഭവസ്ഥിതിസംഹാരഹേതവേ
വിശ്വായ വിശ്വരൂപായ നമോ നമഃ.
നിത്യമനാദിഗൃഹസ്ഥായ തേ നമോ
നിത്യായ സത്യായ ശുദ്ധായ തേ നമഃ.
ഭക്തപ്രിയായ ഭഗവതേ രാമായ
മുക്തിപ്രദായ മുകന്ദായ തേ നമഃ.
വിശ്വേശനാം നിന്തിരുവടിതാനല്ലോ
വിശ്വോത്ഭവസ്ഥിതിസംഹാരകാരണൻ.
സന്തതം ജംഗമാജംഗമഭൂതങ്ങ-
ഉന്തർബ്ബഹിർവ്യാപ്തനാകുന്നതും ഭവാൻ.
നിന്മഹാമായയാ മൂടിക്കിടക്കുമാ
നിർമ്മലമാം പരബ്രഹ്മമജ്ഞാനിനാം
തന്മൂലമായുള്ള പുണ്യപാപങ്ങളാൽ
ജന്മമരണങ്ങളുണ്ടായ്‌വരുന്നിതും.
അത്രനാളേയ്ക്കും ജഗത്തൊക്കവേ ബലാൽ
സത്യമായ് തോന്നുമതിനില്ല സംശയം.
എത്രനാളേയ്ക്കറിയാതെയിരിയ്ക്കുന്നി-
തദ്വയമാം പരബ്രഹ്മം സനാതനം

പുത്രദാരാദി വിഷയങ്ങളിലതി
സക്തികലർന്നു രമിയ്ക്കുന്നിതന്വഹം
ആത്മാവിനെയറിയായ്കയാൽ നിർണ്ണയ–
മാത്മനി കാണേണമാത്മാനമാത്മാനാ.
ദുഃഖപ്രദം വിഷയേന്ദ്രിയസംയോഗ–
മൊക്കെയുമോർത്താലൊടുക്കമനാത്മനാ
ആദികാലേ സുഖമെന്നു തോന്നിയ്ക്കുമ–
തേതും വിവേകമില്ലാതവർ മാനസേ.
ഇന്ദ്രാഗ്നിധർമ്മരക്ഷോവരുണാനില–
ചന്ദ്രരുദ്രാജാഹിപാദികളൊക്കെയും.
ചിന്തിയ്ക്കിലോ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയ–
മന്തവുമാദിയുമില്ലാത ദൈവമേ!
കാലസ്വരൂപനായീടുന്നതും ഭവാൻ
സ്ഥൂലങ്ങളിൽവച്ചതിസ്ഥൂലനും ഭവാൻ
നൂനമണുവിങ്കൽനിന്നണീയാൻ ഭവാൻ
മാനമില്ലാത മഹത്തത്ത്വവും ഭവാൻ
സർവ്വലോകാനാം പിതാവായതും ഭവാൻ
സർവ്വലോകേശ! മാതാവായതും ഭവാൻ
സർവ്വദാ സർവ്വധാതാവായതും ഭവാൻ
ദർവ്വീകരേന്ദ്രശയന! ദയാനിധേ!
ആദിമധ്യാന്തവിഹീനൻ പരിപൂർണ്ണ–
നാധാരഭൂതൻ പ്രപഞ്ചത്തിനീശ്വരൻ.
അച്യുതനവ്യയനവ്യക്തനദ്വയൻ
സച്ചിത് പുരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻ പരൻ.
നിശ്ചലൻ നിർമ്മമൻ നിഷ്കളൻ നിർഗുണൻ
നിശ്ചയിച്ചാർക്കുമറിഞ്ഞുകൂടാതവൻ.
നിർവ്വികാരൻ നിരാകാരൻ നിരീശ്വരൻ
നിർവ്വികല്പൻ നിരുപാശ്രയൻ ശാശ്വതൻ.

ഷഡ്ഭാവഹീനൻ പ്രകൃതിപരൻ പുമാൻ
സൽഭാവയുക്തൻ സനാതനൻ സർവ്വഗൻ.
മായാമനുഷ്യൻ മനോഹരൻ മാധവൻ
മായാവിഹീനൻ മധുകൈടഭാന്തകൻ.
ഞാനിഹ ത്വല്പാദഭക്തിനിശ്രേണിയെ
സ്സാനന്ദമാശു സമ്പ്രാപ്യ രഘുപതേ!
ജ്ഞാനയോഗാഖ്യസൗധം കരേറീടുവാൻ
മാനസേ കാമിച്ചു വന്നേൻ ജഗല്പതേ!
സീതാപതേ! രാമ! കാരുണികോത്തമ!
യാതുധാനാന്തക! രാവണാരേ! ഹരേ!
പാദാംബുജം നമസ്തേ ഭവസാഗര–
ഭീതനാമെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ!'
ഭക്തി പരവശനായ് സ്തുതിച്ചീടിന
ഭക്തനെക്കണ്ടു തെളിഞ്ഞു രഘൂത്തമൻ
ഭക്തപ്രിയൻ പരമാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു
മുഗ്ദ്ധസ്മിതപൂർവ്വമേവമരുൾ ചെയ്തു:
'ഇഷ്ടമായുള്ള വരത്തെ വരിയ്ക്ക സ
ന്തുഷ്ടനാം ഞാൻ വരദാനൈകതല്പരൻ
ഒട്ടുമേ താപമൊരുത്തനെന്നെക്കണ്ടു
കിട്ടിയാൽ പിന്നെയുണ്ടാകയില്ലോർക്ക നീ.'
രാമവാക്യാമൃതം കേട്ടു വിഭീഷണ–
നാമോദമുൾക്കൊണ്ടുണർത്തിച്ചരുളിനാൻ:
'ധന്യനായേൻ കൃതകൃത്യനായേനഹം
ധന്യാകൃതേ! കൃതകാമനായേനഹം.
ത്വല്പാദപത്മാവലോകനംകൊണ്ടു ഞാ–
നിപ്പോൾ വിമുക്തനായേനില്ല സംശയം.
മത്സമനായൊരു ധന്യനില്ലൂഴിൽ
മത്സമനായൊരു ശുദ്ധനുമില്ലഹോ!

YUDH

മത്സമനായ് മറ്റൊരുവനുമില്ലിഹ
ത്വത്സ്വരൂപം മമ കാണായ കാരണാൽ.
കർമ്മബന്ധങ്ങൾ നശിപ്പതിനായിനി
നിർമ്മലമാം ഭവദ്ജ്ഞാനവും ഭക്തിയും
ത്വദ്ധ്യാനസൂക്ഷ്മവും ദേഹി മേ രാഘവ!
ചിത്തേ വിഷയസുഖാശയില്ലേതുമേ.
ത്വല്പാദപങ്കജഭക്തിരേവാസ്തു മേ
നിത്യമിളക്കമൊഴിഞ്ഞു കൃപാനിധേ!
ഇത്ഥമാകർണ്യ സമ്പ്രീതനാം രാഘവൻ
നക്തഞ്ചരാധിപൻ തന്നോടരുൾ ചെയ്തു:
‘നിത്യം വിഷയവിരക്തരായ് ശാന്തരായ്
ഭക്തി വളർന്നതിശുദ്ധമതികളായ്
ജ്ഞാനികളായുള്ള യോഗികൾ മാനസേ
ഞാനിരിപ്പൂ മമ സീതയുമായ് മുദാ.
ആകയാലെന്നെയും ധ്യാനിച്ചു സന്തതം
വാഴ്ക നീയെന്നാൽ നിനക്കു മോക്ഷം വരും.
അത്രയുമല്ല നിന്നാൽ കൃതമായൊരു
ഭക്തികരസ്തോത്രമത്യന്തശുദ്ധനായ്
നിത്യവും ചൊൽകയും കേൾക്കയും ചെയ്കിലും
മുക്തി വരുമതിനില്ലൊരു സംശയം.’
ഇത്ഥമരുൾ ചെയ്തു ലക്ഷ്മണൻ തന്നോടു
ഭക്തപ്രിയനരുൾ ചെയ്തിതു സാദരം:
‘എന്നെക്കനിവോടു കണ്ടതിന്റെ ഫല–
മിന്നുതന്നെ വരുത്തേണമതിന്നു നീ
ലങ്കാധിപനിവനെന്നഭിഷേകവും
ശങ്കാവിഹീനമൻപോടു ചെയ്തീടുക.
സാഗരവാരിയും കൊണ്ടുവന്നീടുക
ശാഖാമൃഗാധിപന്മാരുമായ് സത്വരം.

അർക്കചന്ദ്രന്മാരുമാകാശഭൂമിയും
മല്ക്കുഥയും ജഗത്തിങ്കലുള്ളന്നിവൻ
വാഴ്ക ലങ്കാരാജ്യമേവം മമാജ്ഞയാ
ഭാഗവതോത്തമനായ വിഭീഷണൻ.'
പങ്കജനേത്രവാക്യം കേട്ടു ലക്ഷ്മണൻ
ലങ്കാപുരാധിപത്യാർത്ഥമഭിഷേക-
മൻപോടു വാദ്യഘോഷേണ ചെയ്തീടിനാൻ.
വമ്പരാം വാനരാധീശ്വരന്മാരുമായ്
സാധുവാദേന മുഴങ്ങീ ജഗത്ത്രയം
സാധുജനങ്ങളും പ്രീതിപൂണ്ടീടിനാർ.
ആദിതേയോത്തമന്മാർ പുഷ്പവൃഷ്ടിയു-
മാധിവേറിട്ടു ചെയ്തീടിനാരാദരാൽ.
അപ്സരസ്ത്രീകളും നൃത്തഗീതങ്ങളാ-
ലപ്പുരുഷോത്തമനെബ്ഭജിച്ചീടിനാർ.
ഗന്ധർവ്വകിന്നരകിംപുരുഷന്മാരു-
മന്തർമുദാ സിദ്ധവിദ്യാധരാദിയും
ശ്രീരാമചന്ദ്രനെ വാഴ്ത്തി സ്തുതിച്ചിതു
ഭേരീനിനാദം മുഴക്കിനാരുമ്പരും.
പുണ്യജനേശ്വരനായ വിഭീഷണൻ
തന്നെപ്പുണർന്നു സുഗ്രീവനും ചൊല്ലിനാൻ:
'പാരേഴുരണ്ടിനും നാഥനായ് വാഴുമീ
ശ്രീരാമകിങ്കരന്മാരിൽ മുഖ്യൻ ഭവാൻ.
രാവണനിഗ്രഹത്തിന്നു സഹായവു-
മാവോളമാശു ചെയ്യേണം ഭവാനിനി.
കേവലം ഞങ്ങളും മുൻനടക്കുന്നുണ്ടു
സേവയാ സിദ്ധിയ്ക്കുമേറ്റമനുഗ്രഹം.'
സുഗ്രീവവാക്യമാകർണ്യ വിഭീഷണ-
നഗ്രേ ചിരിച്ചവനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:

‘സാക്ഷാൽ ജഗന്മയനാമഖിലേശ്വരൻ
സാക്ഷിഭൂതൻ സകലത്തിനുമാകയാൽ
എന്തു സഹായേന കാര്യമിവിടേയ്ക്കു
ബന്ധുശത്രുക്കളെന്നുള്ളതുമില്ല കേൾ.
ശുദ്ധസ്ഥനാനന്ദപൂർണ്ണനേകാത്മകൻ
കൂടസ്ഥനാശ്രയം മറ്റാരുമില്ലെടോ!
മൂഢത്വമത്രേ നമുക്കു തോന്നുന്നതു
ഗൂഢത്രിഗുണഭാവേന മായാബലാൽ.
തദ്വശന്മാരൊക്കെ നാമെന്നറിഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടദ്വയഭാവേന സേവിച്ചുകൊൾക നാം.’
നക്തഞ്ചരപ്രവരോക്തികൾ കേട്ടൊരു
ഭക്തനാം ഭാനുജനും തെളിഞ്ഞീടിനാൻ.

ശുകബന്ധനം

രക്ഷോവരനായ രാവണൻ ചൊൽകയാൽ
തൽക്ഷണേ വന്നു ശുകനാം നിശാചരൻ.
പുഷ്കരേ നിന്നു വിളിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ
മർക്കടരാജനാം സുഗ്രീവനോടിദം:
‘രാക്ഷസാധീശ്വരൻ വാക്കുകൾ കേൾക്ക നീ
ഭാസ്കരസൂനോ! പരാക്രമവാരിധേ!
ഭാനുതനയനാം ഭാഗധേയാംബുധേ!
വാനരരാജ! മഹാകുലസംഭവ!
ആദിതേയേന്ദ്രസുതാനുജനാകയാൽ
ഭ്രാതൃസമാനൻ ഭവാൻ മമ നിർണ്ണയം.
നിന്നോടു വൈരമെനിക്കേതുമില്ല മ-
റ്റെന്നിൽ വിരോധം നിനക്കുമില്ലേതുമേ.
രാജകുമാരനാം രാമഭാര്യാമഹം
വ്യാജേന കൊണ്ടുപോന്നേനതിനെന്തു തേ?

മർക്കടസേനയോടുമതിവിദ്രുതം
കിഷ്കിന്ധയാം നഗരിയ്ക്കു പോയ്ക്കൊൾക നീ.
ദേവാദികളാലുമപ്രാപ്യമായൊന്നു
കേവലമെന്നുടെ ലങ്കാപുരമെടോ!
അല്പസാരന്മാർ മനുഷ്യരുമെത്രയും
ദുർബ്ബലന്മാരായ വാനരയൂഥവും
എന്തൊന്നു കാട്ടുന്നതെന്നോടിവിടെ വ–
ന്നന്ധകാരം നിനച്ചീടായ്ക നീ വൃഥാ.'
ഇത്ഥം ശുകോക്തികൾ കേട്ടു കപികുല–
മുത്ഥായ ചാടിപ്പിടിച്ചാരതിദ്രുതം.
മുഷ്ടിപ്രഹരങ്ങളേറ്റുശുകനതി–
ക്ലിഷ്ടനായേറ്റം കരഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ:
'രാമ രാമ! പ്രഭോ! കാരുണ്യവാരിധേ!
രാമ! നാഥ! പരിത്രാഹി രഘുപതേ!
ദൂതരെക്കൊല്ലുമാറില്ല പണ്ടാരുമേ
നാഥ! ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ.
വാനരന്മാരെ നിവാരണം ചെയ്താശു
മാനവവീര! ഹതോഹം പ്രപാഹി മാം.'
ഇത്ഥം ശുകപരിദേവനം കേട്ടൊരു
ഭക്തപ്രിയൻ വരദൻ പുരുഷോത്തമൻ
വാനരന്മാരെ വിലക്കിനാനന്നേര
മാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടുയർന്നു ശുകൻ തദാ
ചൊല്ലിനാൻ സുഗ്രീവനോടു 'ഞാനെന്തൊന്നു
ചൊല്ലേണ്ടതങ്ങു ദശഗ്രീവനോടതു
ചൊല്ലീടുകെ'ന്നതു കേട്ടു സുഗ്രീവനും
ചൊല്ലിനാനാശു ശുകനോടു സത്വരം:
'ചൊല്ലുള്ള ബാലിയെപ്പോലെ ഭവാനെയും
കൊല്ലണമാശു സപുത്രബലാന്വിതം.

ശ്രീരാമപത്നിയെക്കട്ടുകൊണ്ടീടിന
ചോരനേയും കൊന്നു ജാനകിതന്നെയും
കൊണ്ടുപോകേണമെനിയ്ക്കു കിഷ്കിന്ധയ്ക്കു
രണ്ടില്ലതിനെന്നു ചെന്നു ചൊല്ലീടു നീ.’
അർക്കാത്മജോക്തികൾ കേട്ടു തെളിഞ്ഞള-
വർക്കാന്വയോൽഭവൻ താനുമരുൾചെയ്തു:
‘വാനരന്മാരേ! ശുകനെ ബന്ധിച്ചുകൊ-
ണ്ടൂനമൊഴിഞ്ഞിന്നു കാത്തുകൊണ്ടീടുവിൻ.
ഞാനുരചെയ്തേയയയ്ക്കാവിതെ’ന്നതു-
മാനന്ദമോടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ.
വാനരന്മാരും പിടിച്ചു കെട്ടിക്കൊണ്ടു
ദീനത കൈവിട്ടു കാത്തുകൊണ്ടീടിനാർ,
ശാർദ്ദൂലവിക്രമം പൂണ്ട കപിബലം.
ശാർദ്ദൂലനായ നിശാചരൻ വന്നുക-
ണ്ടാർത്തനായ് രാവണനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ,.
വാർത്തകളുള്ളവണ്ണമതു കേട്ടൊരു
രാത്രിഞ്ചരേശ്വരനാകിയ രാവണ-
നാർത്തിപൂണ്ടേറ്റവും ദീർഘചിന്താന്വിതം
ചീർത്തഖേദത്തോടു ദീർഘമായേറ്റവും
വീർത്തുപായങ്ങൾ കാണാഞ്ഞിരുന്നീടിനാൻ.

സേതുബന്ധനം

തല്ക്കാലമർക്കകുലോൽഭവൻ രാഘവ-
നർക്കാത്മജാദി കപിവരന്മാരൊടും
രക്ഷോവരനാം വിഭീഷണൻ തന്നൊടും
ലക്ഷ്മണനോടും വിചാരം തുടങ്ങിനാൻ:
‘എന്തുപായം സമുദ്രം കടപ്പാനെന്നു
ചിന്തിച്ചു കല്പിയ്ക്ക നിങ്ങളെല്ലാരുമായ്.’

YUDH

എന്നരുൾചെയ്തതുകേട്ടവരേവരു–
മൊന്നിച്ചുകൂടി നിരൂപിച്ചു ചൊല്ലിനാർ:
'ദേവപ്രവരനായോരു വരുണനെ-
സ്സേവിയ്ക്കവേണമെന്നാൽ വഴിയും തരും.'
എന്നതു കേട്ടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ:
'നന്നതു തോന്നിയതങ്ങനെ തന്നെയെ-
ന്നർണ്ണവതീരേ കിഴക്കുനോക്കിത്തൊഴു–
തർണ്ണോജലോചനനാകിയ രാഘവൻ
ദർഭവിരിച്ചു നമസ്കരിച്ചീടിനാ–
നൽഭുതവിക്രമൻ ഭക്തിപൂണ്ടെത്രയും.
മൂന്നഹോരാത്രമുപാസിച്ചിതിങ്ങനെ
മൂന്നുലോകത്തിനും നാഥനാമീശ്വരൻ
ഏതുമിളകീല വാരിധിയുമതി
ക്രോധേന രക്താന്തനേത്രനാം നാഥനും
'കൊണ്ടുവാ ചാപബാണങ്ങൾ നീ ലക്ഷ്മണാ!
കണ്ടുകൊണ്ടാലും മമ ശരവിക്രമം.
ഇന്നു പെരുവഴി മീളുന്നതല്ലെങ്കി–
ലർണ്ണവം ഭസ്മമാക്കിച്ചമച്ചീടുവൻ.
മുന്നം മദീയപൂർവ്വന്മാർ വളർത്തതു–
മിന്നു ഞാനില്ലാതെയാക്കുവൻ നിർണ്ണയം.
സാഗരമെന്നുള്ള പേരും മറന്നുള്ളി–
ലാകുലമെന്നിയേ വാഴുകിലെന്നുമേ
നഷ്ടമാക്കീടുവൻ വെള്ളം, കപികുലം
പുഷ്ടമോദം പാദചാരേണ പോകണം.'
എന്നരുൾചെയ്തു വില്ലും കുഴിയെക്കുല-
ച്ചർണ്ണവത്തോടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ:
'സർവ്വഭൂതങ്ങളും കണ്ടുകൊള്ളേണമെൻ
ദുർവ്വാരമായ ശിലീമുഖവിക്രമം.

ഭസ്മമാക്കീടുവൻ വാരാന്നിധിയെ ഞാൻ
വിസ്മയമെല്ലാവരും കണ്ടുനില്ക്കണം.’
ഇത്ഥം രഘുവരൻ വാക്കുകേട്ടന്നേരം
പൃഥ്വീരുഹങ്ങളും കാനനജാലവും
പൃഥ്വിയുംകൂടെ വിറച്ചു ചമഞ്ഞിതു,
മിത്രനും മങ്ങി; നിറഞ്ഞു തിമിരവും.
അബ്ധിയും ക്ഷോഭിച്ചു, മിട്ടാൽ കവിഞ്ഞുവ-
ന്നുത്തുംഗമായ തരംഗാവലിയൊടും
ത്രസ്തങ്ങളായ് പരിതപ്തങ്ങളായ് വന്നി-
തത്യുഗ്രനക്രതിമിത്ധഷാദ്യങ്ങളും.
അപ്പോൾ ഭയപ്പെട്ടു ദിവ്യരൂപത്തൊടു-
മപ്പതി ദിവ്യാഭരണസമ്പന്നനായ്
പത്തു ദിക്കും നിറഞ്ഞോരു കാന്ത്യാ നിജ-
ഹസ്തങ്ങളിൽ പരിഗൃഹ്യ രത്നങ്ങളും
വിത്രസ്തനായ് രാമപാദാന്തികേ വച്ചു
സത്രപം ദണ്ഡനമസ്കാരവും ചെയ്തു.
രക്താന്തലോചനനാകിയ രാമനെ
ഭക്ത്യാ വണങ്ങി സ്തുതിച്ചാൻ പലതരം.
‘ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം ത്രൈലോക്യപാലക!
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം വിഷ്ണോ ജഗല്പതേ!
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം പൗലസ്ത്യനാശന!
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം രാമ! രമാപതേ!
ആദികാലേ തവ മായാഗുണവശാൽ
ഭൂതങ്ങളെബ്ഭവാൻ സൃഷ്ടിച്ചതുനേരം
സ്ഥൂലങ്ങളായുള്ള പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ-
ക്കാലസ്വരൂപനാകും നിന്തിരുവടി
സൃഷ്ടിച്ചിതേറ്റം ജഡസ്വഭാവങ്ങളായ്
കഷ്ടമതാർക്കു നീക്കാവു തവ മതം?

പിന്നെ വിശേഷിച്ചതിലും ജഡത്വമായ്
തന്നെ ഭവാൻ പുനരെന്നെ നിർമ്മിച്ചതും
മുന്നേ ഭവന്നിയോഗസ്വഭാവത്തെയി-
ന്നന്യഥാ കർത്തുമാരുള്ളതു ശക്തരായ്.
താമസോൽഭൂതങ്ങളായുള്ള ഭൂതങ്ങൾ
താമസശീലമായ്ത്തന്നേ വരൂ വിഭോ!
താമസമല്ലോ ജഡത്വമാകുന്നതും
കാമലോഭാദികളും താമസഗുണം.
മായാരഹിതനായ് നിർഗ്ഗുണനായ നീ
മായാഗുണങ്ങളെയംഗീകരിച്ചപ്പോൾ
വൈരാജനാമവാനായ് ചമഞ്ഞു ഭവാൻ
കാരണപൂരുഷനായ് ഗുണാത്മാവുമായ്.
അപ്പോൾ വിരാട്ടിങ്കൽനിന്നും ഗുണങ്ങളാ-
ലുല്പന്നരായിതു ദേവാദികൾ തദാ.
തത്ര സത്വത്തിങ്കൽനിന്നല്ലോ ദേവകൾ
തദ്രജോഭൂതങ്ങളായ് പ്രജേശാദികൾ.
തത്തമോഭൂതനായ് ഭൂതപതി താനു-
മുത്തമപൂരുഷ! രാമ! ദയാനിധേ!
മായയാച്ഛന്നനായ് ലീലാമനുഷ്യനായ്
മായാഗുണങ്ങളെക്കൈക്കൊണ്ടനാരതം.
നിർഗ്ഗുണനായ് സദാ ചിദ്ഘനനായൊരു
നിഷ്കളനായ് നിരാകാരനായിങ്ങനെ
മോക്ഷദനാം നിന്തിരുവടിതന്നെയും
മൂർഖനാം ഞാനെങ്ങനെയറിഞ്ഞീടുന്നു?
മൂർഖജനങ്ങൾക്കു സന്മാർഗ്ഗപ്രാപക-
മോർക്കിൽ പ്രഭൂണാം ഹിതം ദണ്ഡമായതും.
ദുഷ്ടപശൂനാം യഥാ ലകുടം തഥാ
ദുഷ്ടാനുശാസനം ധർമ്മം ഭവാദൃശാം.

ശ്രീരാമദേവം പരം ഭക്തവത്സലം
കാരണപൂരുഷം കാരുണ്യസാഗരം
നാരായണം ശരണ്യം പുരുഷോത്തമം
ശ്രീരാമമീശം ശരണം ഗതോസ്മി ഞാൻ.
രാമചന്ദ്രാഭയം ദേഹി മേ സന്തതം
രാമ! ലങ്കാമാർഗ്ഗമാശു ദദാമി തേ.'
ഇത്ഥം വണങ്ങി സ്തുതിച്ചു വരുണനോ-
ടുത്തമപൂരുഷൻ താനുമരുൾചെയ്തു:
'ബാണം മദീയമമോഘമതിന്നിഹ
വേണമൊരു ലക്ഷ്യമെന്തതിന്നുള്ളതും?
വാട്ടമില്ലാതൊരു ലക്ഷ്യമതിന്നു നീ
കാട്ടിത്തരേണമെനിയ്ക്കു വാരാന്നിധേ!'
അർണ്ണവനാഥനും ചൊല്ലിനാനന്നേര-
'മന്യൂനകാരുണ്യസിന്ധോ! ജഗല്പതേ!
ഉത്തരസ്യാം ദിശി മത്തീരഭൂതലേ
ചിത്രദ്രുമകുല്യദേശം സുഭിക്ഷദം.
തത്ര പാപാത്മാക്കളുണ്ടു നിശാചര-
രെത്രയും പാരമുപദ്രവിച്ചീടുവോർ
വേഗാലവിടേയ്ക്കയയ്ക്ക ബാണം തവ
ലോകോപകാരകമാമതു നിർണ്ണയം.'
രാമനും ബാണമയച്ചാനതുനേര-
മാമയം തേടീടുമാഭീരമണ്ഡലം
എല്ലാമൊടുക്കി വേഗേന ബാണം പോന്നു
മെല്ലവേ തൂണീരവും പുക്കിതാദരാൽ
ആഭീരമണ്ഡലമൊക്കെ നശിയ്ക്കയാൽ
ശോഭനമായ് വന്നു തൽപ്രദേശം തദാ.
തൽകൂലദേശവുമന്നുതൊട്ടെത്രയും
മുഖ്യജനപദമായ് വന്നിതിപ്പൊഴും.

സാഗരം ചൊല്ലിനാൻ സാദരമന്നേര-
'മാകുലമെന്നിയേ മജ്ജലേ സത്വരം
സേതു ബന്ധിയ്ക്ക നളനാം കപിവര-
നേതുമവനൊരു ദണ്ഡമുണ്ടായ് വരാ.
വിശ്വകർമ്മാവിൻമകനവനാകയാൽ
വിശ്വശില്പക്രിയാതല്പരനെത്രയും.
വിശ്വദുരിതാപഹാരിണിയായ് തവ
വിശ്വമെല്ലാം നിറഞ്ഞീടുന്ന കീർത്തിയും
വർദ്ധിയ്ക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു തൊഴുതുട-
നബ്ധിയും മെല്ലെ മറഞ്ഞരുളീടിനാൻ.
സന്തുഷ്ടനായൊരു രാമചന്ദ്രൻ തദാ
ചിന്തിച്ചു സുഗ്രീവലക്ഷ്മണന്മാരോടും
പ്രാജ്ഞനായീടും നളനെ വിളിച്ചുട-
നാജ്ഞയെച്ചെയ്തിതു സേതുസംബന്ധനേ.
തൽക്ഷണേ മർക്കടമുഖ്യനാകും നളൻ
പുഷ്കരനേത്രനെ വന്ദിച്ചു സത്വരം
പർവ്വതതുല്യശരീരികളാകിയ
ദുർവ്വാരവീര്യമിയന്ന കപികളും
സർവ്വദിക്കിങ്കലും നിന്നു സരഭസം
പർവ്വതപാഷാണപാദപജാലങ്ങൾ
കൊണ്ടുവരുന്നവ വാങ്ങിത്തെരുതെരെ
കുണ്ഠവിഹീനം പടുത്തുതുടങ്ങിനാൻ.
നേരേ ശതയോജനായതമായുട-
നീരഞ്ചുയോജന വിസ്താരമാം വണ്ണം.
ഇത്ഥം പടുത്തുതുടങ്ങും വിധൌ രാമ-
ഭദ്രനാം ദാശരഥി ജഗദീശ്വരൻ
വ്യോമകേശം പരമേശ്വരം ശങ്കരം
രാമേശ്വരമെന്ന നാമമരുൾ ചെയ്തു.

ശോഭനമായ മുഹൂർത്തേന സംസ്ഥാപ്യ
പാപഹരായ ത്രിലോകഹിതാർത്ഥമായ്
പൂജിച്ചു വന്ദിച്ചു ഭക്ത്യാ നമസ്കൃത്യ
രാജീവലോചനനേവമരുൾചെയ്തു:
'യാതൊരു മർത്ത്യനിവിടെ വന്നാദരാൽ
സേതുബന്ധം കണ്ടു രാമേശ്വരനെയും
ഭക്ത്യാ ഭജിയ്ക്കുന്നിതപ്പോളവൻ ബ്രഹ്മ-
ഹത്യാദി പാപങ്ങളോടു വേർപെട്ടതി-
ശുദ്ധനായ് വന്നുകൂടം മമാനുഗ്രഹാൽ;
മുക്തിയും വന്നീടുമില്ലൊരു സംശയം.
സേതുബന്ധത്തിങ്കൽ മജ്ജനവും ചെയ്തു
ഭൂതേശനാകിയ രാമേശ്വരനെയും
കണ്ടു വണങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടു ശുദ്ധനായ്
കുണ്ഠത കൈവിട്ടു വാരാണസി പുക്കു
ഗംഗയിൽ സ്നാനവും ചെയ്തു ജിതശ്രമം
ഗംഗാസലിലവും കൊണ്ടുവന്നാദരാൽ
രാമേശ്വരനഭിഷേകവും ചെയ്തഥ
ശ്രീമത്സമുദ്രേ കളഞ്ഞു തദ്ഭാരവും
മജ്ജനം ചെയ്യുന്ന മർത്ത്യനെന്നോടു സാ-
യൂജ്യം വരുമതിനില്ലൊരു സംശയം.'
എന്നരുൾ ചെയ്തിതു രാമൻ തിരുവടി
നന്നായ് തൊഴുതു സേവിച്ചിതെല്ലാവരും.
വിശ്വകർമ്മാത്മജനാം നളനും പിന്നെ
വിശ്വാസമോടു പടുത്തുതുടങ്ങിനാൻ
വിദ്രുതമദ്രിപാഷണതരുക്കളാ-
ലദ്ദിനേ തീർന്നു പതിനാലു യോജന.
തീർന്നിതിരുപതു യോജന പിറ്റേന്നാൾ
മൂന്നാം ദിനമിരുപത്തൊന്നു യോജന

നാലാം ദിനമിരുപത്തിരണ്ടായതു
പോലെയിരുപത്തിമൂന്നുമഞ്ചാംദിനം
അഞ്ചുനാൾകൊണ്ടു ശതയോജനായതം
ചഞ്ചലമെന്നിയേ തീർന്നോരനന്തരം
സേതുവിന്മേലേ നടന്നു കപികളു-
മാതങ്കഹീനംകടന്നുതുടങ്ങിനാർ.
മാരുതികണ്ഠേ കരേറി രഘൂത്തമൻ,
താരേയകണ്ഠേ സുമിത്രാതനയനും
ആരുഹ്യ ചെന്നു സുബേലാചലമുക-
ളേറിനാർ വാനരസേനയോടും ദ്രുതം.
ലങ്കാപുരാലോകനാശയാ രാഘവൻ
ശങ്കാവിഹീനം സുബേലാചലോപരി
സംപ്രാപ്യ നോക്കിയ നേരത്തു കണ്ടിതു
ജംഭാരിതൻ പുരിയ്ക്കൊത്ത ലങ്കാപുരം.
സ്വർണ്ണമയദ്ധ്വജപ്രാകാരതോരണ-
പൂർണ്ണം മനോഹരം പ്രാസാദസംകുലം
കൈലാസശൈലേന്ദ്രസന്നിഭഗോപുര-
ജാലപരിഘശതഘ്നീസമന്വിതം.
പ്രാസാദമൂർദ്ധ്നി വിസ്തീർണ്ണദേശേ മുദാ
വാസവതുല്യപ്രഭാവേന രാവണൻ
രത്നസിംഹാസനേ മന്ത്രിഭിസ്സങ്കുലേ
രത്നദണ്ഡാതപത്രൈരുപശോഭിതേ
ആലവട്ടങ്ങളും വെഞ്ചാമരങ്ങളും
ബാലത്തരുണിമാരെക്കൊണ്ടു വീയിച്ചു
നീലശൈലാഭം ദശകിരീടോജ്ജ്വലം
നീലമേഘോപമം കണ്ടു രഘൂത്തമൻ
വിസ്മയം കൈക്കൊണ്ടു മാനിച്ചു മാനസേ
സസ്മിതം വാനരന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ:

‘മുന്നേ നിബദ്ധനായോരു ശുകാസുരൻ
തന്നെ വിരവോടയയ്ക്ക മടിയാതെ
ചെന്നു ദശഗ്രീവനോടു വൃത്താന്തങ്ങ-
ളൊന്നൊഴിയാതെയറിയിയ്ക്ക വൈകാതെ.’
എന്നരുൾ ചെയ്തതു കേട്ടു തൊഴുതവൻ
ചെന്നു ദശാനനൻ തന്നെ വണങ്ങിനാൻ.

End of 24th day

രാവണശുകസംവാദം

പംക്തിമുഖനുമവനോടു ചോദിച്ചാ-
‘നെന്തു നീ വൈകുവാൻ കാരണം ചൊൽകെടോ!
വാനരേന്ദ്രന്മാരറിഞ്ഞു പിടിച്ചഭി-
മാനവിരോധം വരുത്തിയാരോ? തവ
ക്ഷീണഭാവം കലർന്നീടുവാൻ കാരണം
മാനസേ ഖേദം കളഞ്ഞു ചൊല്ലീടെടോ!
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രോക്തി കേട്ടു ശുകൻ പര-
മാർത്ഥം ദശാനനനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
‘രാക്ഷസരാജപ്രവര! ജയ ജയ
മോക്ഷോപദേശമാർഗ്ഗേണ ചൊല്ലീടുവൻ
സിന്ധുതന്നുത്തരതീരോപരി ചെന്നൊ-
രന്തരമെന്നിയേ ഞാൻ തവ വാക്യങ്ങൾ
ചൊന്നനേരത്തവരെന്നെപ്പിടിച്ചുടൻ
കൊന്നുകളവാൻ തുടങ്ങും ദശാന്തരേ
‘രാമരാമപ്രഭോ! പാഹി പാഹീ’തി ഞാ-
നാമയംപൂണ്ടു കരഞ്ഞ നാദം കേട്ടു
ദൂതനവധ്യനയപ്പിനയപ്പിനെ ദൂതൻഅവധ്യൻഅയപ്പിൻഅയപ്പിൻഎ
ന്നാദരവോടരുൾചെയ്തു ദയാപരൻ.
വാനരന്മാരുമയച്ചാരതുകൊണ്ടു
ഞാനും ഭയം തീർന്നു നീളെ നടന്നുടൻ

വാനരസൈന്യമെല്ലാം കണ്ടു പോന്നിതു
മാനവവീരനനുജ്ഞയാ സാദരം.
പിന്നെ രഘൂത്തമനെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
‘ചെന്നു നീ രാവണൻതന്നോടു ചൊല്ലുക
സീതയെ നൽകീടുകൊന്നുകി,ലില്ലായ്കി–
ലേതുമേ വൈകാതെ യുദ്ധം തുടങ്ങുക.
രണ്ടിലുമൊന്നുഴറിച്ചെയ്തുകൊള്ളണം
രണ്ടുംകണക്കെനിയ്ക്കെന്നു പറയണം.
എന്തുബലംകൊണ്ടു സീതയെക്കട്ടുകൊ–
ണ്ടന്ധനായ്പ്പോയ് വന്നിരുന്നുകൊണ്ടു ഭവാൻ
പോരുമതിനു ബലമെങ്കിലെന്നോടു
പോരിനായ്ക്കൊണ്ടു പുറപ്പെടുകാശു നീ.
ലങ്കാപുരവും നിശാചരസേനയും
ശങ്കാവിഹീനം ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഞാൻ
ഒക്കെപ്പൊടിപെടുത്തെന്നുള്ളിൽ വന്നിങ്ങു
പുക്കോരു രോഷവുമാശു തീർത്തീടുവൻ.
നക്തഞ്ചരകുലശ്രേഷ്ഠൻ ഭവാനൊരു
ശക്തനെന്നാകിൽ പുറപ്പെടുകാശു നീ.’
എന്നരുളിച്ചെയ്തിരുന്നരുളീടിനാൻ
നിന്നുടെ സോദരൻ തന്നോടു കൂടവേ
സുഗ്രീവലക്ഷ്മണന്മാരോടുമൊന്നിച്ചു
നിഗ്രഹിപ്പാനായ് ഭവന്തം രണാങ്കണേ
കണ്ടുകൊണ്ടാലുമസംഖ്യബലം ദശ–
കണ്ഠപ്രഭോ! കപിപുംഗവപാലിതം.
പർവ്വതസന്നിഭന്മാരായ വാനര–
രുർവ്വി കുലുങ്ങവേ ഗർജ്ജനവും ചെയ്തു
സർവ്വലോകങ്ങളും ഭസ്മമാക്കീടുവാൻ
ഗർവ്വം കലർന്നുനില്ക്കുന്നിതു നിർഭയം.

YUDH

സംഖ്യയുമാർക്കും ഗണിയ്ക്കാവതല്ലിഹ
സംഖ്യാവതാംവരനായ കുമാരനും.
ഹുങ്കാരമേറിയ വാനരസേനയിൽ
സംഘപ്രധാനന്മാരെക്കേട്ടുകൊള്ളുക:
ലങ്കാപുരത്തെയും നോക്കി നോക്കി ദ്രുതം
ശങ്കാവിഹീനമലറിനില്ക്കുന്നവർ
നൂറായിരം പടയോടും രിപുക്കളേ
നീറാക്കുവാനുഴറ്റോടു വാൽ പൊങ്ങിച്ചു
കാലനും പേടിച്ചു മണ്ടുമവനോടു
നീലനാം സേനാപതി വഹ്നിനന്ദനൻ.
അംഗദനാകുമിളയരാജാവതി-
നങ്ങേതു പത്മകിഞ്ജല്ക്കസമപ്രഭൻ.
വാൽകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ തച്ചുതച്ചങ്ങനെ
ബാലിതൻ നന്ദനനദ്രിശൃംഗോപമൻ.
തല്പാർശ്വസീമ്നി നില്ക്കുന്നതു വാതജൻ
തല്പുത്രഘാതകൻ രാമചന്ദ്രപ്രിയൻ.
സുഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നവ-
നുഗ്രനാം ശ്വേതൻ രജതസമപ്രഭൻ.
രംഭനങ്ങേതവൻ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നവൻ
വൻപനായുള്ള ശരഭൻ മഹാബലൻ.
മൈന്ദനങ്ങേതവൻ തമ്പി വിവിദനും
വൃന്ദാരകവൈദ്യനന്ദനന്മാരല്ലോ.
സേതുകർത്താവാം നളനതിനങ്ങേതു
ബോധമേറും വിശ്വകർമ്മാവു തന്മകൻ.
താരൻ പനസൻ കുമുദൻ വിരതനും
വീരൻ വൃഷഭൻ വികടൻ വിശാലനും.
മാരുതിതൻ പിതാവാകിയ കേസരി
ശൂരനായീടും പ്രമാഥി ശതബലി.

സാരനാം ജാംബവാനും വേഗദർശിയും
വീരൻ ഗജനും ഗവയൻ ഗവാക്ഷനും.
ശൂരൻ ദധിമുഖൻ ജ്യോതിർമ്മുഖനതി–
ഘോരൻ സുമുഖനും ദുർമ്മുഖൻ ഗോമുഖൻ,
ഇത്യാദി വാനരനായകന്മാരെ ഞാൻ
പ്രത്യേകമെങ്ങനെ ചൊല്ലുന്നതും പ്രഭോ!
ഇത്തരം വാനരനായകന്മാരറു–
പത്തേഴുകോടിയുണ്ടുള്ളതറിഞ്ഞാലും.
ഉള്ളം തെളിഞ്ഞുപോർക്കായിരുപത്തൊന്നു
വെള്ളം പടയുമുണ്ടുള്ളതവർക്കെല്ലാം.
ദേവാരികളെയൊടുക്കുവാനായ് വന്ന
ദേവാംശസംഭവന്മാരിവരേവരും,
ശ്രീരാമദേവനും മാനുഷനല്ലാദി–
നാരായണനാം പരൻ പുരുഷോത്തമൻ.
സീതയാകുന്നതു യോഗമായാദേവി
സോദരൻ ലക്ഷ്മണനായതനന്തനും.
ലോകമാതാവും പിതാവും ജനകജാ–
രാഘവന്മാരെന്നറിക വഴിപോലെ.
വൈരമവരോടു സംഭവിച്ചീടുവാൻ
കാരണമെന്തെന്നതോർക്ക നീ മാനസേ.
പഞ്ചഭൂതാത്മകമായ ശരീരവും
പഞ്ചത്വമാശു ഭവിയ്ക്കുമെല്ലാവനും.
പഞ്ചപഞ്ചാത്മകതത്ത്വങ്ങളെക്കൊണ്ടു
സഞ്ചിതം പുണ്യഭാവങ്ങളാൽ ബദ്ധമായ്
ത്വങ്മാംസമേദാസ്ഥിമൂത്രമലങ്ങളാൽ
സമ്മേളിതമതിദുർഗ്ഗന്ധമെത്രയും,
ഞാനെന്നഭാവമതിങ്കലുണ്ടായ്‌വരും
ജ്ഞാനമില്ലാത്ത ജനങ്ങൾക്കതോർക്ക നീ.

ഹന്ത! ജഡാത്മകമായ കായത്തിങ്ക–
ലെന്തൊരാസ്ഥാ ഭവിയ്ക്കുന്നതും ധീമതാം
യാതൊന്നു മൂലമായ് ബ്രഹ്മഹത്യാദിയാം
പാതകൗഘങ്ങൾ കൃതങ്ങളാകുന്നതും
ഭോഗഭോക്താവായ ദേഹം ക്ഷണംകൊണ്ടു
രോഗാദിമൂലമായ് സമ്പതിയ്ക്കും ദൃഢം.
പുണ്യപാപങ്ങളോടും ചേർന്നു ജീവനും
വന്നുകൂടുന്നു സുഖദുഃഖബന്ധനം.
ദേഹത്തെ ഞാനെന്നു കല്പിച്ചു കർമ്മങ്ങൾ
മോഹത്തിനാലവശത്വേന ചെയ്യുന്നു
ജന്മമരണങ്ങളുമതുമൂലമായ്
സമ്മോഹിതന്മാർക്കു വന്നു ഭവിയ്ക്കുന്നു.
ശോകജരാമരണാദികൾ നീക്കുവാ–
നാകയാൽ ദേഹാഭിമാനം കളക നീ.
ആത്മാവു നിർമ്മലനവ്യയനദ്വയ–
നാത്മാനമാത്മനാ കണ്ടു തെളിക നീ.
ആത്മാവിനെ സ്മരിച്ചീടുക സന്തത–
മാത്മനി തന്നെ ലയിയ്ക്ക നീ കേവലം.
പുത്രദാരാർത്ഥഗൃഹാദി വസ്തുക്കളിൽ
സക്തി കളഞ്ഞു വിരക്തനായ് വാഴുക.
സുകരശ്വാദി ദേഹങ്ങളിലാകിലും
ഭോഗം നരകാദികളിലുമുണ്ടല്ലോ.
ദേഹം വിവേകാഢ്യമായതും പ്രാപിച്ചി–
താഹന്ത! പിന്നെ ദ്വിജത്വവും വന്നിതു.
കർമ്മഭൂവാമത്ര ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ
നിർമ്മലം ബ്രഹ്മജന്മം ഭവിച്ചീടിനാൽ
പിന്നെയുണ്ടാകുമോ ഭോഗത്തിലാഗ്രഹം
ധന്യനായുള്ളവനോർക്ക മഹാമതേ!

പൗലസ്ത്യപുത്രനാം ബ്രാഹ്മണാഢ്യൻ ഭവാൻ
ത്രൈലോക്യസമ്മതൻ ഘോരതപോധനൻ
എന്നിരിക്കെപ്പുനരജ്ഞാനിയെപ്പോലെ
പിന്നെയും ഭോഗാഭിലാഷമെന്തിങ്ങനെ?
ഇന്നു തുടങ്ങിസ്സമസ്തസംഗങ്ങളും
നന്നായ് പരിത്യജിച്ചീടുക മാനസേ.
രാമനെത്തന്നെ സമാശ്രയിച്ചീടുക
രാമനാകുന്നതാത്മാ പരനദ്വയൻ.
സീതയെ രാമന്നു കൊണ്ടക്കൊടുത്തു തൽ-
പാദപത്മാനുചരനായ് ഭവിക്ക നീ.
സർവ്വപാപങ്ങളിൽനിന്നു വിമുക്തനായ്
ദിവ്യമാം വിഷ്ണുലോകം ഗമിക്കായ് വരും.
അല്ലായ്കിലാശു കീഴ്പോട്ടു കീഴ്പോട്ടു പോയ്
ചെല്ലും നരകത്തിലില്ലൊരു സംശയം.
നല്ലതത്രേ ഞാൻ നിനക്കു പറഞ്ഞതു
നല്ല ജനത്തോടു ചോദിച്ചുകൊൾകെടോ!
രാമ രാമേതി രാമേതി ജപിച്ചുകൊ-
ണ്ടാമയം വേറിട്ടു സാധിക്ക മോക്ഷവും.
സത്സംഗമത്തോടു രാമചന്ദ്രം ഭക്ത-
വത്സലം ലോകശരണ്യം ശരണദം
ദേവം മരകതകാന്തികാന്തം രമാ-
സേവിതം ചാപബാണായുധം രാഘവം
സുഗ്രീവസേവിതം ലക്ഷ്മണസംയുതം
രക്ഷാനിപുണം വിഭീഷണസേവിതം
ഭക്ത്യാ നിരന്തരം ധ്യാനിച്ചുകൊൾകിലോ
മുക്തിവന്നീടുമതിനില്ല സംശയം.'
ഇത്ഥം ശുകവാക്യമജ്ഞാനനാശനം
ശ്രുത്വാ ദശാസ്യനും ക്രോധതാമ്രാക്ഷനായ്

ദഗ്ദ്ധനായ്പോകും ശുകനെന്നു തോന്നുമാ–
റത്യന്തരോഷേണ നോക്കിയുരചെയ്താൻ:
‘ഭൃത്യനായുള്ള നീയാചാര്യനെപ്പോലെ
നിസ്ത്രപം ശിക്ഷ ചൊൽവാനെന്തു കാരണം?
പണ്ടു നീ ചെയ്തോരുപകാരമോർക്കയാ–
ലുണ്ടു കാരുണ്യമെനിക്കതുകൊണ്ടു ഞാൻ
ഇന്നുകൊല്ലുന്നതില്ലെന്നു കല്പിച്ചിതെൻ
മുന്നിൽനിന്നാശു മറയത്തു പോക നീ.
കേട്ടാൽ പൊറുക്കരുതാതൊരു വാക്കുകൾ
കേട്ടു പൊറുക്കാൻ ക്ഷമയുമെനിക്കില്ല.
എന്നുടെ മുമ്പിൽ നീ കാൽക്ഷണം നില്ക്കിലോ
വന്നുകൂടും മരണം നിനക്കിന്നുമേ.’
എന്നതുകേട്ടു പേടിച്ചു വിറച്ചവൻ
ചെന്നു തൻമന്ദിരം പുക്കിരുന്നീടിനാൻ.

ശുകന്റെ പൂർവ്വവൃത്താന്തം

ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ പുരാ ശുകൻ നിർമ്മലൻ
ബ്രാഹ്മണ്യവും പരിപാലിച്ചു സന്തതം
കാനനത്തിങ്കൽ വാനപ്രസ്ഥനായ് മഹാ–
ജ്ഞാനികളിൽ പ്രധാനത്വവും കൈക്കൊണ്ടു
ദേവകൾക്കഭ്യുദയാർത്ഥമായ് നിത്യവും
ദേവാരികൾക്കു വിനാശത്തിനായ്ക്കൊണ്ടും
യാഗാദികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു മേവീടിനാൻ.
യോഗം ധരിച്ചു പരബ്രഹ്മനിഷ്ഠയാ
വൃന്ദാരകാഭ്യുദയാർത്ഥിയായ് രാക്ഷസ–
നിന്ദാപരനായ് മരുവും ദശാന്തരേ
നിർജ്ജരവൈരികുലശ്രേഷ്ഠനാകിയ
വജ്രദംഷ്ട്രൻ മഹാദുഷ്ടനിശാചരൻ.

എന്തൊന്നുനല്ലൂ ശുകാപകാരത്തിനെ+
ന്നന്തരവും പാർത്തുപാർത്തിരിയ്ക്കും വിധൗ.
കുംഭോൽഭവനാമഗസ്ത്യൻ ശുകാശ്രമേ
സംപ്രാപ്തനായാനൊരുദിവസം ബലാൽ.
സുപൂജിതനാമഗസ്ത്യതപോധനൻ
സംഭോജനാർത്ഥം നിമന്ത്രിതനാകയാൽ
സ്നാതും ഗതേ മുനൗ കുംഭോൽഭവേ തദാ
യാതുധാനാധിപൻ വജ്രദംഷ്ട്രാസുരൻ
ചെന്നാനഗസ്ത്യരൂപം ധരിച്ചന്തരാ
ചൊന്നാൻ ശുകനോടു മന്ദഹാസാന്വിതം,
'ഒട്ടുനാളുണ്ടു മാംസം കൂട്ടിയുണ്ടിട്ടു
മൃഷ്ടമായുണ്ണേണമിന്നു നമുക്കെടോ!
ഛാഗമാംസം വേണമല്ലോ കറി മമ
ത്യാഗിയല്ലോ ഭവാൻ ബ്രാഹ്മണസത്തമൻ.'
എന്നളവേ ശുകൻ പത്നിയോടും തഥാ
ചൊന്നാനതങ്ങനെയെന്നവളും ചൊന്നാൾ.
മദ്ധ്യേ ശുകപത്നിവേഷം ധരിച്ചവൻ
ചിത്തമോഹം വളർത്തീടിനാൻ മായയാ.
മർത്ത്യമാംസം വിളമ്പിക്കൊടുത്തമ്പോടു
തത്രൈവ വജ്രദംഷ്ട്രൻ മറഞ്ഞീടിനാൻ.
മർത്ത്യമാംസം കണ്ടു മൈത്രാവരുണിയും
ക്രുദ്ധനായ് ക്ഷിപ്രം ശുകനെശ്ശപിച്ചിതു
'മർത്ത്യരെബ്ഭക്ഷിച്ചു രാക്ഷസനായിനി
പൃഥ്വിയിൽ വാഴുക മത്തപോവൈഭവാൽ.'
ഇത്ഥം ശപിച്ചതു കേട്ടു ശുകൻതാനു
'മെത്രയും ചിത്രമിതെന്തൊരു കാരണം?
മാംസോത്തരം ഭുജിയ്ക്കേണമെനിയ്ക്കെന്നു
ശാസനചെയ്തതും മറ്റാരുമല്ലല്ലോ

പിന്നെയതിന്നു കോപിച്ചു ശപിച്ചതു
മെന്നുടെ ദുഷ്കരമെന്നെ പറയാവൂ.'
'ചൊല്ലു ചൊല്ലെന്തു പറഞ്ഞതു നീ സഖേ!
നല്ല വൃത്താന്തമിതെന്നോടു ചൊല്ലണം!'
എന്നതു കേട്ടു ശുകനുമഗസ്ത്യനോ-
ടന്നേരമാശു സത്യം പറഞ്ഞീടിനാൻ
'മജ്ജനത്തിന്നെഴുന്നള്ളിയശേഷമി-
തിജ്ജനത്തോടു വീണ്ടും വന്നരുൾചെയ്തു
വ്യഞ്ജനം മാംസസമന്വിതം വേണമെ-
ന്നഞ്ജസാ ഞാനതു കേട്ടിതു ചെയ്തതും.'
ഇത്ഥം ശുകോക്തികൾ കേട്ടോരഗസ്ത്യനും
ചിത്തേ മുഹൂർത്തം വിചാരിച്ചരുളിനാൻ:
വൃത്താന്തമുൾക്കാമ്പുകൊണ്ടു കണ്ടോരള-
വുൾത്താപമോടരുൾ ചെയ്താനഗസ്ത്യനും:
'വഞ്ചിതന്മാരായ് വയം ബത യാമിനീ-
സഞ്ചാരികളിതു ചെയ്തതു നിർണ്ണയം.
ഞാനുമതിമൂഢനായ് ചമഞ്ഞേൻ ബലാ-
ലൂനം വരാ വിധിതന്മതമെന്നുമേ
മിത്ഥ്യയായ് വന്നുകൂടാ മമ ഭാഷിതം
സത്യപ്രധാനനല്ലോ നീയുമാകയാൽ.
നല്ലതു വന്നുകൂടും മേലിൽ നിർണ്ണയം
കല്യാണമായ് ശാപമോക്ഷവും നൽകുവൻ.
ശ്രീരാമപത്നിയെ രാവണൻ കൊണ്ടുപോ-
യാരാമസീമനി വച്ചുകൊള്ളും ദൃഢം.
രാവണഭൃത്യനായ് നീയും വരും ചിരം
കേവലം നീയവനിഷ്ടനായും വരും.
രാഘവൻ വാനരസേനയുമായ് ചെന്നൊ-
രാകുലമെന്നിയെ ലങ്കാപുരാന്തികേ

YUDH

നാലുപുറവും വളഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നൊരു
കാലമവസ്ഥയറിഞ്ഞു വന്നീടുവാൻ
നിന്നെയയയ്ക്കും ദശാനനനന്നു നീ
ചെന്നു വണങ്ങുക രാമനെസ്സാദരം
പിന്നെ വിശേഷങ്ങളൊന്നൊഴിയാതെ പോയ്
ചെന്നു ദശമുഖൻ തന്നോടുചൊല്ലുക.
രാവണനാത്മതത്ത്വോപദേശം ചെയ്തു
ദേവപ്രിയനായ് വരും പുനരാശു നീ
രാക്ഷസഭാവമശേഷമുപേക്ഷിച്ചു
സാക്ഷാൽ ദ്വിജത്വവും വന്നുകൂടും ദൃഢം.'
ഇത്ഥമനുഗ്രഹിച്ചു കലശോൽഭവൻ
സത്യം തപോധനവാക്യം മനോഹരം.

മാല്യവാന്റെ വാക്യം

ചാരനായോരു ശുകൻ പോയനന്തരം
ഘോരനാം രാവണൻ വാഴുന്ന മന്ദിരേ
വന്നിതു രാവണമാതാവുതൻ പിതാ
ഖിന്നനായ് രാവണനെക്കണ്ടു ചൊല്ലുവാൻ.
സല്ക്കാരവും കുശലപ്രശ്നവും ചെയ്തു
രക്ഷോവരനുമിരുത്തി യഥോചിതം
കൈകസീതാതൻ മതിമാൻ വിനീതിമാൻ
കൈകസീനന്ദനൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ:
'ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ തവ നല്ലതു പിന്നെ നീ–
യെല്ലാം നിനക്കൊത്തവണ്ണമനുഷ്ഠിയ്ക്ക.
ദുർനിമിത്തങ്ങളീ ജാനകി ലങ്കയിൽ
വന്നതില്പിന്നെ പലതുണ്ടു കാണുന്നു
കണ്ടീലയോ നാശഹേതുക്കളായ് ദശ–
കണ്ഠപ്രഭോ! നീ നിരൂപിയ്ക്ക മാനസേ.

ദാരുണമായിടിവെട്ടുന്നിതനിശം
ചോരയും പെയ്യുന്നിതുഷ്ണമായെത്രയും.
ദേവലിംഗങ്ങളിളകി വിയർക്കുന്നു
ദേവിയാം കാളിയും ഘോരദംഷ്ട്രാന്വിതം
നോക്കുന്ന ദിക്കിൽ ചിരിച്ചു കാണാകുന്നു.
ഗോക്കളിൽ നിന്നു ഖരങ്ങൾ ജനിയ്ക്കുന്നു.
മൂഷികൻ മാർജ്ജാരനോടു പിണങ്ങുന്നു,
രോഷാൽ നകുലങ്ങളോടുമവ്വണ്ണമേ.
പന്നഗജാലം ഗരുഡനോടും തഥാ
നിന്നെതിർത്തീടാൻ തുടങ്ങുന്നു നിശ്ചയം
മുണ്ഡനായേറ്റം കരാളവികടനായ്
വർണ്ണവും പിംഗലകൃഷ്ണമായ് സന്തതം
കാലനെയുണ്ടു കാണുന്നിതെല്ലാടവും
കാലമാപത്തിനുള്ളൊന്നിതു നിർണ്ണയം.
ഇത്തരം ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതി-
നത്രൈവ ശാന്തിയെച്ചെയ്തുകൊള്ളേണമേ.
വംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാനേതുമേ
സംശയമെന്നിയേ സീതയെക്കൊണ്ടുപോയ്
രാമപാദേ വച്ചു വന്ദിയ്ക്ക വൈകാതെ
രാമനാകുന്നതു വിഷ്ണുനാരായണൻ
വിദ്വേഷമെല്ലാം ത്യജിച്ചു ഭജിച്ചുകൊൾ-
കദ്വയനാം പരമാത്മാനമവ്യയം
ശ്രീരാമപാദപോതം കൊണ്ടു സംസാര-
വാരിധിയെക്കടക്കുന്നിതു യോഗികൾ.
ഭക്തികൊണ്ടന്തഃകരണവും ശുദ്ധമായ്
മുക്തിയെ ജ്ഞാനികൾ സിദ്ധിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
ദുഷ്ടനാം നീയും വിശുദ്ധമാം ഭക്തികൊ-
ണ്ടൊട്ടുമേ കാലം കളയാതെകണ്ടു നീ

രാക്ഷസവംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക.
സാക്ഷാൽ മുകുന്ദനെസ്സേവിച്ചുകൊള്ളുക
സത്യമത്രേ ഞാൻ പറഞ്ഞതു കേവലം
പഥ്യം നിനക്കിതു ചിന്തിയ്ക്ക മാനസേ.'
സാന്ത്വനപൂർവ്വം ദശമുഖൻതന്നോടു
ശാന്തനാം മാല്യവാൻ വംശരക്ഷാർത്ഥമായ്
ചൊന്നതുകേട്ടു പൊറാഞ്ഞു ദശമുഖൻ
പിന്നെയും മാല്യവാൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ:
'മാനവനായ കൃപണനാം രാമനെ
മാനസേ മാനിപ്പതിനെന്തു കാരണം?
മർക്കടാലംബനം നല്ല സാമർത്ഥ്യമെ-
ന്നുൾക്കാമ്പിലോർക്കുന്നവൻ ജളനെത്രയും.
രാമൻ നിയോഗിയ്ക്കയാൽ വന്നിതെന്നോടു
സാമപൂർവ്വം പറഞ്ഞു ഭവാൻ നിർണ്ണയം.
നേരത്തെപോയാലുമിന്നി വേണ്ടുന്ന നാൾ
ചാരത്തു ചൊല്ലി വിടുന്നുണ്ടു നിർണ്ണയം.
വൃദ്ധൻ ഭവാനതിസ്നിഗ്ദ്ധനാം മിത്രമി-
ത്യുക്തികൾ കേട്ടാൽ പൊറുത്തുകൂടാ ദൃഢം.'
ഇത്ഥം പറഞ്ഞമാത്യന്മാരുമായ് ദശ-
വക്ത്രനും പ്രാസാദമൂർദ്ധ്നി കരേറിനാൻ.

യുദ്ധാരംഭം

വാനരസേനയും കണ്ടകമേ ബഹു-
മാനവും കൈക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കും ദശാന്തരേ
യുദ്ധത്തിനായ് രജനീചരവീരരെ
സത്വരം തത്ര വരുത്തി വാഴും വിധൗ
രാവണനെക്കണ്ടു കോപിച്ചു രാഘവ-
ദേവനും സൗമിത്രിയോടു വിൽ വാങ്ങിനാൻ.

പത്തുകിരീടവും കൈകളിരുപതും
വൃത്രനോടൊത്ത ശരീരവും ശൗര്യവും
പത്തു കിരീടങ്ങളും കുടയും നിമി–
ഷാർദ്ധേന ഖണ്ഡിച്ചനേരത്തു രാവണൻ
നാണിച്ചു താഴത്തിറങ്ങി ഭയംകൊണ്ടു
ബാണത്തെ നോക്കി നോക്കിച്ചരിച്ചീടിനാൻ.
മുഖ്യപ്രഹസ്തപ്രമുഖപ്രവരന്മാ–
രൊക്കവേ വന്നു തൊഴുതോരനന്തരം
'യുദ്ധമേറ്റീടുവിൻ കോട്ടയിൽ പുക്കട–
ച്ചത്യന്തഭീത്യാ വസിക്കയില്ലത്ര നാം.'
ഭേരിമൃദംഗഢക്കാപണവാനക–
ദാരുണഗോമുഖാദ്യങ്ങൾ വാദ്യങ്ങളും
വാരണാശ്വോഷ്ട്രഖരഹരിശാർദ്ദൂല–
സൈരിഭസ്യന്ദനമുഖ്യയാനങ്ങളിൽ
ഖഡ്ഗശൂലേഷുചാപപ്രാസതോമര–
മുദ്ഗരയഷ്ടി ശക്തിച്ഛുരികാദികൾ
ഹസ്തേ ധരിച്ചുകൊണ്ടസ്തഭീത്യാ ജവം
യുദ്ധസന്നദ്ധരായുദ്ധതബുദ്ധിയോ–
ടബ്ധികളദ്രികളുർവ്വിയും തൽക്ഷണ–
മുദ്ധൂതമായിതു സത്യലോകത്തോളം.
വജ്രഹസ്താശയിൽ പുക്കാൻ പ്രഹസ്തനും
വജ്രദംഷ്ട്രൻ തഥാ ദക്ഷിണദിക്കിലും
ദുശ്ച്യവനാരിയാം മേഘനാഥൻ തദാ
പശ്ചിമഗോപുരദ്വാരി പുക്കീടിനാൻ
മിത്രവർഗ്ഗാമാത്യഭൃത്യജനത്തോടു–
മുത്തരദ്വാരി പുക്കാൻ ദശവക്ത്രനും
നീലനും സേനയും പൂർവ്വദിഗ്ഗോപുരേ
ബാലിതനയനും ദക്ഷിണഗോപുരേ

വായുതനയനും പശ്ചിമഗോപുരേ
മായാമനുഷ്യനാമാദിനാരായണൻ
മിത്രതനയസൗമിത്രി വിഭീഷണ-
മിത്രസംയുക്തനായുത്തരദിക്കിലും
ഇത്ഥമുറപ്പിച്ചു രാഘവരാവണ-
യുദ്ധം പ്രവൃത്തമായ് വന്നു വിചിത്രമായ്.
ആയിരം കോടി മഹാകോടികളോടു-
മായിരമർബ്ബുദമായിരം ശംഖങ്ങൾ
ആയിരം പുഷ്പങ്ങളായിരം കല്പങ്ങ-
ളായിരം ലക്ഷങ്ങളായിരം ദണ്ഡങ്ങൾ
ആയിരം ധൂളികളായിരമായിരം
തോയാകരപ്രളയങ്ങളെന്നിങ്ങനെ
സംഖ്യകളോടു കലർന്ന കപിബലം
ലങ്കാപുരത്തെ വളഞ്ഞാരതിദ്രുതം.
പൊട്ടിച്ചടർത്ത പാഷാണങ്ങളെക്കൊണ്ടും
മുഷ്ടികൾ കൊണ്ടും മുസലങ്ങളെക്കൊണ്ടും
ഉർവ്വീരുഹം കൊണ്ടുമുർവ്വീധരം കൊണ്ടും
സർവ്വതോ ലങ്കാപുരം തകർത്തീടിനാർ.
കോട്ടമതിലും കിടങ്ങും തകർത്തുടൻ
കൂട്ടമിട്ടാർത്തു വിളിച്ചടുക്കുന്നേരം
വൃഷ്ടിപോലെ ശരജാലം പൊഴിക്കയും
വെട്ടുകൊണ്ടറ്റു പിളർന്നു കിടക്കയും
അസ്ത്രങ്ങൾ ശസ്ത്രങ്ങൾ ചക്രങ്ങൾ ശക്തിക-
ളർദ്ധചന്ദ്രാകാരമായുള്ള പത്രികൾ.
ഖഡ്ഗങ്ങൾ ശൂലങ്ങൾ കുന്തങ്ങളീട്ടികൾ
മുദ്ഗരപംക്തികൾ ഭിണ്ഡിപാലങ്ങളും
തോമരദണ്ഡമുസലങ്ങൾ യഷ്ടികൾ
ചാമീകരപ്രഭ പൂണ്ട ശതഘ്നികൾ

ഉഗ്രങ്ങളായ വജ്രങ്ങളിവ കൊണ്ടു
നിഗ്രഹിച്ചീടിനാർ നക്തഞ്ചരേന്ദ്രരും.
ആർത്തി മുഴുത്തു ദശാസ്യനവസ്ഥകൾ
പേർത്തുമറിവതിനായയച്ചീടിനാൻ
ശാർദ്ദൂലനാദിയാം രാത്രിഞ്ചരന്മാരെ
രാത്രിയിൽ ചെന്നാരവരും കപികളായ്.
മർക്കടേന്ദ്രന്മാരറിഞ്ഞു പിടിച്ചടി-
ച്ചുല്ക്കടരോഷേണ കൊൽവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ
ആർത്തനാദം കേട്ടു രാഘവനും കരു-
ണാർദ്രബുദ്ധ്യാ കൊടുത്താനഭയം ദ്രുതം.
ചെന്നവരും ശുകസാരണരെപ്പോലെ
ചൊന്നതുകേട്ടു വിഷാദേന രാവണൻ
മന്ത്രിച്ചുടൻ വിദ്യുജ്ജിഹ്വനുമായ് ദശ-
കന്ധരൻ മൈഥിലിവാഴുമിടം പുക്കാൻ.
രാമശിരസ്സും ധനുസ്സുമിതെന്നുടൻ
വാമാക്ഷി മുന്നിലമ്മാറു വച്ചീടിനാൻ.
ആയോധനേ കൊന്നുകൊണ്ടു പോന്നേനെന്നു
മായയാ നിർമ്മിച്ചു വച്ചതു കണ്ടപ്പോൾ
സത്യമെന്നോർത്തു വിലാപിച്ചു മോഹിച്ചു
മുഗ്ദ്ധാംഗി വീണുകിടക്കും ദശാന്തരേ
വന്നോരു ദൂതൻ വിരവോടു രാവണൻ
തന്നെയും കൊണ്ടുപോന്നീടിനാനന്നേരം
വൈദേഹിതന്നോടു ചൊന്നാൾ സരമയും
'ഖേദമശേഷമകലെക്കളക നീ
എല്ലാം ചതിയെന്നു തേറീടിതൊക്കവേ
നല്ലവണ്ണം വരും നാലുനാളുള്ളിലി-
ങ്ങില്ലൊരു സംശയം കല്യാണദേവതേ!
വല്ലഭൻ കൊല്ലും ദശാസ്യനെ നിർണ്ണയം.'

ഇത്ഥം സരമാസരസവാക്യം കേട്ടു
ചിത്തം തെളിഞ്ഞിരുന്നീടിനാൾ സീതയും
മംഗളദേവതാവല്ലഭാജ്ഞാവശാ-
ലംഗദൻ രാവണൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
'ഒന്നുകിൽ സീതയെക്കൊണ്ടുവന്നെന്നുടെ
മുന്നിലാമ്മാറു വച്ചീടുക വൈകാതെ.
യുദ്ധത്തിനാശു പുറപ്പെടുകല്ലായ്കി-
ലത്തൽ പുണ്ടുള്ളിലടച്ചങ്ങിരിയ്ക്കിലും
രാക്ഷസസേനയും ലങ്കാനഗരവും
രാക്ഷസരാജനാം നിന്നോടുകൂടവേ 1550
സംഹരിച്ചീടുവൻ ബാണമെയ്തെന്നുള്ള
സിംഹനാദം കേട്ടതില്ലയോ രാവണ!
ജ്യാനാദഘോഷവും കേട്ടതില്ലേ ഭവാൻ
നാണം നിനക്കേതുമില്ലയോ മാനസേ?
ഇത്ഥമധിക്ഷേപവാക്കുകൾ കേട്ടതി-
ക്രുദ്ധനായൊരു രാത്രിഞ്ചരവീരനും
വൃത്രാരിപുത്രതനയനെക്കൊൽകെന്നു
നക്തഞ്ചരാധിപന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ.
ചെന്നു പിടിച്ചാർ നിശാചരവീരരും
കൊന്നു ചുഴറ്റിയെറിഞ്ഞാൻ കപീന്ദ്രനും 1560
പിന്നെയപ്രാസാദവും തകർത്തീടിനാ-
നൊന്നു കുതിച്ചങ്ങുയർന്നു വേഗേന പോയ്
മന്നവൻതന്നെത്തൊഴുതു വൃത്താന്തങ്ങ-
ളൊന്നൊഴിയാതെയുണർത്തിനാനംഗദൻ.
പിന്നെസ്സുഷേണൻ കുമുദൻ നളൻ ഗജൻ
ധന്യൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ മരുത്സുതൻ
എന്നിവരാദിയാം വാനരവീരന്മാർ
ചെന്നുചുഴന്നു കിടങ്ങും നിരത്തിനാർ.

കല്ലും മലയും മരവും ധരിച്ചാശു
നില്ലുനില്ലെന്നു പറഞ്ഞടുക്കുന്നേരം
ബാണചാപങ്ങളും വാളും പരിചയും
പ്രാണഭയം വരും വെൺമഴു കുന്തവും
ദണ്ഡങ്ങളും മുസലങ്ങൾ ഗദകളും
ഭിണ്ഡിപാലങ്ങളും മുദ്ഗരജാലവും
ചക്രങ്ങളും പരിഘങ്ങളുമീട്ടികൾ
സുക്രകചങ്ങളും മറ്റുമിത്യാദികൾ
ആയുധമെല്ലാമെടുത്തു പിടിച്ചുകൊ–
ണ്ടായോധനത്തിനടുത്താരരക്കരും
വാരണനാദവും വാജികൾ നാദവും
തേരുകൾ നാദവും ഞാണൊലി നാദവും
രാക്ഷസരാർക്കയും സിംഹനാദങ്ങളും
രൂക്ഷതയേറും കപികൾ നിനാദവും
തിങ്ങിമുഴങ്ങിപ്പുഴങ്ങി പ്രപഞ്ചവു–
മെങ്ങുമിടതൂർന്നു മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടുതേ.
ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പരും കിന്നര–
കിംപുരുഷോരഗഗുഹ്യകസംഘവും
ഗന്ധർവ്വസിദ്ധവിദ്യാധരചാരണാ–
ദ്യന്തരീക്ഷാന്തരേ സഞ്ചരിയ്ക്കും ജനം
നാരദനാദികളായ മുനികളും
ഘോരമായുള്ള യുദ്ധം കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ
നാരികളോടും വിമാനയാനങ്ങളി–
ലാരുഹ്യ പുഷ്കരാന്തേ നിറഞ്ഞീടിനാർ.
തുംഗനാമിന്ദ്രജിത്തേറ്റാനതുനേര–
മംഗദൻ തന്നോടതിന്നു കപീന്ദ്രനും
സൂതനെക്കൊന്നു തേരും തകർത്താൻ മേഘ–
നാദനും മറ്റൊരു തേരിലേറിടിനാൻ.

മാരുതിതന്നെ വേൽ കൊണ്ടു ചാട്ടീടിനാൻ
ധീരനാകും ജംബുമാലി നിശാചരൻ
സാരഥിതന്നോടുകൂടവേ മാരുതി
തേരും തകർത്തവനെക്കൊന്നലറിനാൻ.
മിത്രതനയൻ പ്രഹസ്തനോടേറ്റിതു
മിത്രാരിയോടു വിഭീഷണവീരനും
നീലൻ നികുംഭനോടേറ്റാൻ തപനനെ-
ക്കാലപുരത്തിന്നയച്ചാൻ മഹാഗജൻ.
ലക്ഷ്മണനേറ്റാൻ വിരൂപാക്ഷനോടഥ
ലക്ഷ്മീപതിയാം രഘൂത്തമൻ തന്നോടും
രക്ഷധ്വജാഗ്നിധ്വജാദികൾ പത്തുപേർ
തൽക്ഷണേ പോർചെയ്തു പുക്കാർ സുരാലയം.
വാനരന്മാർക്കു ജയം വന്നിതന്നേരം
ഭാനുവും വാരിധിതന്നിൽ വീണീടിനാൻ.
ഇന്ദ്രാത്മജാത്മജനോടേറ്റു തോറ്റുപോ-
യിന്ദ്രജിത്തംബരാന്തേ മറഞ്ഞീടിനാൻ.
നാഗാസ്ത്രമെയ്തു മോഹിപ്പിച്ചിതു ബത
രാഘവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
വന്നകപികളേയും നരന്മാരെയു-
മൊന്നൊഴിയാതെ ജയിച്ചേനിതെന്നവൻ
വെന്നിപ്പെരുമ്പറ കൊട്ടിച്ചു മേളിച്ചു
ചെന്നുലങ്കാപുരം തന്നിൽ മേവീടിനാൻ.
താപസവൃന്ദവും ദേവസമൂഹവും
താപം കലർന്നു വിഭീഷണവീരനും
ഹാഹാ വിഷാദേന ദുഃഖവിഷണ്ണരായ്
മോഹിതന്മാരായ് മരുവും ദശാന്തരേ
സപ്തദ്വീപങ്ങളും സപ്താർണ്ണവങ്ങളും
സപ്താചലങ്ങലുമുൽക്ഷോഭമാം വണ്ണം

സപ്താശ്വകോടിതേജോമയനായ് സുവ-
ർണ്ണാദ്രിപോലെ പവനാശനനാശനൻ
അബ്ധിതോയം ദ്വിധാ ഭിത്ത്വാ സ്വപക്ഷയു-
ക്ഷോദ്ധൂതലോകത്രയത്തോടതിദ്രുതം
നാഗാരി രാമപാദം വണങ്ങീടിനാൻ
നാഗാസ്ത്രബന്ധനം തീർന്നിതു തൽക്ഷണേ.
ശാഖാമൃഗങ്ങളുമസ്ത്രനിർമ്മുക്തരായ്
ശോകവും തീർന്നു തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാർ
ഭക്തപ്രിയൻ മുദാ പക്ഷിപ്രവരനു
ബദ്ധസമ്മോദമനുഗ്രഹം നൽകിനാൻ
കൂപ്പിത്തൊഴുതനുവാദവും കൈക്കൊണ്ടു
മേല്പോട്ടു പോയ് മറഞ്ഞീടിനാൻ താർക്ഷ്യനും.
മുന്നേതിലും ബലവീര്യവേഗങ്ങൾ പു-
ണ്ടുന്നതന്മാരാം കപിവരന്മാരെല്ലാം
മന്നവൻതൻ നിയോഗേന മരങ്ങളും
കുന്നും ശിലയുമെടുത്തെറിഞ്ഞീടിനാർ.
'വന്ന ശത്രുക്കളെക്കൊന്നു മമാത്മജൻ
മന്ദിരം പുക്കിരിയ്ക്കുന്നതിൻ മുന്നമേ
വന്നാരവരുമിങ്ങെന്തൊരു വിസ്മയം
നന്നുനന്നെത്രയുമെന്നേ പറയാവൂ.
ചെന്നറിഞ്ഞീടുവിനെന്തൊരു ഘോഷമി'-
തെന്നു ദശാനനൻ ചൊന്നൊരനന്തരം
ചെന്നു ദൂതന്മാരറിഞ്ഞു ദശാനനൻ
തന്നോടു ചൊല്ലിനാർ വൃത്താന്തമൊക്കവേ.
'വീര്യബലവേഗവിക്രമം കൈക്കൊണ്ടു
സൂര്യാത്മജാതികളായ കപികുലം
ഹസ്തങ്ങൾതോറുമലാതവും കൈക്കൊണ്ടു
ഭിത്തിതന്നുത്തമാംഗത്തിന്മേൽ നില്ക്കുന്നോർ

നാണമുണ്ടെങ്കിൽ പുറത്തു പുറപ്പെടു-
ക്കാണുങ്ങളെങ്കിലെന്നാർത്തു പറകയും
കേട്ടതില്ലേ ഭവാനെന്നവർ ചൊന്നതും
കേട്ടു ദശാസ്യനും കോപേന ചൊല്ലിനാൻ:
'മാനവന്മാരെയുമേറെ മദമുള്ള
വാനരന്മാരെയും കൊന്നൊടുക്കീടുവാൻ
പോക ധൂമ്രാക്ഷൻ പടയോടുകൂടവേ
വേഗേന യുദ്ധം ജയിച്ചു വരിക നീ.'
ഇത്ഥമനുഗ്രഹം ചെയ്തയച്ചാനതി-
ക്രുദ്ധനാം ധൂമ്രാക്ഷനും നടന്നീടിനാൻ
ഉച്ചൈസ്തരമായ വാദ്യഘോഷത്തൊടും
പശ്ചിമഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടാൻ.
മാരുതിയോടെതിർത്താനവനും ചെന്നു
ദാരുണമായിതു യുദ്ധവുമെത്രയും.
വേലസി വെണ്മഴു കുന്തം ശരാസനം
ശൂലം മുസലം പരിഘഗദാദികൾ
കൈക്കൊണ്ടു വാരണവാജി രഥങ്ങളി
ലുൾക്കരുത്തോടേറി രാക്ഷസവീരരും.
കല്ലും മരവും മലയുമായ് പർവ്വത-
തുല്യശരീരികളായ കപികളും
തങ്ങളിലേറ്റു പൊരുതു മരിച്ചിതൊ-
ട്ടങ്ങുമിങ്ങും മഹാവീരരായുള്ളവർ.
ചോരയുമാറായൊഴുകിപ്പലവഴി.
ശൂരപ്രവരനാം മാരുതി തൽക്ഷണേ
ഉന്നതമായൊരു കുന്നിൻ കൊടുമുടി
തന്നെയടർത്തെടുത്തൊന്നെറിഞ്ഞീടിനാൻ.
തേരിൽനിന്നാശു ഗദയുമെടുത്തുടൻ
പാരിലാമ്മാറു ധൂമ്രാക്ഷനും ചാടിനാൻ

തേരും കുതിരകളും പൊടിയായിതു
മാരുതിയ്ക്കുള്ളിൽ വർദ്ധിച്ചിതു കോപവും
രാത്രിഞ്ചരരെയൊടുക്കിത്തുടങ്ങിനാ–
നാർത്തിമുഴു,ത്തതുകണ്ടു ധൂമ്രാക്ഷനും
മാരുതിയെഗ്ഗദകൊണ്ടടിച്ചീടിനാൻ
ധീരതയോ,ടതിനാകുലമെന്നിയേ
പാരം വളർന്നൊരു കോപവിവിശനായ്
മാരുതി രണ്ടാമതൊന്നെറിഞ്ഞീടിനാൻ
ധൂമ്രാക്ഷനേറുകൊണ്ടുമ്പർപുരത്തിങ്ക–
ലാമ്മാറുചെന്നു സുഖിച്ചു വാണീടിനാൻ.
ശേഷിച്ച രാക്ഷസർ കോട്ടയിൽ പുക്കിതു
ഘോഷിച്ചിതംഗനമാർ വിലാപങ്ങളും.
വൃത്താന്തമാഹന്ത! കേട്ടു ദശാസ്യനും
ചിത്തതാപത്തോടു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാൻ:
‘വജ്രഹസ്താരിപ്രവരൻ മഹാബലൻ
വജ്രദംഷ്ട്രൻതന്നെ പോക യുദ്ധത്തിനായ്
മാനുഷവാനരന്മാരെജ്ജയിച്ചഭി–
മാനകീർത്ത്യാ വരികെ’ന്നയച്ചീടിനാൻ.
ദക്ഷിണഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
ശക്രാത്മജാത്മജനോടെതിർത്തീടിനാൻ
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതനാദൃത്യ
ചെന്നു കപികളോടേറ്റു മഹാബലൻ
വൃക്ഷശിലാശൈലവൃഷ്ടികൊണ്ടേറ്റവും
രക്ഷോവരന്മാർ മരിച്ചു മഹാരണേ.
ഖഡ്ഗശസ്ത്രാസ്ത്രശക്ത്യാദികളേറ്റേറ്റു
മർക്കടന്മാരും മരിച്ചാരസംഖ്യമായ്,
പത്തംഗയുക്തമായുള്ള പെരുമ്പട
നക്തഞ്ചരന്മാർക്കു നഷ്ടമായ് വന്നിതു.

YUDH

രക്തനദികളൊലിച്ചു പലവഴി,
നൃത്തം തുടങ്ങി കബന്ധങ്ങളും ബലാൽ.
ത്രേയനും വജ്രദംഷ്ട്രനും തങ്ങളിൽ
ഘോരമായേറ്റം പിണങ്ങിനില്ക്കും വിധൗ
വാളും പറിച്ചുടൻ വജ്രദംഷ്ട്രൻ ഗള-
നാളം മുറിച്ചെറിഞ്ഞീടിനാനംഗദൻ.
അക്കഥ കേട്ടാശു നക്തഞ്ചരാധിപ-
നുൾക്കരുത്തേറുമകമ്പനൻതന്നെയും
വൻപടയോടുമയച്ചാനതുനേരം
കമ്പമുണ്ടായിതു മേദിനിയ്ക്കന്നേരം.
ദുശ്ച്യവനാരിപ്രവരനകമ്പനൻ
പശ്ചിമഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടാൻ.
വായുതനയനോടേറ്റവനും നിജ-
കായം വെടിഞ്ഞു കാലാലയം മേവിനാൻ.
മാരുതിയെ സ്തുതിച്ചു മഹാലോകരും
പാരം ഭയം പെരുത്തു ദശകണ്ഠനും
സഞ്ചരിച്ചാൻ നിജരാക്ഷസസേനയിൽ
പഞ്ചദ്വയാസ്യനും കണ്ടാനതുനേരം.
രാമേശ്വരത്തോടു സേതുവിന്മേലുമാ-
രാമദേശാന്തം സുവേലാചലോപരി
വാനരസേന പരന്നതും കോട്ടക-
ളൂനമായ് വന്നതും കണ്ടോരനന്തരം
'ക്ഷിപ്രം പ്രഹസ്തനെക്കൊണ്ടുവരികെ'ന്നു
കല്പിച്ച നേരമവൻ വന്നു കൂപ്പിനാൻ.
'നീയറിഞ്ഞീലയോ വൃത്താന്തമൊക്കവേ
നായകന്മാർ പടയ്ക്കാരുമില്ലായ്കയോ?
ചെല്ലുന്ന ചെല്ലുന്ന രാക്ഷസവീരരെ
ക്കൊല്ലുന്നതും കണ്ടിരിയ്ക്കയില്ലിങ്ങു നാം.

ഞാനോ ഭവാനോ കനിഷ്ഠനോ പോർചെയ്തു
മാനുഷവാനരന്മാരെയൊടുക്കുവാൻ
പോകുന്നതാരെന്നു ചൊൽ’കെന്നു കേട്ടവൻ
‘പോകുന്നതിന്നുഞാ’നെന്നു കൈകൂപ്പിനാൻ.
തന്നുടെ മന്ത്രികൾ നാലുപേരുള്ളവർ
ചെന്നു നാലംഗപ്പടയും വരുത്തിനാർ.
നാലൊന്നു ലങ്കയിലുള്ള പടയ്ക്കെല്ലാ–
മാലംബനമാം പ്രഹസ്തൻ മഹാരഥൻ.
കുംഭഹനും മഹാനാദനും ദുർമ്മുഖൻ
ജംഭാരിവൈരിയാം വീരൻ സമുന്നതൻ
ഇങ്ങനെയുള്ളോരു മന്ത്രികൾ നാൽവരും
തിങ്ങിന വമ്പടയോടും നടന്നിതു.
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതു കണ്ടവൻ
തന്നകതാരിലുറച്ചു സന്നദ്ധനായ്
പൂർവ്വപുരദ്വാരദേശേ പുറപ്പെട്ടു
പാവകപുത്രനോടേറ്റോരനന്തരം
മർക്കടന്മാർ ശിലാവൃക്ഷാചലം കൊണ്ടു
രക്ഷോഗണത്തെയൊടുക്കിത്തുടങ്ങിനാർ.
ചക്രഘഡ്ഗപ്രാസശക്തിശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ
മർക്കടന്മാർക്കുമേറ്റൊക്കെ മരിയ്ക്കുന്നു
ഹസ്തിവരന്മാരുമശ്വങ്ങളും ചത്തു
രക്തം നദികളായൊക്കെയൊലിയ്ക്കുന്നു.
അംഭോജസംഭവനന്ദനൻ ജാംബവാൻ
കുംഭഹനുവിനേയും ദുർമ്മുഖനെയും
കൊന്നു മഹാനാദനേയും സമുന്നതൻ
തന്നെയും പിന്നെ പ്രഹസ്തൻ മഹാരഥൻ
നീലനോടേറ്റുടൻ ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം ചെയ്തു
കാലപുരി പുക്കിരുന്നരുളീടിനാൻ.

YUDH

സേനാപതിയും പടയും മരിച്ചതു
മാനിയാം രാവണൻ കേട്ടു കോപാന്ധനായ്.

End of 25th day

രാവണന്റെ പുറപ്പാട്

'ആരെയും പോരിന്നയയ്ക്കുന്നതില്ലിനി
നേരേ പൊരുതു ജയിയ്ക്കുന്നതുണ്ടല്ലോ.
നമ്മോടുകൂടെയുള്ളോർകൾ പോന്നീടുക
നമ്മുടെ തേരും വരുത്തുകെ'ന്നാനവൻ.
വെണ്മതിപോലെ കുടയും പിടിപ്പിച്ചു
പൊന്മയമായൊരു തേരിൽക്കരേറിനാൻ.
ആലവട്ടങ്ങളും വെൺചാമരങ്ങളും
നീലത്തഴകളും മുത്തുക്കുടകളും
ആയിരം വാജികളെക്കൊണ്ടു പൂട്ടിയ
വായുവേഗം പൂണ്ട തേരിൽ കരയേറി
മേരുശിഖരങ്ങൾപോലെ കിരീടങ്ങൾ
ഹാരങ്ങളാദിയാമാഭരണങ്ങളും
പത്തുമുഖവുമിരുപതു കൈകളും
ഹസ്തങ്ങളിൽ ചാപബാണായുധങ്ങളും
നീലാദ്രിപോലെ നിശാചരനായകൻ
കോലാഹലത്തോടുകൂടെപ്പുറപ്പെട്ടാൻ.
ലങ്കയിലുള്ള മഹാരഥന്മാരെല്ലാം
ശങ്കാരഹിതം പുറപ്പെട്ടാരന്നേരം.
മക്കളും മന്ത്രികൾ തമ്പിമാരും മരു-
മക്കളും ബന്ധുക്കളും സൈന്യപാലരും
തിക്കിത്തിരക്കി വടക്കുഭാഗത്തുള്ള
മുഖ്യമാം ഗോപുരത്തൂടെത്തെരുതെരെ
വിക്രമമേറിയ നക്തഞ്ചരന്മാരെ
യൊക്കെപ്പുരോഭുവി കണ്ടു രഘുവരൻ

മന്ദസ്മിതം ചെയ്തു നേത്രാന്തസംജ്ഞയാ
മന്ദം വിഭീഷണൻ തന്നോടരുൾചെയ്തു:
‘നല്ല വീരന്മാർ വരുന്നതു കാൺകെടോ!
ചൊല്ലേണമെന്നോടിവരെ യഥാഗുണം.’
എന്നതുകേട്ടു വിഭീഷണൻ രാഘവൻ–
തന്നോടു മന്ദസ്മിതംചെയ്തു ചൊല്ലിനാൻ:
‘ബാണചാപത്തോടു ബാലാർക്കകാന്തിപൂ–
ണ്ടാനക്കഴുത്തിൽ വരുന്നതകമ്പനൻ.
സിംഹധ്വജംപൂണ്ട തേരിൽ കരയേറി
സിംഹപരാക്രമൻ ബാണചാപത്തോടും
വന്നവനിന്ദ്രജിത്താകിയ രാവണ–
നന്ദനൻ നമ്മെ മുന്നം ജയിച്ചാനവൻ.
ആയോധനത്തിനു ബാണചാപങ്ങൾ പൂ–
ണ്ടായതമായൊരു തേരിൽക്കരയേറി
കായം വളർന്നു വിഭൂഷണം പൂണ്ടതി–
കായൻ വരുന്നതു രാവണൻ തന്മകൻ.
പൊന്നണിഞ്ഞാനക്കഴുത്തിൽ വരുന്നവ–
നുന്നതനേറ്റം മഹോദരൻ മന്നവ!
വാജിമേലേറിപ്പരിഘം തിരിപ്പവ–
നാജിശൂരേന്ദ്രൻ വിശാലൻ നരാന്തകൻ.
വെള്ളെരുതിന്മുകളേറി ത്രിശൂലവും
തുള്ളിച്ചിരിയ്ക്കുന്നവൻ ത്രിശിരസ്സല്ലോ
രാവണൻ തന്മകൻ മറ്റേതിനങ്ങേതു
ദേവാന്തകൻ തേരിൽ വന്നതു മന്നവ!
കുംഭകർണ്ണാത്മജൻ കുംഭനങ്ങേതവൻ
തമ്പി നികുംഭൻ പരിഘായുധനല്ലോ.
ദേവകുലാന്തകനാകിയ രാവണ–
നേവരോടും നമ്മെ വെൽവാൻ പുറപ്പെട്ടു.’

ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ ചൊന്നതു കേട്ടതി-
നുത്തരം രാഘവൻ താനുമരുൾചെയ്തു:
യുദ്ധേ ദശമുഖനെക്കൊല ചെയ്തുടൻ
ചിത്തകോപം കളഞ്ഞീടുവനിന്നു ഞാൻ
എന്നരുളിച്ചെയ്തു നിന്നരുളുന്നേരം
വന്ന പടയോടു ചൊന്നാൻ ദശാസ്യനും:
എല്ലാവരും നാമൊഴിച്ചു പോന്നാലവർ
ചെല്ലുമകത്തു കടന്നൊരു ഭാഗമേ
പാർത്തു ശത്രുക്കൾ കടന്നുകൊള്ളും മുന്നേ
കാത്തുകൊൾവിൻ നിങ്ങൾ ചെന്നു ലങ്കാപുരം
യുദ്ധത്തിനിന്നു ഞാൻ പോരുമിവരോടു
ശക്തിയില്ലായ്കയുമില്ലിതിന്നേതുമേ.
ഏവം നിയോഗിച്ചനേരം നിശാചര-
രേവരും ചെന്നു ലങ്കാപുരം മേവിനാർ.
വൃന്ദാരകാരാതി രാവണൻ വാനര-
വൃന്ദത്തെയെയ്തെയ്തുതള്ളിവിട്ടീടിനാൻ.
വനരേന്ദ്രന്മാരഭയം തരികെന്നു
മാനവേന്ദ്രൻ കാല്ക്കൽ വീണിരന്നീടിനാർ.
വില്ലും ശരങ്ങളുമാശുകൈക്കൊണ്ടു കൗ-
സല്യാതനയനും പോരിന്നൊരുമിച്ചാൻ
‘വൻപനായുള്ളോരിവനോടു പോരിനു
മുമ്പിലടിയനനുഗ്രഹം നൽകണം’
എന്നു സൗമിത്രിയും ചെന്നിരന്നീടിനാൻ
മന്നവൻതാനുമരുൾചെയ്തിതന്നേരം:
‘വൃത്രാരിയും പോരിൽ വിത്രസ്തനായ് വരും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനോടേറ്റാലറിക നീ.
മായയുമുണ്ടു നിശാചരർക്കേറ്റവും
ന്യായവുമില്ലവർക്കാർക്കുമൊരിയ്ക്കലും

ചന്ദ്രചൂഡപ്രിയനാകയുമുണ്ടവൻ
ചന്ദ്രഹാസാഖ്യമാം വാളുമുണ്ടായുധം.
എല്ലാം നിരൂപിച്ചു ചിത്തമുറപ്പിച്ചു
ചെല്ലണമല്ലോ കലഹത്തി'നെന്നെല്ലാം
ശിക്ഷിച്ചരുൾചെയ്തയച്ചോരനന്തരം
ലക്ഷ്മണനും തൊഴുതാശു വിൽ വാങ്ങിനാൻ.
ജാനകീചോരനെക്കണ്ടോരുനേരത്തു
വാനരനായകനാകിയ മാരുതി
തേർത്തടംതന്നിൽ കുതിച്ചുവീണീടിനാ-
നാർത്താനായ് വന്നു നിശാചരനാഥനും.
ദക്ഷിണഹസ്തവുമോങ്ങിപ്പറഞ്ഞിതു;
രക്ഷോവരനോടു മാരുതപുത്രനും:
'നിർജ്ജരന്മാരെയും താപസന്മാരെയും
സജ്ജനമായ് മറ്റുമുള്ള ജനത്തെയും
നിത്യമുപദ്രവിക്കുന്ന നിനക്കു വ-
ന്നെത്തുമാപത്തു കപികുലത്താലെടോ!
നിന്നെയടിച്ചുകൊൽവാൻ വന്നുനില്ക്കുന്നൊ-
രെന്നെയൊഴിച്ചുകൊൾ വീരനെന്നാകിൽ നീ.
വിക്രമമേറിയ നിന്നുടെ പുത്രനാ-
മക്ഷകുമാരനെക്കൊന്നതു ഞാനെടോ!'
എന്നു പറഞ്ഞൊന്നടിച്ചാൻ കപീന്ദ്രനും
നന്നായ് വിറച്ചു വീണാൻ ദശകണ്ഠനും
പിന്നെയുണർന്നു ചൊന്നാനിവിടേക്കിന്നു
വന്ന കപികളിൽ നല്ലനല്ലോ ഭവാൻ.'
'നന്മയെന്തായതെനിക്കിന്നിതുകൊണ്ടു
നമ്മുടെ തല്ലുകൊണ്ടാൽ മറ്റൊരുവരും
മൃത്യുവരാതെ ജീവിപ്പവരില്ലല്ലോ.
മൃത്യുവന്നീല നിനക്കതുകൊണ്ടു ഞാൻ

YUDH

എത്രയും ദുർബലനെന്നുവന്നു നമ്മി-
ലിത്തിരിനേരമിന്നും പൊരുതീടണം.'
എന്നനേരത്തൊന്നടിച്ചാൻ ദശാനനൻ
പിന്നെ മോഹിച്ചു വീണാൻ കപിശ്രേഷ്ഠനും.
നീലനന്നേരം കുതികൊണ്ടു രാവണ-
ന്മേലേ കരേറിക്കിരീടങ്ങൾ പത്തിലും
വില്ലുതന്മേലും കൊടിമരത്തിന്മേലു-
മുല്ലാസമോടു മകുടങ്ങൾ പത്തിലും
ചാടി ക്രമേണ നൃത്തം തുടങ്ങിനാൻ;
പാടിത്തുടങ്ങിനാൻ നാരദനും തദാ.
പാവകാസ്ത്രംകൊണ്ടു പാവകപുത്രനെ
രാവണനെയ്തുടൻ തള്ളിവിട്ടീടിനാൻ.
തൽക്ഷണേ കോപിച്ചു ലക്ഷ്മണൻ വേഗേന
രക്ഷോവരനെച്ചെറുത്താനതുനേരം.
ബാണഗണത്തെ വർഷിച്ചാരിരുവരും
കാണരുതാതെ ചമഞ്ഞിതു പോർക്കളം.
വില്ലുമുറിച്ചു കളഞ്ഞിതു ലക്ഷ്മണ-
നല്ലൽ മുഴുത്തുനിന്നു ദശകണ്ഠനും.
പിന്നെ മയൻകൊടുത്തോരു വേൽ സൗമിത്രി
തന്നുടെ മാറിലാമ്മാറു ചാട്ടീടിനാൻ.
അസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു തടുക്കരുതാഞ്ഞു സൗ-
മിത്രിയും ശക്തിയേറ്റാശു വീണീടിനാൻ.
ആടലായ് വീണ കുമാരനെച്ചെന്നെടു-
ത്തീടുവാനാശു ഭാവിച്ചു ദശാനനൻ.
കൈലസശൈലമെടുത്ത ദശാസ്യനു
ബാലശരീരമിളക്കരുതാഞ്ഞിതു.
രാഘവൻതന്നുടെ ഗൗരവമോർത്തതി-
ലാഘവം പൂണ്ടിതു രാവണവീരനും.

കണ്ടുനില്ക്കുന്നൊരു മാരുതപുത്രനും
മണ്ടിയണഞ്ഞൊന്നടിച്ചാൻ ദശാസ്യനെ.
ചോരയും ഛർദ്ദിച്ചു തേരിൽ വീണാനവൻ.
മാരുതിതാനും കുമാരനെത്തൽക്ഷണേ
പുഷ്പസമാനമെടുത്തുകൊണ്ടാദരാൽ
ചില്ലുരുഷൻ മുമ്പിൽ വച്ചു വണങ്ങിനാൻ.
മാറും പിരിഞ്ഞു ദശമുഖൻ കയ്യിലാ-
മ്മാറു പുക്കു മയദത്തമാം ശക്തിയും.
ത്രൈലോക്യനായകനാകിയ രാമനും
പൗലസ്ത്യനോടു യുദ്ധം തുടങ്ങീടിനാൻ.
ഗന്ധവാഹാത്മജൻ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ:
'പംക്തിമുഖനോടു യുദ്ധത്തിനെന്നുടെ
കണ്ഠമേറിക്കൊണ്ടു നിന്നരുളിക്കൊൾക
കുണ്ഠതയെന്നിയേ കൊൽക ദശാസ്യനെ.'
മാരുതി ചൊന്നതു കേട്ടു രഘൂത്തമ-
നാരുഹ്യ തൽകണ്ഠദേശേ വിളങ്ങിനാൻ.
ചൊന്നാൻ ദശാനൻതന്നോടു രാഘവൻ
'നിന്നെയടുത്തു കാണാൻ കൊതിച്ചേൻ തുലോം.
ഇന്നതിനാശു യോഗം വന്നിതാകയാൽ
നിന്നെയും നിന്നോടുകൂടെ വന്നോരെയും
കൊന്നു ജഗത്ത്രയം പാലിച്ചു കൊള്ളുവ-
നെന്നുടെ മുമ്പിലരക്ഷണം നില്ലു നീ.'
എന്നരുൾചെയ്തു ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ തൂകിനാ-
നൊന്നിനൊന്നൊപ്പമെയ്താൻ ദശവക്ത്രനും.
ഘോരമായ് വന്നിതു പോരുമന്നേരത്തു
വാരാന്നിധിയുമിളകി മറിയുന്നു.
മാരുതിതന്നെയുമെയ്തു മുറിച്ചിതു
ശൂരനായോരു നിശാചരനായകൻ.

ശ്രീരാമദേവനും കോപം മുഴുത്തതി-
ധീരത കൈക്കൊണ്ടെടുത്തൊരു സായകം
രക്ഷോവരനുടെ വക്ഷഃപ്രദേശത്തെ
ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രയോഗിച്ചാനതിദ്രുതം,
ആലസ്യമായിതു ബാണമേറ്റന്നേരം
പൗലസ്ത്യചാപവും വീണിതു ഭൂതലേ.
നക്തഞ്ചരാധിപനായ ദശാസ്യനു
ശക്തിക്ഷയം കണ്ടു സത്വരം രാഘവൻ
തേരും കൊടിയും കുടയും കുതിരയും
ചാരുകിരീടങ്ങളും കളഞ്ഞീടിനാൻ.
സാരഥിതന്നെയും കൊന്നുകളഞ്ഞള-
വാരൂഢതാപേന നിന്നു ദശാസ്യനും
രാമനും രാവണൻതന്നോടരുൾചെയ്താ-
'നാമയം പാരം നിനക്കുണ്ടു മാനസേ.
പോയാലുമിന്നു ഭയപ്പെടായ്കേതുമേ.
നീയിനി ലങ്കയിൽ ചെന്നങ്ങിരുന്നാലും
ആയുധവാഹനത്തോടൊരുമ്പെട്ടുകൊ-
ണ്ടായോധനത്തിനു നാളെ വരേണം നീ.'
കാകുൽസ്ഥവാക്കുകൾ കേട്ടു ഭയപ്പെട്ടു
വേഗത്തിലങ്ങു നടന്നു ദശാനനൻ
രാഘവാസ്ത്രം തുടരെത്തുടർന്നുണ്ടെന്നൊ-
രാകുലം പൂണ്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കിത്തുലോം.
വേപഥുഗാത്രനായ് മന്ദിരം പ്രാപിച്ചു
താപമുണ്ടായതു ചിന്തിച്ചു മേവിനാൻ.

കുംഭകർണ്ണന്റെ നീതിവാക്യം

മാനവേന്ദ്രൻ പിന്നെ ലക്ഷ്മണൻതന്നെയും
വാനരരാജനാമർക്കാത്മജനെയും

രാവണബാണവിദാരിതന്മാരായ
പാവകപുത്രാദി വാനരന്മാരെയും
സിദ്ധൗഷധംകൊണ്ടു രക്ഷിച്ചു തന്നുടെ
സിദ്ധാന്തമെല്ലാമരുൾചെയ്തു മേവിനാൻ.
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രനും ഭൃത്യജനത്തോടു
പേർത്തും നിജാർത്തികളോർത്തു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'നമ്മുടെ വീര്യബലങ്ങളും കീർത്തിയും
നന്മയുമർത്ഥപുരുഷകാരാദിയും
നഷ്ടമായ് വന്നിതൊടുങ്ങി സുകൃതവും
കഷ്ടകാലം നമുക്കാഗതം നിശ്ചയം.
വേധാവുതാനുമനാരണ്യഭൂപനും
വേദവതിയും മഹാനന്ദികേശനും
രംഭയും പിന്നെ നളകുബരാദിയും
ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പവരന്മാരും
കുംഭോൽഭവാദികളായ മുനികളും
ശംഭുപ്രണയിനിയാകിയ ദേവിയും
പുഷ്ടതപോബലം പൂണ്ടു പാതിവ്രത്യ-
നിഷ്ഠയോടേ മരുവുന്ന സതികളും
സത്യമായ് ചൊല്ലിയ ശാപവചസ്സുകൾ
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം.
ചിന്തിച്ചു കാണ്മിൻ നമുക്കിനിയും പുന-
രെന്തൊന്നു നല്ലൂ ജയിച്ചു കൊൾവാനഹോ!
കാലാരിതുല്യനാകും കുംഭകർണ്ണനെ-
ക്കാലം കളയാതുണർത്തുക നിങ്ങൾപോയ്.
ആറുമാസം കഴിഞ്ഞെന്നിയുണർന്നീടു-
മാറില്ലുറങ്ങിത്തുടങ്ങീട്ടവനുമി-
ന്നൊമ്പതു നാളേ കഴിഞ്ഞതുള്ളൂ നിങ്ങ-
ളമ്പോടുണർത്തുവിൻ വല്ല പ്രകാരവും.'

രാക്ഷസരാജനിയോഗേന ചെന്നോരോ
രാക്ഷസരെല്ലാമൊരുമ്പെട്ടുണർത്തുവാൻ.
ആനകദുന്ദുഭിമുഖ്യവാദ്യങ്ങളു-
മാന തേർ കാലാൾ കുതിരപ്പടകളും
കുംഭകർണ്ണോരസി പാഞ്ഞുമാർത്തും ജഗൽ-
കമ്പം വരുത്തിനാരെന്തൊരു വിസ്മയം!
കുംഭസഹസ്രം ജലം ചൊരിഞ്ഞീടിനാർ
കുംഭകർണ്ണശ്രുവണാന്തരേ പിന്നെയും,
കുംഭിവരന്മാരെക്കൊണ്ടു നാസാരന്ധ്ര-
സംഭൂതരോമം പിടിച്ചുവലിപ്പിച്ചും
തുമ്പിക്കരമറ്റലറിയുമാനകൾ
ജംഭാരിവൈരിയ്ക്കു കമ്പമില്ലേതുമേ.
ജൃംഭാസമാരംഭമോടുമുണർന്നിതു
സംഭ്രമിച്ചോടിനാരാശരവീരരും.
കുംഭസഹസ്രം നിറച്ചുള്ള മദ്യവും
കുംഭസഹസ്രം നിറച്ചുള്ള രക്തവും
സംഭോജ്യമന്നവും കുന്നുപോലെ കണ്ടൊ-
രിമ്പം കലർന്നെഴുന്നേറ്റിരുന്നീടിനാൻ.
ക്രവ്യങ്ങളാദിയായ് മറ്റുപജീവന-
ദ്രവ്യമെല്ലാം ഭുജിച്ചാനന്ദചിത്തനായ്
ശുദ്ധാചമനവും ചെയ്തിരിയ്ക്കും വിധൗ
ഭൃത്യജനങ്ങളും വന്നു വണങ്ങിനാർ.
കാര്യങ്ങളെല്ലാമറിയിച്ചുണർത്തിയ
കാരണവുംകേട്ടു പംക്തികണ്ഠാനുജൻ
'എങ്കിലോ വൈരികളെക്കൊലചെയ്തു ഞാൻ
സങ്കടം തീർത്തു വരുവനെന്നിങ്ങനെ
ചൊല്ലിപ്പുറപ്പെട്ട നേരം മഹോദരൻ
മെല്ലെത്തൊഴുതു പറഞ്ഞാനതുനേരം:

‘ജ്യേഷ്ഠനെക്കണ്ടു തൊഴുതു വിടവാങ്ങി
വാട്ടം വരാതെ പൊയ്ക്കൊള്ളുക നല്ലതു.’
ഏവം മഹോദരൻ ചൊന്നതു കേട്ടവൻ
രാവണൻ തന്നെയും ചെന്നു വണങ്ങിനാൻ.
ഗാഢമായാലിംഗനം ചെയ്തിരുത്തിനാ-
നൂഢമോദം നിജ സോദരൻതന്നെയും
‘ചിത്തേ ധരിച്ചതില്ലോർക്ക നീ കാര്യങ്ങൾ
വൃത്താന്തമെങ്കിലോ കേട്ടാലുമിന്നെടോ!:
സോദരി തന്നുടെ നാസാകുചങ്ങളെ
ച്ഛേദിച്ചതിന്നു ഞാൻ ജാനകീദേവിയെ
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരറിയാതെ ക-
ണ്ടാരാമസീമ്നി കൊണ്ടന്നു വച്ചീടിനേൻ.
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നവൻ
പോരിനു വാനരസേനയുമായ് വന്നു
കൊന്നാൻ പ്രഹസ്താദികളെപ്പലരെയു-
മെന്നെയുമെയ്തു മുറിച്ചാൻ ജിതശ്രമം.
കൊല്ലാതെ കൊന്നയച്ചാനതു കാരണ-
മല്ലൽ മുഴുത്തു ഞാൻ നിന്നെയുണർത്തിനേൻ.
മാനവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
കൊന്നു നീയെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ!’
എന്നതുകേട്ടു ചൊന്നാൻ കുംഭകർണ്ണനും:
‘നന്നുനന്നെത്രയും നല്ലതേ നല്ലുകേൾ.
നല്ലതും തീയതും താനറിയാതവൻ
നല്ലതറിഞ്ഞു ചൊല്ലുന്നവർ ചൊല്ലുകൾ
നല്ലവണ്ണം കേട്ടുകൊള്ളുകിലും നന്ന-
തല്ലാതവർക്കുണ്ടോ നല്ലതുണ്ടാകുന്നു?
‘സീതയെ രാമനു നൽകുകെ’ന്നിങ്ങനെ
സോദരൻ ചൊന്നാനതിന്നു കോപിച്ചു നീ

ആട്ടിക്കളഞ്ഞതു നന്നു നന്നോർത്തുകാൺ,
നാട്ടിൽനിന്നാശു വാങ്ങീ ഗുണമൊക്കവേ.
നല്ലവണ്ണംവരും കാലമല്ലെന്നതും
ചൊല്ലാമതുകൊണ്ടതും കുറ്റമല്ലെടോ!
നല്ലതൊരുത്തരാലും വരുത്താവത-
ല്ലല്ലൽ വരുത്തുമാപത്തണയുന്ന നാൾ.
കാലദേശാവസ്ഥകളും നയങ്ങളും
മൂലവും വൈരികൾ കാലവും വീര്യവും
ശത്രുമിത്രങ്ങളും മദ്ധ്യസ്ഥപക്ഷവു-
മർത്ഥപുരുഷകാരാദി ഭേദങ്ങളും,
നാലുപായങ്ങളുമാറു നയങ്ങളും
മേലിൽ വരുന്നതുമൊക്കെ നിരൂപിച്ചു
പഥ്യം പറയുമമാത്യനുണ്ടെങ്കിലോ
ഭർത്തൃസൗഖ്യം വരും കീർത്തിയും വർദ്ധിക്കും.
ഇങ്ങനെയുള്ളൊരമാത്യധർമ്മം വെടി-
ഞ്ഞെങ്ങനെ രാജാവിനിഷ്ടമെന്നാലതു
കർണ്ണസുഖം വരുമാറു പറഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടന്വഹമാത്മാഭിമാനവും ഭാവിച്ചു
മൂലവിനാശം വരുമാറു നിത്യവും
മൂഢരായുള്ളോരമാത്യജനങ്ങളിൽ
നല്ലതു കാകോളമെന്നതു ചൊല്ലുവോ-
രല്ലൽവിഷമുണ്ടവർക്കെന്നിയില്ലല്ലോ.
മൂഢരാം മന്ത്രികൾ ചൊല്ലുകേട്ടീടുകിൽ
നാടുമായുസ്സും കുലവും നശിച്ചു പോം.
നാദഭേദം കേട്ടു മോഹിച്ചു ചെന്നു ചേർ-
ന്നാധിമുഴുത്തു മരിക്കും മൃഗകുലം.
അഗ്നിയെക്കണ്ടു മോഹിച്ചു ശലഭങ്ങൾ
മഗ്നരായഗ്നിയിൽ വീണു മരിക്കുന്നു.

മത്സ്യങ്ങളും രസത്തിങ്കൽ മോഹിച്ചു ചെ-
ന്നത്തൽപ്പെടുന്നു ബളിശം ഗ്രസിക്കയാൽ.
ആഗ്രഹമൊന്നിങ്കലേറിയാലാപത്തു
പോക്കുവാനാവതല്ലാതവണ്ണം വരും.
നമ്മുടെ വംശത്തിനും നല്ല നാട്ടിനു-
മുന്മൂലനാശം വരുത്തുവാനായല്ലോ
ജാനകിതന്നിലൊരാശയുണ്ടായതും
ഞാനറിഞ്ഞേനതു രാത്രിഞ്ചരാധിപ!
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വശനായിരിപ്പവ-
നെന്നുമാപത്തൊഴിഞ്ഞില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമം ജയിച്ചിരിക്കുന്നവ-
നൊന്നുകൊണ്ടും വരാ നൂനമാപത്തുകൾ.
നല്ലതല്ലെന്നങ്ങറിഞ്ഞിരിക്കെബ്ബലാൽ
ചെല്ലുമൊന്നിങ്കലൊരുത്തനഭിരുചി.
പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതവാസനയാലതി-
നാവതല്ലേതുമതിൻ വശനായ് വരും.
എന്നാലതിങ്കൽ നിന്നാശു മനസ്സിനെ-
ത്തന്നുടെ ശാസ്ത്രവിവേകോപദേശങ്ങൾ
കൊണ്ടു വിധേയമാക്കിക്കൊണ്ടിരിപ്പവ-
നുണ്ടോ ജഗത്തിങ്കലാരാനുമോർക്ക നീ?
മുന്നം വിചാരകാലേ ഞാൻ ഭവാനോടു
തന്നെ പറഞ്ഞതില്ലേ ഭവിഷ്യൽഫലം?
ഇപ്പോളുപഗതമായ് വന്നതീശ്വര-
കല്പിതമാർക്കും തടുക്കാവതല്ലല്ലോ.
മാനുഷനല്ല രാമൻ പുരുഷോത്തമൻ
നാനാജഗന്മയൻ നാരായണൻ പരൻ.
സീതയാകുന്നതു യോഗമായാദേവി
ചേതസി നീ ധരിച്ചീടുകെന്നിങ്ങനെ.

നിന്നോടുതന്നെ പറഞ്ഞുതന്നീലയോ
മന്നവ! മുന്നമേയെന്തതോരാഞ്ഞതും?
ഞാനൊരുനാൾ വിശാലായാം യഥാസുഖം
കാനനാന്തേ നരനാരായണാശ്രമേ
വാഴുന്ന നേരത്തു നാരദനെപ്പരി-
തോഷേണ കണ്ടു നമസ്കരിച്ചീടിനേൻ.
'ഏതൊരുദിക്കിൽ നിന്നാഗതനായിതെ-
ന്നാദരവോടരുൾചെയ്ക മഹാമുനേ!
എന്തൊരു വൃത്താന്തമുള്ളൂ ജഗത്തിങ്ക-
ലന്തരം കൂടാതരുൾചെയ്ക'യെന്നെല്ലാം
ചോദിച്ചനേരത്തു നാരദനെന്നോടു
സാദരം ചൊന്നാനുദന്തങ്ങളൊക്കവേ,
'രാവണപീഡിതന്മാരായ് ചമഞ്ഞൊരു
ദേവകളും മുനിമാരുമൊരുമിച്ചു
ദേവദേവേശനാം വിഷ്ണുഭഗവാനെ
സേവിച്ചുണർത്തിച്ചു സങ്കടമൊക്കവേ.
ത്രൈലോക്യകണ്ടകനാകിയ രാവണൻ
പൗലസ്ത്യപുത്രനതീവ ദുഷ്ടൻ ഖലൻ
ഞങ്ങളെയെല്ലാമുപദ്രവിച്ചീടുന്നി-
തെങ്ങുമിരിയ്ക്കരുതാതെ ചമഞ്ഞിതു.
മർത്ത്യനാലെന്നിയേ മൃത്യുവില്ലെന്നതു-
മുക്തം വിരിഞ്ചനാൽ മുന്നമേ കല്പിതം.
മർത്ത്യനായ്തന്നെ പിറന്നു ഭവാനിനി
സത്യധർമ്മങ്ങളെ രക്ഷിയ്ക്കവേണമേ!'
ഇത്ഥമുണർത്തിച്ചനേരം മുകുന്ദനും
ചിത്തകാരുണ്യം കലർന്നരുളിച്ചെയ്തു:
'പൃത്ഥ്വിയിൽ ഞാനയോദ്ധ്യായാം ദശരഥ-
പുത്രനായ് വന്നു പിറന്നിനിസ്സത്വരം

നക്തഞ്ചരാധിപൻ തന്നെയും നിഗ്രഹി–
ച്ചത്തൽ തീർത്തീടുവനിത്രിലോകത്തിങ്കൽ.
സത്യസങ്കല്പനാമീശ്വരൻ തന്നുടെ
ശക്തിയോടും കൂടി രാമനായ് വന്നതും
നിങ്ങളെയെല്ലാമൊടുക്കുമവനിനി
മംഗളം വന്നുകൂടും ജഗത്തിങ്കലും.'
എന്നരുൾചെയ്തു മറഞ്ഞു മഹാമുനി
നന്നായ് നിരൂപിച്ചു കൊൾക നീ മാനസേ.
രാമൻ പരബ്രഹ്മമായ സനാതനൻ
കോമളനിന്ദീവരദളശ്യാമളൻ,
മായാമനുഷ്യവേഷം പൂണ്ട രാമനെ–
ക്കായേന വാചാ മനസാ ഭജിയ്ക്ക നീ.
ഭക്തികണ്ടാൽ പ്രസാദിയ്ക്കും രഘൂത്തമൻ
ഭക്തിയല്ലോ മഹാജ്ഞാനമാതാവെടോ!
ഭക്തിയല്ലോ സതാം മോക്ഷപ്രദായിനി
ഭക്തിഹീനന്മാർക്കു കർമ്മവും നിഷ്ഫലം.
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടവതാരങ്ങൾ
പങ്കജനേത്രനാം വിഷ്ണുവിനെങ്കിലും
സംഖ്യാവതാം മതം ചൊല്ലുവൻ നിന്നുടെ
ശങ്കയെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞീടുവാൻ.
രാമാവതാരസമമല്ലതൊന്നുമേ
നാമജപത്തിനാലേ വരും മോക്ഷവും.
ജ്ഞാനസ്വരൂപനാകുന്ന ശിവൻ പരൻ
മാനുഷാകാരനാം രാമനാകുന്നതും.
താരകബ്രഹ്മമെന്നത്രേ ചൊല്ലുന്നതും
ശ്രീരാമദേവനെത്തന്നെ ഭജിയ്ക്ക നീ.
രാമനെത്തന്നെ ഭജിച്ചു വിദ്വജ്ജന–
മാമയം നൽകുന്ന സംസാരസാഗരം

ലംഘിച്ചു രാമപാദത്തെയും പ്രാപിച്ചു
സങ്കടം തീർത്തുകൊള്ളുന്നിതു സന്തതം.
ബുദ്ധതത്ത്വന്മാർ നിരന്തരം രാമനെ-
ച്ചിത്താംബുജത്തിങ്കൽ നിത്യവും ധ്യാനിച്ചു
തച്ചരിത്രങ്ങളും ചൊല്ലി നാമങ്ങളു-
മുച്ചരിച്ചാത്മാനമാത്മനാ കണ്ടു ക-
ണ്ടച്യുതനോടു സായൂജ്യവും പ്രാപിച്ചു
നിശ്ചലാനന്ദേ ലയിയ്ക്കുന്നിതന്വഹം.
മായാവിമോഹങ്ങളെല്ലാം കളഞ്ഞുടൻ
നീയും ഭജിച്ചുകൊൾകാനന്ദമൂർത്തിയെ.'

കുംഭകർണ്ണവധം

സോദരനേവം പറഞ്ഞതു കേട്ടതി-
ക്രോധം മുഴുത്തു ദശാസ്യനും ചൊല്ലിനാൻ:
'ജ്ഞാനോപദേശമെനിയ്ക്കു ചെയ്‌വാനല്ല
ഞാനിന്നുണർത്തി വരുത്തി, യഥാസുഖം
നിദ്രയെ സേവിച്ചുകൊൾക, നീയെത്രയും
ബുദ്ധിമാനെന്നതുമിന്നറിഞ്ഞേനഹം.
വേദശാസ്ത്രങ്ങളും കേട്ടുകൊള്ളാമിനി
ഖേദമകന്നു സുഖിച്ചു വാഴുന്ന നാൾ.
ആമെങ്കിലാശു ചെന്നായോധനം ചെയ്തു
രാമാദികളെ വധിച്ചു വരിക നീ.'
അഗ്രജൻ വാക്കുകളിത്തരം കേട്ടള-
വുഗ്രനാം കുംഭകർണ്ണൻ നടന്നീടിനാൻ.
വ്യഗ്രവും കൈവിട്ടു യുദ്ധേ രഘൂത്തമൻ
നിഗ്രഹിച്ചാൽ വരും മോക്ഷമെന്നോർത്തവൻ
പ്രാകാരവും കടന്നുത്തുംഗശൈലരാ-
ജാകാരമോടലറിക്കൊണ്ടതിദ്രുതം

ആയിരംഭാരമിരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള ത–
ന്നായുധമായുള്ള ശൂലവും കൈക്കൊണ്ടു
വാനരസേനയിൽ പുക്കോരുനേരത്തു
വാനരവീരരെല്ലാവരുമോടിനാർ.
കുംഭകർണ്ണൻതൻ വരവുകണ്ടാകുലാൽ
സംഭ്രമംപൂണ്ടു വിഭീഷണൻ തന്നോടു
'വൻപുള്ളരാക്ഷസനേവനിവൻ പറ–
കംബരത്തോളമുയരമുണ്ടത്ഭുതം!'
ഇത്ഥം രഘൂത്തമൻ ചോദിച്ചളവതി–
നുത്തരമാശു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ:
'രാവണസോദരൻ കുംഭകർണ്ണൻ മമ
പൂർവജനെത്രയും ശക്തിമാൻ ബുദ്ധിമാൻ.
ദേവകുലാന്തകൻ നിദ്രാവശനിവ–
നാവതില്ലാർക്കുമേറ്റാൽ ജയിച്ചീടുവാൻ.'
തച്ചരിത്രങ്ങളെല്ലാമറിയിച്ചു ചെ–
ന്നിച്ഛയാ പൂർവജൻ കാല്ക്കൽ വീണിടിനാൻ.
'ഭ്രാതാ വിഭീഷണൻ ഞാൻ ഭവദ്ഭക്തിമാൻ
പ്രീതിപൂണ്ടെന്നെയനുഗ്രഹിക്കേണമേ!
സീതയെ നൽകുക രാഘവനെന്നു ഞാ–
നാദരപൂർവമാവോളമപേക്ഷിച്ചേൻ.
ഖഡ്ഗവും കൈക്കൊണ്ടു നിഗ്രഹിച്ചീടുവാ–
നുഗ്രതയോടുമടുത്തതു കണ്ടു ഞാൻ
ഭീതനായ് നാലമാത്യന്മാരുമായ്പോന്നു
സീതാപതിയെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചേൻ.'
ഇത്ഥം വിഭീഷണവാക്കുകൾ കേട്ടവൻ
ചിത്തം കുളുർത്തു പുണർന്നാനനുജനെ.
പിന്നെപ്പുറത്തു തലോടിപ്പറഞ്ഞിതു:
'ധന്യനല്ലോ ഭവാനില്ല കില്ലേതുമേ.

YUDH

ജീവിച്ചിരിയ്ക്ക പലകാലമൂഴിയിൽ
സേവിച്ചു കൊള്ളുക രാമപാദാംബുജം.
നമ്മുടെ വംശത്തെ രക്ഷിപ്പതിന്നു നീ
നിർമ്മലൻ ഭാഗവതോത്തമനെത്രയും.
നാരായണപ്രിയനെത്രയും നീയെന്നു
നാരദൻ തന്നേ പറഞ്ഞുകേട്ടേനഹം.
മായാമയമിപ്രപഞ്ചമെല്ലാ, മിനി-
പ്പോയാലുമെങ്കിൽ നീ രാമപാദാന്തികേ.'
എന്നതു കേട്ടഭിവാദ്യവും ചെയ്തതി-
ഖിന്നനായ് ബാഷ്പവും വാർത്തു വാങ്ങീടിനാൻ
രാമപാർശ്വം പ്രാപ്യ ചിന്താവിവശനായ്
ശ്രീമാൻ വിഭീഷണൻ നില്ക്കും ദശാന്തരേ
ഹസ്തപാദങ്ങളാൽ മർക്കടവീരരെ
ക്രുദ്ധനായൊക്കെ മുടിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ.
പേടിച്ചടുത്തുകൂടാഞ്ഞു കപികളു-
മോടിത്തുടങ്ങിനാർ നാനാദിഗന്തരേ.
മത്തഹസ്തീന്ദ്രനെപ്പോലെ കപികളെ
പ്പത്തുനൂറായിരം കൊന്നാനരക്ഷണാൽ.
മർക്കടരാജനതുകണ്ടൊരു മല
കൈക്കൊണ്ടെറിഞ്ഞതു മാറിൽ തടുത്തവൻ
കുത്തിനാൻ ശൂലമെടുത്തതുകൊണ്ടതി-
വിത്രസ്തനായ് വീണു മോഹിച്ചിതർക്കജൻ.
അപ്പോളവനെയുമൂക്കോടെടുത്തുകൊ-
ണ്ടുല്പന്നമോദം നടന്നു നിശാചരൻ.
യുദ്ധേ ജയിച്ചു സുഗ്രീവനെയുംകൊണ്ടു
നക്തഞ്ചരേശ്വരൻ ചെല്ലുന്ന നേരത്തു
നാരീജനം മഹാപ്രാസാദമേറിനി-
ന്നാരൂഢമോദം പനിനീരിൽ മുക്കിയ

YUDH

മാല്യങ്ങളും കളഭങ്ങളും തൂകിനാ-
രാലസ്യമാശു തീർന്നീടുവാനാദരാൽ.
മർക്കടരാജനതേറ്റു മോഹം വെടി-
ഞ്ഞുല്ലടരോഷേണ മൂക്കും ചെവികളും
ദന്തനഖങ്ങളെക്കൊണ്ടു മുറിച്ചുകൊ-
ണ്ടന്തരീക്ഷേ പാഞ്ഞുപോന്നാനതിദ്രുതം.
ക്രോധവുമേറ്റമഭിമാനഹാനിയും
ഭീതിയുമുൾക്കൊണ്ടു രക്താഭിഷിക്തനായ്
പിന്നെയും വീണ്ടും വരുന്നതു കണ്ടതി-
സന്നദ്ധനായടുത്തു സുമിത്രാത്മജൻ,
പർവ്വതത്തിന്മേൽ മഴപൊഴിയുംവണ്ണം
ദുർവ്വാരബാണഗണം പൊഴിച്ചീടിനാൻ.
പത്തുനൂറായിരം വാനരന്മാരെയും
വക്ത്രത്തിലാക്കിയടയ്ക്കുമവനുടൻ.
കർണ്ണനാസാവിലത്തൂടേ പുറപ്പെടും
പിന്നെയും വാരിവിഴുങ്ങുമവൻ തദാ.
രക്ഷോവരനുമന്നേരം നിരൂപിച്ചു
ലക്ഷ്മണൻതന്നെയുപേക്ഷിച്ചു സത്വരം
രാഘവൻതന്നോടടുത്താനതുകണ്ടു
വേഗേന ബാണംപൊഴിച്ചു രഘൂത്തമൻ.
ദക്ഷിണഹസ്തവും ശൂലവും രാഘവൻ
തൽക്ഷണേ ബാണമെയ്താശു ഖണ്ഡിക്കയാൽ
യുദ്ധാങ്കണേ വീണു, വാനരവൃന്ദവും
നക്തഞ്ചരന്മാരുമൊട്ടു മരിച്ചിതു.
വാമഹസ്തേ മഹാസാലവും കൈക്കൊണ്ടു
രാമനോടേറ്റമടുത്തു നിശാചരൻ.
ഇന്ദ്രാസ്ത്രമെയ്തു ഖണ്ഡിച്ചാനതു വീണു-
മിന്ദ്രാരികൾ പലരും മരിച്ചീടിനാർ.

ബദ്ധകോപത്തോടലറിയടുത്തിതു
നക്തഞ്ചരാധിപൻ പിന്നെയുമന്നേരം
അർദ്ധചന്ദ്രാകാരമായ രണ്ടമ്പുകൊ-
ണ്ടുത്തുംഗപാദങ്ങളും മുറിച്ചീടിനാൻ.
വക്ത്രവുമേറ്റം പിളർന്നു വിഴുങ്ങുവാൻ
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രൻ കുതിച്ചടുക്കുന്നേരം
പത്രികൾ വായിൽ നിറച്ചു രഘൂത്തമൻ
വൃത്രാരിദൈവതമായ് വിളങ്ങീടിനോ-
രസ്ത്രമെയ്തുത്തമാംഗത്തെയും ഖണ്ഡിച്ചു,
വൃത്രാരിതാനും തെളിഞ്ഞാനതുനേരം.
ഉത്തമാംഗം പുരദ്വാരി വീണു മുറി-
ഞ്ഞബ്ധിയിൽ വീണിതു ദേഹവുമന്നേരം.

നാരദസ്തുതി

സിദ്ധഗന്ധർവ്വവിദ്യാധരഗുഹ്യക-
യക്ഷഭുജംഗഖഗാപ്സരോവൃന്ദവും
കിന്നരചാരണകിംപുരുഷന്മാരും,
പന്നഗതാപസദേവസമൂഹവും,
പുഷ്പവർഷം ചെയ്തു ഭക്ത്യാ പുകഴ്ത്തിനാർ
ചിൽപുരുഷം പുരുഷോത്തമമദ്വയം.
ദേവമുനീശ്വരൻ നാരദനും തദാ
സേവാർത്ഥമൻപോടവതരിച്ചീടിനാൻ.
രാമം ദശരഥനന്ദനമുല്ലല-
ശ്യാമളം കോമളം ബാണധനുർദ്ധരം
പൂർണ്ണചന്ദ്രാനനം കാരുണ്യപീയൂഷ-
പൂർണ്ണസമുദ്രം മുകുന്ദം സദാശിവം
രാമം ജഗദഭിരാമമാത്മാരാമ-
മാമോദമാർന്നു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാൻ:

YUDH

സീതാപതേ! രാമ! രാജേന്ദ്ര! രാഘവ!
ശ്രീധര! ശ്രീനിധേ! ശ്രീപുരുഷോത്തമ!
ശ്രീരാമ! ദേവദേവേശ! ജഗന്നാഥ!
നാരായണാഖിലാധാര! നമോസ്തു തേ.
വിശ്വസാക്ഷിൻ! പരമാത്മൻ! സനാതന!
വിശ്വമൂർത്തേ! പരബ്രഹ്മമേ! ദൈവമേ!
ദുഃഖസുഖാദികളെല്ലാമനുദിനം
കൈക്കൊണ്ടു മായയാ മാനുഷാകാരനായ്,
ശുദ്ധതത്ത്വജ്ഞനായ് ജ്ഞാനസ്വരൂപനായ്,
സത്യസ്വരൂപനായ് സർവ്വലോകേശനായ്,
സത്ത്വങ്ങളുള്ളിലെജ്ജീവസ്വരൂപനായ്,
സത്ത്വപ്രധാനഗുണപ്രിയനായ് സദാ
വ്യക്തനായവ്യക്തനായതിസ്വസ്ഥനായ്
നിഷ്കളനായ് നിരാകാരനായിങ്ങനെ
നിർഗ്ഗുണനായ് നിഗമാന്തവാക്യാർത്ഥമായ്,
ചിദ്ഘനാത്മാവായ് ശിവനായ് നിരീഹനായ്,
ചക്ഷുരുന്മീലനകാലത്തു സൃഷ്ടിയും
ചക്ഷുർന്നിമീലനംകൊണ്ടു സംഹാരവും,
രക്ഷയും നാനാവിധാവതാരങ്ങളാൽ
ശിക്ഷിച്ചു ധർമ്മത്തെയും പരിപാലിച്ചു,
നിത്യം പുരുഷപ്രകൃതികാലാഖ്യനായ്
ഭക്തപ്രിയനാം പരമാത്മനേ നമഃ.
യാതൊരാത്മാവിനെക്കാണുന്നിതെപ്പൊഴും
ചേതസി താപസേന്ദ്രന്മാർ നിരാശയാ
തത്സ്വരൂപത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നമസ്കാരം.
ചിത്സ്വരൂപ! പ്രഭോ! നിത്യം നമോസ്തു തേ.
നിർവ്വികാരം വിശുദ്ധജ്ഞാനരൂപിണം
സർവ്വലോകാധാരമാദ്യം നമോ നമഃ.

ത്വൽപ്രസാദം കൊണ്ടൊഴിഞ്ഞു മറ്റൊന്നിനാൽ
ത്വൽബോധമുണ്ടായ്‌വരികയുമില്ലല്ലോ.
ത്വല്പാദപത്മങ്ങൾകണ്ടു സേവിപ്പതി-
ന്നിപ്പോളെനിയ്ക്കവകാശമുണ്ടായതും
ചില്പുരുഷ! പ്രഭോ! നിൻകൃപാവൈഭവ-
മെപ്പൊഴുമെന്നുള്ളിൽ വാഴ്ക ജഗല്പതേ!
കോപകാമദ്വേഷമത്സരകാർപ്പണ്യ-
ലോഭമോഹാദി ശത്രുക്കളുണ്ടാകയാൽ
മുക്തിമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചീടുവാൻ
ശക്തിയുമില്ല നിൻ മായാബലവശാൽ.
ത്വല്ക്കഥാപീയൂഷപാനവും ചെയ്തുകൊ-
ണ്ടുൾക്കാമ്പിൽ നിന്നെയും ധ്യാനിച്ചനാരതം.
ത്വല്പൂജയുംചെയ്തു നാമങ്ങളുച്ചരി-
ച്ചിപ്രപഞ്ചത്തിങ്കലൊക്കെ നിരന്തരം
നിൻചരിതങ്ങളും പാടി വിശുദ്ധനായ്
സഞ്ചരിപ്പാനായനുഗ്രഹിക്കേണമേ!
രാജരാജേന്ദ്ര! രഘുകുലനായക!
രാജീവലോചന! രാമ! രമാപതേ!
പാതിയും പോയതു ഭൂഭാരമിന്നു നീ
ബാധിച്ച കുംഭകർണ്ണൻതന്നെക്കൊൽകയാൽ.
ഭോഗീന്ദ്രനാകിയ സൗമിത്രിയും നാളെ
മേഘനിനാദനെക്കൊല്ലുമായോധനേ.
പിന്നെ മറ്റേന്നാൾ ദശഗ്രീവനെബ്ഭവാൻ
കൊന്നു ജഗത്ത്രയം രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക.
ഞാനിനി ബ്രഹ്മലോകത്തിനു പോകുന്നു
മാനവവീര! ജയിയ്ക്ക ജയിയ്ക്ക നീ!''
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു വണങ്ങി സ്തുതിച്ചതി-
ഭക്തിമാനാകിയ നാരദനും തദാ

രാഘവനോടനുവാദവും കൈക്കൊണ്ടു
വേഗേന പോയ് മറഞ്ഞീടിനാനന്നേരം.

End of 26th day

അതികായവധം

കുംഭകർണ്ണൻ മരിച്ചോരു വൃത്താന്തവും
കമ്പം വരുമാറു കേട്ടു ദശാനനൻ
മോഹിച്ചു ഭൂമിയിൽ വീണു പുനരുടൻ
മോഹവും തീർന്നു മുഹൂർത്തമാത്രം കൊണ്ടു
പിന്നെപ്പലതരം ചൊല്ലി വിലപിച്ചു
ഖിന്നനായോരു ദശഗ്രീവനെത്തദാ
ചെന്നുതൊഴുതു പറഞ്ഞു ത്രിശിരസ്സു-
മുന്നതനായോരതികായവീരനും
ദേവാന്തകനും നരാന്തകനും മുഹു-
രേവം മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
മത്തനുമുന്മത്തനുമൊരുമിച്ചതി-
ശക്തിയേറിടും നിശാചരവീരന്മാർ
എട്ടുപേരും സമരത്തിനൊരുമ്പെട്ടു.
ദുഷ്ടനാം രാവണൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാർ:
'ദുഃഖിപ്പതിനെന്തുകാരണം? ഞങ്ങൾ ചെ-
ന്നൊക്കെ രിപുക്കളെക്കൊന്നു വരാമല്ലോ.
യുദ്ധത്തിനായയച്ചീടുകിൽ ഞങ്ങളെ-
ശ്ശത്രുക്കളാലൊരു പീഡയുണ്ടായ് വരാ.'
'എങ്കിലോ നിങ്ങൾ പോയ്ച്ചെന്നു യുദ്ധംചെയ്തു
സങ്കടം തീർക്കെ'ന്നുചൊന്നാൻ ദശാനനൻ.
'കണ്ടുകൂടാതോളമുള്ള പെരുമ്പട-
യുണ്ടതും കൊണ്ടു പൊയ്ക്കോൾവിനെല്ലാവരും.'
ആയുധവാഹനഭൂഷണജാലവു-
മാവോളവും കൊടുത്താൻ ദശകന്ധരൻ.

വെള്ളം കണക്കേ പരന്ന പെരുമ്പട-
യ്ക്കുള്ളിൽ മഹാരഥന്മാരിവരെൺവരും
പോർക്കുപുറപ്പെട്ടു ചെന്നതു കണ്ടള-
വൂക്കോടടുത്തു കവിപ്രവരന്മാരും.
സംഖ്യയില്ലാതോളമുള്ള പെരുമ്പട
വൻകടൽപോലെ പരന്നതു കണ്ടള-
വന്തകൻ വീട്ടിലാക്കീടനാൻ സത്വര-
മെന്തൊരു വിസ്മയം ചൊല്ലാവതല്ലേതും.
കല്ലും മലയും കരങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടു
ചെല്ലുന്നവീരരോടേറ്റു നിശാചരർ.
കൊല്ലുന്നിതാശു കപിവരന്മാരെയും
നല്ല ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ തൂകി ക്ഷണാന്തരേ.
വാരണവാജി രഥങ്ങളും കാലാളും
ദാരുണന്മാരായ രാക്ഷസവീരരും
വീണു മരിച്ചുള്ള ചോരപ്പുഴകളും
കാണായിതു പലതായൊലിയ്ക്കുന്നതും.
അന്തമില്ലാതെ കബന്ധങ്ങളും പല-
തന്തികേ നൃത്തമാടിത്തുടങ്ങീ ബലാൽ.
രാക്ഷസരൊക്കെ മരിച്ചതു കണ്ടിതി-
രൂക്ഷതയോടുമടുത്താൻ നരാന്തകൻ.
കുന്തവുമേന്തിക്കുതിരപ്പുറമേറി-
യന്തകനെപ്പോലെ വേഗാലടുത്തപ്പോൾ
അംഗദൻ മുഷ്ടികൾ കൊണ്ടവൻ തന്നുടൽ
ഭംഗം വരുത്തി യമപുരത്താക്കിനാൻ.
ദേവാന്തകനും പരിഘവുമായ് വന്നു
ദേവേന്ദ്രപുത്രതനയനോടേറ്റിതു.
വാരണമേറി മഹോദരവീരനും
തേരിലേറി ത്രിശിരസ്സുമണഞ്ഞിതു.

മൂവരോടും പൊരുതീടിനാനംഗദൻ
ദേവാദികളും പുകഴ്ത്തിനാരന്നേരം
കണ്ടുനില്ക്കും വായുപുത്രനും നീലനും
മണ്ടിവന്നാശു തുണച്ചാരതുനേരം.
മാരുതി കൊന്നിതു ദേവാന്തകനെയും
വീരനാം നീലൻ മഹോദരൻ തന്നെയും
ശൂരനാകും ത്രിശിരസ്സിൻ തലകളെ
മാരുതി വെട്ടിക്കളഞ്ഞു കൊന്നീടിനാൻ.
വന്നു പൊരുതാൻ മഹാപാർശ്വനന്നേരം
കൊന്നുകളഞ്ഞാനൃഷഭൻ മഹാബലൻ.
മത്തനുമുന്മത്തനും മരിച്ചാർ കപി-
സത്തമന്മാരോടെതിർത്തതിസത്വരം.
വിശ്വൈകവീരനതികായനന്നേര-
മശ്വങ്ങളായിരം പൂട്ടിയ തേരതിൽ
ശസ്ത്രാസ്ത്രജാലം നിറച്ചു വില്ലും ധരി-
ച്ചസ്ത്രജ്ഞനത്യർത്ഥമുദ്ധതചിത്തനായ്
യുദ്ധത്തിനായ് ചെറു ഞാണൊലിയുമിട്ടു
നക്തഞ്ചരശ്രേഷ്ഠപുത്രനടുത്തപ്പോൾ
നില്ക്കരുതാഞ്ഞു ഭയപ്പെട്ടു വാനര-
രൊക്കെ വാൽപൊങ്ങിച്ചു മണ്ടിത്തുടങ്ങിനാർ.
സാമർത്ഥ്യമേറെയുള്ളോരതികായനെ
സൗമിത്രി ചെന്നു ചെറുത്താനതുനേരം.
ലക്ഷ്മണബാണങ്ങൾ ചെന്നടുക്കും വിധൗ
തൽക്ഷണേ പ്രത്യങ്മുഖങ്ങളായ് വീണുപോം
ചിന്ത മുഴുത്തേതുമാവതല്ലാഞ്ഞേറ്റ-
മന്ധനായ് സൗമിത്രി നില്ക്കുന്നതുനേരം
മാരുതദേവനും മാനുഷനായ് വന്നു
സാരനാം സൗമിത്രിയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:

‘പണ്ടു വിരിഞ്ചൻ കൊടുത്തൊരു കഞ്ചുക-
മുണ്ടതു കൊണ്ടിവനേല്ക്കയില്ലായുധം.
ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാനിന്നിനി
ബ്രഹ്മാസ്ത്രമെയ്തിവൻതന്നെ വധിക്ക നീ.
പിന്നെ നിന്നാൽ വധിക്കപ്പെടുമിന്ദ്രജി-
ത്തുന്നതനായ ദശാനനൻ തന്നെയും
കൊന്നു പാലിക്കും ജഗത്ത്രയം രാഘവ’—
നെന്നു പറഞ്ഞു മറഞ്ഞു സമീരണൻ.
ലക്ഷ്മണനും നിജപൂർവ്വജൻ തൻപദ-
മുൾക്കാമ്പിൽ നന്നായുറപ്പിച്ചു വന്ദിച്ചു
പുഷ്പകരസംഭവബാണം പ്രയോഗിച്ചു
തൽക്ഷണേ കണ്ഠം മുറിച്ചാനതുനേരം.
ഭൂമൗ പതിച്ചോരതികായമസ്തക-
മാമോദമുൾക്കൊണ്ടെടുത്തു കപികുലം
രാമാന്തികേ വച്ചു കൈതൊഴുതീടിനാ-
രാമയം പൂണ്ടു ശേഷിച്ച രക്ഷോഗണം.
രാവണനോടറിയിച്ചാരവസ്ഥകൾ
ഹാ! വിധിയെന്നലറി ദശകണ്ഠനും

ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ വിജയം

‘മക്കളും തമ്പിമാരും മരുമക്കളു-
മുൾക്കരുത്തേറും പടനായകന്മാരും
മന്ത്രികളും മരിച്ചീടിനാരേറ്റവ-
രെന്തിനി നല്ലതു ശങ്കര! ദൈവമേ!’
ഇത്ഥം വിലപിച്ചു നേരത്തു ചെന്നിന്ദ്ര-
ജിത്തും നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ താതനെ.
‘ഖേദമുണ്ടാകരുതേതുമേ മാനസേ
താതനു ഞാനിഹ ജീവിച്ചിരിക്കവേ,

ശത്രുക്കളെക്കൊലചെയ്തു വരുന്നതു-
ണ്ടത്തലും തീർത്തിങ്ങിരുന്നരുളേണമേ!
സ്വസ്ഥനായ് വാഴുക ചിന്തയും കൈവിട്ടു
യുദ്ധേ ജയിപ്പാനനുഗ്രഹിയ്ക്കേണമേ!'
എന്നതു കേട്ടു തനയനേയും പുണർ-
'ന്നെന്നേ സുഖമേ ജയിച്ചു വരിക നീ.'
വൻപനാം പുത്രനും കുമ്പിട്ടു താതനെ
തൻപടയോടും നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ.
ശംഭുപ്രസാദം വരുത്തുവാനായ് ചെന്നു
ജംഭാരിജിത്തും നികുംഭില പുക്കിതു.
സംഭാരജാലവും സമ്പാദ്യ സാദരം
സംഭാവ്യ ഹോമമാരംഭിച്ചിതന്നേരം.
രക്തമാല്യാംബരഗന്ധാനുലേപന-
യുക്തനായ് തത്ര ഗുരൂപദേശാന്വിതം,
ഭക്തിപൂണ്ടുജ്ജ്വലിപ്പിച്ചഗ്നിദേവനെ
ശക്തി തനിയ്ക്കു വർദ്ധിച്ചു വരുവാനായ്.
നക്തഞ്ചരാധിപപുത്രനുമെത്രയും
വ്യക്തവർണ്ണസ്വരമന്ത്രപുരസ്കൃതം
കർത്തവ്യമായുള്ള കർമ്മം കഴിച്ചഥ
ചിത്രഭാനുപ്രസാദത്താലതിദ്രുതം,
ശസ്ത്രാസ്ത്രചാപരഥാദികളോടുമ-
ന്തർദ്ധാനവിദ്യയും ലബ്ധ്വാ നിരാകുലം,
ഹോമസമാപ്തിവരുത്തിപ്പുറപ്പെട്ടു
രാമാദികളോടു പോരിനായാശരൻ.
പോർക്കളം പുക്കൊരുനേരം കപികളും
രാക്ഷസരെച്ചെറുത്താർത്തടുത്തീടിനാർ.
മേഘജാലം വരിഷിയ്ക്കുന്നതു പോലെ
മേഘനാദൻ കണ തൂകിത്തുടങ്ങിനാൻ.

പാഷാണപർവ്വതവൃക്ഷാദികൾ കൊണ്ടു
ഭീഷണന്മാരായ വാനരവീരരും
ദാരുണമായ് പ്രഹരിച്ചു തുടങ്ങിനാർ.
വാരണവാജി പദാതി രഥികളും
അന്തകൻതൻ പുരിയിൽ ചെന്നു പുക്കവർ
ക്കന്തം വരുന്നതു കണ്ടൊരു രാവണി
സന്താപമോടുമന്തർദ്ധാനവും ചെയ്തു
സന്തതം തൂകിനാൻ ബ്രഹ്മാസ്ത്രസഞ്ചയം.
വൃക്ഷങ്ങൾ വെന്തു മുറിഞ്ഞുവീഴുംവണ്ണ-
മൃക്ഷപ്രവരന്മാർ വീണു തുടങ്ങിനാർ.
വൻപരാം മർക്കടന്മാരുടെ മെയ്യിൽവ
ന്നമ്പതും നൂറുമിരുന്നൂറുമഞ്ഞൂറും
അമ്പുകൾകൊണ്ടു പിളർന്നു തെരുതെരെ
കമ്പം കലർന്നു മോഹിച്ചു വീണിടിനാർ.
അമ്പതു ബാണം വിവിദനേറ്റു പുന-
രൊമ്പതു മൈന്ദനുമഞ്ചു ഗജന്മേലും,
തൊണ്ണൂറു ബാണം നളനും തറച്ചിത
വ്വണ്ണമേറ്റു ഗന്ധമാദനൻ മെയ്യിലും,
ഈരൊമ്പതേറ്റിതു നീലനും മുപ്പതു-
മീരഞ്ചു ബാണങ്ങൾ ജാംബവാൻ മെയ്യിലും.
ആറു പനസനു, മേഴു വിനത, നീ-
രാറു സുഷേണനുമെട്ടു കുമുദനും
ആറഞ്ചു ബാണമൃഷഭനും, കേസരി
ക്കാറുമൊരമ്പതും കൂടെ വന്നേറ്റിതു.
പത്തു ശതബലിക്കൊമ്പതു ധൂമ്രനും
പത്തുമൊരെട്ടു പ്രമാഥിക്കുമേറ്റിതു.
പത്തും പുനരിരുപത്തഞ്ചുമേറ്റിതു
ശക്തിയേറും വേഗദർശി,ക്കതുപോലെ

YUDH

നാല്പതുകൊണ്ടു ദധിമുഖമെയ്യിലും,
നാല്പതു രണ്ടു ഗവാക്ഷനുമേറ്റിതു.
മൂന്നു ഗവയനുമഞ്ചു ശരഭനും
മൂന്നുമൊരുനാലുമേറ്റു സുമുഖനും.
ദുർമ്മുഖനേറ്റിതിരുപത്തിനാലമ്പു,
സമ്മാനമായറുപത്തഞ്ചു താരനും.
ജ്യോതിർമ്മുഖനുമറുപതേറ്റു, പുന-
രാതങ്കമോടെൺപതഗ്നിവദനനും.
അംഗദന്മേലെഴുപത്തഞ്ചു കൊണ്ടിതു
തുംഗനാം സുഗ്രീവനേറ്റു ശരശതം.
ഇത്ഥം കപികുലനായകന്മാരറു-
പത്തേഴുകോടിയും വീണിതു ഭൂതലേ.
മർക്കടന്മാരിരുപത്തൊന്നു വെള്ളവു-
മർക്കതനയനും വീണോരനന്തരം
ആവതില്ലേതുമിതിന്നു നമുക്കെന്നു
ദേവദേവന്മാരുമന്യേന്യമന്നേരം
വ്യാകുലംപൂണ്ടു പറഞ്ഞുനിൽക്കേ, രുഷാ
രാഘവന്മാരെയുമെയ്തു വീഴ്ത്തീടിനാൻ,
മേഘനാദൻ മഹാവീര്യവ്രതധരൻ.
ശോകവിഷണ്ണമായ് നിശ്ചലമായിതു
ലോകവും, കൗണപാധീശജയത്തിനാ-
ലാഖണ്ഡലാരിയും ശംഖനാദം ചെയ്തു
വേഗേന ലങ്കയിൽ പുക്കിരുന്നീടിനാൻ,
ലേഖസമൂഹവും മാഴ്കി ഗതാശയാ.

ഔഷധാഹരണയാത്ര

കൈകസീനന്ദനായ വിഭീഷണൻ
ഭാഗവതോത്തമൻ ഭക്തപരായണൻ,

പോക്കുവൻ മേലിലാപത്തു ഞാനെന്നോർത്തു
പോർക്കളം കൈവിട്ടു വാങ്ങി നിന്നീടിനാൻ.
കൊള്ളിയും മിന്നിക്കിടക്കുന്നതിൽ പ്രാണ-
നുള്ളവരാരെന്നറിയേണമെന്നോർത്തു
നോക്കി നോക്കിസ്സഞ്ചരിച്ചു തുടങ്ങിനാ-
നാക്കമേറും വായുപുത്രനുമന്നേരം
ആരിനിയുള്ളതൊരു സഹായത്തിനെ-
ന്നാരായ്ക വേണമെന്നോർത്തവനും തദാ
ശാഖാമൃഗങ്ങൾ കിടക്കുന്നവർകളിൽ
ചാകാതവരിതിലാരെന്നു നോക്കുവാൻ
ഏകാകിയായ് നടക്കുന്നനേരം തത്ര
രാഘവഭക്തൻ വിഭീഷണനെക്കണ്ടു.
തമ്മിലന്യോന്യമറിഞ്ഞു ദുഃഖംപൂണ്ടു
നിർമ്മലന്മാർ നടന്നീടിനാർ പിന്നെയും.
പത്മോജസംഭവനന്ദനൻ ജാംബവാൻ
താതനനുഗ്രഹംകൊണ്ടു മോഹം തീർന്നു
കണ്ണുമിഴിപ്പാനരുതാഞ്ഞിരിയ്ക്കുമ്പോൾ
ചെന്നു വിഭീഷണൻ ചോദിച്ചിതാദരാൽ:
'നിന്നുടെ ജീവനുണ്ടോ കപിപുംഗവ!?
നന്നായിതെങ്കിൽ; നീയെന്നെയറിഞ്ഞിതോ?'
'കണ്ണുമിഴിച്ചുകൂടാ രുധിരം കൊണ്ടു
നിന്നുടെ വാക്കു കേട്ടുള്ളിൽ വിഭാതി മേ
രാക്ഷസരാജൻ വിഭീഷണനെന്നതു;
സാക്ഷാൽ പരമാർത്ഥമെന്നോടു ചൊല്ലുക.'
'സത്യം വിഭീഷണനായതു ഞാനെടോ!
സത്യമതേ!' പുനരെന്നതു കേട്ടവൻ
ചോദിച്ചിതാശരാധീശ്വരൻ തന്നോടു
'ബോധമുണ്ടല്ലോ ഭവാനേറ്റമാകയാൽ

മേഘനാദാസ്ത്രങ്ങളേറ്റു മരിച്ചൊരു
ശാഖാമൃഗങ്ങളിൽ നമ്മുടെ മാരുതി
ജീവനോടേ പുനരെങ്ങാനുമുണ്ടെങ്കി-
ലാവതെല്ലാം തിരയേണമിനിയെടോ!'
ചോദിച്ചിതാശു വിഭീഷണ 'നെന്തെടോ
വാതാത്മജനിൽ വാത്സല്യമുണ്ടായതും?
രാമസൗമിത്രിസുഗ്രീവാംഗദാദിക-
ളാമവരേവരിലും വിശേഷിച്ചു നീ
ചോദിച്ചതെന്തു സമീരണപുത്രനെ?;
മോദിച്ചതെന്തവനെക്കുറിച്ചേറ്റവും?'
'എങ്കിലോ കേൾക്ക നീ; മാരുതിയുണ്ടെങ്കിൽ
സങ്കടമില്ല മറ്റാർക്കുമറിഞ്ഞാലും.
മാരുതപുത്രൻ മരിച്ചിതെന്നാകിൽ മ-
റ്റാരുമില്ലൊക്കെ മരിച്ചതിന്നൊക്കുമേ.'
സാരസസംഭവപുത്രവാക്യം കേട്ടു
മാരുതിയും ബഹുമാനിച്ചു സാദരം
'ഞാനിതല്ലോ മരിച്ചീലെ'ന്നവൻ കാല്ക്ക-
ലാമോദമുൾക്കൊണ്ടു വീണു വണങ്ങിനാൻ.
ഗാഢമായാശ്ലേഷവും ചെയ്തു ജാംബവാൻ
കൂടെത്തലയിൽ മുകർന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'മേഘനാദാസ്ത്രങ്ങളേറ്റു മരിച്ചൊരു
ശാഖാമൃഗങ്ങളെയും പിന്നെ നമ്മുടെ
രാഘവന്മാരെയും ജീവിച്ചിരുത്തുവാ-
നാകുന്നവരാരുമില്ല നീയെന്നിയേ.
പോകവേണം നീ ഹിമവാനെയും കട-
ന്നാകുലമറ്റു കൈലാസശൈലത്തോളം.
കൈലാസസന്നിധിയിങ്കലൃഷഭാദ്രി-
മേലുണ്ടു ദിവ്യൗഷധങ്ങളറിക നീ.

നാലുണ്ടു ദിവ്യൗഷധങ്ങളവറ്റിനു
നാലിനും നാമങ്ങളും കേട്ടുകൊള്ളുക.
മുമ്പിൽ വിശല്യകരണിയെന്നൊന്നെടോ,
പിൻപു സന്ധാനകരണി, മൂന്നാമതും
നല്ല സുവർണ്ണകരണി, നാലാമതും
ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ മൃതസഞ്ജീവനി സഖേ!
രണ്ടു ശൃംഗങ്ങളുയർന്നു കാണാമവ
രണ്ടിനും മദ്ധ്യേ മരുന്നുകൾ നില്പതും.
ആദിത്യനോളം പ്രഭയുണ്ടു നാലിനും
വേദസ്വരൂപങ്ങളെന്നുമറിക നീ.
വാരാന്നിധിയും വനങ്ങൾ ശൈലങ്ങളും
ചാരുനദികളും രാജ്യങ്ങളും കട–
ന്നാരാൽ വരിക മരുന്നുകളും കൊണ്ടു
മാരുതനന്ദന! പോക നീ വൈകാതെ.'
ഇത്ഥം വിധിസുതൻ വാക്കുകൾ കേട്ടവൻ
ഭക്ത്യാ തൊഴുതു മഹേന്ദ്രമേറീടിനാൻ.
മേരുവിനോളം വളർന്നു ചമഞ്ഞവൻ
വാരാന്നിധിയും കുലപർവ്വതങ്ങളും
ലങ്കയും രാക്ഷസരും വിറയ്ക്കും വണ്ണം
ശങ്കാരഹിതം കരുത്തോടലറിനാൻ.
വായുവേഗേന കുതിച്ചുയർന്നംബരേ
പോയവൻ നീഹാരശൈലവും പിന്നിട്ടു
വൈരിഞ്ചമണ്ഡവും ശങ്കരശൈലവും
നേരേ ധരാനദിയുമളകാപുരം
മേരുഗിരിയുമൃഷാഭാദ്രിയും കണ്ടു
മാരുതി വിസ്മയപ്പെട്ടു നോക്കീടിനാൻ.

കാലനേമിയുടെ പുറപ്പാട്

മാരുതനന്ദനനൗഷധത്തിന്നങ്ങു
മാരുതവേഗേന പോയതറിഞ്ഞൊരു
ചാരവരന്മാർ നിശാചരാധീശനോ–
ടാരുമറിയാതെ ചെന്നു ചൊല്ലീടിനാർ.
ചാരവാക്യംകേട്ടു രാത്രിഞ്ചരാധിപൻ
പാരം വിചാരം കലർന്നു മരുവിനാൻ.
ചിന്താവശനായ് മുഹൂർത്തമിരുന്നള–
വന്തർഗൃഹത്തിങ്കൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു
രാത്രിയിലാരും സഹായവും കൂടാതെ
രാത്രിഞ്ചരാധിപൻ കാലനേമീഗൃഹം
പ്രാപിച്ചളവതിവിസ്മയംപൂണ്ടവ–
നാപൂർണ്ണമോദം തൊഴുതു സന്ത്രസ്തനായ്
അർഘ്യാദികൾകൊണ്ടു പൂജിച്ചു ചോദിച്ചാ–
'നർക്കോദയം വരുംമുമ്പേ ലഘുതര–
മിങ്ങെഴുന്നള്ളുവാനെന്തൊരു കാരണ–
മിങ്ങനെ മറ്റുള്ളകമ്പടികൂടാതെ?
ദുഃഖനിപീഡിതനാകിയ രാവണ–
നക്കാലനേമിതന്നോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'ഇക്കാലവൈഭമെന്തു ചൊല്ലാവതു–
മൊക്കെ നിന്നോടു ചൊൽവാനത്ര വന്നതും
ശക്തിമാനാകിയ ലക്ഷ്മണനെന്നുടെ
ശക്തിയേറ്റാശു വീണീടിനാൻ ഭൂതലേ.
പിന്നെ വിരിഞ്ചാസ്ത്രമെയ്തു മമാത്മജൻ
മന്നവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
കൊന്നു രണാങ്കണംതന്നിൽ വീഴ്ത്തീടിനാൻ.
വെന്നിപ്പറയുമടിപ്പിച്ചിതാത്മജൻ.
ഇന്നു ജീവിപ്പിച്ചുകൊള്ളുവാൻ മാരുത–

നന്ദനനൗഷധത്തിന്നു പോയീടിനാൻ.
ചെന്നു വിഘ്നം വരുത്തേണമതിന്നു നീ.
നിന്നോടുപായവും ചൊല്ലാമതിന്നെടോ.
താപസനായ് ചെന്നു മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ പുക്കു
പാപവിനാശനമായുള്ള വാക്കുകൾ
ചൊല്ലി മോഹിപ്പിച്ചു കാലവിളംബനം
വല്ലകണക്കിലും നീ വരുത്തീടണം.
താമസവാക്കുകൾ കേട്ടനേരം കാല-
നേമിയും രാവണൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
‘സാമവേദജ്ഞ! സർവജ്ഞ! ലങ്കേശ്വര!
സാമമാമെന്നുടെ വാക്കു കേൾക്കേണമേ!
നിന്നെക്കുറിച്ചു മരിപ്പതിനിക്കാല-
മെന്നുള്ളിലേതും മടിയില്ല നിശ്ചയം.
മാരീചനെക്കണക്കേ മരിപ്പാൻ മന-
താരിലെനിക്കേതുമില്ലൊരു ചഞ്ചലം.
മക്കളും തമ്പിമാരും മരുമക്കളും
മക്കളുടെ നല്ല മക്കളും ഭൃത്യരും
ഒക്കെ മരിച്ചു നീ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടു
ദുഃഖമൊഴിഞ്ഞെന്തൊരു ഫലമുള്ളതും?
എന്തു രാജ്യംകൊണ്ടു പിന്നെയൊരു ഫല-
മെന്തു ഫലം തവ ജാനകിയെക്കൊണ്ടും?
ഹന്ത! ജഡാത്മകമായ ദേഹം കൊണ്ടു-
മെന്തുഫലം തവ ചിന്തിച്ചുകാൺകെടോ!
സീതയെ രാമനു കൊണ്ടക്കൊടുത്തു നീ
സോദരനായ്ക്കൊണ്ടു രാജ്യവും നൽകുക.
കാനനംതന്നിൽ മുനിവേഷവും പൂണ്ടു
മാനസശുദ്ധിയോടും കൂടി നിത്യവും
പ്രത്യുഷസ്യുത്ഥായ ശുദ്ധതോയേ കുളി-

ച്ചത്യന്തഭക്തിയോടർക്കോദയം കണ്ടു
സന്ധ്യാനമസ്കാരവും ചെയ്തു ശീഘ്രമേ-
കാന്തേ സുഖാസനം പ്രാപിച്ചു തുഷ്ടനായ്
സർവവിഷയസംഗങ്ങളും കൈവിട്ടു
സർവേന്ദ്രിയങ്ങളും പ്രത്യാഹരിച്ചുടൻ
ആത്മനി കണ്ടുകണ്ടാത്മാനമാത്മനാ
സ്വാത്മോദയംകൊണ്ടു സർവലോകങ്ങളും
സ്ഥാവരജംഗമജാതികളായുള്ള
ദേവതിര്യങ്മനുഷ്യാദിജന്തുക്കളും
ദേഹബുദ്ധീന്ദ്രിയാദ്യങ്ങളും നിത്യനാം
ദേഹി സർവത്തിനുമാധാരമെന്നതും.
ആബ്രഹ്മസ്തംബപര്യന്തമായെന്തോന്നു
താല്പര്യമുൾക്കൊണ്ടു കണ്ടതും കേട്ടതും
ഒക്കെ പ്രകൃതിയെന്നത്രെ ചൊല്ലപ്പെടും
സൽഗുരുമായയെന്നും പറഞ്ഞീടുന്നു.
ഇക്കണ്ട ലോകവൃക്ഷത്തിന്നനേകധാ
സർഗ്ഗസ്ഥിതിവിനാശങ്ങൾക്കു കാരണം
ലോഹിതശ്വേതകൃഷ്ണാദിമയങ്ങളാം
ദേഹങ്ങളെ ജനിപ്പിയ്ക്കുന്നതും മായാ.
പുത്രഗണം കാമക്രോധാദികളെല്ലാം
പുത്രികളും തൃഷ്ണാഹിംസാദികളെടോ.
തന്റെ ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മോഹിപ്പിച്ചു
തന്റെ വശത്താക്കുമാത്മാവിനെയവൾ.
കർത്തൃത്വഭോക്തൃത്വമുഖ്യഗുണങ്ങളെ
നിത്യമാത്മാവാകുമീശ്വരൻതങ്കലേ
ആരോപണംചെയ്തു തന്റെ വശത്താക്കി
നേരെ നിരന്തരം ക്രീഡിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
ശുദ്ധനാത്മാ പരനേകനവളോടു

യുക്തനായ് വന്നു പുറത്തു കാണുന്നിതു.
തന്നുടെയാത്മാവിനെത്താൻ മറക്കുന്നി-
തന്വഹം മായാഗുണവിമോഹത്തിനാൽ.
ബോധസ്വരൂപനായായോരു ഗുരുവിനാൽ
ബോധിതനായാൽ നിവൃത്തേന്ദ്രിയനുമായ്
കാണുന്നിതാത്മാവിനെ സ്പഷ്ടമായ് സദാ
വേണുന്നതെല്ലാമവനു വന്നൂ തദാ.
ദൃഷ്ട്വാ പ്രകൃതിഗുണങ്ങളോടാശു വേർ-
പെട്ടു ജീവന്മുക്തനായ് വരും ദേഹിയും.
നീയുമേവം സദാത്മാനം വിചാരിച്ചു
മായാഗുണങ്ങളിൽനിന്നു വിമുക്തനായ്
അദ്യപ്രഭൃതി വിമുക്തനാത്മാവിതി
ജ്ഞാത്വാ നിരസ്താശയാ ജിതകാമനായ്
ധ്യാനനിരതനായ് വാഴുകെന്നാൽ വരു-
മാനന്ദമേതും വികല്പമില്ലോർക്ക നീ.
ധ്യാനിപ്പതിന്നു സമർത്ഥനല്ലെങ്കിലോ
മാനസേ പാവനേ ഭക്തിപരവശേ
നിത്യം സഗുണനാം ദേവനെയാശ്രയി-
ച്ചത്യന്തശുദ്ധ്യാ സ്വബുദ്ധ്യാ നിരന്തരം
ഹൃല്പത്മകർണ്ണികാമദ്ധ്യേ സുവർണ്ണപീ-
ഠോല്പലേ രത്നഗണാഞ്ചിതേ നിർമ്മലേ
ശ്ലക്ഷ്ണേ മൃദുതരേ സീതയാ സംസ്ഥിതം
ലക്ഷ്മണസേവിതം ബാണധനുർദ്ധരം
വീരാസനസ്ഥം വിശാലവിലോചന-
മൈരാവതീതുല്യപീതാംബരധരം
ഹാരകിരീടകേയൂരാംഗദാംഗുലീ-
യോരുരത്നാഞ്ചിതകുണ്ഡലനൂപുര-
ചാരുകടകകടിസൂത്രകൗസ്തുഭ-

സാരസമാല്യവനമാലികാധരം
ശ്രീവത്സവക്ഷസം രാമം രമാവരം
ശ്രീവാസുദേവം മുകുന്ദം ജനാർദ്ദനം
സർവഹൃദിസ്ഥിതം സർവേശ്വരം പരം
സർവവന്ദ്യം ശരണാഗതവത്സലം
ഭക്ത്യാ പരബ്രഹ്മയുക്തനായ് ധ്യാനിയ്ക്കിൽ
മുക്തനായ് വന്നുകൂടും ഭവാൻ നിർണ്ണയം.
തച്ചരിത്രം കേട്ടുകൊൾകയും ചൊൽകയു-
മുച്ചരിച്ചും രാമരാമേതി സന്തതം
ഇങ്ങനെ കാലം കഴിച്ചുകൊള്ളുന്നാകി-
ലെങ്ങനെ ജന്മങ്ങൾ പിന്നെയുണ്ടാകുന്നു?
ജന്മജന്മാന്തരത്തിങ്കലുമുള്ളോരു
കൽമഷമൊക്കെ നശിച്ചുപോം നിശ്ചയം.
വൈരം വെടിഞ്ഞതിഭക്തിസംയുക്തനായ്
ശ്രീരാമദേവനെത്തന്നെ ഭജിയ്ക്ക നീ.
ദേവം പരിപൂർണ്ണമേകം സദാ ഹൃദി
ഭാവിതം ഭാവരൂപം പുരുഷം പരം
നാമരൂപാദിഹീനം പുരാണം ശിവം
രാമമേവം ഭജിച്ചീടു നീ സന്തതം.'
രാക്ഷസേന്ദ്രൻ കാലനേമി പറഞ്ഞോരു
വാക്കുകൾ പീയൂഷതുല്യങ്ങൾ കേൾക്കയാൽ
ക്രോധതാമ്രാക്ഷനായ് വാളുമായ് തൽഗളം
ഛേദിപ്പതിന്നൊരുമ്പെട്ടു ചൊല്ലീടിനാൻ.
'നിന്നെ വെട്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടിനിക്കാര്യങ്ങൾ
പിന്നെയെല്ലാം വിചാരിച്ചുകൊള്ളാമെടോ!'
കാലനേമി ക്ഷണദാചരനന്നേരം
മൂലമെല്ലാം വിചാരിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'രാക്ഷസരാജ! ദുഷ്ടാത്മൻ! മതി മതി

രൂക്ഷതാഭാവമിതുകൊണ്ടു കിം ഫലം?
നിന്നുടെ ശാസനം ഞാനനുഷ്ഠിപ്പന-
തെന്നുടെ സൽഗതിയ്ക്കെന്നു ധരിയ്ക്ക നീ.
സത്യസ്വരൂപത്തെ വഞ്ചിപ്പതിന്നു ഞാ-
നദ്യ സമുദ്യുക്തനായേൻ മടിയാതെ.'
എന്നു പറഞ്ഞു ഹിമാദ്രിപാർശ്വേ ഭൃശം
ചെന്നിരുന്നാൻ മുനിവേഷമായ് തൽക്ഷണേ.
കാണായിതാശ്രമം മായാവിരചിതം
നാനാമുനിജനസേവിതമായതും.
ശിഷ്യജനപരിചാരകസംയുത-
മൃഷ്യാശ്രമം കണ്ടു വായുതനയനും
ചിന്തിച്ചുനിന്നാ 'നിവിടെയൊരാശ്രമ-
മെന്തുമൂലം? പണ്ടു കണ്ടിട്ടുമില്ല ഞാൻ.
മാർഗ്ഗവിഭ്രംശം വരികയോ? കേവല-
മോർക്കണമെന്മനോവിഭ്രമമല്ലല്ലീ?
നാനാപ്രകാരവും താപസനെക്കണ്ടു
പാനീയപാനവും ചെയ്തു ദാഹം തീർത്തു
കാണാം മഹൗഷധം നില്ക്കുമത്യുന്നതം
ദ്രോണാചലം രഘുപുംഗവാനുഗ്രഹാൽ.'
ഇത്ഥം നിരൂപിച്ചൊരു യോജനായതം
വിസ്താരമാണ്ട മായാശ്രമമാശ്രമം
രംഭാപനസഖർജ്ജൂരകേരാമ്രാദി
സമ്പൂർണ്ണമത്യച്ഛതോയവാപീയുതം
കാലനേമിത്രിയാമാചരനും തത്ര
ശാലയിലൃത്വിക് സദസ്യാദികളോടും
ഇന്ദ്രയാഗം ദൃഢമാമ്മാറനുഷ്ഠിച്ചു
ചന്ദ്രചൂഡപ്രസാദം വരുത്തീടുവാൻ
ഭക്ത്യാ ശിവപൂജയും ചെയ്തു വാഴുന്ന

നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനാം താപസശ്രേഷ്ഠനെ
വീണുനമസ്കാരവും ചെയ്തുടൻ ജഗൽ–
പ്രാണതനയനുമിങ്ങനെ ചൊല്ലിനാൻ:
‘രാമദൂതോഹം ഹനൂമാനിതി മമ
നാമം പവനജനഞ്ജനാനന്ദനൻ
രാമകാര്യാർത്ഥമായ് ക്ഷീരാംബുരാശിയ്ക്കു
സാമോദമിന്നു പോകുന്നു തപോനിധേ!
ദേഹരക്ഷാർത്ഥമിവിടേയ്ക്കു വന്നിതു
ദാഹം പൊറാഞ്ഞു തണ്ണീർ കുടിച്ചീടുവാൻ.
എങ്ങു ജലസ്ഥലമെന്നരുൾചെയ്യേണ–
മെങ്ങുമേ പാർക്കരുതെന്നെന്മനോഗതം.’
മാരുതി ചൊന്നതു കേട്ടു നിശാചരൻ
കാരുണ്യഭാവം നടിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ:
‘മാമകമായ കമണ്ഡലുസ്ഥം ജല–
മാമയം തീരുവോളം കുടിച്ചീടുക.
പക്വഫലങ്ങളും ഭക്ഷിച്ചനന്തരം
ദുഃഖം കളഞ്ഞു കുറഞ്ഞൊന്നുറങ്ങുക.
ഏതും പരിഭ്രമിയ്ക്കേണ്ട ഭവാനിനി
ഭൂതവും ഭവ്യവും മേലിൽ ഭവിപ്പതും
ദിവ്യദൃശാ കണ്ടറിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നിതു.
സുവ്യക്തമായതുകൊണ്ടു ചൊല്ലീടുവൻ.
വാനരന്മാരും സുമിത്രാതനയനും
മാനവവീരനിരീക്ഷിതരാകയാൽ
മോഹവും തീർന്നെഴുന്നേറ്റിതെല്ലാവരു–
മാഹവത്തിന്നൊരുമിച്ചു നിന്നീടിനാർ.’
ഇത്ഥമാകർണ്യ ചൊന്നാൻ കപിപുംഗവ
‘നെത്രയും കാരുണ്യശാലിയല്ലോ ഭവാൻ.
പാരം പെരുതു മേ ദാഹമതുകൊണ്ടു

പോരാ കമണ്ഡലുസംസ്ഥിതമാം ജലം.'
വായുതനയനേവം ചൊന്ന നേരത്തു
മായാവിരചിതനായ വടുവിനെ
തോയാകരം ചെന്നു കാട്ടിക്കൊടുക്കെന്നു
ഭൂയോ മുദാ കാലനേമിയും ചൊല്ലിനാൻ.
'നേത്രനിമീലനം ചെയ്തു പാനീയവും
പീത്വാ മമാന്തികം പ്രാപിയ്ക്ക സത്വരം.
എന്നാൽ നിനക്കൗഷധം കണ്ടു കിട്ടുവാ–
നിന്നു നല്ലോരു മന്ത്രോപദേശം ചെയ്വൻ.'
എന്നതു കേട്ടു വിശ്വാസേന മാരുതി
ചെന്നാനയച്ച വടുവിനോടും മുദാ.
കണ്ണുമടച്ചു വാപീതടം പ്രാപിച്ചു
തണ്ണീർ കുടിപ്പാൻ തുടങ്ങും ദശാന്തരേ
വന്നു ഭയങ്കരിയായ മകരിയു–
മുന്നതനായ മഹാകപിവീരനെ
തിന്നുകളവാനൊരുമ്പെട്ടനേരത്തു
കണ്ണു മിഴിച്ചു കപീന്ദ്രനും നോക്കിനാൻ.
വക്ത്രം പിളർന്നു കണ്ടോരു മകരിയെ
ഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടു പിളർന്നാൻ കപിവരൻ.
ദേഹമുപേക്ഷിച്ചു മേല്പോട്ടു പോയിതു
ദേഹിയും മിന്നൽപോലെ തദത്ഭുതം.
ദിവ്യവിമാനദേശേ കണ്ടിതന്നേരം
ദിവ്യരൂപത്തോടു നാരീമണിയെയും.
ചേതോഹരാംഗിയാമപ്സരസ്ത്രീമണി
വാതാത്മജനോടു ചൊന്നാളതുനേരം:
'നിന്നുടെ കാരുണ്യമുണ്ടാകയാലെനി–
യ്ക്കിന്നു വന്നൂ ശാപമോക്ഷം കപിവര!
മുന്നമൊരപ്സരസ്ത്രീ ഞാ,നൊരു മുനി–

തന്നുടെ ശാപേന രാക്ഷസിയായതും
ധന്യമാലീതി മേ നാമം മഹാമതേ!
മാന്യനാം നീയിനിയൊന്നു ധരിയ്ക്കണം.
അത്ര പുണ്യാശ്രമേ നീ കണ്ട താപസൻ
നക്തഞ്ചരൻ കാലനേമി മഹാഖലൻ.
രാവണപ്രേരിതനായ് വന്നിരുന്നവൻ
താവക മാർഗ്ഗവിഘ്നം വരുത്തീടുവാൻ.
താപസവേഷം ധരിച്ചിരിയ്ക്കുന്നിതു
താപസദേവഭൂദേവാദിഹിംസകൻ.
ദുഷ്ടനെ വേഗം വധിച്ചുകളഞ്ഞിനി–
പ്പുഷ്ടമോദം ദ്രോണപർവ്വതം പ്രാപിച്ചു
ദിവ്യൗഷധങ്ങളും കൊണ്ടങ്ങു ചെന്നിനി
ക്രവ്യാദവംശമശേഷമൊടുക്കുക.
ഞാനിനി ബ്രഹ്മലോകത്തിനു പോകുന്നു
വാനരവീര! കുശലം ഭവിയ്ക്ക തേ.'
പോയാളിവണ്ണം പറഞ്ഞവൾ, മാരുതി
മായാവിയാം കാലനേമിതന്നന്തികേ
ചെന്നാ,നവനോടു ചൊന്നാനസുരനും:
'വന്നീടുവാനിത്ര വൈകിയതെന്തെടോ?
കാലമിനിക്കളയാതെ വരിക നീ
മൂലമന്ത്രോപദേശം ചെയ്വനാശു ഞാൻ.
ദക്ഷിണയും തന്നഭിവാദ്യവും ചെയ്ക
ദക്ഷനായ് വന്നുകൂടും ഭവാൻ നിർണ്ണയം.'
തൽക്ഷണേ മുഷ്ടിയും ബദ്ധ്വാ ദൃഢതരം
രക്ഷഃപ്രവരോത്തമാംഗേ കപിവരൻ
ഒന്നടിച്ചാനതുകൊണ്ടവനും തദാ
ചെന്നു പുക്കീടിനാൻ ധർമ്മരാജാലയം.

ദിവ്യൗഷധഫലം

ക്ഷീരാർണ്ണവത്തെയും ദ്രോണാചലത്തെയും
മാരുതി കണ്ടു വണങ്ങി നോക്കും വിധൗ
ഔഷധാധാവാസാമൃഷഭാദ്രിയും കണ്ടി–
തൗഷധമൊന്നുമേ കണ്ടതുമില്ലല്ലോ.
കാണാഞ്ഞു കോപിച്ചു പർവ്വതത്തെപ്പറി–
ച്ചേണാങ്കബിംബംകണക്കെപ്പിടിച്ചവൻ
കൊണ്ടുവന്നൻപോടു രാഘവൻ മുമ്പിൽ വ–
ച്ചിണ്ടൽ തീർത്തീടിനാൻ വൻപടയ്ക്കന്നേരം
കൊണ്ടൽ നേർവർണ്ണനും പ്രീതി പൂണ്ടാൻ നീല–
കണ്ഠനുമാനന്ദമായ് വന്നിതേറ്റവും
ഔഷധത്തിൻ കാറ്റു തട്ടിയ നേരത്തു
ദോഷമകന്നെഴുന്നേറ്റിതെല്ലാവരും.
'മുന്നമിരുന്നവണ്ണംതന്നെയാക്കണ–
മിന്നുതന്നെ ശൈലമില്ലൊരു സംശയം
അല്ലായ്കിലെങ്ങനെ രാത്രിഞ്ചരബലം
കൊല്ലുന്നി' തെന്നരുൾചെയ്തോരനന്തരം
കുന്നുമെടുത്തുയർന്നാൻ കപിപുംഗവൻ.
വന്നാനരനിമിഷംകൊണ്ടു പിന്നെയും
യുദ്ധേ മരിച്ച നിശാചരന്മാരുടൽ
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനിയോഗേന രാക്ഷസർ
വാരാന്നിധിയിലിട്ടീടിനാരെന്നതു
കാരണം ജീവിച്ചതില്ല രക്ഷോഗണം.

End of 27th day

മേഘനാദവധം

രാഘവന്മാരും മഹാകപിവീരരും
ശോകമകന്നു തെളിഞ്ഞുവാഴുംവിധൗ
മർക്കടനായകന്മാരോടു ചൊല്ലിനാ–

നർക്കതനയനുമംഗദനും തദാ:
‘നില്ലരുതാരും പുറത്തിനി വാനര-
രൊക്കെക്കടക്ക മുറിയ്ക്ക മതിലുകൾ
വയ്ക്ക ഗൃഹങ്ങളിലൊക്കവേ കൊള്ളിയും
വൃക്ഷങ്ങളൊക്കെ മുറിയ്ക്ക തെരുതെരെ
കൂപതടാകങ്ങൾ തൂർക്ക കിടങ്ങുകൾ
ഗോപുരദ്വാരാവധി നിരത്തീടുക.
മിയ്ക്കതുമൊക്കെയൊടുങ്ങി നിശാചര-
രുൾക്കരുത്തുള്ളവരിന്നുമുണ്ടെങ്കിലോ
വെന്തുപൊറാഞ്ഞാൽ പുറത്തു പുറപ്പെടു-
മന്തകൻ വീട്ടിന്നയയ്ക്കാമനുക്ഷണം.’
എന്നതു കേട്ടവർ കൊള്ളിയും കൈക്കൊണ്ടു
ചെന്നു തെരുതെരെ വച്ചുതുടങ്ങിനാർ.
പ്രാസാദഗോപുരഹർമ്മ്യഗേഹങ്ങളും
കാസീസകാഞ്ചനരൂപ്യതാമ്രങ്ങളും
ആയുധശാലകളാഭരണങ്ങളു-
മായതനങ്ങളും മജ്ജനശാലയും,
വാരണവൃന്ദവും വാജിസമൂഹവും,
തേരുകളും വെന്തുവെന്തു വീണീടുന്നു.
സ്വർഗ്ഗലോകത്തോളമെത്തി ദഹനനും
ശക്രനോടങ്ങറിയിപ്പാനനാകുലം.
മാരുതി ചുട്ടതിലേറെ നന്നായ് ചമ-
ച്ചോരു ലങ്കാപുരം ഭൂതിയായ് വന്നിതു.
രാത്രിഞ്ചരസ്ത്രീകൾ വെന്തലറിപ്പാഞ്ഞു-
മാർത്തിമുഴുത്തു തെരുതെരെച്ചാകയും
മാർത്താണ്ഡഗോത്രജനാകിയ രാഘവൻ
കൂർത്തുമൂർത്തുള്ള ശരങ്ങൾ പൊഴിയ്ക്കയും
ഗോത്രാരിജിത്തും ജയിച്ചതുമെത്രയും

പാർത്തോളമത്ഭുതമെന്നു പറകയും
രാത്രിഞ്ചരന്മാർ നിലവിളിഘോഷവും
രാത്രിഞ്ചരസ്ത്രീകൾ കേഴുന്നഘോഷവും
മാനവേന്ദ്രൻധനുർജ്ജ്യാനാദഘോഷവും
ആനകൾ വെന്തലറീടുന്ന ഘോഷവും
വാനരന്മാർ നിന്നലറുന്ന ഘോഷവും
ദീനതപൂണ്ട തുരഗങ്ങൾനാദവും
സന്തതം തിങ്ങി മുഴങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു
ചിന്തമുഴുത്തു ദശാനനവീരനും
കുംഭകർണ്ണാത്മജന്മാരിൽ മുമ്പുള്ളൊരു
കുംഭനോടാശു നീ പോകെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
തമ്പിയായുള്ള നികുംഭനുമന്നേരം
മുമ്പിൽ ഞാനെന്നു മുതിർന്നു പുറപ്പെട്ടാൻ.
കമ്പനൻ താനും പ്രജംഘനുമെത്രയും
വൻപുള്ള യൂപാക്ഷനും ശോണിതാക്ഷനും
വൻപടയോടും പുറപ്പെട്ടു ചെന്നള-
വിമ്പം കലർന്നടുത്താർ കപിവീരരും
രാത്രിയിലാർത്തങ്ങടുത്തു പൊരുതൊരു
രാത്രിഞ്ചരന്മാർ തെരുതെരെ ചാകയും
കൂർത്ത ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു കപികളും
ഗാത്രങ്ങൾ ഭേദിച്ചു ധാത്രിയിൽ വീഴ്കയും
ഏറ്റുപിടിച്ചുമടിച്ചുമിടിച്ചു മ-
ങ്ങേറ്റം കടിച്ചും പൊടിച്ചും പരസ്പരം
ചീറ്റം മുഴുത്തു പറിച്ചും മരാമരം
തോറ്റുപോകായ്കെന്നു ചൊല്ലിയടുക്കയും
വാനരരാക്ഷസന്മാർ പൊരുതാരഭി-
മാനം നടിച്ചും ത്യജിച്ചും കളേബരം.
നാലഞ്ചുനാഴികനേരം പൊരുതപ്പോൾ

YUDH

കാലപുരിപുക്കിതേറ്റ രക്ഷോഗണം.
കമ്പനൻ വൻപോടടുത്താനതു നേര-
മമ്പുകൊണ്ടേറ്റമകന്നു കപികളും.
കമ്പം കലർന്നൊഴിച്ചാരതു കണ്ടഥ
ജംഭാരിനന്ദനപുത്രനും കോപിച്ചു
കമ്പനൻ തന്നെ വധിച്ചോരനന്തരം
പിമ്പേ തുടർന്നങ്ങടുത്താൻ പ്രജംഘനും.
യൂപാക്ഷനും തഥാ ശോണിതനേത്രനും
കോപിച്ചടുത്താരതുനേരമംഗദൻ
കൗണപന്മാർ മൂവരോടും പൊരുതതി-
ക്ഷീണനായ് വന്നിതു ബാലിതനയനും.
മൈന്ദനുമാശു വിവിദനുമായ്ത്തത്ര
മന്ദേതരം വന്നടുത്താരതുനേരം.
കൊന്നാൻ പ്രജംഘനെത്താരേയനുമഥ
പിന്നെയവ്വണ്ണം വിവദൻ മഹാബലൻ
കൊന്നിതു ശോണിതനേത്രനെയുമഥ
മൈന്ദനും യൂപാക്ഷനെക്കൊന്നു വീഴ്ത്തിനാൻ.
നക്തഞ്ചരവരന്മാരവർ നാൽവരും
മൃത്യുപുരം പ്രവേശിച്ചോരനന്തരം
കുംഭനണഞ്ഞു ശരംപൊഴിച്ചീടിനാൻ.
വമ്പരാം വാനരന്മാരൊക്കെ മണ്ടിനാർ.
സുഗ്രീവനും തേരിലാമ്മാറു ചാടി വീ-
ണുഗ്രതയോടവൻ വിൽ കളഞ്ഞീടിനാൻ.
മുഷ്ടിയുദ്ധം ചെയ്ത നേരത്തു കുംഭനെ
പ്പെട്ടെന്നെടുത്തെറിഞ്ഞീടിനാനബ്ധിയിൽ.
വാരാന്നിധിയും കലക്കിമറിച്ചതി-
ഘോരനാം കുംഭൻ കരേറി വന്നീടിനാൻ.
സൂര്യാത്മജനുമതു കണ്ടു കോപിച്ചു

സൂര്യാത്മജാലയത്തിന്നയച്ചീടിനാൻ.
സുഗ്രീവനഗ്രജനെക്കൊന്നനേരമ–
ത്യുഗ്രൻ നികുംഭൻ പരിഘവുമായുടൻ
സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെ രണാജിരേ
സിംഹനാദം ചെയ്തടുത്താനതുനേരം.
സുഗ്രീവനെപ്പിന്നിലിട്ടു വാതാത്മജ–
നഗ്രേ ചെറുത്താൻ നികുംഭനെത്തൽക്ഷണേ.
മാരുതിമാറിലടിച്ചാൻ നികുംഭനും
പാരിൽ നുറുങ്ങി വീണു തല്പരിഘവും.
ഉത്തമാംഗത്തെപ്പറിച്ചെറിഞ്ഞാനതി–
ക്രുദ്ധനായോരു ജഗൽ പ്രാണപുത്രനും.
പേടിച്ചുമണ്ടിനാർ ശേഷിച്ച രാക്ഷസർ
കൂടെത്തുടർന്നടുത്താർ കപിവീരരും.
ലങ്കയിൽ പുക്കടച്ചാരവരും ചെന്നു
ലങ്കേശനോടറിയിച്ചാരവസ്ഥകൾ.
കുംഭാദികൾ മരിച്ചോരുദന്തം കേട്ടു
ജംഭാരിവൈരിയും ഭീതിപൂണ്ടീടിനാൻ.
പിന്നെ ഖരാത്മജനാം മകരാക്ഷനോ–
ടന്യൂനകോപേന ചൊന്നാൻ ദശാനനൻ:
'ചെന്നു നീ രാമാദികളെജ്ജയിച്ചിങ്ങു
വന്നീടു'കെന്നനേരം മകരാക്ഷനും
തന്നുടെ സൈന്യസമേതം പുറപ്പെട്ടു
സന്നാഹമോടുമടുത്തു രണാങ്കണേ.
പന്നഗതുല്യങ്ങളായ ശരങ്ങളെ
വഹ്നികീലാകാരമായ് ചൊരിഞ്ഞീടിനാൻ.
നിന്നുകൂടാഞ്ഞു ഭയപ്പെട്ടു വാനരർ
ചെന്നഭയം തരികെന്നു രാമാന്തികേ
നിന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ടളവേ രാമ–

ചന്ദ്രനും വില്ലും കുഴിയെക്കുലച്ചുടൻ
വില്ലാളികളിൽ മുമ്പുള്ളവൻ തന്നോടു
നില്ലെന്നണഞ്ഞു ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
ഒന്നിനൊന്നൊപ്പമെയ്താൻ മകരാക്ഷനും
ഭിന്നമായീ ശരീരം കമലാക്ഷനും
അന്യോന്യമൊപ്പം പൊരുതുനില്ക്കുന്നേര-
മൊന്നു തളർന്നു ചമഞ്ഞു ഖരാത്മജൻ.
അപ്പോൾ കൊടിയും കുടയും കുതിരയും
തല്പാണിതന്നിലിരുന്നൊരു ചാപവും
തേരും പൊടിപെടുത്താനെയ്തു രാഘവൻ
സാരഥി തന്നെയും കൊന്നാനതുനേരം.
പരിലാമ്മാറു ചാടിശ്ശൂലവുംകൊണ്ടു
പാരമടുത്ത മകരാക്ഷനെത്തദാ
പാവകാസ്ത്രംകൊണ്ടു കണ്ഠവും ഛേദിച്ചു
ദേവകൾക്കാപത്തുമൊട്ടു തീർത്തീടിനാൻ.
രാവണിതാനതറിഞ്ഞു കോപിച്ചു വ-
ന്നേവരേയും പൊരുതാശു പുറത്താക്കി
രാവണനോടറിയിച്ചാനതു കേട്ടു
ദേവകുലാന്തകനാകിയ രാവണൻ
ഈരേഴുലോകം നടുങ്ങുംപടി പരി-
ചാരകന്മാരോടുകൂടിപ്പുറപ്പെട്ടാൻ.
അപ്പോളതുകണ്ടു മേഘനിനാദനും
തല്പാദയുഗ്മം പണിഞ്ഞു ചൊല്ലീടിനാൻ:
‘ഇപ്പോളടിയനരികളെ നിഗ്രഹി-
ച്ചുൾപ്പൂവിലുണ്ടായ സങ്കടം പോക്കുവൻ
അന്തഃപുരം പുക്കിരുന്നരുളീടുക
സന്താപമുണ്ടാകരുതിതുകാരണം.’
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു പിതാവിനെ വന്ദിച്ചു

YUDH

വൃത്രാരിജിത്തും പുറപ്പെട്ടു പോരിനായ്.
യുദ്ധോദ്യമം കണ്ടു സൗമിത്രി ചെന്നു കാ–
കുൽസ്ഥനോടിത്ഥമുണർത്തിച്ചരുളിനാൻ:
'നിത്യം മറഞ്ഞുനിന്നിങ്ങനെ രാവണ–
പുത്രൻ കപിവരന്മാരെയും നമ്മെയും
അസ്ത്രങ്ങളെയ്തുടനന്തം വരുത്തുന്ന–
തെത്രനാളേയ്ക്കു പൊറുക്കണമിങ്ങനെ?
ബ്രഹ്മാസ്ത്രമെയ്തു നിശാചരന്മാർകുല–
മുന്മൂലനാശം വരുത്തുക സത്വരം.'
സൗമിത്രി ചൊന്ന വാക്കിങ്ങനെ കേട്ടഥ
രാമഭദ്രസ്വാമി താനുമരുൾ ചെയ്തു:
'ആയോധനത്തിങ്കലോടുന്നവരോടു–
മായുധം പോയവരോടും, വിശേഷിച്ചു
നേരേ വരാതവരോടും, ഭയംപൂണ്ടു
പാദാന്തികേ വന്നു വീഴുന്നവരോടും
പൈതാമഹാസ്ത്രം പ്രയോഗിയ്ക്കരുതെടോ!
പാതകമുണ്ടാമതല്ലായ്കിലേവനും
ഞാനിവനോട് പോർ ചെയ്‌വനെല്ലാവരും
ദീനതയെന്നിയേ കണ്ടുനിന്നീടുവിൻ.'
എന്നരുൾചെയ്തു വില്ലും കുലച്ചന്തികേ
സന്നദ്ധനായതു കണ്ടൊരു രാവണി
തൽക്ഷണേ ചിന്തിച്ചു കല്പിച്ചു ലങ്കയിൽ–
പ്പുക്കു മായാസീതയെത്തേരിൽ വച്ചുടൻ
പശ്ചിമഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
നിശ്ചലനായ് നിന്ന നേരം കപികളും
തേരിൽ മായാസീതയെക്കണ്ടു ദുഃഖിച്ചു
മാരുതി താനും പരവശനായിതു.
വാനരവീരരെല്ലാവരും കാണവേ

YUDH

ജാനകീ ദേവിയെ വെട്ടിനാൻ നിർദ്ദയം
അയ്യോ! വിഭോ! രാമരാമേ-തി വാവിട്ടു
മയ്യൽമിഴിയാൾ മുറവിളിച്ചീടിനാൾ.
ചോരയും പാരിൽ പരന്നിതതു കണ്ടു
മാരുതി ജാനകിയെന്നു തേറീടിനാൻ.
'ശോഭയില്ലേതും നമുക്കിനി യുദ്ധത്തി-
നാപത്തിതില്പരമെന്തുള്ളതീശ്വര!
നാമിനി വാങ്ങുക; സീതാവധം മമ + വാങ്ങുക = WITHDRAW
സ്വാമി തന്നോടുണർത്തിപ്പാൻ കപികളെ!'
ശാഖാമൃഗാധിപന്മാരേയും വാങ്ങിച്ചു
ശോകാതുരനായ മാരുതനന്ദനൻ
ചെല്ലുന്നതു കണ്ടു രാഘവനും തദാ
ചൊല്ലിനാൻ ജാംബവാൻതന്നോടു സാകുലം:
'മാരുതിയെന്തുകൊണ്ടിങ്ങോട്ടു പോന്നിതു!
പോരിൽ പുറംതിരിഞ്ഞീടുമാറില്ലവൻ
നീ കൂടെയങ്ങു ചെന്നീടുക സത്വരം
ലോകേശനന്ദന! പാർക്കരുതേതുമേ.'
ഇത്ഥമാകർണ് യ വിധിസുതനും കപി
സത്തമന്മാരുമായ് ചെന്നു ലഘുതരം.
'എന്തുകൊണ്ടിങ്ങു വാങ്ങിപ്പോന്നിതു ഭവാൻ?
ബന്ധമെന്തങ്ങോട്ടുതന്നെ നടക്ക നീ.'
എന്നനേരം മാരുതാത്മജൻ ചൊല്ലിനാ-
'നിന്നു പേടിച്ചു വാങ്ങീടുകയല്ല ഞാൻ
ഉണ്ടൊരവസ്ഥയുണ്ടായിട്ടതിപ്പോഴേ
ചെന്നു ജഗൽ സ്വാമിയോടുണർത്തിയ്ക്കണം.
പോരിക നീയുമിങ്ങോട്ടിനിയെന്നുടൻ'
മാരുതി ചൊന്നതു കേ,ട്ടവൻതാനുമായ്
ചെന്നു തൊഴുതുണർത്തിച്ചിതു മൈഥിലി-

തന്നുടെ നാശവൃത്താന്തമെപ്പേരുമേ.
ഭൂമിയിൽ വീണു മോഹിച്ചു രഘൂത്തമൻ.
സൗമിത്രി താനുമന്നേരം തിരുമുടി
ചെന്നു മടിയിലെടുത്തു ചേർത്തീടിനാൻ,
മന്നവൻതൻ പദമഞ്ജനാപുത്രനും
ഉത്സംഗസീമനി ചേർത്താനതു കണ്ടു
നിസ്സംജ്ഞരായൊക്കെ നിന്നൂ കപികളും
ദുഃഖം കെടുപ്പതിനായുള്ള വാക്കുക-
ളൊക്കെപ്പറഞ്ഞു തുടങ്ങീ കുമാരനും.
എന്തൊരു ഘോഷമുണ്ടായതെന്നാത്മനി
ചിന്തിച്ചവിടേയ്ക്കു വന്നു വിഭീഷണൻ.
ചോദിച്ചനേരം കുമാരൻ പറഞ്ഞിതു
മാതരിശ്വാത്മജൻ ചൊന്ന വൃത്താന്തങ്ങൾ.
'കയ്യിണ കൊട്ടിച്ചിരിച്ചു വിഭീഷിണ-
നയ്യോ! കുരങ്ങന്മാരെന്തറിഞ്ഞു വിഭോ!
ലോകേശ്വരിയായ ദേവിയെക്കൊല്ലുവാൻ
ലോകത്രയത്തിങ്കലാരുമുണ്ടായ് വരാ
മായാനിപുണനാം മേഘനിനാദനി-
ക്കാര്യമനുഷ്ഠിച്ചതെന്തിനെന്നാശു കേൾ.
മർക്കടന്മാർ ചെന്നുപദ്രവിച്ചീടാതെ
തക്കത്തിലാശു നികുംഭിലയിൽ ചെന്നു
പുക്കുടൻ തന്നുടെ ഹോമം കഴിപ്പതി-
നായ്ക്കൊണ്ടു കണ്ടോരുപായമത്യത്ഭുതം.
ചെന്നിനി ഹോമം മുടക്കേണമല്ലായ്കി-
ലെന്നുമവനെ വധിയ്ക്കരുതാർക്കുമേ.
രാഘവ! സ്വാമിൻ! ജയജയ മാനസ-
വ്യാകുലം തീർന്നെഴുന്നേല്ക്ക ദയാനിധേ!
ലക്ഷ്മണനുമടിയനും കപികുല-

മുഖ്യപ്രവരരുമായിട്ടുപോകണം.;
ഓർത്തുകാലം കളഞ്ഞീടരുതേതുമേ
യാത്രയ്ക്കേണ' മെന്നു വിഭീഷണൻ
ചൊന്നതു കേട്ടളവാലസ്യവും തീർന്നു
മന്നവൻ പോവാനനുജ്ഞ നൽകീടിനാൻ.
വസ്തുവൃത്താന്തങ്ങളെല്ലാം ധരിച്ച നേ-
രത്തു കൃതാർത്ഥനായ് ശ്രീരാമഭദ്രനും
സോദരൻതന്നെയും രാക്ഷസപുംഗവ-
സോദരൻതന്നെയും വാനരന്മാരെയും,
ചെന്നു ദശഗ്രീവനന്ദനൻ തന്നെയും
കൊന്നു വരികെന്നനുഗ്രഹം നൽകിനാൻ.
ലക്ഷ്മണനോടു മഹാകപിസേനയും
രക്ഷോവരനും നടന്നാരതുനേരം.
മൈന്ദൻ വിവിദൻ സുഷേണൻ നളൻ നീല-
നിന്ദ്രാത്മജാത്മജൻ കേസരി താരനും,
ശൂരൻ വൃഷഭൻ ശരഭൻ വിനതനും,
വീരൻ പ്രമാഥി ശതബലി ജാംബവാൻ,
വാതാത്മജൻ വേദദർശി വിശാലനും,
ജ്യോതിർമ്മുഖൻ സുമുഖൻ ബലിപുംഗവൻ,
ശ്വേതൻ ദധിമുഖനഗ്നിമുഖൻ ഗജൻ,
മേദൂരൻ ധൂമ്രൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷനും,
മറ്റുമിത്യാദി ചൊല്ലുള്ള കപികളും
മുറ്റും നടന്നിതു ലക്ഷ്മണൻതന്നോടും
മുന്നിൽ നടന്നു വിഭീഷണൻതാനുമായ്
ചെന്നു നികുംഭിലപുക്കു നിറഞ്ഞിതു
നക്തഞ്ചരവരന്മാരെച്ചുഴലവേ
നിർത്തി, ഹോമം തുടങ്ങീടിനാൻ രാവണി.
കല്ലും മലയും മരവുമെടുത്തുകൊ-

ണ്ടെല്ലാവരുമായടുത്തു കപികളും.
എറ്റുമേറും കൊണ്ടുവീണു തുടങ്ങിനാ-
രറ്റമില്ലാതോരോ രാക്ഷസവീരരും.
മുറ്റുകയില്ല ഹോമം നമുക്കിങ്ങിനി
പ്പറ്റലരെച്ചെറ്റകറ്റിയൊഴിഞ്ഞെന്നു
കല്പിച്ചു രാവണി വില്ലും ശരങ്ങളും
കെൽപ്പോടെടുത്തു പോരിന്നടുത്തീടിനാൻ.
മുമ്പിൽ വേഗം പൂണ്ടടുക്കുന്ന മാരുത-
സംഭവൻതന്നെത്തടുത്തു നിർത്തീടിനാൻ
വന്നു നികുംഭിലയാൽത്തറമേലേറി
നിന്നും ദശാനനപുത്രനുമന്നേരം
കണ്ടു വിഭീഷണൻ സൗമിത്രി തന്നോടു
കുണ്ഠത തീർത്തു പറഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ:
'വീര! കഴിഞ്ഞീല ഹോമമിവനെങ്കിൽ
നേരെ വെളിച്ചത്തുകണ്ടുകൂടാ ദൃഢം.
മാരുതനന്ദനൻതന്നോടു കോപിച്ചു
നേരിട്ടു വന്നതു കണ്ടതില്ലേ ഭവാൻ?
മൃത്യുസമയമടുത്തിതിവന്നിനി
യുദ്ധം തുടങ്ങുക വൈകരുതേതുമേ.'
ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ ചൊന്ന നേരത്തു സൗ-
മിത്രിയുമസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
പ്രത്യസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു തടുത്തിന്ദ്ര-
ജിത്തുമത്യർത്ഥമസ്ത്രങ്ങളെയ്തീടിനാൻ.
അപ്പോൾ കഴുത്തിലെടുത്തു മരുത്സുത-
നുൽപ്പന്നമോദം കുമാരനെസ്സാദരം.
ലക്ഷ്മണപാർശ്വേ വിഭീക്ഷണനെക്കണ്ടു
തൽക്ഷണം ചൊന്നാൻ ദശാനനപുത്രനും:
'രാക്ഷസജാതിയിൽ വന്നു പിറന്ന നീ

സാക്ഷാൽ പിതൃവ്യനല്ലോ മമ കേവലം.
പുത്രമിത്രാദിവർഗ്ഗത്തെയൊടുക്കുവാൻ
ശത്രുജനത്തിനു ഭൃത്യനായിങ്ങനെ
നിത്യവും വേലചെയ്യുന്നതോർത്തീടിനാ–
ലെത്രയും നന്നുനന്നെന്നതേ ചൊല്ലാവൂ.
ഗോത്രവിനാശം വരുത്തും ജനങ്ങൾക്കു
പാർത്തുകണ്ടോളം ഗതിയില്ല നിർണ്ണയം.
ഊർദ്ധ്വലോകപ്രാപ്തി സന്തതി കൊണ്ടത്രേ
സാദ്ധ്യമാകുന്നതെന്നല്ലോ ബുധമതം.
ശാസ്ത്രജ്ഞനാം നീ കുലത്തെയൊടുക്കുവാ–
നാസ്ഥയാ വേലചെയ്യുന്നതുമത്ഭുതം.'
എന്നതുകേട്ടു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ:
'നന്നു നീയും നിൻപിതാവുമറിക നീ
വംശം മുടിയ്ക്കുന്നതിനു നീയേതുമേ
സംശയമില്ല വിചാരിയ്ക്ക മാനസേ.
വംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവനിന്നു ഞാ–
നംശുമാലികുലനായകാനുഗ്രഹാൽ
ഇങ്ങനെ തമ്മിൽ പറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നേരം
മങ്ങാതെ ബാണങ്ങൾ തൂകി കുമാരനും
എല്ലാമതെയ്തു മുറിച്ചുകളഞ്ഞഥ
ചൊല്ലിനാനാശു സൗമിത്രി തന്നോടവൻ:
'രണ്ടുദിനം മമ ബാഹുപരാക്രമം
കണ്ടതില്ലേ നീ കുമാര വിശേഷിച്ചും?
കണ്ടുകൊൾകല്ലായ്കിലിന്നു ഞാൻ നിന്നുടൽ
കൊണ്ടു ജന്തുക്കൾക്കു ഭക്ഷണമേകുവൻ'
ഇത്ഥംപറഞ്ഞേഴു ബാണങ്ങൾകൊണ്ടു സൗ–
മിത്രിയുടെയുടൽ കീറിനാനേറ്റവും.
പത്തുബാണം വായുപുത്രനെയേൽപ്പിച്ചു

YUDH

സത്വരം പിന്നെ വിഭീഷണൻതന്നെയും
നൂറു ശരമെയ്തു വാനരവീരരു-
മേറെ മുറിഞ്ഞു വശംകെട്ടു വാങ്ങിനാർ.
തൽക്ഷണേ ബാണം മഴപൊഴിയുംവണ്ണം
ലക്ഷ്മണൻ തൂകിനാൻ ശക്രാരിമേനിമേൽ.
വൃത്രാരിജിത്തും ശരസഹസ്രേണ സൗ-
മിത്രി കവചം നുറുക്കിയിട്ടീടിനാൻ.
രക്താഭിഷിക്തശരീരികളായിതു
നക്തഞ്ചരനും സുമിത്രാതനയനും.
പാരമടുത്തഞ്ചുബാണം പ്രയോഗിച്ചു
തേരുംപൊടിച്ചു കുതിരകളെക്കൊന്നു
സാരഥിതന്റെ തലയും മുറിച്ചതി-
സാരമായോരു വില്ലും മുറിച്ചീടിനാൻ.
മറ്റൊരു ചാപമെടുത്തു കുലച്ചവ-
നറ്റമില്ലാതോളം ബാണങ്ങൾ തൂകിനാൻ.
പിന്നെ മൂന്നമ്പെയ്തതും മുറിച്ചീടിനാൻ.
മന്നവൻ പംക്തികണ്ഠാത്മജനന്നേരം
ഊറ്റമായോരു വില്ലും കുഴിയെക്കുല-
ച്ചേറ്റമടുത്തു ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ
സത്വരം ലങ്കയിൽ പുക്കു തേരും പൂട്ടി
വിദ്രുതം വന്നിതു രാവണപുത്രനും.
ആരുമറിഞ്ഞീല പോയതും വന്നതും
നാരദൻതാനും പ്രശംസിച്ചിതന്നേരം.
ഘോരമായുണ്ടായ സംഗരം കണ്ടൊരു
സാരസസംഭവനാദികൾ ചൊല്ലിനാർ:
'പണ്ടു ലോകത്തിങ്കലിങ്ങനെയുള്ള പോ-
രുണ്ടായതില്ലിനിയുണ്ടാകയുമില്ല.
കണ്ടാലുമീദൃശം വീരപുരുഷന്മാ-

രുണ്ടോ ജഗത്തിങ്കൽ മറ്റിവരെപ്പോലെ.'
ഇത്ഥം പലരും പ്രശംസിച്ചു നിൽപ്പതിൻ–
മദ്ധ്യേ ദിവസത്രയം കഴിഞ്ഞൂ ഭൃശം.
വാസരം മൂന്നു കഴിഞ്ഞോരനന്തരം
വാസവദൈവതമസ്ത്രം കുമാരനും
ലാഘവം ചേർന്നു കരേണ സംബന്ധിച്ചു
രാഘവൻ തൻ പദാംഭോരുഹം മാനസേ
ചിന്തിച്ചുറപ്പിച്ചയച്ചാനതു ചെന്നു
പംക്തികണ്ഠാത്മജൻ കണ്ഠവും ഛേദിച്ചു
സിന്ധുജലത്തിൽ മുഴുകി വിശുദ്ധമാ–
യന്തരാ തൂണിയിൽ വന്നു പുക്കു ശരം.
ഭൂമിയിൽ വീണിതു രാവണിതന്നുട–
ലാമയം തീർന്നിതു ലോകത്രയത്തിനും.
സന്തുഷ്ടമാനസന്മാരായ ദേവകൾ
സന്തതം സൗമിത്രിയെ സ്തുതിച്ചീടിനാർ
പുഷ്പങ്ങളും വരിഷിച്ചാരുടനുട–
നപ്സരസ്ത്രീകളും നൃത്തം തുടങ്ങിനാർ.
നേത്രങ്ങളായിരവും വിളങ്ങീ തദാ
ഗോത്രാരിതാനും പ്രസാദിച്ചിതേറ്റവും
താപമകന്നു പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ
താപസന്മാരും ഗഗനചരന്മാരും.
ദുന്ദുഭി നാദവും ഘോഷിച്ചിതേറ്റമാ–
നന്ദിച്ചിതാശു വിരിഞ്ചനുമന്നേരം
ശങ്കാവിഹീനം ചെറുഞാണൊലിയിട്ടു
ശംഖും വിളിച്ചുടൻ സിംഹനാദം ചെയ്തു
വാനരന്മാരുമായ് വേഗേന സൗമിത്രി
മാനവേന്ദ്രൻ ചരണാംബുജം കൂപ്പിനാൻ.
ഗാഢമായാലിംഗനംചെയ്തു രാഘവ–

നൂഢമോദം മുകർന്നീടിനാൻ മൂർദ്ധനി.
ലക്ഷ്മണനോടു ചിരിച്ചരുളിച്ചെയ്തു:
‘ദുഷ്ക്കരമെത്രയും നീ ചെയ്ത കാരിയം.
രാവണി യുദ്ധേ മരിച്ചതു കാരണം
രാവണൻ താനും മരിച്ചാനറിക നീ.
ക്രുദ്ധനായ് നമ്മോടു യുദ്ധത്തിനായ് വരും
പുത്രശോകത്താലിനി ദശഗ്രീവനും.’

രാവണവിലാപം

ഇത്ഥമന്യോന്യം പറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നേരം
പുത്രൻ മരിച്ചതു കേട്ടൊരു രാവണൻ
വീണിതു ഭൂമിയിൽ മോഹം കലർന്നതി-
ക്ഷീണനായ് പിന്നെ വിലാപം തുടങ്ങിനാൻ:
‘ഹാ ഹാ കുമാര! മണ്ഡോദരീനന്ദന!
ഹാ ഹാ സുകുമാര! വീര! മനോഹര!
മല്ക്കർമ്മദോഷങ്ങളെന്തു ചൊല്ലാവതു
ദുഃഖമിതെന്നു മറക്കുന്നതുള്ളിൽ ഞാൻ
വിണ്ണവർക്കും ദ്വിജന്മാർക്കും മുനിമാർക്കു-
മിന്നു നന്നായുറങ്ങീടുമാറായിതു.
നമ്മെയും പേടിയില്ലാർക്കുമിനി മമ
ജന്മവും നിഷ്ഫലമായ് വന്നിതീശ്വരാ!
പുത്രഗുണങ്ങൾ പറഞ്ഞും നിരൂപിച്ചു-
മത്തൽമുഴുത്തു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ.
‘എന്നുടെ പുത്രൻ മരിച്ചതു ജാനകി
തന്നുടെ കാരണമെന്നതുകൊണ്ടു ഞാൻ
കൊന്നവൾതന്നുടെ ചോര കുടിച്ചൊഴി-
ഞ്ഞെങ്ങുമേ ദുഃഖമടങ്ങുകയില്ല മേ.’
ഖഡ്ഗവുമോങ്ങിച്ചിരിച്ചലറിത്തത്ര

YUDH

നിർഗ്ഗമിച്ചീടിനാൻ ക്രുദ്ധനാം രാവണൻ.
സീതയും ദുഷ്ടനാം രാവണനെക്കണ്ടു
ഭീതയായെത്രയും വേപഥുഗാത്രിയായ്
ഹാ! രാമ! രാമ! രാമേതി ജപത്തൊടു-
മാരാമദേശേ വസിയ്ക്കും ദശാന്തരേ
ബുദ്ധിമാനായ സുപാർശ്വൻ നയജ്ഞന-
ത്യുത്തമൻ കർബ്ബുരസത്തമൻ വൃത്തവാൻ
രാവണൻതന്നെത്തടുത്തുനിർത്തിപ്പറ-
യാവതെല്ലാം പറഞ്ഞീടിനാൻ നീതികൾ:
'ബ്രഹ്മകുലത്തിൽ ജനിച്ച ഭവാനിഹ
നിർമ്മലനെന്നു ജഗത്രയസമ്മതം.
താവകമായ ഗുണങ്ങൾ വർണ്ണിപ്പതി-
നാവതല്ലോർക്കിൽ ഗുഹനുമനന്തനും.
ദേവദേവേശ്വരനായ പുരവൈരി-
സേവകന്മാരിൽ പ്രധാനനല്ലോ ഭവാൻ.
പൗലസ്ത്യനായ കുബേരസഹോദരൻ
ത്രൈലോക്യവന്ദ്യനാം പുണ്യജനാധിപൻ.
സാമവേദജ്ഞൻ സമസ്തവിദ്യാലയൻ
വാമദേവാധിവാസാത്മാ ജിതേന്ദ്രിയൻ.
വേദവിദ്യാവ്രതസ്നാനപരായണൻ
ബോധവാൻ ഭാർഗ്ഗവശിഷ്യൻ വിനയവാൻ.
എന്നിരിയ്ക്കേബ്ഭവാനിന്നു യുദ്ധാന്തരേ
നന്നുനന്നെത്രയുമോർത്തു കല്പിച്ചതും.
സ്ത്രീവധമാകിയ കർമ്മത്തിനാശു നീ
ഭാവിച്ചതും തവ ദുഷ്കീർത്തിവർദ്ധനം.
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രപ്രവര! പ്രഭോ! മയാ
സാർദ്ധം വിരവോടു പോരിക പോരിനായ്.
മാനവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും

മാനേന പോർചെയ്തു കൊന്നുകളഞ്ഞു നീ
ജാനകീദേവിയെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുക
മാനസതാപവും ദൂരെ നീക്കിടുക.'
നീതിമാനായ സുപാർശ്വൻ പറഞ്ഞതു
യാതുധാനാധിപൻ കേട്ടു സന്തുഷ്ടനായ്
ആസ്ഥാനമണ്ഡപേ ചെന്നിരുന്നെത്രയു-
മാസ്ഥയാ മന്ത്രികളോടും നിരൂപിച്ചു.
ശിഷ്ടരായുള്ള നിശാചരന്മാരുമായ്
പുഷ്ടരോഷം പുറപ്പെട്ടിതു പോരിനായ്.
ചെന്നു രക്ഷോബലം രാമനോടേറ്റള-
വൊന്നൊഴിയാതെയൊടുക്കിനാൻ രാമനും.
മന്നവൻതന്നോടെതിർത്തിതു രാവണൻ
നിന്നു പോർചെയ്താനഭേദമായ് നിർഭയം.
പിന്നെ രഘൂത്തമൻ ബാണങ്ങളെയ്തെയ്തു
ഭിന്നമാക്കീടിനാൻ രാവണദേഹവും.
പാരം മുറിഞ്ഞു തളർന്നു വശംകെട്ടു
ധീരതയും വിട്ടു വാങ്ങി ദശാനനൻ.
പോരുമിനി മമ പോരുമെന്നോർത്തതി-
ഭീരുവായ് ലങ്കാപുരം പുക്കനന്തരം.

രാവണന്റെ ഹോമവിഘ്നം

ശുക്രനെച്ചെന്നു നമസ്കരിച്ചെത്രയും
ശുഷ്കവദനനായ് നിന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'അർക്കാത്മജാദിയാം മർക്കടവീരരു-
മർക്കാന്വയോൽഭൂതനാകിയ രാമനും
ഒക്കെയൊരുമിച്ചു വാരിധിയും കട-
ന്നിക്കരെ വന്നു ലങ്കാപുരം പ്രാപിച്ചു
ശക്രാരിമുഖ്യനിശാചരന്മാരെയു-

മൊക്കെയൊടുക്കി ഞാനേകാകിയായിതു.
ദുഃഖവുമുൾക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുമാറായിതു,
സൽഗുരോ! ഞാൻ തവ ശിഷ്യനല്ലോ വിഭോ!'
വിജ്ഞാനിയാകിയ രാവണനാലിതി–
വിജ്ഞാപിതനായ ശുക്രമഹാമുനി
രാവണനോടുപദേശിച്ചി 'തെങ്കിൽ നീ
ദേവതമാരെ പ്രസാദം വരുത്തുക.
ശീഘ്രമൊരു ഗുഹയും തീർത്തു ശത്രുക്കൾ
തോല്ക്കും പ്രകാരമതിരഹസ്യസ്ഥലേ
ചെന്നിരുന്നാശു നീ ഹോമം തുടങ്ങുക;
വന്നുകൂടും ജയമെന്നാൽ നിനക്കെടോ!
വിഘ്നം വരാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നാകി–
ലഗ്നികുണ്ഡത്തിങ്കൽനിന്നു പുറപ്പെടും
ബാണതൂണീരചാപാശ്വരഥാദികൾ
വാനവരാലുമജയ്യനാം പിന്നെ നീ.
മന്ത്രം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകെന്നോടു സാദര–
മന്തരമെന്നിയേ ഹോമം കഴിയ്ക്ക നീ.'
ശുക്രമുനിയോടു മൂലമന്ത്രം കേട്ടു
രക്ഷോഗണാധിപനാകിയ രാവണൻ
പന്നഗലോകസമാനമായ്ത്തീർത്തിതു
തന്നുടെ മന്ദിരംതന്നിൽ ഗുഹാതലം.
ദിവ്യമാം ഗവ്യഹവ്യാദി ഹോമായ സ–
ദ്രവ്യങ്ങൾ തത്ര സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടവൻ
ലങ്കാപുരദ്വാരമൊക്കെ ബന്ധിച്ചതിൽ
ശങ്കാവിഹീനമകം പുക്കു ശുദ്ധനായ്
ധ്യാനമുറപ്പിച്ചു തൽഫലം പ്രാർത്ഥിച്ചു
മൗനവും ദീക്ഷിച്ചു ഹോമം തുടങ്ങിനാൻ.
വ്യോമമാർഗ്ഗത്തോളമുത്ഥിതമായൊരു

ഹോമധൂമം കണ്ടു രാവണസോദരൻ
രാമചന്ദ്രന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്തീടിനാൻ
'ഹോമം തുടങ്ങി ദശാനനൻ മന്നവാ!
ഹോമം കഴിഞ്ഞുകൂടീടുകിലെന്നുമേ
നാമവനോടു തോറ്റീടും മഹാരണേ.
ഹോമം മുടക്കുവാനായയച്ചീടുക
സാമോദമാശു കപികുലവീരരെ.'
ശ്രീരാമസുഗ്രീവശാസനം കൈക്കൊണ്ടു
മാരുതപുത്രാംഗദാദികളൊക്കവേ
നൂറുകോടിപ്പടയോടും മഹാമതി-
ലേറിക്കടന്നങ്ങു രാവണമന്ദിരം
പുക്കു പുരപാലകന്മാരെയും കൊന്നു
മർക്കടവീരരൊരുമിച്ചനാകുലം
വാരണവാജിരഥങ്ങളേയും പൊടി-
ച്ചാരാഞ്ഞു തത്ര ദശാസ്യഹോമസ്ഥലം.
വ്യാജാൽ സരമ നിജകരസംജ്ഞയാ
സൂചിച്ചിതു ദശഗ്രീവഹോമസ്ഥലം.
ഹോമഗുഹാദ്വാരബന്ധനപാഷാണ-
മാമയഹീനം പൊടിപെടുത്തംഗദൻ
തത്ര ഗുഹയിലകം പുക്ക നേരത്തു
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനെക്കാണായിതന്തികേ.
മറ്റുള്ളവർകളുമംഗദാനുജ്ഞയാ.
തെറ്റെന്നു ചെന്നു ഗുഹയിലിറങ്ങിനാർ.
കണ്ണുമടച്ചുടൻ ധ്യാനിച്ചിരിയ്ക്കുമ-
പ്പുണ്യജനാധിപനെക്കണ്ടു വാനരർ
താഡിച്ചു താഡിച്ചു ഭൃത്യജനങ്ങളെ-
പ്പീഡിച്ചു കൊൽകയും സംഭാരസഞ്ചയം
കുണ്ഡത്തിലൊക്കെയൊരിയ്ക്കലേ ഹോമിച്ചു

YUDH

ഖണ്ഡിച്ചിതു ലഘുമേഖലാജാലവും.
രാവണൻ കൈയിലിരുന്ന മഹാസ്രുവം
പാവനി ശീഘ്രം പിടിച്ചുപറിച്ചുടൻ
താഡനം ചെയ്താനതുകൊണ്ടു സത്വരം
ക്രീഡയാ വാനരശ്രേഷ്ഠൻ മഹാബലൻ.
ദന്തങ്ങൾകൊണ്ടും നഖങ്ങൾകൊണ്ടും ദശ-
കന്ധരവിഗ്രഹം കീറിനാനേറ്റവും.
ധ്യാനത്തിനേതുമിളക്കമുണ്ടായീല
മാനസേ രാവണനും ജയകാംക്ഷയാ.
മണ്ഡോദരിയെപ്പിടിച്ചു വലിച്ചു ത-
ന്മണ്ഡനമെല്ലാം നുറുക്കിയിട്ടീടിനാൻ.
വിസ്രസ്തനീവിയായ് കഞ്ചുകഹീനയായ്
വിത്രസ്തയായ് വിലാപം തുടങ്ങീടിനാൾ:
‘വാനരന്മാരുടെ തല്ലുകൊണ്ടീടുവാൻ
ഞാനെന്തു ദുഷ്കൃതം ചെയ്തതു ദൈവമേ!
നാണം നിനക്കില്ലയോ രാക്ഷസേശ്വര!?
മാനം ഭവാനോളമില്ല മറ്റാർക്കുമേ.
നിന്നുടെ മുമ്പിലിട്ടാശു കപിവര-
രെന്നെത്തലമുടി ചുറ്റിപ്പിടിപെട്ടു
പാരിലിഴയ്ക്കുന്നതും കണ്ടിരിപ്പതു
പോരേ പരിഭവമോർക്കിൽ ജളമതേ!
എന്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നിൻ ധ്യാനവും ഹോമവു-
മന്തർഗ്ഗതമിനിയെന്തോന്നു ദുർമ്മതേ!
ജീവിതാശാ തേ ബലീയസീ മാനസേ
ഹാ! വിധിവൈഭവമെത്രയുമത്ഭുതം.
അർദ്ധം പുരുഷനു ഭാര്യയല്ലോ ഭുവി;
ശത്രുക്കൾ വന്നവളെപ്പിടിച്ചെത്രയും
ബദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതും കണ്ടിരിയ്ക്കയിൽ

മൃത്യുഭവിയ്ക്കുന്നതുത്തമമേവനും.
നാണവും പതിയും വേണ്ടിലിവന്നു തൻ
പ്രാണഭയംകൊണ്ടു മൂഢൻ മഹാഖലൻ.’
ഭാര്യാവിലാപങ്ങൾ കേട്ടു ദശാനനൻ
ധൈര്യമകന്നു തൻ വാളുമായ് സത്വരം
അംഗദൻതന്നോടടുത്താനതുകണ്ടു
തുംഗശരീരികളായ കപികളും
രാത്രിഞ്ചരേശ്വരപതിയേയുമയ-
ച്ചാർച്ചുവിളിച്ചു പുറത്തു പോന്നീടിനാർ.
ഹോമമമശേഷം മുടക്കി വയമെന്നു
രാമാന്തികേ ചെന്നു കൈതൊഴുതീടിനാർ.
മണ്ഡോദരിയോടനുസരിച്ചന്നേരം
പണ്ഡിതനായ ദശാസ്യനും ചൊല്ലിനാൻ:
‘നാഥേ! ധരിയ്ക്ക ദൈവാധീനമൊക്കെയും
ജാതനായാൽ മരിയ്ക്കുന്നതിൻമുന്നമേ
കല്പിച്ചതെല്ലാമനുഭവിച്ചീടണ-
മിപ്പോളനുഭവമിത്തരം മാമകം.
ജ്ഞാനമാശ്രിത്യ ശോകം കളഞ്ഞീടു നീ
ജ്ഞാനവിനാശനം ശോകമറിക നീ.
അജ്ഞാനസംഭവം ശോകമാകുന്നതു-
മജ്ഞാനജാതമഹങ്കാരമായതും.
നശ്വരമായ ശരീരാദികളിലേ
വിശ്വാസവും പുനരജ്ഞാനസംഭവം.
ദേഹമൂലം പുത്രദാരാദിബന്ധവും
ദേഹിയ്ക്കു സംസാരവുമതുകാരണം.
ശോകഭയക്രോധലോഭമോഹസ്പൃഹാ -
രാഗഹർഷാദി ജരാമൃത്യുജന്മങ്ങൾ
അജ്ഞാനജങ്ങളഖിലജന്തുക്കൾക്കു-

മജ്ഞാനമെല്ലാമകലെക്കളക നീ.
ജ്ഞാനസ്വരൂപനാത്മാ പരനദ്വയ-
നാനന്ദപൂർണ്ണസ്വരൂപനലേപകൻ.
ഒന്നിനോടില്ല സംയോഗമതിന്നു മ-
റ്റൊന്നിനോടില്ല വിയോഗമൊരിയ്ക്കലും.
ആത്മാനമിങ്ങനെ കണ്ടു തെളിഞ്ഞുട-
നാത്മനി ശോകം കളക നീ വല്ലഭേ!
ഞാനിനി ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരെയും
വാനരന്മാരെയും കൊന്നു വന്നീടുവൻ.
അല്ലായ്കിലോ രാമസായകമേറ്റു കൈ-
വല്യവും പ്രാപിപ്പനില്ലൊരു സംശയം.
എന്നെ രാമൻ കൊലചെയ്യുകിൽ സീതയെ
ക്കൊന്നുകളഞ്ഞുടനെന്നോടുകൂടവേ
പാവകൻതങ്കൽ പതിച്ചു മരിയ്ക്ക നീ
ഭാവനയോടുമെന്നാൽ ഗതിയും വരും.'
വ്യഗ്രിച്ചതുകേട്ടു മണ്ഡോദരിയും ദ-
ശഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞാളതുനേരം:
'രാഘവനെജ്ജയിപ്പാനരുതാർക്കുമേ
ലോകത്രയത്തിങ്കലെന്നു ധരിയ്ക്ക നീ.
സാക്ഷാൽ പ്രധാനപുരുഷോത്തമനായ
മോക്ഷദൻ നാരായണൻ രാമനായതും.
ദേവൻ മകരാവതാരമനുഷ്ഠിച്ചു
വൈവസ്വതമനുതന്നെ രക്ഷിച്ചതും.
രാജീവലോചനൻ മുന്നമൊരുലക്ഷ-
യോജനവിസ്തൃതമായോരു കൂർമ്മമായ്
ക്ഷീരസമുദ്രമഥനകാലേ പുരാ
ഘോരമാം മന്ദരം പൃഷ്ഠേ ധരിച്ചതും,
പന്നിയായ് മുന്നം ഹിരണ്യാക്ഷനെക്കൊന്നു

മന്നിടം തേറ്റമേൽ വച്ചു പൊങ്ങിച്ചതും,
ഘോരനായോരു ഹിരണ്യകശിപുതൻ
മാറിടം കൈനഖംകൊണ്ടു പിളർന്നതും,
മൂന്നടി മണ്ണു ബലിയോടു യാചിച്ചു
മൂലോകവും മൂന്നടിയായളന്നതും,
ക്ഷത്രിയരായ്പിറന്നോരസുരന്മാരെ
യുദ്ധേ വധിപ്പതിന്നായ് ജമദഗ്നിതൻ
പുത്രനായ് രാമനാമത്തെദ്ധരിച്ചതും
പൃത്ഥ്വീപതിയായ രാമനിവൻതന്നെ.
മാർത്താണ്ഡവംശേ ദശരഥപുത്രനായ്
ധാത്രീസുതാവരനാകിയ രാഘവൻ
നിന്നെ വധിപ്പാൻ മനുഷ്യനായ് ഭൂതലേ
വന്നു പിറന്നതുമെന്നു ധരിയ്ക്ക നീ.
പുത്രവിനാശം വരുത്തുവാനും തവ
മൃത്യു ഭവിപ്പാനുമായ് നീയവനുടെ
വല്ലഭയെക്കട്ടുകൊണ്ടുപോന്നൂ വൃഥാ.
നിർല്ലജ്ജനാകയാൽ മൂഢ! ജളപ്രഭോ!
വൈദേഹിയെക്കൊടുത്തീടുക രാമനു
സോദരനായ്ക്കൊണ്ടു രാജ്യവും നൽകുക.
രാമൻ കരുണാകരൻ പുനരെത്രയും
നാമിനിക്കാനനം വാഴ്ക തപസ്സിനായ്.
മണ്ഡോദരീവാക്കു കേട്ടോരു രാവണൻ
ചണ്ഡപരാക്രമൻ ചൊന്നാനതുനേരം:
'പുത്രമിത്രാമാത്യസോദരന്മാരെയും
മൃത്യുവരുത്തി ഞാനേകനായ് കാനനേ
ജീവിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതു ഭംഗിയല്ലെടോ
ഭാവിച്ചവണ്ണം ഭവിയ്ക്കയില്ലൊന്നുമേ.
രാഘവൻതന്നോടെതിർത്തു യുദ്ധം ചെയ്തു

YUDH

വൈകണ്ഠരാജ്യമനുഭവിച്ചീടുവൻ.’

End of 28th day

രാമരാവണയുദ്ധം

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു യുദ്ധത്തിന്നൊരുമ്പെട്ടു
ബദ്ധമോദം പുറപ്പെട്ടിതു രാവണൻ.
മൂലബലാദികൾ സംഗരത്തിന്നു തൽ–
ക്കാലേ പുറപ്പെട്ടുവന്നിതു ഭൂതലേ.
ലങ്കാധിപന്നു സഹായമായ് വേഗേന
സംഖ്യയില്ലാത ചതുരംഗസേനയും
പത്തു പടനായകന്മാരുമൊന്നിച്ചു
പത്തുകഴുത്തനെക്കൂപ്പിപ്പുറപ്പെട്ടാർ.
വാരിധിപോലെ പരന്നു വരുന്നതു
മാരുതിമുമ്പാം കപികൾ കണ്ടേത്രയും
ഭീതിമുഴുത്തുവാങ്ങീടുന്നതു കണ്ടു
നീതിമാനാകിയ രാമനും ചൊല്ലിനാൻ.
വാനരവീരരേ നിങ്ങളിവരോടു
മാനം നടിച്ചു ചെന്നേല്ക്കരുതാരുമേ
ഞാനിവരോടു പോർചെയ്തൊടുക്കീടുവ–
നാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു കണ്ടുകൊൾകേവരും.’
എന്നരുൾചെയ്തു നിശാചരസേനയിൽ
ചെന്നു ചാടീടിനാനേകനാമീശ്വരൻ.
ചാപബാണങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടു രാഘവൻ
കോപേന ബാണജാലങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
എത്ര നിശാചരരുണ്ടു വന്നേറ്റതി–
ങ്ങത്ര രാമന്മാരുമുണ്ടെന്നതുപോലെ
രാമമയമായ് ചമഞ്ഞിതു സംഗ്രാമ–
ഭൂമിയുമെന്തൊരു വൈഭവമന്നേരം.
‘എന്നോടുതന്നെ പൊരുന്നിതു രാഘവ’–

നെന്നു തോന്നീ രജനീചരർക്കൊക്കവേ.
ദ്വാദശനാഴിക നേരമൊരുപോലെ
യാതുധാനാവലിയോടു രഘൂത്തമൻ
അസ്ത്രം വരിഷിച്ചനേരമാർക്കും തത്ര
ചിത്തേ തിരിച്ചറിയായതില്ലേതുമേ.
വാസരരാത്രി നിശാചരവാനര-
മേദിനീ വാരിധി ശൈലവനങ്ങളും
ഭേദമില്ലാതെ ശരങ്ങൾ നിറഞ്ഞിതു
മേദുരന്മാരായ രാക്ഷസവീരരും,
ആനയും തേരും കുതിരയും കാലാളും,
വീണു മരിച്ചു നിറഞ്ഞിതു പോർക്കളം.
കാളിയും കൂളികളും കബന്ധങ്ങളും
കാളനിശീഥിനിയും പിശാചങ്ങളും
നായും നരിയും കഴുകുകൾ കാകങ്ങൾ
പേയും പെരുത്തു ഭയങ്കരമാംവണ്ണം.
രാമചാപത്തിൻ മണിതൻ നിനാദവും
വ്യോമമാർഗ്ഗേ തുടരെത്തുടരെക്കേട്ടു
ദേവഗന്ധർവയക്ഷാപ്സരോവൃന്ദവും
ദേവമുനീന്ദ്രനാം നാരദനും തദാ
രാഘവൻതന്നെ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാ –
രാകാശചാരികളാനന്ദപൂർവകം.
ദ്വാദശനാഴികകൊണ്ടു നിശാചരർ
മേദിനിതന്നിൽ വീണീടിനാരൊക്കവേ.
മേഘത്തിനുള്ളിൽനിന്നർക്കബിംബം പോലെ
രാഘവൻതന്നെയും കാണായിതന്നേരം.
ലക്ഷ്മണൻതാനും വിഭീഷണനും പുന-
രർക്കതനയനും മാരുതപുത്രനും
മറ്റുള്ള വാനരവീരരും വന്ദിച്ചു

YUDH

ചുറ്റും നിറഞ്ഞിതു, രാഘവനന്നേരം
മർക്കടനായകന്മാരോടരുൾചെയ്തി–
‘തിക്കണക്കേ യുദ്ധമാശു ചെയ്തീടുവാൻ,
നാരായണനും പരമേശനുമൊഴി–
ഞ്ഞാരുമില്ലെന്നു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ മുന്നമേ.’
രാക്ഷസരാജ്യം മുഴുവനതുനേരം
രാക്ഷസസ്ത്രീകൾ മുറവിളികൂട്ടിനാർ.
‘താത! സഹോദര! നന്ദന! വല്ലഭ!
നാഥ! നമുക്കവലംബനമാരയ്യോ!
വൃദ്ധയായേറ്റം വിരൂപയായുള്ളൊരു
നക്തഞ്ചരാധിപസോദരി രാമനെ
ശ്രദ്ധിച്ചകാരണമാപത്തിതൊക്കവേ,
വർദ്ധിച്ചുവന്നതു മറ്റില്ല കാരണം.
ശൂർപ്പണഖയ്ക്കെന്തു കുറ്റമതില്പരം
പേപ്പെരുമാളല്ലയോ ദശകന്ധരൻ?
ജാനകിയെക്കൊതിച്ചാശുകുലം മൂടി–
ച്ചാനൊരു മൂഢൻ മഹാപാപി രാവണൻ.
അർദ്ധപ്രഹരമാത്രേണ ഖരാദിയെ
യുദ്ധേ വധിച്ചതും വൃത്രാരിപുത്രനെ
മൃത്യുവരുത്തി, വാഴിച്ചു സുഗ്രീവനെ–
സ്സത്വരം വാനരന്മാരെയയച്ചതും
മാരുതി വന്നിവിടെച്ചെയ്ത കർമ്മവും
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നതും
കണ്ടിരിയ്ക്കേ നന്നു തോന്നുന്നതെത്രയു–
മുണ്ടോ വിചാരമാപത്തിങ്കലുണ്ടാവൂ?
സിദ്ധമല്ലായ്കിൽ വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ
മത്തനായന്നതും ധിക്കരിച്ചീടിനാൻ.
ഉത്തമൻ നല്ല വിവേകി വിഭീഷണൻ

സത്യവ്രതൻ മേലിൽ നന്നായ്‌വരുമവൻ.
നീചനിവൻ കുലമൊക്കെ മുടിപ്പതി-
നാചരിച്ചാനിതു തന്മരണത്തിനും.
നല്ല സുതന്മാരെയും തമ്പിമാരെയും,
കൊല്ലിച്ചു മറ്റുള്ളമാത്യജനത്തെയും,
എല്ലാമനുഭവിച്ചീടുവാൻ പണ്ടു താൻ
വല്ലായ്മ ചെയ്തതുമെല്ലാം മറന്നിതോ?
ബ്രഹ്മസ്വമായതും ദേവസ്വമായതും
നിർമ്മരിയാദമടക്കിനാനേറ്റവും.
നാട്ടിലിരിയ്ക്കും പ്രജകളെപ്പീഡിച്ചു
കാട്ടിലാക്കിച്ചമച്ചീടിനാൻ കശ്മലൻ.
അർത്ഥമന്യായേന നിത്യമാർജ്ജിയ്ക്കയും,
മിത്രജനത്തെ വെറുത്തു ചമയ്ക്കയും,
ബ്രാഹ്മണരെക്കൊലചെയ്കയും മറ്റുള്ള
ധാർമ്മികന്മാർ മുതലൊക്കെയടക്കയും,
പാരം ഗുരുജനദ്വേഷവുമുണ്ടിവ-
നാരെയുമില്ല കൃപയുമൊരിയ്ക്കലും.
ഇമ്മഹാപാപി ചെയ്തോരുകർമ്മത്തിനാൽ
നമ്മെയും ദുഃഖിയ്ക്കുമാറാക്കിനാനിവൻ.'
ഇത്ഥം പുരസ്ത്രീജനത്തിൻവിലാപങ്ങൾ
നക്തഞ്ചരാധിപൻ കേട്ടു ദുഃഖാർത്തനായ്
'ശത്രുക്കളെക്കൊന്നൊടുക്കുവാനിന്നിനി
യുദ്ധത്തിനാശു പുറപ്പെടുകെങ്കിൽ നാം.
എന്നതു കേട്ടു വിരൂപാക്ഷനുമതിൻ
മുന്നേ മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
ഉത്തരഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
ശസ്ത്രങ്ങൾ തൂകിത്തുടങ്ങിനാരേറ്റവും.
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതനാദരി-

ച്ചുന്നതനായ നിശാചരനായകൻ
ഗോപുരവാതിൽ പുറപ്പെട്ടു നിന്നിതു
ചാപലമെന്നിയേ വാനരവീരരും
രാക്ഷസരോടെതിർത്താരതുകണ്ടേറ്റ-
മുക്കോടടുത്തു നിശാചരവീരരും.
സുഗ്രീവനും വിരൂപാക്ഷനും തങ്ങളി-
ലുഗ്രമാംവണ്ണം പൊരുതാരതുനേരം.
വാഹനമാകിയ വാരണവീരനെ
സ്സാഹസം കൈക്കൊണ്ടു വാനരരാജനും
കൊന്നതു കണ്ടു വിരൂപവിലോചനൻ
ചെന്നിതു വാളും പരിചയും കൈക്കൊണ്ടു.
കുന്നുകൊണ്ടൊന്നെറിഞ്ഞാൻ കപിരാജനും
നന്നായിതെന്നു വിരൂപാക്ഷനുമഥ
വെട്ടിനാൻ വാനരനായകവക്ഷസി.
പുഷ്ടകോപത്തോടു മർക്കടരാജനും
നെറ്റിമേലൊന്നടിച്ചാനതുകൊണ്ടവൻ
തെറ്റെന്നു കാലപുരം പുക്കു മേവിനാൻ.
തേരിലേറിക്കൊണ്ടടുത്താൻ മഹോദരൻ
തേരും തകർത്തു സുഗ്രീവനവനെയും
മൃത്യുപുരത്തിന്നയച്ചതു കണ്ടതി-
ക്രുദ്ധനായ് വന്നടുത്താൻ മഹാപാർശ്വനും.
അംഗദൻ കൊന്നാനവനെയുമന്നേരം.
പൊങ്ങും മിഴികളോടാശരാധീശനും
പോർമദത്തോടുമടുത്തു കപികളെ-
ത്താമസാസ്ത്രംകൊണ്ടു വീഴ്ത്തിനാനൂഴിയിൽ.
രാമനുമൈന്ദ്രാസ്ത്രമെയ്തു തടുത്തിതു
താമസാസ്ത്രത്തെയുമപ്പോൾ ദശാനനൻ.
ആസുരമസ്ത്രമെയ്താനതു വന്നള-

YUDH

വാതുരന്മാരായിതാശു കപികളും.
വാരണ സൂകരകുക്കുടക്രോഷ്ടുക-
സാരമേയോരഗസൈരിഭവായസ-
വാനരസിംഹരുരുവൃകകാകഗൃ-
ദ്ധ്രാനനമായ് വരുമാസുരാസ്ത്രാത്മകം.
മുൽഗര പട്ടസ ശക്തി പരശ്വധ-
ഖഡ്ഗശൂലപ്രാസബാണായുധങ്ങളും,
രൂക്ഷമായ് വന്നു പരന്നതു കണ്ടള-
വാഗ്നേയമസ്ത്രമെയ്താൻ മനുവീരനും.
ചെങ്കനൽക്കൊള്ളികൾ മിന്നൽ നക്ഷത്രങ്ങൾ
തിങ്കളുമാദിത്യനഗ്നിയെന്നിത്തരം
ജ്യോതിർമ്മയങ്ങളായ് ചെന്നു നിറഞ്ഞള-
വാസുരമസ്ത്രവും പോയ്മറഞ്ഞൂ ബലാൽ.
അപ്പോൾ മയൻ കൊടുത്തോരു ദിവ്യാസ്ത്രമെയ്-
തല്ലേതരായുധം കാണായിതന്തികേ.
ഗാന്ധർവമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചതിനെയും
ശാന്തമാക്കീടിനാൻ മാനവവീരനും.
സൗര്യാസ്ത്രമെയ്താൻ ദശാനനനന്നേരം
ധൈര്യേണ രാഘവൻ പ്രത്യസ്ത്രമെയ്തതും
ഖണ്ഡിച്ച നേരമാഖണ്ഡലവൈരിയും
ചണ്ഡകരാംശുസമങ്ങളാം ബാണങ്ങൾ
പത്തുകൊണ്ടെയ്തു മർമ്മങ്ങൾ ഭേദിച്ചള-
വുത്തമപൂരുഷനാകിയ രാഘവൻ.
നൂറുശരങ്ങളെയ്താനതുകൊണ്ടുടൽ
കീറി മുറിഞ്ഞിതു നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും.
ലക്ഷ്മണനേഴുശരങ്ങളാലൂക്കോടു
തൽക്ഷണേ കേതു ഖണ്ഡിച്ചു വീഴ്ത്തീടിനാൻ.
അഞ്ചു ശരമെയ്തു സൂതനേയും കൊന്നു

ചഞ്ചലഹീനം മുറിച്ചിതു ചാപവും.
അശ്വങ്ങളെഗ്ഗദകൊണ്ടു വിഭീഷണൻ
തച്ചുകൊന്നാനതുനേരം ദശാനനൻ
ഭൂതലേ ചാടിവീണാശു വേൽകൊണ്ടതി-
ക്രോധാൽ വിഭീഷണനെ പ്രയോഗിച്ചിതു.
ബാണങ്ങൾ മൂന്നുകൊണ്ടെയ്തു മുറിച്ചിതു
വീണിതു മൂന്നും നുറുങ്ങി മഹീതലേ.
അപ്പോൾ വിഭീഷണനെക്കൊല്ലുമാറവൻ
കല്പിച്ചു മുന്നം മയൻ കൊടുത്തോരു വേൽ
കൈക്കൊണ്ടു ചാട്ടുവാനോങ്ങിയ നേരത്തു
ലക്ഷ്മണൻ മുല്പുക്കു ബാണങ്ങളെയ്തെയ്തു.
നക്തഞ്ചരാധിപൻതന്നുടലൊക്കവേ
രക്തമണിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞു വലഞ്ഞുടൻ
നില്ക്കും ദശാനനൻ കോപിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
ലക്ഷ്മണൻതന്നോടു: ‘നന്നു നീയെത്രയും
രക്ഷിച്ചവാറു വിഭീഷണനെത്തദാ.
രക്ഷിയ്ക്കിൽ നന്നു നിന്നെപ്പുനരെന്നുടെ
ശക്തി വരുന്നതു കണ്ടാലുമിന്നൊരു
ശക്തനാകിൽ ഭവാൻ ഖണ്ഡിയ്ക്ക വേലിതും.’
എന്നുപറഞ്ഞു വേഗേന ചാട്ടീടിനാൻ
ചെന്നു തറച്ചിതു മാറത്തു ശക്തിയും.
അസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു തടുക്കരുതാഞ്ഞുടൻ
വിത്രസ്തനായ് തത്ര വീണു കുമാരനും.
വേൽകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണൻ വീണതു കണ്ടുള്ളിൽ
മാൽകൊണ്ടു രാമനും നിന്നു വിഷണ്ണനായ്.
ശക്തി പറിപ്പതിന്നാർക്കും കപികൾക്കു
ശക്തി പോരാഞ്ഞു രഘുകുലനായകൻ
തൃക്കൈകൾകൊണ്ടു പിടിച്ചു പറിച്ചുട-

നുൾക്കോപമോടു മുറിച്ചെറിഞ്ഞീടിനാൻ.
മിത്രതനയസുഷേണജഗൽപ്രാണ-
പുത്രാദികളോടരുൾചെയ്തിതാദരാൽ.
'ലക്ഷ്മണൻതന്നുടെ ചുറ്റുമിരുന്നിനി
രക്ഷിച്ചുകൊൾവിൻ വിഷാദിയ്ക്കരുതേതും.
ദുഃഖസമയമല്ലിപ്പോളുഴറ്റോടു
രക്ഷോവരനെ വധിയ്ക്കുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടു കണ്ടുകൊൾവിൻ നിങ്ങ-
ളെല്ലാവരുമിന്നു മല്ലരകൗശലം.
ശക്രാത്മജനെ വധിച്ചതും വേഗത്തി-
ലർക്കാത്മജാദികളോടുമൊരുമിച്ചു
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നതും
പോരിൽ നിശാചരന്മാരെ വധിച്ചതും
രാവണനിഗ്രഹസാദ്ധ്യമായിട്ടവൻ
കേവലമിപ്പോളഭിമുഖനായിതു.
രാവണനും ബത! രാഘവനും കൂടി
മേവുക ഭൂമിയിലെന്നുള്ളതില്ലിനി.
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രനെക്കൊല്ലുവൻ നിർണയം
മാർത്താണ്ഡവംശത്തിലുള്ളവനാകിൽ ഞാൻ.
സപ്തദ്വീപങ്ങളും സപ്താംബുധികളും
സപ്താചലങ്ങളും സൂര്യചന്ദ്രന്മാരും,
ആകാശഭൂമികളെന്നിവയുള്ള നാൾ
പോകാതെ കീർത്തി വർദ്ധിയ്ക്കും പരിചു ഞാൻ.
ആയോധനേ ദശകണ്ഠനെക്കൊൽവനൊ-
രായുധപാണിയെന്നാകിൽ നിസ്സംശയം.
ദേവാസുരോരഗചാരണതാപസ-
രേവരും കണ്ടറിയേണം മമ ബലം.'
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനോ-

ടസ്ത്രങ്ങളെയ്തു യുദ്ധം തുടങ്ങീടിനാൻ.
തത്സമം ബാണം നിശാചരാധീശനു–
മുത്സാഹമുൾക്കൊണ്ടു തൂകിത്തുടങ്ങിനാൻ.
രാഘവരാവണന്മാർ തമ്മിലന്യോന്യം
മേഘങ്ങൾ മാരി ചൊരിയുന്നതുപോലെ
ബാണഗണം പൊഴിച്ചീടുന്നതുനേരം
ഞാണൊലികൊണ്ടു മുഴങ്ങി ജഗത്ത്രയം.
സോദരൻ വീണു കിടക്കുന്നതോർത്തുള്ളി
ലാധി മുഴുത്തു രഘുകുലനായകൻ,
താരേയതാതനോടേവമരുൾചെയ്തു:
‘ധീരതയില്ല യുദ്ധത്തിനേതും മമ.
ഭൂതലേ വാഴ്കയിൽ നല്ലതെനിയ്ക്കിനി
ഭ്രാതാവുതന്നോടുകൂടെ മരിപ്പതും.
വില്ലിടിയും മുറുകുന്നതില്ലേതുമേ
കെല്പുമില്ലാതെ ചമഞ്ഞു നമുക്കിഹ.
നില്പാനുമേതുമരുതു മനസ്സിനും
വിഭ്രമമേറിവരുന്നിതു മേല്ക്കുമേൽ.
ദുഷ്ടനെക്കൊൽവാനുപായവും കണ്ടീല
നഷ്ടമായ് വന്നിതു മാനവും മാനസേ.
ഏവമരുൾചെയ്തനേരം സുഷേണനും
ദേവദേവൻതന്നോടാശു ചൊല്ലീടിനാൻ:
‘ദേഹത്തിനേതും നിറം പകർന്നീലൊരു
മോഹമത്രേ കുമാരന്നെന്നു നിർണ്ണയം.
വക്ത്രനേത്രങ്ങൾക്കുമേതും വികാരമി–
ല്ലത്തൽ തീർന്നിപ്പേളുണരുമവരജൻ.’
എന്നുണർത്തിച്ചനിലാത്മജൻ തന്നോടു
പിന്നെ നിരൂപിച്ചു ചൊന്നാൻ സുഷേണനും:
‘മുന്നേക്കണക്കെ വിശല്യകരണിയാ–

കുന്ന മരുന്നിന്നു കൊണ്ടുവന്നീടുക'
എന്നളവേ ഹനൂമാനും വിരവോടു
ചെന്നു മരുന്നതും കൊണ്ടുവന്നീടിനാൻ.
നസ്യവുംചെയ്തു സുഷേണൻ കുമാരനാ-
ലസ്യവും തീർന്നു തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാൻ.
പിന്നെയുമൗഷധശൈലം കപിവരൻ
മുന്നമിരുന്നവണ്ണം തന്നെയാക്കിനാൻ.
മന്നവൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ തമ്പിയും
നന്നായ് മുറുകെപ്പുണർന്നിതു രാമനും

'നിന്നുടെ പാരവശ്യം കാൺക കാരണ-
മെന്നുടെ ധൈര്യവും പോയിതു മാനസേ.'
എന്നതു കേട്ടുരചെയ്തു കുമാരനു-
'മൊന്നു തിരുമനസ്സിങ്കലുണ്ടാകണം.
സത്യം തപോധനന്മാരോടു ചെയ്തതും
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം.
ത്രൈലോക്യകണ്ടകനാമിവനെക്കൊന്നു
പാലിച്ചുകൊൾക ജഗത്ത്രയം വൈകാതെ.'
ലക്ഷ്മണൻ ചൊന്നതു കേട്ടു രഘൂത്തമൻ
രക്ഷോവരനോടെതിർത്താനതിദ്രുതം.
തേരുമൊരുമിച്ചുവന്നു ദശാസ്യനും
പോരിനു രാഘവനോടെതിർത്തീടിനാൻ.
പാരിൽനിന്നിക്ഷ്വാകുവംശതിലകനും
തേരിൽനിന്നാശരവംശതിലകനും,
പോരതിഘോരമായ് ചെയ്തോരു നേരത്തു
പാരമിളപ്പം രഘൂത്തമനുണ്ടെന്നു
നാരദനാദികൾ ചൊന്നതു കേൾക്കയാൽ
പാരം വളർന്നൊരു സംഭ്രമത്തോടുടൻ

ഇന്ദ്രനും മാതലിയോടു ചൊന്നാൻ 'മമ
സ്യന്ദനം കൊണ്ടക്കൊടുക്ക നീ വൈകാതെ.
ശ്രീരാഘവന്നു ഹിതം വരുമാറു നീ
തേരും തെളിച്ചു കൊടുക്ക മടിയാതെ.
മാതലിതാനുതു കേട്ടുടൻ തേരുമായ്
ഭൂതലംതന്നിലിഴിഞ്ഞു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'രാവണനോടു സമരത്തിനിന്നു ഞാൻ
ദേവേന്ദ്രശാസനയാ വിടകൊണ്ടിതു
തേരതിലാശു കരേറുക പോരിനായ്
മാരുതതുല്യവേഗേന നടത്തുവൻ.'
എന്നതുകേട്ടു രഥത്തെയും വന്ദിച്ചു
മന്നവൻ തേരിലാമ്മാറു കരേറിനാൻ.
തന്നോടു തുല്യനായ് രാഘവനെക്കണ്ടു
വിണ്ണിലാമ്മാറൊന്നു നോക്കി ദശാനനൻ.
പേമഴ പോലെ ശരങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
രാമനും ഗാന്ധർവ്വമസ്ത്രമെയ്തീടിനാൻ.
രാക്ഷസമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചതുനേരം
രാക്ഷസരാജനും രൂക്ഷമായെത്രയും
ക്രൂരനാഗങ്ങളാമസ്ത്രത്തെ മാറ്റുവാൻ
ഗാരുഡമസ്ത്രമെയ്തു രഘുനാഥനും.
മാതലിമേലും ദശാനനൻ ബാണങ്ങ-
ളെയ്തു കൊടിയും മുറിച്ചുകളഞ്ഞിതു.
വാജികൾക്കും ശരമേറ്റമേറ്റു പുന-
രാജിയും ഘോരമായ് വന്നു രഘുവരൻ
കൈകാൽ തളർന്നു തേർത്തട്ടിൽ നില്ക്കും വിധൗ
കൈകസീനന്ദനായ വിഭീഷണൻ
ശോകാതിരേകം കലർന്നു നിന്നീടിനാൻ;
ലോകരുമേറ്റം വിഷാദം കലർന്നിതു.

കാലപുരത്തിനയപ്പനിനിയെന്നു
ശൂലം പ്രയോഗിച്ചിതാശരാധീശനും
അസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു തടപൊറാഞ്ഞോർത്തുടൻ
വൃത്രാരിതന്നുടെ തേരിലിരുന്നൊരു
ശക്തിയെടുത്തയച്ചു രഘുനാഥനും
പത്തു നുറുങ്ങി വീണു തത്ര ശൂലവും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനുടെ തുരഗങ്ങളെ
ശസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു മുറിച്ചിതു രാഘവൻ.
സാരഥി തേരും തിരിച്ചടിച്ചാർത്തനായ്
പോരിലൊഴിച്ചു നിർത്തീടിനാനന്നേരം.
ആലസ്യമൊട്ടകന്നോരു നേരം തത്ര
പൗലസ്ത്യനും സൂതനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'എന്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നീ പിന്തിരിഞ്ഞു ബലാ-
ലന്ധനായ് ഞാനത്ര ദുർബ്ബലനാകയോ?
കൂടലരോടെതിർത്താൽ ഞാനൊരുത്തനോ -
ടോടിയൊളിച്ചവാറെന്നു കണ്ടു ഭവാൻ?
നീയല്ല സൂതനെനിക്കിനി രാമനു
നീയതിബാന്ധവനെന്നറിഞ്ഞേനഹം.'
ഇത്ഥം നിശാചരാധീശൻ പറഞ്ഞതി-
നുത്തരം സാരഥി സത്വരം ചൊല്ലിനാൻ:
'രാമനെ സ്നേഹമുണ്ടായിട്ടുമല്ല മൽ-
സ്വാമിയെ ദ്വേഷമുണ്ടായിട്ടുമല്ല മേ.
രാമനോടേറ്റു പൊരുതു നില്ക്കുന്നേര-
മാമയം പൂണ്ടു തളർന്നതു കണ്ടു ഞാൻ.
സ്നേഹം ഭവാനെക്കുറിച്ചേറ്റമാകയാൽ
മോഹമകലുവോളം പോർക്കളം വിട്ടു
ദൂരെനിന്നാലസ്യമെല്ലാം കളഞ്ഞിനി-
പ്പോരിന്നടുക്കേണമെന്നു കല്പിച്ചത്രെ.

സാരഥിതാനറിയേണം മഹാരഥ
ന്മാരുടെ സാദവും വാജികൾ സാദവും
വൈരികൾക്കുള്ള ജയാജയകാലവും,
പാരിൽ നിമ്നോന്നതദേശവിശേഷവും,
എല്ലാമറിഞ്ഞു രഥം നടത്തുന്നവ–
നല്ലോ നിപുണനായുള്ള സൂതൻ പ്രഭോ!'
എന്നതുകേട്ടു തെളിഞ്ഞഥ രാവണ
നൊന്നു പുണർന്നൊരു കൈവളയും കൊടു
'ത്തിന്നിനിത്തേരടുത്താശു കൂട്ടീടുക,
പിന്നോക്കമില്ലിനിയൊന്നുകൊണ്ടുമെടോ!
ഇന്നോടു നാളെയോടൊന്നു തിരിഞ്ഞീടും
മന്നവനോടുള്ള പോരെന്നറിക നീ.'
സൂതനും തേരതിവേഗേന കൂട്ടിനാൻ
ക്രോധം മുഴുത്തങ്ങടുത്തിതു രാമനും.
തങ്ങളിലേറ്റമണഞ്ഞു പൊരുതള–
വങ്ങുമിങ്ങും നിറയുന്നു ശരങ്ങളാൽ.

അഗസ്ത്യാഗമനവും ആദിത്യസ്തുതിയും

അങ്ങനെയുള്ള പോർ കണ്ടു നില്ക്കുന്നേര–
മെങ്ങനെയെന്നറിഞ്ഞീലഗസ്ത്യൻ തദാ
രാഘവൻ തേരിലിറങ്ങി നിന്നീടിനാ–
നാകാശദേശാൽ പ്രഭാകരസന്നിഭൻ.
വന്ദിച്ചു നിന്നു രഘുകുലനാഥനാ–
നന്ദമിയന്നരുൾചെയ്താനഗസ്ത്യനും.
'അഭ്യുദയം നിനക്കാശു വരുത്തുവാ–
നിപ്പോഴിവിടേയ്ക്കു വന്നിതു ഞാനെടോ!
താപത്രയവും വിഷാദവും തീർന്നുപോ–
മാപത്തു മറ്റുള്ളവയുമകന്നുപോം.

YUDH

ശത്രുനാശം വരും രോഗവിനാശനം
വർദ്ധിയ്ക്കുമായുസ്സു സല്ക്കീർത്തിവർദ്ധനം.
നിത്യമാദിത്യഹൃദയമാം മന്ത്രമി–
തുത്തമമെത്രയും ഭക്ത്യാ ജപിയ്ക്കെടോ.
ദേവാസുരോരഗചാരണകിന്നര–
താപസഗുഹ്യകയക്ഷരക്ഷോഭൂത–
കിംപുരുഷാപ്സരോമാനുഷാദ്യന്മാരും
സമ്പ്രതി സൂര്യനെത്തന്നെ ഭജിപ്പതും.
ദേവകളാകുന്നതാദിത്യനാകിയ
ദേവനത്രെ പതിന്നാലു ലോകങ്ങളും.
രക്ഷിപ്പതും നിജരശ്മികൾ കൊണ്ടവൻ
ഭക്ഷിപ്പതുമവൻ കല്പകാലാന്തരേ.
ബ്രഹ്മനും വിഷ്ണുവും ശ്രീമഹാദേവനും
ഷണ്മുഖൻതാനും പ്രജാപതിവൃന്ദവും.
ശക്രനും വൈശ്വാനരനും കൃതാന്തനും
രക്ഷോവരനും വരുണനും വായുവും,
യക്ഷാധിപനുമീശാനനും ചന്ദ്രനും
നക്ഷത്രജാലവും ദിക്കരിവൃന്ദവും,
വാരണവക്ത്രനുമാര്യനും മാരനും
താരാഗണങ്ങളും നാനാ ഗ്രഹങ്ങളും,
അശ്വിനീപുത്രരുമഷ്ടവസുക്കളും
വിശ്വദേവന്മാരും സിദ്ധരും സാദ്ധ്യരും,
നാനാപിതൃക്കളും പിന്നെ മനുക്കളും
ദാനവന്മാരുമുരഗസമൂഹവും,
വാരമാസർത്തുസംവത്സരകല്പാദി–
കാരകനായതും സൂര്യനിവൻതന്നെ.
വേദാന്തവേദ്യനാം വേദാത്മകനിവൻ
വേദാർത്ഥവിഗ്രഹൻ വേദജ്ഞസേവിതൻ.

പൂഷാ വിഭാകരൻ മിത്രൻ പ്രഭാകരൻ
ദോഷാകരാത്മകൻ ത്വഷ്ടാ ദിനകരൻ.
ഭാസ്കരൻ നിത്യനഹസ്കരനീശ്വരൻ
സാക്ഷി സവിതാ സമസ്തലോകേക്ഷണൻ.
ഭാസ്വാൻ വിവസ്വാൻ നഭസ്വാൻ ഗഭസ്തിമാൻ
ശാശ്വതൻ ശംഭു ശരണ്യൻ ശരണദൻ.
ലോകശിശിരാരി ഘോരതിമിരാരി
ശോകാപഹാരി ലോകാലോകവിഗ്രഹൻ.
ഭാനു ഹിരണ്യഗർഭൻ ഹിരണ്യേന്ദ്രിയൻ
ദാനപ്രിയൻ സഹസ്രാംശു സനാതനൻ.
സപ്താശ്വനർജ്ജുനാശ്വൻ സകലേശ്വരൻ
സുപ്തജനാവബോധപ്രദൻ മംഗളൻ.
ആദിത്യനർക്കനരുണനനന്തഗൻ
ജ്യോദിർമ്മയൻ തപനൻ സവിതാ രവി.
വിഷ്ണു വികർത്തനൻ മാർത്താണ്ഡനംശുമാ-
നുഷ്ണകിരണൻ മിഹിരൻ വിരോചനൻ.
പ്രദ്യോതനൻ പരൻ ഖദ്യോതനുദ്യോത-
നദ്വയൻ വിദ്യാവിനോദൻ വിഭാവസു.
വിശ്വസൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരകാരണൻ
വിശ്വവന്ദ്യൻ മഹാവിശ്വരൂപൻ വിഭു.
വിശ്വവിഭാവനൻ വിശ്വൈകനായകൻ
വിശ്വാസഭക്തിയുക്താനാം ഗതിപ്രദൻ.
ചണ്ഡകിരണൻ തരണി ദിനമണി,
പുണ്ഡരീകപ്രബോധപ്രദനര്യമാ
ദ്വാദശാത്മാ പരമാത്മാ പരാപര-
നാദിതേയൻ ജഗദാദിഭൂതൻ ശിവൻ.
ഖേദവിനാശനൻ കേവലാത്മാ ബിന്ദു-
നാദാത്മകൻ നാരദാദി നിഷേവിതൻ.

ജ്ഞാനസ്വരൂപനജ്ഞാനവിനാശനൻ
ധ്യാനിച്ചുകൊൾക നീ നിത്യമിദ്ദേവനെ,
സന്തതം ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചീടുക.

ആദിത്യഹൃദയം

സന്താപനാശകരായ നമോ നമഃ
അന്ധകാരാന്തകരായ നമോ നമഃ
ചിന്താമണേ! ചിദാനന്ദായ തേ നമഃ
നീഹാരനാശകരായ നമോ നമഃ
മോഹവിനാശകരായ നമോ നമഃ
ശാന്തായ രൗദ്രായ സൗമ്യായ ഘോരായ,
കാന്തിമതാം കാന്തിരൂപായ തേ നമഃ
സ്ഥാവരജംഗമാചാര്യായ തേ നമോ
ദേവായ വിശ്വൈകസാക്ഷിണേ തേ നമഃ.
സത്വപ്രധാനായ തത്ത്വായ തേ നമഃ
സത്യസ്വരൂപായ നിത്യം നമോ നമഃ.
ഇത്ഥമാദിത്യഹൃദയം ജപിച്ചു നീ
ശത്രുക്ഷയം വരുത്തീടുക സത്വരം.'
ചിത്തം തെളിഞ്ഞഗസ്ത്യോക്തി കേട്ടത്രയും
ഭക്തി വർദ്ധിച്ചു കാകുൽസ്ഥനും കൂപ്പിനാൻ.
പിന്നെ വിമാനവുമേറി മഹാമുനി
ചെന്നു വീണാധരോപാന്തേ മരുവിനാൻ.

രാവണവധം

രാഘവൻ മാതലിയോടരുളിച്ചെയ്തി–
'താകുലമെന്നിയേ തേർ നടത്തീടു നീ.'
മാതലി തേരതിവേഗേന കൂട്ടിനാ–
നേതുമേ ചഞ്ചലമില്ല ദശാസ്യനും.

മൂടി പൊടികൊണ്ടു ദിക്കുമുടനിട–
കൂടി ശരങ്ങളുമെന്തൊരു വിസ്മയം!
രാത്രിഞ്ചരന്റെ കൊടിമരം ഖണ്ഡിച്ചു
ധാത്രിയിലിട്ടു ദശരഥപുത്രനും.
യാതുധാനാധിപൻ വാജികൾ തമ്മെയും
മാതലിതന്നെയുമേറെയെയ്തീടിനാൻ.
ശൂലം മുസലം ഗദാദികളും മേല്ക്കു–
മേലേ പൊഴിച്ചിതു രാക്ഷസരാജനും.
സായകജാലം പൊഴിച്ചവയും മുറി–
ച്ചായോധനത്തിന്നടുത്തിതു രാമനും.
ഏറ്റമണഞ്ഞുമകന്നും വലംവച്ചു–
മേറ്റുമിടംവച്ചുമൊട്ടു പിൻവാങ്ങിയും.
സാരഥിമാരുടെ സൗത്യകൗശല്യവും
പോരാളികളുടെ യുദ്ധകൗശല്യവും,
പണ്ടു കീഴിൽ കണ്ടതില്ല നാമീവണ്ണ–
മുണ്ടാകയുമില്ലീവണ്ണമിനിമേലിൽ
എന്നു ദേവാദികളും പുകഴ്ത്തീടിനാർ.
നന്നുനന്നെന്നു തെളിഞ്ഞിതു നാരദൻ.
പൗലസ്ത്യരാഘവന്മാർ തൊഴിൽ കാൺകയാൽ
ത്രൈലോക്യവാസികൾ ഭീതി പൂണ്ടീടിനാർ.
വാതമടങ്ങി മറഞ്ഞിതു സൂര്യനും
മേദിനിതാനും വിറച്ചിതു പാരമായ്.
പാഥോനിധിയുമിളകി മറിഞ്ഞിതു
പാതാളവാസികളും നടുങ്ങീടിനാർ.
'അംബുധിയംബുധിയോടൊന്നെതിർക്കിലു–
മംബരമംബരത്തോടെതിർത്തീടിലും,
രാഘവരാവണയുദ്ധത്തിനു സമം
രാഘവരാവണയുദ്ധമൊഴിഞ്ഞില്ല.'

കേവലമിങ്ങനെ നിന്നു പുകഴ്ത്തിനാർ
ദേവാദികളുമന്നേരത്തു രാഘവൻ
രാത്രിഞ്ചരന്റെ തലയൊന്നറുത്തുടൻ
ധാത്രിയിലിട്ടാനതുനേരമപ്പൊഴെ
കൂടെമുളച്ചു കാണായിതവൻ തല
കൂടെമുറിച്ചുകളഞ്ഞു രണ്ടാമതും.
ഉണ്ടായിതപ്പോഴതും പിന്നെ രാഘവൻ
ഖണ്ഡിച്ചു ഭൂമിയിലിട്ടാനരക്ഷണാൽ.
ഇത്ഥം മുറിച്ചു നൂറ്റൊന്നു തലകളെ
പൃഥ്വിയിലിട്ടു രഘുകുലസത്തമൻ.
പിന്നെയും പത്തുതലയ്ക്കൊരുവാട്ടമി-
ല്ലെന്നേ വിചിത്രമേ നന്നുനന്നെത്രയും.
ഇങ്ങനെ നൂറായിരം തല പോകിലു-
മെങ്ങു കുറവില്ലവൻ തല പത്തിനും.
രാത്രിഞ്ചരാധിപൻതന്റെ തപോബലം
ചിത്രം! വിചിത്രം വിചിത്രമത്രേ തുലോം.
കുംഭകർണ്ണൻ മകരാക്ഷൻ ഖരൻ ബാലി
വൻപരാം മാരീചനെന്നിവരാദിയാം
ദുഷ്ടരെക്കൊന്ന ബാണത്തിനിന്നെന്തതി-
നിഷ്ഠുരനാമിവനെക്കൊല്ലുവാൻ മടി-
യുണ്ടായിതിദ്ദശകണ്ഠനെക്കൊല്ലുവാൻ
കണ്ടീലുപായവുമേതുമൊന്നീശ്വര!
ചിന്തിച്ചു രാഘവൻ പിന്നെയുമദ്ദശ-
കന്ധരന്മെയ്യിൽ ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
രാവണനും പൊഴിച്ചീടിനാൻ ബാണങ്ങൾ
ദേവദേവൻ തിരുമേനിമേലാവോളം.
കൊണ്ടശരങ്ങളെക്കണ്ടു രഘുവര-
നുണ്ടായിതുള്ളിലൊരു നിനവന്നേരം

പുഷ്പസമങ്ങളായ് വന്നു ശരങ്ങളും
കെല്പു കുറഞ്ഞു ദശാസ്യനു നിർണ്ണയം.
ഏഴുദിവസം മുഴുവനീവണ്ണമേ
രോഷേണ നിന്നു പൊരുതോരനന്തരം
മാതലിതാനും തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാ-
'നേതും വിഷാദമുണ്ടാകായ്ക മാനസേ.
മുന്നമഗസ്ത്യതപോധനനാദരാൽ
തന്ന ബാണംകൊണ്ടു കൊല്ലാം ജഗൽപ്രഭോ!
പൈതാമഹാസ്ത്രമതായതെ'ന്നിങ്ങനെ
മാതലി ചൊന്നതു കേട്ടു രഘുവരൻ
'നന്നു പറഞ്ഞതു നീയതെന്നൊടിനി
കൊന്നീടുവൻ ദശകണ്ഠനെ നിർണ്ണയം.'
എന്നരുളിച്ചെയ്തു വൈരിഞ്ചമസ്ത്രത്തെ
നന്നായെടുത്തു തൊടുത്തിതു രാഘവൻ.
സൂര്യാനലന്മാരതിന്നു തരം, തൂവൽ
വായുവും, മന്ദരമേരുക്കൾ മദ്ധ്യമായ്
വിശ്വമെല്ലാം പ്രകാശിച്ചൊരു സായകം
വിശ്വാസഭക്ത്യാ ജപിച്ചയച്ചീടിനാൻ.
രാവണൻ തന്റെ ഹൃദയം പിളർന്നു ഭൂ-
ദേവിയും ഭേദിച്ചു വാരിധിയിൽ പുക്കു
ചോര കഴുകി മുഴുകി വിരവോടു
മാരുതവേഗേന രാഘവൻതന്നുടെ
തൂണിയിൽ വന്നിങ്ങു വീണു തെളിവോടു
ബാണവുമെന്തൊരു വിസ്മയ, മന്നേരം!
തേരിൽനിന്നാശു മറിഞ്ഞു വീണീടിനാൻ
പാരിൽ മരാമരം വീണപോലെ തദാ.
കല്പകവൃക്ഷപ്പൂതുമലർ തൂകിനാ-
രുല്ലന്നമോദേന വാനവരേവരും,

അർക്കകുലോൽഭവൻ മൂർദ്ധനി മേല്ക്കുമേൽ.
ശക്രനും നേത്രങ്ങളൊക്കെത്തെളിഞ്ഞിതു
പുഷ്കരസംഭവനും തെളിഞ്ഞീടിനാ–
നർക്കനും നേരേയുദിച്ചാനതുനേരം
മന്ദമായ് വീയിത്തുടങ്ങീ പവനനും
നന്നായ് വിളങ്ങീ ചതുർദ്ദശലോകവും
താപസന്മാരും ജയജയശബ്ദേന
താപമകന്നു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാർ.
ശേഷിച്ച രാക്ഷസരോടിയകംപുക്കു
കേഴത്തുടങ്ങിനാരൊക്കെ ലങ്കാപുരേ.
അർക്കജൻ മാരുതി നീലാംഗദാദിയാം
മർക്കടവീരരുമാർത്തു പുകഴ്ത്തിനാർ.
അഗ്രജൻ വീണതു കണ്ടു വിഭീഷണൻ
വ്യഗ്രിച്ചരികത്തു ചെന്നിരുന്നാകുലാൽ
ദുഃഖം കലർന്നു വിലാപം തുടങ്ങിനാ–
'നൊക്കെ വിധിബലമല്ലോ വരുന്നതും.
ഞാനിതൊക്കെപ്പറഞ്ഞീടിനേൻ മുന്നമേ
മാനം നടിച്ചെന്നെയും വെടിഞ്ഞീടിന
വീര! മഹാശയനോചിതനായ നീ
പാരിലീവണ്ണം കിടക്കുമാറായതും,
കണ്ടിതെല്ലാം ഞാനനുഭവിയ്ക്കേണമെ–
ന്നുണ്ടു ദൈവത്തിനിതാർക്കൊഴിയ്ക്കാവതും.'
ഏവം കരയും വിഭീഷണൻ തന്നോടു
ദേവദേവേശനരുൾചെയ്തിതാദരാൽ:
എന്നോടഭിമുഖനായ് നിന്നു പോർചെയ്തു
നന്നായ് മരിച്ച മഹാശൂരനാമിവൻ–
തന്നെക്കുറിച്ചു കരയരുതേതുമേ
നന്നല്ലതു പരലോകത്തിനു സഖേ!

വീരരായുള്ള രാജാക്കൾധർമ്മം നല്ല
പോരിൽ മരിയ്ക്കുന്നതെന്നറിയേണമേ!
പോരിൽ മരിച്ചു വീരസ്വർഗ്ഗസിദ്ധിയ്ക്കു
പാരം സുകൃതികൾക്കെന്നി യോഗം വരാ.
ദോഷങ്ങളെല്ലാമൊടുങ്ങിതിവന്നിനി
ശേഷക്രിയയ്ക്കു തുടങ്ങുക വൈകാതെ.'
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു നിന്നരുളുന്നേരം
തത്ര മണ്ഡോദരി കേണു വന്നീടിനാൾ.
ലങ്കാധിപൻമാറിൽ വീണു കരഞ്ഞുമാ-
തങ്കമുൾക്കൊണ്ടു മോഹിച്ചും പുനരുടൻ
ഓരോതരം പറഞ്ഞും പിന്നെ മറ്റുള്ള
നാരീജനങ്ങളും കേണു തുടങ്ങിനാർ.
പംക്തിരഥാത്മജനപ്പോഴരുൾചെയ്തു
പംക്തിമുഖാനുജൻ തന്നോടു സാദരം:
'രാവണൻതന്നുടൽ സംസ്കരിച്ചീടുക
പാവകനെജ്ജ്വലിപ്പിച്ചിനിസ്സത്വരം.'
തത്ര വിഭീഷണൻ ചൊന്നാനിവനോള-
മിത്രപാപം ചെയ്തവരില്ല ഭൂതലേ.
യോഗ്യമല്ലേതുമടിയനിവനുടൽ
സംസ്കരിച്ചീടുവാ'നെന്നു കേട്ടേറ്റവും
വന്ന ബഹുമാനമോടെ രഘൂത്തമൻ
പിന്നെയും ചൊന്നാൻ വിഭീഷണൻ തന്നോടു:
'മൽബാണമേറ്റു രണാന്തേ മരിച്ചൊരു
കർബ്ബുരാധീശ്വരനറ്റിതു പാപങ്ങൾ.
വൈരവുമാമരണാന്തമെന്നാകുന്നി-
തേറിയ സദ്ഗതിയുണ്ടാവതിന്നു നീ
ശേഷക്രിയകൾ വഴിയേ കഴിയ്ക്കൊരു
ദോഷം നിനക്കതിനേതുമകപ്പെടാ.'

ചന്ദനഗന്ധാദികൊണ്ടു ചിതയുമാ-
നന്ദേന കൂട്ടി മുനിവരന്മാരുമായ്
വസ്ത്രാഭരണമാല്യങ്ങൾ കൊണ്ടും തദാ
നക്തഞ്ചരാധിപദേഹമലങ്കരി-
ച്ചാർത്തു വാദ്യങ്ങളും ഘോഷിച്ചുകൊണ്ടഗ്നി-
ഹോത്രികളെ സംസ്കരിക്കുന്ന വണ്ണമേ
രാവണദേഹം ദഹിപ്പിച്ചു തന്നുടെ
പൂർവ്വജനായുദകക്രിയയും ചെയ്തു.
നാരികൾ ദുഃഖം പറഞ്ഞുപോക്കിച്ചെന്നു
ശ്രീരാമപാദം നമസ്കരിച്ചീടിനാർ.
മാതലിയും രഘുനാഥനെ വന്ദിച്ചു
ജാതമോദം പോയ് സുരാലയം മേവിനാൻ.
ചെന്നു നിജനിജമന്ദിരം പുക്കിതു
ജന്യാവലോകനം ചെയ്തു നിന്നോർകളും.

End of 29 th day

വിഭീഷണരാജ്യാഭിഷേകം

ലക്ഷ്മണനോടരുൾചെയ്തിതു രാമനും
'രക്ഷോവരനാം വിഭീഷണനായ് മയാ
ദത്തമായോരു ലങ്കാരാജ്യമുൾപ്പുക്കു
ചിത്തമോദാലഭിഷേകം കഴിക്ക നീ.'
എന്നതു കേട്ടു കപിവരന്മാരൊടും
ചെന്നു ശേഷിച്ച നിശാചരന്മാരുമായ്
അർണ്ണവതോയാദി തീർത്ഥജലങ്ങളാൽ
സ്വർണ്ണകലശങ്ങൾ പൂജിച്ചു ഘോഷിച്ചു
വാദ്യഘോഷത്തോടു താപസന്മാരുമാ-
യാർത്തുവിളിച്ചഭിഷേകവും ചെയ്തിതു.
ഭൂമിയും ചന്ദ്രദിവാകരരാദിയും
രാമകഥയുമുള്ളന്നു വിഭീഷണൻ

ലങ്കേശനായ് വാഴുകെന്നു കിരീടാദ്യ-
ലങ്കാരവും ചെയ്തു ദാനപുരസ്കൃതം.
പൂജ്യനായോരു വിഭീഷണനായ്ക്കൊണ്ടു
രാജ്യനിവാസികൾ കാഴ്ചയും വച്ചിതു.
വാച്ച കുതൂഹലംപൂണ്ടു വിഭീഷണൻ
കാഴ്ചയുമെല്ലാമെടുപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവ-
ന്നാസ്ഥയാ രാഘവൻ തൃക്കാല്ക്കൽവച്ചഭി-
വാദ്യവുംചെയ്തു വിഭീഷണനാദരാൽ.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രപ്രസാദത്തിനായ് രാമ-
ഭദ്രനതെല്ലാം പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
'ഇപ്പോൾ കൃതകൃത്യനായേനഹ'മെന്നു
ചിത്പുരുഷൻ പ്രസാദിച്ചരുളീടിനാൻ.
അഗ്രേ വിനീതനായ്വന്ദിച്ചു നില്ക്കുന്ന
സുഗ്രീവനെപ്പുനരാലിംഗനംചെയ്തു
സന്തുഷ്ടനായരുൾചെയ്തിതു രാഘവൻ
'ചിന്തിച്ചതെല്ലാം ലഭിച്ചു നമുക്കെടോ!
ത്വത്സഹായത്വേന രാവണൻ തന്നെ ഞാ-
നുത്സാഹമോടു വധിച്ചിതു നിശ്ചയം
ലങ്കേശ്വരനായ് വിഭീഷണൻതന്നെയും
ശങ്കാവിഹീനമഭിഷേകവും ചെയ്തു.'

സീതാസ്വീകാരം

പിന്നെ ഹനുമാനെ നോക്കിയരുൾചെയ്തു
മന്നവൻ 'നീ പോയ് വിഭീഷണാനുജ്ഞയാ
ചെന്നു ലങ്കാപുരം പുക്കറിയിക്കണം
തന്വംഗിയാകിയ ജാനകിയോടിദം,
നക്തഞ്ചരാധിപനിഗ്രഹമാദിയാം
വൃത്താന്തമെല്ലാം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കണം.

എന്നാലവളുടെ ഭാവവും വാക്കുമി-
ങ്ങെന്നോടുവന്നു പറക നീ സത്വരം.'
എന്നതുകേട്ടു പവനയതനയനും
ചെന്നു ലങ്കാപുരം പ്രാപിച്ചനന്തരം
വന്നു നിശാചരർ സല്ക്കരിച്ചീടിനാർ
നന്ദിതനായൊരു മാരുതപുത്രനും
രാമപാദാബ്ജവും ധ്യാനിച്ചിരിയ്ക്കുന്ന
ഭൂമീസുതയെ നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ:
വക്ത്രപ്രസാദമാലോക്യ കപിവരൻ
വൃത്താന്തമെല്ലാം പറഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ:
'ലക്ഷ്മണനോടും വിഭീഷണൻതന്നൊടും
സുഗ്രീവനാദിയാം വാനരന്മാരൊടും.
രക്ഷോവരനാം ദശഗ്രീവനെക്കൊന്നു
ദുഃഖമകന്നു തെളിഞ്ഞുമേവീടിനാൻ,
ഇത്ഥം ഭവതിയോടൊക്കെപ്പറകെന്നു
ചിത്തം തെളിഞ്ഞരുൾചെയ്തിതറിഞ്ഞാലും.'
സന്തോഷമെത്രയുമുണ്ടായി സീതയ്ക്കെ-
ന്നെന്തു ചൊല്ലാവതു, ജാനകീദേവിയും
ഗദ്ഗദവർണ്ണേന ചൊല്ലിനാ 'ളെന്തു ഞാൻ
മർക്കടശ്രേഷ്ഠ! ചൊല്ലേണ്ടതു ചൊല്ലു നീ.
ഭർത്താവിനെക്കണ്ടുകൊൾവാനുപായമെ-
ന്തെത്ര പാർക്കേണമിനിയും ശുചൈവ ഞാൻ.
നേരത്തതിന്നു യോഗം വരുത്തീടു നീ
ധീരത്വമില്ലിനിയും പൊറുത്തീടുവാൻ.'
വാതാത്മജനും രഘുവരൻ തന്നോടു
മൈഥിലീഭാഷിതം ചെന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ.
ചിന്തിച്ചു രാമൻ വിഭീഷണൻ തന്നോടു
സന്തുഷ്ടനായരുൾ ചെയ്താൻ, 'വിരയെ നീ

ജാനകീദേവിയെച്ചെന്നു വരുത്തുക.
ദീനതയുണ്ടുപോൽ കാണായ്കകൊണ്ടു മാം.
സ്നാനം കഴിപ്പിച്ചു ദിവ്യാംബരാഭര-
ണാനുലേപാദ്യലങ്കാരമണിയിച്ചു
ശില്പമായോരു ശിബികമേലാരോപ്യ
മല്പുരോഭാഗേ വരുത്തുക സത്വരം.'
മാരുതിതന്നോടു കൂടെ വിഭീഷണ-
നാരാമദേശം പ്രവേശിച്ചു സാദരം
വൃദ്ധമാരായ നാരീജനത്തെക്കൊണ്ടു
മുഗ്ദ്ധാംഗിയെക്കുളിപ്പിച്ചു ചമയിച്ചു
തണ്ടിലെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലുന്നേര-
മുണ്ടായ് ചമഞ്ഞിതൊരു ഘോഷനിസ്വനം.
വാനരവീരരും തിക്കിത്തിരക്കിയ-
ജ്ജാനകീദേവിയെക്കണ്ടുകൊണ്ടീടുവാൻ
കൂട്ടമിട്ടങ്ങണയുന്നതു കണ്ടൊരു
യാഷ്ടികന്മാരണഞ്ഞാട്ടിയകറ്റിനാർ.
കോലാഹലം കേട്ടു രാഘവൻ കാരുണ്യ-
ശാലി വിഭീഷണൻ തന്നോടരുൾചെയ്തു:
'വാനരന്മാരെയുപദ്രവിപ്പാനുണ്ടോ
ഞാനുരചെയ്തിതു നിന്നോടിതെന്തെടോ?
ജാനകീദേവിയെക്കണ്ടാലതിന്നൊരു
ഹാനിയെന്തുള്ളതതു പറഞ്ഞീടു നീ?
മാതാവിനെച്ചെന്നു കാണുന്നതുപോലെ
മൈഥിലിയെച്ചെന്നു കണ്ടാലുമേവരും
പാദചാരേണ വരേണമെന്നന്തികേ
മേദിനീനന്ദിനി; കിം തത്ര ദൂഷണം?'
കാര്യാർത്ഥമായ് പുരാ നിർമ്മിതമായോരു
മായാജനകജാരൂപം മനോഹരം

കണ്ടു കോപം പൂണ്ടു വാച്യവാദങ്ങളെ-
പ്പുണ്ഡരീകാക്ഷൻ ബഹുവിധം ചൊല്ലിനാൻ.
ലക്ഷ്മണനോടു മായാസീതയും ശുചാ
തൽക്ഷണേ ചൊല്ലിനാളേതുമേ വൈകാതെ:
'വിശ്വാസമാശു മദ്ഭർത്താവിനും മറ്റു
വിശ്വത്തിൽ വാഴുന്നവർക്കും വരുത്തുവാൻ
കുണ്ഡത്തിലഗ്നിയെ നന്നായ് ജ്വലിപ്പിയ്ക്ക
ദണ്ഡമില്ലേതുമെനിയ്ക്കതിൽ ചാടുവാൻ.'
സൗമിത്രിയുമതുകേട്ടു രഘൂത്തമ-
സൗമുഖ്യഭാവമാലോക്യ സസംഭ്രമം
സാമർത്ഥ്യമേറുന്ന വാനരന്മാരുമായ്
ഹോമകുണ്ഡം തീർത്തു തീയും ജ്വലിപ്പിച്ചു
രാമപാർശ്വം പ്രവേശിച്ചു നിന്നീടിനാൻ.
ഭൂമീസുതയുമന്നേരം പ്രസന്നയായ്
ഭർത്താരമാലോക്യ ഭക്ത്യാ പ്രദക്ഷിണം
കൃത്വാ മുഹുസ്ത്രയം ബദ്ധാഞ്ജലിയൊടും
ദേവദ്വിജേന്ദ്രതപോധനന്മാരെയും
പാവകൻ തന്നെയും വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൾ:
'ഭർത്താവിനെയൊഴിഞ്ഞന്യനെ ഞാൻ മമ
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചതെങ്കിലതിന്നു നീ
സാക്ഷിയല്ലോ സകലത്തിനുമാകയാൽ
സാക്ഷാൽ പരമാർത്ഥമിന്നറിയിയ്ക്ക നീ.'
എന്നു പറഞ്ഞുടൻ മൂന്നു വലംവച്ചു
വഹ്നിയിൽച്ചാടിനാൾ കിഞ്ചിൽ ഭയം വിനാ.
ദുശ്ച്യവനാദികൾ വിസ്മയപ്പെട്ടിതു
നിശ്ചലമായിതു ലോകവുമന്നേരം.
ഇന്ദ്രനും കാലനും പാശിയും വായുവും
വൃന്ദാരകാധിപന്മാരും കുബേരനും

മന്ദാകിനീധരൻ താനും വിരിഞ്ചനും
സുന്ദരിമാരാകുമപ്സരസ്ത്രീകളും
ഗന്ധർവ്വകിന്നരകിംപുരുഷന്മാരും
ദന്ദശൂകന്മാർ പിതൃക്കൾ മുനികളും
ചാരണഗുഹ്യകസിദ്ധസാദ്ധ്യന്മാരും
നാരദതുംബുരു മുഖ്യജനങ്ങളും
മറ്റും വിമാനാഗ്രചാരികളൊക്കവേ
ചുറ്റും നിറഞ്ഞിതു രാമൻ തിരുവടി
നിന്നരുളും പ്രദേശത്തിങ്കലന്നേരം
വന്ദിച്ചിതെല്ലാവരേയും നരേന്ദ്രനും.
രാമചന്ദ്രം പരമാത്മാനമന്നേരം
പ്രേമമുൾക്കൊണ്ടു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാർ:
സർവ്വലോകത്തിനും കർത്താ ഭവാനല്ലോ
സർവ്വത്തിനും സാക്ഷിയാകുന്നതും ഭവാൻ.
അജ്ഞാനവിഗ്രഹനാകുന്നതും ഭവാ–
നജ്ഞാനനാശനനാകുന്നതും ഭവാൻ.
സൃഷ്ടികർത്താവാം വിരഞ്ചനാകുന്നതു–
മഷ്ടവസുക്കളിലഷ്ടമനായതും
ലോകത്തിനാദിയും മദ്ധ്യവുമന്തവു–
മേകനാം നിത്യസ്വരൂപൻ ഭവാനല്ലോ.
കർണ്ണങ്ങളായതുമശ്വിനീദേവകൾ
കണ്ണുകളായതുമാദിത്യചന്ദ്രന്മാർ.
ശുദ്ധനായ് നിത്യനായദ്വയനായൊരു
മുക്തനാകുന്നതും നിത്യം ഭവാനല്ലോ.
നിന്നുടെ മായയാ മൂടിക്കിടപ്പവർ
നിന്നെ മനുഷ്യനെന്നുള്ളിലോർത്തീടുവോർ.
നിന്നുടെ നാമസ്മരണമുള്ളോരുള്ളിൽ
നന്നായ് പ്രകാശിയ്ക്കുമാത്മപ്രബോധവും.

ദുഷ്ടനാം രാവണൻ ഞങ്ങളുടെ പദ-
മൊട്ടൊഴിയാതെയടക്കിനാൻ നിർദ്ദയം.
നഷ്ടനായാനവനിന്നു നിന്നാലിനി
പുഷ്ടസൗഖ്യം വസിയ്ക്കാം ത്വല്ക്കരുണയാ.'
ദേവകളിത്ഥം പുകഴ്ത്തും ദശാന്തരേ
ദേവൻ വിരിഞ്ചനും വന്ദിച്ചു വാഴ്ത്തിനാൻ:
'വന്ദേ പദം പരമാനന്ദമദ്വയം
വന്ദേ പദമശേഷസ്ഥിതികാരണം.
അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനികളാൽ പരിസേവിതം
ചിത്തസത്താമാത്രമവ്യയമീശ്വരം
സർവ്വഹൃദി സ്ഥിതം സർവ്വജഗന്മയം
സർവ്വലോകപ്രിയം സർവ്വജ്ഞമൽഭുതം!
രത്നകിരീടം രവിപ്രഭം കാരുണ്യ-
രത്നാകരം രഘുനാഥം രമാവരം
രാജരാജേന്ദ്രം രജനീചരാന്തകം
രാജീവലോചനം രാവണനാശനം
മായാപരമജം മായാമയം മനു-
നായകം മായാവിഹീനം മധുദ്വിഷം,
മാനവം മാനഹീനം മനുജോത്തമം
മാധുര്യസാരം മനോഹരം മാധവം,
യോഗിചിന്ത്യം സദാ യോഗിഗമ്യം മഹാ-
യോഗവിധാനം പരിപൂർണ്ണമച്യുതം,
രാമം രമണീയരൂപം ജഗദഭി-
രാമം സദൈവ സീതാഭിരാമം ഭജേ.'
ഇത്ഥം വിധാതൃസ്തുതി കേട്ടു രാഘവൻ
ചിത്തമാനന്ദിച്ചിരുന്നരുളുന്നേരം
ആശ്രയാശൻ ജഗദാശ്രയഭൂതയാ-
മാശ്രിതവത്സലയായ വൈദേഹിയെ

കാഴ്ചയായ്ക്കൊണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിനാ–
നാശ്ചര്യമുൾക്കൊണ്ടു നിന്നിതെല്ലാവരും.
‘ലങ്കേശനിഗ്രഹാർത്ഥം വിപിനത്തിൽനി–
ന്നെങ്കലാരോപിതയാകിയ ദേവിയെ
ശങ്കാവിഹീനം പരിഗ്രഹിച്ചീടുക.
സങ്കടം തീർന്നു ജഗത്ത്രയത്തിങ്കലും’
പാവകനെ പ്രതിപൂജിച്ചു രാഘവൻ
ദേവിയെ മോദാൽ പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
പങ്കേരുഹാക്ഷനും ജാനകീദേവിയെ
സ്വാങ്കേ സമാവേശ്യ ശോഭിച്ചിതേറ്റവും.

ദേവേന്ദ്രസ്തുതി

സംക്രന്ദനൻ തദാ രാമനെ നിർജ്ജര–
സംഘേന സാർദ്ധം വണങ്ങി സ്തുതിച്ചിതു:
‘രാമചന്ദ്ര! പ്രഭോ! പാഹി മാം പാഹി മാം
രാമഭദ്ര! പ്രഭോ! പാഹി മാം പാഹി മാം
ഞങ്ങളെ രക്ഷിപ്പതിന്നു മറ്റാരുള്ള–
തിങ്ങനെ കാരുണ്യപീയൂഷവാരിധേ!
നിന്തിരുനാമാമൃതം ജപിച്ചീടുവാൻ
സന്തതം തോന്നേണമെൻപോറ്റി! മാനസേ.
നിൻ ചരിതാമൃതം ചൊൽവാനുമെപ്പൊഴു–
മെൻ ചെവികൊണ്ടു കേൾപ്പാനുമനുദിനം
യോഗം വരുവാനനുഗ്രഹിച്ചീടണം.
യോഗമൂർത്തേ! ജനകാത്മജാവല്ലഭ!
ശ്രീമഹാദേവനും നിന്തിരുനാമങ്ങൾ
രാമരാമേതി ജപിയ്ക്കുന്നിതന്വഹം
ത്വല്പാദതീർത്ഥം ശിരസി വഹിയ്ക്കുന്നി–
തെപ്പൊഴുമാത്മശുദ്ധിയ്ക്കുമാവല്ലഭൻ.’

ഏവം പലതരം ചൊല്ലി സ്തുതിച്ചൊരു
ദേവേന്ദ്രനോടരുൾ ചെയ്തിതു രാഘവൻ:
‘മൃത്യു ഭവിച്ച കപികുലവീരരെ
യത്തൽ കളഞ്ഞു ജീവിപ്പിയ്ക്കയും വേണം.
പക്വഫലങ്ങൾ കപികൾ ഭക്ഷിയ്ക്കുമ്പൊ-
ഴൊക്കെ മധുരമാക്കിച്ചമച്ചീടുക.
വാനരന്മാർക്കു കുടിപ്പാൻ നദികളും
തേനായൊഴുകണ’മെന്നു കേട്ടിന്ദ്രനും
എല്ലാമരുൾചെയ്തവണ്ണം വരികെന്നു
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
നന്നായുറങ്ങിയുണർന്നവരെപ്പോലെ
മന്നവൻ തന്നെത്തൊഴുതാരവർകളും.
ചന്ദ്രചൂഡൻ പരമേശ്വരനും രാമ-
ചന്ദ്രനെ നോക്കിയരുൾ ചെയ്തിതന്നേരം:
‘നിന്നുടെ താതൻ ദശരഥൻ വന്നിതാ
നിന്നു വിമാനമമർന്നു നിന്നെക്കാണ്മാൻ.
ചെന്നു വണങ്ങുകെ’ ന്നൻപോടു കേട്ടഥ
മന്നവൻ സംഭ്രമം പൂണ്ടു വണങ്ങിനാൻ.
വൈദേഹിതാനും സുമിത്രാതനയനു-
മാദരവോടു വന്ദിച്ചു ജനകനെ.
ഗാഢം പുണർന്നു നെറുകയിൽ ചുംബിച്ചു
ഗൂഢനായോരു പരമപുരുഷനെ
സൗമിത്രിതന്നെയും മൈഥിലിതന്നെയും
പ്രേമപൂർണ്ണം പുണർന്നാനന്ദമഗ്നനായ്
ചിന്മയനോടു പറഞ്ഞു ദശരഥ-
‘നെന്മകനായി പിറന്ന ഭവാനെ ഞാൻ
നിർമ്മലമൂർത്തേ! ധരിച്ചതിന്നാകയാൽ
ജന്മമരണാദി ദുഃഖങ്ങൾ തീർന്നിതു.

YUDH

നിന്മഹാമായ മോഹിപ്പിയായ്കെന്നെയും
കൽമഷനാശന! കാരുണ്യവാരിധേ!’
താതവാക്യം കേട്ടു രാമചന്ദ്രൻ തദാ
മോദേന പോവാനനുവദിച്ചീടിനാൻ.
ഇന്ദ്രാദിദേവകളോടും ദശരഥൻ
ചെന്നമരാവതി പുക്കു മരുവിനാൻ.
സത്യസന്ധൻതന്നെ വന്ദിച്ചനുജ്ഞയാ
സത്യലോകം ചെന്നു പുക്കു വിരിഞ്ചനും.
കാത്യായനീദേവിയോടും മഹേശ്വരൻ
പ്രീത്യാ വൃഷാരൂഢനായെഴുന്നള്ളിനാൻ.
ശ്രീരാമചന്ദ്രനിയോഗേന പോയിതു
നാരദനാദി മഹാമുനിവൃന്ദവും.
പുഷ്കരനേത്രനെ വാഴ്ത്തി നിരാകുലം
പുഷ്കരചാരികളും നടന്നീടിനാർ.

അയോദ്ധ്യയിലേയ്ക്കുള്ള യാത്ര

മന്നവൻതന്നെ വന്ദിച്ചപേക്ഷിച്ചിതു
പിന്നെ വിഭീഷണനായ ഭക്തൻ മുദാ:
‘ദാസനാമെന്നെക്കുറിച്ചു വാത്സല്യമു-
ണ്ടേതാനുമെങ്കിലത്രൈവ സന്തുഷ്ടനായ്
മംഗളദേവതയാകിയ സീതയാ
മംഗളസ്നാനവുമാചരിച്ചീടണം.
മേളമായിന്നു വിരുന്നും കഴിഞ്ഞിങ്ങു
നാളെയങ്ങോട്ടെഴുന്നള്ളീടുകയുമാം.’
എന്നു വിഭീഷണൻ ചൊന്നതു കേട്ടുടൻ
മന്നവർമന്നവൻ താനുമരുൾചെയ്തു:
‘സോദരനായ ഭരതനയോദ്ധ്യയി-
ലാധിയും പൂണ്ടു സഹോദരൻ തന്നൊടും

എന്നെയും പാർത്തിരിയ്ക്കുന്നിതു ഞാനവൻ
തന്നോടുകൂടിയൊഴിഞ്ഞലങ്കാരങ്ങ-
ളൊന്നുമനുഷ്ഠിയ്ക്കയെന്നുള്ളതില്ലെടോ!
ചെന്നൊരു രാജ്യത്തിൽ വാഴുകെന്നുള്ളതും
സ്നാനാശനാദികളാചരിക്കെന്നതും
നൂനമവനോടുകൂടിയേയാവിതു.
എന്നു പതിന്നാലു സംവത്സരം തിക-
യുന്നതെന്നുള്ളതും പാർത്തവൻ വാഴുന്നു.
ചെന്നീല ഞാനന്നുതന്നെയെന്നാലവൻ
വഹ്നിയിൽ ചാടി മരിയ്ക്കുമേ പിറ്റേന്നാൾ.
എന്നതുകൊണ്ടുഴറുന്നിതു ഞാനിഹ
വന്നു സമയവുമേറ്റമടുത്തങ്ങു
ചെന്നുകൊൾവാൻ പണിയുണ്ടതിൻ മുന്നമേ;
നിന്നിൽ വാത്സല്യമില്ലായ്കയുമല്ല മേ,
സല്ക്കരിച്ചീടു നീ സത്വരമെന്നുടെ
മർക്കടവീരരെയൊക്കവേ സാദരം.
പ്രീതിയവർക്കു വന്നാലെനിയ്ക്കും വരും
പ്രീതി,യതിന്നൊരു ചഞ്ചലമില്ല കേൾ.
എന്നെക്കനിവോടു പൂജിച്ചതിൻ ഫലം
വന്നുകൂടും കപിവീരരെപ്പൂജിച്ചാൽ.'
പാനാശനസ്വർണ്ണരത്നാംബരങ്ങളാൽ
വാനരന്മാർക്കലംഭാവം വരുംവണ്ണം
പൂജയും ചെയ്തു കപികളുമായ് ചെന്നു
രാജീവനേത്രനെക്കൂപ്പി വിഭീഷണൻ
'ക്ഷിപ്രമയോദ്ധ്യയ്ക്കെഴുന്നള്ളുവാനിഹ
പുഷ്പകമായ വിമാനവുമുണ്ടല്ലോ.'
രാത്രിഞ്ചരാധിപനിത്ഥമുണർത്തിച്ച
വാർത്ത കേട്ടാസ്ഥയോടും പുരുഷോത്തമൻ

'കാലത്തു നീ വരുത്തീടുകെ'ന്നാനഥ
പൗലസ്ത്യയാനവും വന്നു വന്ദിച്ചിതു.
ജാനകിയോടുമനുജനോടും ചെന്നു
മാനവവീരൻ വിമാനവുമേറിനാൻ.
അർക്കാത്മജാദി കപിവരന്മാരൊടും
നക്തഞ്ചരാധിപനോടും രഘൂത്തമൻ
മന്ദസ്മിതം പൂണ്ടരുൾചെയ്തിതാദരാൽ:
'മന്ദേതരം ഞാനയോദ്ധ്യയ്ക്കു പോകുന്നു.
മിത്രകാര്യം കൃതമായിതു നിങ്ങളാൽ
ശത്രുഭയമിനി നിങ്ങൾക്കകപ്പെടാ.
മർക്കടരാജ! സുഗ്രീവ! മഹാമതേ!
കിഷ്കിന്ധയിൽചെന്നു വാഴ്ക നീ സൗഖ്യമായ്
ആശരാധീശ! വിഭീഷണ! ലങ്കയി-
ലാശു പോയ് വാഴ്ക നീയും ബന്ധുവർഗ്ഗവും.'
കാകുൽസ്ഥനിത്ഥമരുൾചെയ്ത നേരത്തു
വേഗത്തിൽ വന്ദിച്ചവർകളും ചൊല്ലിനാർ:
'ഞങ്ങളുംകൂടെ വിടകൊണ്ടയോദ്ധ്യയി-
ലങ്ങു കൗസല്യാദികളെയും വന്ദിച്ചു
മംഗളമാമ്മാറഭിഷേകവും കണ്ടു
തങ്ങൾ തങ്ങൾക്കുള്ളവിടെ വാണീടുവാ-
നുണ്ടാകവേണം തിരുമനസ്സെങ്കിലേ
കുണ്ഠത ഞങ്ങൾക്കു തീരൂ ജഗൽപ്രഭോ!'
'അങ്ങിനെതന്നെ നമുക്കുമഭിമതം
നിങ്ങൾക്കുമങ്ങനെ തോന്നിയതൽഭുതം!
എങ്കിലോ വന്നു വിമാനമേറീടുവിൻ
സങ്കടമെന്നിയേ മിത്രവിയോഗജം.'
സേനയാ സാർദ്ധം നിശാചരരാജനും
വാനരന്മാരും വിമാനമേറീടിനാർ.

സംസാരനാശനാനുജ്ഞയാ പുഷ്പകം
ഹംസസമാനം സമുല്പതിച്ചൂ തദാ.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രസുഗ്രീവാനുജപ്രിയാ-
യുക്തനാം രാമനെക്കൊണ്ടു വിമാനവും
എത്രയും ശോഭിച്ചിതംബരാന്തേ തദാ
മിത്രബിംബം കണക്കേ ധനദാസനം.
ഉത്സംഗസീമ്നി വിന്യസ്യ സീതാം ഭക്ത-
വത്സലൻ നാലുദിക്കും പുനരാലോക്യ
'വത്സേ! ജനകാത്മജേ! ശൃണു വല്ലഭേ!
സത്സേവിതേ! സരസീരുഹലോചനേ!
പശ്യ ത്രികൂടാചലോത്തമാംഗസ്ഥിതം
വിശ്വവിമോഹനമായ ലങ്കാപുരം
യുദ്ധാങ്കണം കാൺകതിലിങ്ങു ശോണിത-
കർദ്ദമമാം സാസ്ഥിപൂർണ്ണം ഭയങ്കരം
അത്രൈവ വാനരരാക്ഷസന്മാർ തമ്മി-
ലെത്രയും ഘോരമായുണ്ടായി സംഗരം.
അത്രൈവ രാവണൻ വീണു മരിച്ചിതെ-
ന്നസ്ത്രമേറ്റുത്തമേ! നിന്നുടെ കാരണം.
കുംഭകർണ്ണൻ മകരാക്ഷനുമെന്നുടെ-
യമ്പുകൊണ്ടത്ര മരിച്ചിതു വല്ലഭേ!
വൃത്രാരിജിത്തുമതികായനും പുന-
രത്ര സൗമിത്രിതന്നസ്ത്രമേറ്റുത്തമേ!
വീണു മരിച്ചിതു പിന്നെയും മറ്റുള്ള
കൗണപന്മാരെക്കപികൾ കൊന്നീടിനാർ.
സേതു ബന്ധിച്ചതും കാണെടോ സാഗരേ
ഹേതു ബന്ധിച്ചതതിന്നു നീയല്ലയോ?
സേതുബന്ധം മഹാതീർത്ഥം പ്രിയേ! പഞ്ച-
പാതകനാശനം ത്രൈലോക്യപൂജിതം.

കണ്ടാലുമുണ്ടാം ദുരിതവിനാശനം
കണ്ടാലുമങ്ങതിന്നത്ര രാമേശ്വരം.
എന്നാൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായ മഹേശ്വരൻ
പന്നഗഭൂഷണൻതന്നെ വണങ്ങു നീ.
അത്ര വന്നെന്നെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചി–
തുത്തമനായ വിഭീഷണൻ വല്ലഭേ!
പുഷ്കരനേത്രേ! പുരോഭുവി കാണേടോ!
കിഷ്കിന്ധയാകും കപീന്ദ്രപുരീമിമാം.'
ശ്രുത്വാ മനോഹരം ഭർത്തൃവാക്യം മുദാ
പൃഥ്വീസുതയുമപേക്ഷിച്ചിതന്നേരം:
'താരാദിയായുള്ള വാനരസുന്ദരി–
മാരെയും കണ്ടങ്ങു കൊണ്ടുപോയീടണം.
കൗതുഹലമയോദ്ധ്യാപുരിവാസിനാം
ചേതസി പാരമുണ്ടായ് വരും നിർണ്ണയം.
വാനരവീരരുമൊട്ടുനാളുണ്ടല്ലോ
മാനിനിമാരെപ്പിരിഞ്ഞിരുന്നീടുന്നു!
ഭർത്തൃവിയോഗജദുഃഖമിന്നെന്നോള–
മിത്രിലോകത്തിങ്കലാരറിഞ്ഞിട്ടുള്ളു?
എന്നാലിവരുടെ വല്ലഭമാരെയു–
മിന്നുതന്നേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയീടണം.'
രാഘവൻ ത്രൈലോക്യനായകനുള്ളിലു–
ള്ളാകൂതമപ്പോളറിഞ്ഞു വിമാനവും
ക്ഷോണീതലം നോക്കി മന്ദമന്ദം തദാ
താണതു കണ്ടരുൾചെയ്തു രഘൂത്തമൻ:
'വാനരവീരരേ! നിങ്ങൾ നിജനിജ–
മാനിനിമാരെ വരുത്തുവിനേവരും.'
മർക്കടവീരരതു കേട്ടു മോദേന
കിഷ്കിന്ധപുക്കു നിജാംഗനമാരെയും

പോകെന്നു ചൊല്ലി വിമാനം കരേറ്റിനാർ.
ശാഖാമൃഗാധിപന്മാരും കരേറിനാർ.
താരാർമകളായ ജാനകീദേവിയും
താരാരുമാദികളോടു മോദാന്വിതം.
ആലോകനാലാപമന്ദഹാസാദി ഗാ-
ഢാലിംഗനഭ്രൂചലനാദികൾകൊണ്ടു
സംഭാവനം ചെയ്തവരുമായ് വേഗേന
സംപ്രീതിപൂണ്ടു തിരിച്ചു വിമാനവും.
വിശ്വൈകനായകൻ ജാനകിയോടരു-
ളിച്ചെയ്തിതുപരമാനന്ദസംയുതം:
'പശ്യ മനോഹരേ! ദേവി! വിചിത്രമാ-
മൃഷ്യമൂകാചലമുത്തുംഗമത്രയും
അത്രൈവ വൃത്രാരിപുത്രനെക്കൊന്നതും
മുഗ്ദ്ധാംഗി! പഞ്ചവടി നാമിരുന്നേടം.
വന്ദിച്ചുകൊൾകഗസ്ത്യാശ്രമം ഭക്തി പൂ-
ണ്ടിന്ദീവരാക്ഷി! സുതീക്ഷ്ണാശ്രമത്തെയും.
ചിത്രകൂടാചലം പണ്ടുനാം വാണേട-
മത്രൈവ കണ്ടു ഭരതനെ നാമെടോ!
ഭദ്രേ! മുദാ ഭരദ്വാജാശ്രമം കാൺക!
ശുദ്ധികരം യമുനാതടശോഭിതം.
ഗംഗാനദിയതിന്നങ്ങേതതിന്നങ്ങു
ശൃംഗിവേരൻ ഗുഹൻ വാഴുന്ന നാടെടോ!
പിന്നെസ്സരയൂനദിയതിന്നങ്ങേതു
ധന്യമയോദ്ധ്യാനഗരം മനോഹരേ!'
ഇത്ഥമരുൾചെയ്ത നേരത്തു രാഘവൻ
ചിത്തമറിഞ്ഞാശു താണു വിമാനവും.
വന്ദിച്ചിതു ഭരദ്വാജമുനീന്ദ്രനെ
നന്ദിച്ചനുഗ്രഹംചെയ്തു മുനീന്ദ്രനും.

രാമനും ചോദിച്ചിതപ്പോള 'യോദ്ധ്യയി-
ലാമയമേതുമൊന്നില്ലയല്ലീ മുനേ!
മാതൃജനത്തിനും സൗഖ്യമല്ലീ മമ
സോദരന്മാർക്കുമാചാര്യജനത്തിനും.'
താപസശ്രേഷ്ഠനരുൾ ചെയ്തിതന്നേരം
'താപമൊരുവർക്കുമില്ലയോദ്ധ്യാപുരേ
നിത്യം ഭരതശത്രുഘ്നകുമാരന്മാർ
ശുദ്ധമാകും ഫലമൂലവും ഭക്ഷിച്ചു
ഭക്ത്യാ ജടാവല്ക്കലാദികളും പൂണ്ടു
സത്യസ്വരൂപനാം നിന്നെയും പാർത്തുപാ-
ർത്താഹന്ത! സിംഹാസനേ പാദുകം വച്ചു
മോഹം ത്യജിച്ചു പുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു
കർമ്മങ്ങളെല്ലാമതിങ്കൽ സമർപ്പിച്ചു
സമ്മതന്മാരായിരിയ്ക്കുന്നിതെപ്പൊഴും.
ത്വൽപ്രസാദത്താലറിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നിതു
ചില്ലുരുഷപ്രഭോ! വൃത്താന്തമൊക്കെ ഞാൻ
സീതാഹരണവും സുഗ്രീവസഖ്യവും
യാതുധാനന്മാരെയൊക്കെ വധിച്ചതും
യുദ്ധപ്രകാരവും മാരുതിതന്നുടെ
യുദ്ധപരാക്രമവും കണ്ടിതൊക്കവേ.
ആദിമദ്ധ്യാന്തമില്ലാത്ത പരബ്രഹ്മ-
മേതും തിരിയ്ക്കരുതാതൊരു വസ്തു നീ.
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു നാരായണനായ
മോക്ഷപ്രദൻ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയം.
ലക്ഷ്മീഭഗവതി സീതയാകുന്നതും
ലക്ഷ്മണനായതനന്തൻ ജഗൽപ്രഭോ!
ഇന്നു നീ ശുദ്ധമാക്കേണം മമാശ്രമം
ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരം പുക്കീടടുത്തനാൾ.'

കർണ്ണാമൃതമാം മുനിവാക്കു കേട്ടു പോയ്
പർണ്ണശാലാമകം പുക്കിതു രാഘവൻ.
പൂജിതനായ് ഭ്രാതൃഭാര്യാസമന്വിതം
രാജീവനേത്രനും പ്രീതിപൂണ്ടീടിനാൻ.

ഹനുമദ്ഭരതസംവാദം

പിന്നെ മുഹൂർത്തമാത്രം നിരൂപിച്ചഥ
ചൊന്നാനനിലാത്മജനോടു രാഘവൻ:
'ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരം പ്രാപിച്ചു സോദരൻ
തന്നെയും കണ്ടു വിശേഷമറിഞ്ഞു നീ,
വന്നീടുകെന്നുടെ വൃത്താന്തവും പുന-
രൊന്നൊഴിയാതെയവനോടു ചൊല്ലണം.
പോകുന്നനേരം ഗുഹനെയും ചെന്നുക-
ണ്ടേകാന്തമായറിയിച്ചീടവസ്ഥകൾ.'
മാരുതി മാനുഷവേഷം ധരിച്ചുപോയ്
ശ്രീരാമവൃത്താന്തം ഗുഹനെയും കേൾപ്പിച്ചു
സത്വരം ചെന്നു നന്ദിഗ്രാമമുൾപ്പുക്കു
ഭക്തനായീടും ഭരതനെക്കൂപ്പിനാൻ.
പാദുകവും വച്ചു പൂജിച്ചനാരതം
ചേതസാ രാമനെ ധ്യാനിച്ചു ശുദ്ധനായ്
സോദരനോടുമമാത്യജനത്തോടു-
മാദരപൂർവ്വം ജടാവല്ക്കലം പൂണ്ടു
മൂലഫലവും ഭുജിച്ചു കൃശാംഗനായ്
ബാലനോടും കൂടെ വാഴുന്നതു കണ്ടു
മാരുതിയും ബഹുമാനിച്ചിതേറ്റവു-
'മാരുമില്ലിത്ര ഭക്തന്മാരവനിയിൽ'
എന്നു കല്പിച്ചു വണങ്ങി വിനീതനായ്
നിന്നു മധുരമാമ്മാറു ചൊല്ലീടിനാൻ:

‘അഗ്രജൻതന്നെ മുഹൂർത്തമാത്രേണ നി-
ന്നഗ്രേ നിരാമയം കാണാം ഗുണനിധേ!
സീതയോടും സുമിത്രാത്മജൻ തന്നോടു-
മാദരവേറും പ്ലവഗബലത്തൊടും,
സുഗ്രീവനോടും വിഭീഷണൻ തന്നൊടു-
മുഗ്രമായുള്ള രക്ഷോബലം തന്നൊടും.
പുഷ്പകമാം വിമാനത്തിന്മേലേറി വ-
ന്നിപ്പോളിവിടെയിറങ്ങും ദയാപരൻ.
രാവണനെക്കൊന്നു ദേവിയേയും വീണ്ടു
ദേവകളാലഭിവന്ദിതനാകിയ
രാഘവനെക്കണ്ടു വന്ദിച്ചു മാനസേ
ശോകവും തീർന്നു വസിയ്ക്കാമിനിച്ചിരം.’
ഇത്ഥമാകർണ്യ ഭരതകുമാരനും
ബദ്ധസമ്മോദം വിമൂർച്ഛിതനായ് വീണു.
സത്വരമാശ്വസ്തനായ നേരം പുന-
രുത്ഥായ ഗാഢമാലിംഗനവും ചെയ്തു
വാനരവീരശിരസി മുദാ പര-
മാനന്ദബാഷ്പാഭിഷേകവും ചെയ്തിതു.
‘ദേവോത്തമനോ നരോത്തമനോ ഭവാ-
നേവമെന്നെക്കുറിച്ചിത്ര കൃപയൊടും
ഇഷ്ടവാക്യം ചൊന്നതിന്നനുരൂപമായ്
തുഷ്ട്യാ തരുവതിനില്ല മറ്റേതുമേ.
ശോകം മദീയം കളഞ്ഞ ഭവാനു ഞാൻ
ലോകം മഹാമേരു സാകം തരികിലും
തുല്യമായ് വന്നുകൂടാ പുനരെങ്കിലും
ചൊല്ലീടെടോ രാമകീർത്തനം സൗഖ്യദം.
മാനവനാഥനു വാനരന്മാരോടു
കാനനേ സംഗമമുണ്ടായതെങ്ങനെ?

YUDH

വൈദേഹിയെക്കട്ടുകൊണ്ടവാറെങ്ങനെ
യാതുധാനാധിപനാകിയ രാവണൻ?'
ഇത്തരം ചോദിച്ച രാജകുമാരനോ
ടുത്തരം മാരുതപുത്രനും ചൊല്ലിനാൻ:
'എങ്കിലോ നിങ്ങളച്ചിത്രകൂടാചല+
ത്തിങ്കൽനിന്നാധി കലർന്നു പിരിഞ്ഞ നാൾ
ആദിയായിന്നോളമുള്ളോരവസ്ഥക–
ളാദരവുൾക്കൊണ്ടു ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
ഒന്നൊഴിയാതെ തെളിഞ്ഞു കേട്ടീടുക
വന്നുപോം ദുഃഖവിനാശം തപോനിധേ!'
എന്നു പറഞ്ഞറിയിച്ചാനഖിലവും
മന്നവൻതൻ ചരിത്രം പവിത്രം പരം.
ശത്രുഘ്നമിത്രഭൃത്യാമാത്യവർഗ്ഗവും
ചിത്രം! വിചിത്രമെന്നോർത്തുകൊണ്ടാടിനാർ.

End of 30th day

അയോദ്ധ്യാപ്രവേശം

ശത്രുഘ്നനോടു ഭരതകുമാരനു–
മത്യാദരം നിയോഗിച്ചാനനന്തരം
'പൂജ്യനാം നാഥനെഴുന്നള്ളുന്നേരത്തു
രാജ്യമലങ്കരിയ്ക്കേണമെല്ലാടവും
ക്ഷേത്രങ്ങൾതോറും ബലിപൂജയോടുമ+
ത്യാസ്ഥയാ ദീപാവലിയുമുണ്ടാക്കണം.
സൂതവൈതാളിക വന്ദിസ്തുതിപാഠ–
കാദിജനങ്ങളുമൊക്കെ വന്നീടണം.
വാദ്യങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിയ്ക്കയും വേണം
പാദ്യാദികളുമൊരുക്കണമേവരും.
രാജദാരങ്ങളമാത്യജനങ്ങളും
വാജിഗജരഥപംക്തിസൈന്യങ്ങളും.

വാരനാരിജനത്തോടുമലങ്കരി-
ച്ചാരൂഢമോദം വരണമെല്ലാവരും.
ചേർക്ക കൊടിക്കൂറകൾ കൊടിയ്ക്കൊക്കവേ
മാർഗ്ഗമടിച്ചു തളിപ്പിയ്ക്കയും വേണം.
പൂർണ്ണകുംഭങ്ങളും ധൂപദീപങ്ങളും
തൂർണ്ണം പുരദ്വാരി ചേർക്ക സമസ്തരും.
താപസവൃന്ദവും ഭൂസുരവർഗ്ഗവും
ഭൂപതിവീരരുമൊക്കെ വന്നീടണം
പൗരജനങ്ങളാബാലവൃദ്ധാവധി-
ശ്രീരാമനെക്കാണ്മതിന്നു വരുത്തണം.'
ശത്രുഘ്നനും ഭരതാജ്ഞയാ തല്പുരം
ചിത്രമാമ്മാറങ്ങലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.
ശ്രീരാമദേവനെക്കാണ്മതിന്നായ് വന്നു
പൗരജനങ്ങൾ നിറഞ്ഞിതയോദ്ധ്യയിൽ
വാരണേന്ദ്രന്മാരൊരു പതിനായിരം.
തേരുമവ്വണ്ണം പതിനായിരമുണ്ടു
നൂറായിരം തുരഗങ്ങളുമുണ്ടഞ്ചു-
നൂറായിരമുണ്ടു കാലാൾപടകളും.
രാജനാരീജനം തണ്ടിലേറിക്കൊണ്ടു
രാമകുമാരനെക്കാണ്മാനുഴറിനാർ.
പാദുകാം മൂർദ്ധനി വച്ചു ഭരതനും
പാദചാരേണ നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ.
ആദരവുൾക്കൊണ്ടു ശത്രുഘ്നനാകിയ
സോദരൻതാനും നടന്നാനതുനേരം
പൂർണ്ണചന്ദ്രാഭമാം പുഷ്പകമന്നേരം
കാണായ് ചമഞ്ഞിതു ദൂരെ മനോഹരം.
പൗരജനാദികളോടു കുതൂഹലാൽ
മാരുതപുത്രൻ പറഞ്ഞാനതുനേരം:

YUDH

'ബ്രഹ്മണാ നിർമ്മിതമാകിയ പുഷ്പകം
തന്മേലരവിന്ദനേത്രനും സീതയും
ലക്ഷ്മണസുഗ്രീവനക്തഞ്ചരാധിപ-
മുഖ്യമായുള്ളൊരു സൈന്യസമന്വിതം
കണ്ടുകൊൾവിൻ പരമാനന്ദവിഗ്രഹം
പുണ്ഡരീകാക്ഷം പുരുഷോത്തമം പരം.'
അപ്പോൾ ജനപ്രീതിജാതശബ്ദം ഘന-
മഭ്രദേശത്തോളമുല്ലതിച്ചു ബലാൽ.
ബാലവൃദ്ധസ്ത്രീതരുണവർഗ്ഗാരവ-
കോലാഹലം പറയാവതല്ലേതുമേ.
വാരണവാജിരഥങ്ങളിൽ നിന്നവർ
പാരിലിറങ്ങി വണങ്ങിനാരേവരും.
ചാരുവിമാനാഗ്രസംസ്ഥിതനാം ജഗൽ-
ക്കാരണഭൂതനെക്കണ്ടു ഭരതനും
മേരുമഹാഗിരി മൂർദ്ധനി ശോഭയാ
സൂര്യനെക്കണ്ടപോലെ വണങ്ങീടിനാൻ.
ചില്ലുരുഷാജ്ഞയാ താണിതു മെല്ലവേ
പുഷ്പകമായ വിമാനവുമന്നേരം.
ആനന്ദബാഷ്പം കലർന്നു ഭരതനും
സാനുജനായ് വിമാനം കരേറീടിനാൻ.
വീണുനമസ്കരിച്ചോരനുജന്മാരെ
ക്ഷോണീന്ദ്രനുത്സംഗസീമ്നി ചേർത്തീടിനാൻ.
കാലമനേകം കഴിഞ്ഞു കണ്ടീടിന
ബാലകന്മാരെ മുറുകെത്തഴുകിനാൻ.
ഹർഷാശ്രുധാരയാ സോദരമൂർദ്ധനി
വർഷിച്ചു വർഷിച്ചു വാത്സല്യപൂരവും.
വർദ്ധിച്ചു വർദ്ധിച്ചു വാഴുന്ന നേരത്തു
ശത്രുഘ്നപൂർവ്വജനും ഭരതൻ പദം

YUDH

ഭക്ത്യാ വണങ്ങിനാ, നാശു സൗമിത്രിയെ.
ശത്രുഘ്നനും വണങ്ങീടിനാനാദരാൽ.
സോദരനോടും ഭരതകുമാരനും
വൈദേഹി തൻ പദം വീണുവണങ്ങിനാൻ.
സുഗ്രീവനംഗദൻ ജാംബവാൻ നീലനു-
മുഗ്രനാം മൈന്ദൻ വിവിദൻ സുഷേണനും,
താരൻ ഗജൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ നളൻ
വീരൻ വൃഷഭൻ ശരഭൻ പനസനും,
ശൂരൻ വിനതൻ വികടൻ ദധിമുഖൻ
ക്രൂരൻ കുമുദൻ ശതബലി ദുർമ്മുഖൻ,
സാരനാകും വേഗദർശി സുമുഖനും
ധീരനാകും ഗന്ധമാദനൻ കേസരീ,
മറ്റുമേവം കപിനായകന്മാരെയും
മുറ്റുമാനന്ദേന ഗാഢം പുണർന്നിതു.
മാരുതിവാചാ ഭരതകുമാരനും
പൂരുഷവേഷം ധരിച്ചാർ കപികളും.
പ്രീതിപൂർവ്വം കുശലം വിചാരിച്ചതി-
മോദം കലർന്നു വസിച്ചാരവർകളും.
സുഗ്രീവനെക്കനിവോടു പുണർന്നഥ
ഗദ്ഗദവാചാ പറഞ്ഞു ഭരതനും:
'നൂനം ഭവത്സഹായേന രഘുവരൻ
മാനിയാം രാവണൻതന്നെ വധിച്ചതും,
നാലു സുതന്മാർ ദശരഥഭൂപനി-
ക്കാലമഞ്ചാമനായിച്ചമഞ്ഞു ഭവാൻ.
പഞ്ചമഭ്രാതാ ഭവനിനി ഞങ്ങൾക്കു
കിഞ്ചന സംശയമില്ലെന്നറികെടോ.'
ശോകാതുരയായ കൗസല്യതൻ പദം
രാഘവൻ ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.

കാലേ കനിഞ്ഞു പുണർന്നാളുടൻ മുല-
പ്പാലും ചുരന്നിതു മാതാവിനന്നേരം.
കൈകേയിയാകിയ മാതൃജനത്തെയും
കാകുൽസ്ഥനാശു സുമിത്രാപദാബ്ജവും
വന്ദിച്ചു മറ്റുള്ള മാതൃജനത്തെയും
നന്ദിച്ചവരുമണച്ചു തഴുകിനാർ.
ലക്ഷ്മണനും മാതൃപാദങ്ങൾ കൂപ്പിനാ-
നുൾക്കാമ്പഴിഞ്ഞു പുണർന്നാരവർകളും.
സീതയും മാതൃജനങ്ങളെ വന്ദിച്ചു
മോദമുൾക്കൊണ്ടു പുണർന്നാരവർകളും.
സുഗ്രീവനാദികളും തൊഴുതീടിനാ-
രഗ്രേ വിനീതയായ് നിന്നിതു താരയും.
ഭക്തിപരവശനായ ഭരതനും
ചിത്തമഴിഞ്ഞു തല്പാദുകാദ്വന്ദ്വവും
ശ്രീരാമപാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ ചേർത്തു
പാരിൽ വീണാശു നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
'രാജ്യം ത്വയാ ദത്തമെങ്കൽ പുരാദ്യ ഞാൻ
പൂജ്യനാം നിങ്കൽ സമർപ്പിച്ചിതാദരാൽ.
ഇന്നു മജ്ജന്മം സഫലമായ് വന്നിതു
ധന്യനായേനടിയനിന്നു നിർണ്ണയം.
വന്നു മനോരഥമെല്ലാം സഫലമായ്
വന്നിതു മല്ക്കർമ്മസാഫല്യവും പ്രഭോ!
പണ്ടേതിലിന്നു പതിന്മടങ്ങായുട-
നുണ്ടിഹ രാജഭണ്ഡാരവും ഭൂപതേ!
ആനയും തേരും കുതിരയും പാർത്തുകാ-
ണൂനമില്ലാതെ പതിന്മടങ്ങുണ്ടല്ലോ.
നിന്നുടെ കാരുണ്യമുണ്ടാകകൊണ്ടു ഞാ-
നിന്നയോളം രാജ്യമത്ര രക്ഷിച്ചതും

YUDH

ത്യാജ്യമല്ലൊട്ടും ഭവാനാലിനിത്തവ
രാജ്യവും ഞങ്ങളേയും ഭുവനത്തെയും
പാലനംചെയ്ക ഭവാനിനി, മറ്റേതു
മാലംബനമില്ല കാരുണ്യവാരിധേ!'

രാജ്യാഭിഷേകം

ഇത്ഥം പറഞ്ഞ ഭരതനെക്കണ്ടവ-
രെത്രയും പാരം പ്രശംസിച്ചു വാഴ്ത്തിനാർ,.
സന്തുഷ്ടനായ രഘുകുലനാഥനു-
മന്തർമുദാ വിമാനേന മാനേന പോയ്
നന്ദിഗ്രാമേ ഭരതാശ്രമേ ചെന്നഥ
മന്ദം മഹീതലം തന്നിലിറങ്ങിനാൻ.
പുഷ്പകമായ വിമാനത്തെ മാനിച്ചു
ചില്പുരുഷനരുൾചെയ്താനനന്തരം:
'ചെന്നു വഹിക്ക നീ വൈശ്രണൻതന്നെ
മുന്നേക്കണക്കേ വിശേഷിച്ചു നീ മുദാ.
വന്നീടു ഞാൻ നിരൂപിക്കുന്ന നേരത്തു
നിന്നെ വിരോധിക്കയുമില്ലൊരുത്തനും.'
എന്നരുൾചെയ്തതുകേട്ടു വന്ദിച്ചുപോയ്
ചെന്നളകാപുരി പുക്കു വിമാനവും.
സോദരനോടും വസിഷ്ഠനാമാചാര്യ-
പാദം നമസ്കരിച്ചു രഘുനായകൻ.
ആശീർവ്വചനവും ചെയ്തു മഹാസന-
മാശു കൊടുത്തു വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രനും.
ദേശികാനുജ്ഞയാ ഭദ്രാസനേ ഭുവി
ദാശരഥിയുമിരുന്നരുളീടിനാൻ.
അപ്പോൾ ഭരതനും കേകയപുത്രിയു-
മുല്ലസംഭവപുത്രൻ വസിഷ്ഠനും

വാമദേവാദി മഹാമുനിവർഗ്ഗവും
ഭൂമിദേവോത്തമന്മാരുമമാത്യരും,
രക്ഷിയ്ക്ക ഭൂതലമെന്നപേക്ഷിച്ചിതു
ലക്ഷ്മീപതിയായ രാമനോടന്നേരം.
‘ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാത്മാരാമനീശ്വരൻ
ജന്മനാശാദികളില്ലാത്ത മംഗളൻ,
നിർമ്മലൻ നിത്യൻ നിരുപമനദ്വയൻ
നിർമ്മമൻ നിഷ്കളൻ നിർഗ്ഗുണനവ്യയൻ,
ചിന്മയൻ ജംഗമാജംഗമാന്തർഗ്ഗതൻ
സന്മയൻ സത്യസ്വരൂപൻ സനാതനൻ,
തന്മഹാമായയാ സർവ്വലോകങ്ങളും
നിർമ്മിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിയ്ക്കുന്നവൻ.’
ഇങ്ങനെയങ്ങവർ ചൊന്നതു കേട്ടള-
വിംഗിതജ്ഞൻ മന്ദഹാസപുരസ്കൃതം
‘മാനസേ ഖേദമുണ്ടാകരുതാർക്കുമേ
ഞാനയോദ്ധ്യാധിപനായ് വസിയ്ക്കാമല്ലോ
എങ്കിലതിന്നൊരുക്കീടുകെല്ലാമെന്നു
പങ്കജലോചനാനുജ്ഞയാ സംഭ്രമാൽ
അശ്രുപൂർണ്ണാക്ഷനായ് ശത്രുഘ്നനും തദാ
ശ്മശ്രുനികൃന്തകന്മാരെ വരുത്തിനാൻ.
സംഭാരവുമഭിഷേകാർത്ഥമേവരും
സംഭരിച്ചീടിനാരാനന്ദചേതസാ.
ലക്ഷ്മണൻതാനും ഭരതകുമാരനും
രക്ഷോവരനും ദിവാകരപുത്രനും,
മുൻപേ ജടാഭാരശോധനയും ചെയ്തു
സംപൂർണ്ണമോദം കുളിച്ചു, ദിവ്യാംബരം
പൂണ്ടു മാല്യാനുലേപാദ്യലങ്കരങ്ങ-
ളാണ്ടു കുതൂഹലം കൈക്കൊണ്ടനാരതം

ശ്രീരാമദേവനും ലക്ഷ്മണനും പുന-
രാരൂഢമോദമലങ്കരിച്ചീടിനാർ.
ശോഭയോടെ ഭരതൻ കുണ്ഡലാദിക-
ളാഭരണങ്ങളെല്ലാമനുരൂപമായ്.
ജാനകീദേവിയെ രാജനാരീജനം
മാനിച്ചലങ്കരിപ്പിച്ചാരതിമുദാ.
വാനരനാരീജനത്തിനും കൗസല്യ-
താനാദരാലലങ്കാരങ്ങൾ നൽകിനാൾ.
അന്നേരമത്ര സുമന്ത്രർ മഹാരഥം
നന്നായ് ചമച്ചു യോജിപ്പിച്ചു നിർത്തിനാൻ.
രാജരാജൻ മനുവീരൻ ദയാപരൻ
രാജയോഗ്യം മഹാസ്യന്ദനമേറിനാൻ.
സൂര്യതനയനുമംഗദവീരനും
മാരുതിതാനും വിഭീഷണനും തദാ
ദിവ്യാംബരാഭരണാദ്യലങ്കാരേണ
ദിവ്യഗജാശ്വരഥങ്ങളാലാമ്മാറു
നാഥന്നകമ്പടിയായ് നടന്നീടിനാർ.
സീതയും സുഗ്രീവപത്നികളാദിയാം
വാനരനാരിമാരും വാഹനങ്ങളിൽ
സേനാപരിവൃതമാരായനന്തരം,
പിമ്പേ നടന്നിതു ശംഖനാദത്തൊടും
ഗംഭീരവാദ്യഘോഷങ്ങളോടും തദാ.
സാരഥ്യവേല കൈക്കൊണ്ടാൻ ഭരതനും
ചാരുവെഞ്ചാമരം നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും.
ശ്വേതാതപത്രം പിടിച്ചു ശത്രുഘ്നനും
സോദരൻ ദിവ്യവ്യജനവും വീയിനാൻ.
മാനുഷവേഷം ധരിച്ചു ചമഞ്ഞുള്ള
വാനരേന്ദ്രന്മാർ പതിനായിരമുണ്ടു

വാരണേന്ദ്രന്മാർ കഴുത്തിലേറിപ്പരി-
വാരജനങ്ങളുമായ് നടന്നീടിനാർ.
രാമനീവണ്ണമെഴുന്നള്ളും നേരത്തു
രാമമാരും ചെന്നു ഹർമ്മ്യങ്ങളേറിനാർ.
കണ്ണിനാനന്ദപൂരം പുരുഷം പരം
പുണ്യപുരുഷമാലോക്യ നാരീജനം
ഗേഹധർമ്മങ്ങളുമൊക്കെ മറന്നുള്ളിൽ
മോഹപരവശമാരായ് മരുവിനാർ.
മന്ദമന്ദം ചെന്നു രാഘവൻ വാസവ-
മന്ദിരതുല്യമാം താതാലയം കണ്ടു
വന്ദിച്ചകംപുക്കു മാതാവുതൻ പദം
വന്ദിച്ചിതന്യപിതൃപ്രിയമാരെയും
പ്രീത്യാ ഭരതകുമാരനോടന്നേര-
മാസ്ഥയാ ചൊന്നാനവിളംബിതം 'ഭവാൻ
ഭാനുതനയനും നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും
വാനരനായകന്മാർക്കും യഥോചിതം
സൗഖ്യേന വാഴ്വതിനോരോ ഗൃഹങ്ങളി-
ലാക്കുകവേണമവരെ വിരയെ നീ.'
എന്നതു കേട്ടതുചെയ്താൻ ഭരതനും
ചെന്നവരോരോ ഗൃഹങ്ങളിൽ മേവിനാർ.
സുഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞു ഭരതനു-
മഗ്രജനിപ്പോഴഭിഷേകകർമ്മവും
മംഗളമാമ്മാറു നീ കഴിച്ചീടണ-
മംഗദനാദികളോടും യഥാവിധി.
നാലു സമുദ്രത്തിലും ചെന്നു തീർത്ഥവും
കാലേ വരുത്തുക മുമ്പിനാൽ വേണ്ടതും.
എങ്കിലോ ജാംബവാനും മരുല്പുത്രനു-
മംഗദൻതാനും സുഷേണനും വൈകാതെ,

YUDH

സ്വർണ്ണകലശങ്ങൾ തന്നിൽ മലയജ–
പർണ്ണേന വായ്കെട്ടി വാരിയും പൂരിച്ചു
കൊണ്ടുവരികെ' ന്നയച്ചോരളവവർ
കൊണ്ടുവന്നീടിനാരങ്ങനെ സത്വരം.
പുണ്യനദീജലം പുഷ്കരമാദിയാ –
മന്യതീർത്ഥങ്ങളിലുള്ള സലിലവും
ഒക്കെ വരുത്തി മറ്റുള്ള പദാർത്ഥങ്ങൾ
മർക്കടവൃന്ദം വരുത്തിനാർ തൽക്ഷണേ.
ശത്രുഘ്നനുമമാത്യൗഘവുമായ് മറ്റു
ശുദ്ധപദാർത്ഥങ്ങൾ സംഭരിച്ചീടിനാർ.
രത്നസിംഹാസനേ രാമനേയും ചേർത്തു
പത്നിയേയും വാമഭാഗേ വിനിവേശ്യ
വാമദേവൻ മുനി ജാബാലി ഗൗതമൻ
വാത്മീകിയെന്നിവരോടും വസിഷ്ഠനാം
ദേശികൻ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠരോടും കൂടി
ദാശരഥിയ്ക്കഭിഷേകവുംചെയ്തിതു. രാമ രാമ....
പൊന്നിൻകലശങ്ങളായിരത്തെട്ടുമ–
ങ്ങന്യൂനശോഭം ജപിച്ചാർ മറകളും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും വാനരവീരനും
രത്നദണ്ഡംപൂണ്ട ചാമരം വീയിനാർ.
ശത്രുഘ്നവീരൻ കുട പിടിച്ചീടിനാൻ.
ക്ഷത്രിയവീരരുപചരിച്ചീടിനാർ.
ലോകപാലന്മാരുപദേവതമാരു–
മാകാശമാർഗ്ഗേ പുകഴ്ന്നു നിന്നീടിനാർ.
മാരുതൻകൈയിൽ കൊടുത്തയച്ചാൻ ദിവ്യ–
ഹാരം മഹേന്ദ്രൻ മനുകുലനാഥനു
സർവ്വരത്നോജ്ജ്വലമായ ഹാരം പുന–
രുർവ്വീശ്വരനുമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.

ദേവഗന്ധർവ്വയക്ഷാപ്സരോവൃന്ദവും
ദേവദേവേശ്വരനെബ്ഭജിച്ചീടിനാർ.
പൂർണ്ണഭക്ത്യാ പുഷ്പവൃഷ്ടിയുംചെയ്തു കാ–
രുണ്യനിധിയെബ്ഭജിച്ചിതെല്ലാവരും.
സ്നിഗ്ദ്ധദൂർവ്വാദളശ്യാമളം കോമളം
പത്മപത്രേക്ഷണം സൂര്യകോടിപ്രഭം.
ഹാരകിരീടവിരാജിതം രാഘവം
മാരസമാനലാവണ്യം മനോഹരം,
പീതാംബരപരിശോഭിതം ഭൂധരം
സീതയാ വാമാങ്കസംസ്ഥയാ രാജിതം,
രാജരാജേന്ദ്രം രഘുകുലനായകം
രാജീവബാന്ധവവംശസമുത്ഭവം,
രാവണനാശനം രാമം ദയാപരം
സേവകാഭീഷ്ടദം സേവ്യമനാമയം,
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടുമാദേവിയോടും വന്നു
ഭർഗ്ഗനുമപ്പോൾ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ:
‘രാമായ ശക്തിയുക്തായ നമോ നമഃ
ശ്യാമളകോമളരൂപായ തേ നമഃ
കുണ്ഡലിനാഥതല്പായ നമോ നമഃ
കുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡായ തേ നമഃ
ശ്രീരാമദേവായ സിംഹാസനസ്ഥായ
ഹാരകിരീടധരായ നമോ നമഃ
ആദിമദ്ധ്യാന്തഹീനായ നമോ നമഃ
വേദസ്വരൂപായ രാമായ തേ നമഃ
വേദാന്തവേദ്യായ വിഷ്ണവേ തേ നമോ
വേദജ്ഞവന്ദ്യായ നിത്യായ തേ നമഃ’
ചന്ദ്രചൂഡൻ പുകഴ്ന്നോരുനേരം വിബു–
ധേന്ദ്രനും ഭക്ത്യാ പുകഴ്ത്തിത്തുടങ്ങിനാൻ:

‘ബ്രഹ്മവരംകൊണ്ടഹംകൃതനായൊരു
ദുർമ്മദമേറിയ രാവണരാക്ഷസൻ
മല്പദമെല്ലാമടക്കിനാൻ കശ്മലൻ
തല്പുത്രനെന്നെ ബന്ധിച്ചു മഹാരണേ.
ത്വൽപ്രസാദത്താലവൻ മൃതനാകയാ–
ലിപ്പോളെനിയ്ക്കു ലഭിച്ചിതു സൗഖ്യവും.
അന്നന്നിവണ്ണമോരോതരമാപത്തു
വന്നാലതും തീർത്തു രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
ഇത്ര കാരുണ്യമൊരുത്തർക്കുമില്ലെന്ന–
തുത്തമപൂരുഷ! ഞാൻ പറയേണമോ?
എല്ലാം ഭവൽകരുണാബലമെന്നിമ–
റ്റില്ലൊരാലംബനം നാഥ! നമോസ്തു തേ.’
ആദിത്യരുദ്രവസുപ്രമുഖന്മാരു–
മാദിതേയോത്തമന്മാരുമതുനേരം
ആശരവംശവിനാശകനാകിയ
ദാശരഥിയെ വെവ്വേറെ പുകഴ്ത്തിനാർ:
‘യജ്ഞഭാഗങ്ങളെല്ലാമടക്കിക്കൊണ്ടാ–
നജ്ഞാനിയാകിയ രാവണരാക്ഷസൻ.
ത്വല്ക്കടാക്ഷത്താലതൊക്കെ ലഭിച്ചിതു
ദുഃഖവും തീർന്നിതു ഞങ്ങൾക്കു ദൈവമേ!
ത്വല്പാദപത്മം ഭജിപ്പതിനെപ്പൊഴും
ചില്പുരുഷ! പ്രഭോ! നൽകീടനുഗ്രഹം.
രാമായ രാജീവനേത്രായ ലോകാഭി–
രാമായ സീതാഭിരാമായ തേ നമഃ’
ഭക്ത്യാ പിതൃക്കളും ശ്രീരാമഭദ്രനെ
ച്ചിത്തമഴിഞ്ഞു പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ:
ദുഷ്ടനാം രാവണൻ നഷ്ടനായാനിന്നു
തുഷ്ടരായ് വന്നിതു ഞങ്ങളും ദൈവമേ!

YUDH

പുഷ്ടിയും വാച്ചിതു ലോകത്രയത്തിങ്ക–
ലിഷ്ടിയുമുണ്ടായിതിഷ്ടലാഭത്തിനാൽ.
പിണ്ഡോദകങ്ങളുദിയ്ക്കായ കാരണം
ദണ്ഡവും തീർന്നിതു ഞങ്ങൾക്കു ദൈവമേ!
യക്ഷന്മാരൊക്കെ സ്തുതിച്ചാരനന്തരം
രക്ഷോവിനാശനനാകിയ രാമനെ:
'രക്ഷിതന്മാരായ് ചമഞ്ഞിതു ഞങ്ങളും
രക്ഷോവരനെ വധിച്ചമൂലം ഭവാൻ.
പക്ഷീന്ദ്രവാഹന! പാപവിനാശന!
രക്ഷ രക്ഷ പ്രഭോ! നിത്യം നമോസ്തു തേ.'
ഗന്ധർവ്വസംഘവുമൊക്കെ സ്തുതിച്ചിതു
പംക്തികണ്ഠാന്തകൻതന്നെ നിരാമയം:
'അന്ധനാം രാവണൻതന്നെബ്ഭയപ്പെട്ടു
സന്തതം ഞങ്ങളൊളിച്ചു കിടന്നതും.
ഇന്നു തുടങ്ങിത്തവ ചരിത്രങ്ങളും
നന്നായ് സ്തുതിച്ചു പാടിക്കൊണ്ടനാരതം.
സഞ്ചരിയ്ക്കാമിനിക്കാരുണ്യവാരിധേ!
നിൻ ചരണാംബുജം നിത്യം നമോ നമഃ'
കിന്നരന്മാരും പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ
മന്നവർതന്നെ മനോഹരമാംവണ്ണം:
'ദുർന്നയമേറിയ രാക്ഷസരാജനെ +
ക്കൊന്നുകളഞ്ഞുടൻ ഞങ്ങളെ രക്ഷിച്ച
നിന്നെബ്ഭജിപ്പാനവകാശമുണ്ടായി–
വന്നതും നിന്നുടെ കാരുണ്യവൈഭവം.
പന്നഗതല്പേ വസിയ്ക്കും ഭവല്പദം
വന്ദാമഹേ വയം വന്ദാമഹേ വയം.'
കിമ്പുരുഷന്മാർ പരമ്പൂരുഷൻപദം
സംഭാവ്യ ഭക്ത്യാ പുകഴ്ന്നാരതിദ്രുതം:

'കമ്പിതന്മാരായ് വയം ഭയം പൂണ്ടൊളി-
ച്ചെൻപോറ്റി! രാവണനെന്നു കേൾക്കുന്നേരം.
അംബരമാർഗ്ഗേ നടക്കുമാറി,ല്ലിനി
നിൻപാദപത്മം ഭജിയ്ക്കായ് വരേണമേ!'
സിദ്ധസമൂഹവുമപ്പോൾ മനോരഥം
സിദ്ധിച്ചമൂലം പുകഴ്ത്തിത്തുടങ്ങിനാർ:
'യുദ്ധേ ദശഗ്രീവനെക്കൊന്നു ഞങ്ങൾക്കു
ചിത്തഭയം തീർത്ത കാരുണ്യവാരിധേ!
രക്താരവിന്ദാഭപൂണ്ട ഭവല്പദം
നിത്യം നമോ നമോ നിത്യം നമോ നമഃ.'
വിദ്യാധരന്മാരുമത്യാദരം പൂണ്ടു
ഗദ്യപദ്യാദികൾകൊണ്ടു പുകഴ്ത്തിനാർ:
'വിദ്വജ്ജനങ്ങൾക്കുമുള്ളിൽ തിരിയാത
തത്ത്വാത്മനേ പരമാത്മനേ തേ നമഃ.'
ചാരുരൂപം തേടുമപ്സരസാം ഗണം
ചാരണന്മാരുരഗന്മാർ മരുത്തുകൾ,
തുംബുരുനാരദഗുഹ്യകവൃന്ദവു-
മംബരചാരികൾ മറ്റുള്ളവർകളും,
സ്പഷ്ടവർണ്ണോദ്യന്മധുരപദങ്ങളാൽ
തുഷ്ട്യാ കനക്കെ സ്തുതിച്ചോരനന്തരം
രാമചന്ദ്രാനുഗ്രഹേണ സമസ്തരും
കാമലാഭേന നിജനിജമന്ദിരം
പ്രാപിച്ചു താരകബ്രഹ്മവും ധ്യാനിച്ചു
താപത്രയവുമകന്നുവാണീടിനാർ.
സച്ചില്പരബ്രഹ്മപൂർണ്ണമാത്മാനന്ദ-
മച്യുതമദ്വയമേകമനാമയം
ഭാവനയാ ഭഗവല്പദാംഭോജവും
സേവിച്ചിരുന്നാർ ജഗത്ത്രയവാസികൾ.

സിംഹാസനോപരി സീതയാ സംയുതം
സിംഹപരാക്രമം സൂര്യകോടിപ്രഭം,
സോദരവാനരതാപസരാക്ഷസ-
ഭൂദേവവൃന്ദനിഷേവ്യമാണം പരം,
രാമമഭിഷേകതീർത്ഥാർദ്രവിഗ്രഹം
ശ്യാമളം കോമളം ചാമീകരപ്രഭം,
ചന്ദ്രബിംബാനനം ചാർവ്വായതഭുജം
ചന്ദ്രികാമന്ദഹാസോജ്ജ്വലം രാഘവം,
ധ്യാനിപ്പവർക്കഭീഷ്ടാസ്പദം കണ്ടുക-
ണ്ടാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടിരുന്നിതെല്ലാവരും.

വാനരാദികൾക്ക് അനുഗ്രഹം

വിശ്വംഭരാ പരിപാലനവും ചെയ്തു
വിശ്വനാഥൻ വസിച്ചീടും ദശാന്തരേ
സസ്യസമ്പൂർണ്ണമായ് വന്നിതവനിയു-
മുത്സവയുക്തങ്ങളായി ഗൃഹങ്ങളും.
വൃക്ഷങ്ങളെല്ലാമതിസ്വാദുസംയുത-
പക്വങ്ങളോടു കലർന്നു നിന്നീടുന്നു.
ദുർഗ്ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളക്കാലമൂഴിയിൽ
സൽഗന്ധയുക്തങ്ങളായ് വന്നിതൊക്കവേ.
നൂറായിരം തുരഗങ്ങൾ പശുക്കളും
നൂറുനൂറായിരത്തില്പുറം പിന്നെയും,
മുപ്പതുകോടി സുവർണ്ണഭാരങ്ങളും
സുബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുത്തു രഘൂത്തമൻ.
വസ്ത്രാഭരണമാല്യങ്ങളസംഖ്യമായ്
പൃത്ഥ്വീസുരോത്തമന്മാർക്കു നൽകീടിനാൻ.
സ്വർണ്ണരത്നോജ്ജ്വലം മാല്യം മഹാപ്രഭം
വർണ്ണവൈചിത്ര്യമനഘമനുപമം.

ആദിത്യപുത്രനും നൽകിനാനാദരാ-
ലാദിതേയാധിപപുത്രതനയനും.
അംഗദദ്വന്ദ്വം കൊടുത്തോരനന്തരം
മംഗളാപാംഗിയാം സീതയ്ക്കു നൽകിനാൻ.
മേരുവും ലോകത്രയവും കൊടുക്കിലും
പോരാ വിലയതിനങ്ങിനെയുള്ളൊരു
ഹാരം കൊടുത്തതു കണ്ടു വൈദേഹിയും
പാരം പ്രസാദിച്ചു മന്ദസ്മിതാന്വിതം
കണ്ഠദേശത്തിങ്കൽനിന്നങ്ങെടുത്തിട്ടു
രണ്ടുകൈകൊണ്ടും പിടിച്ചു നോക്കീടിനാൾ,
ഭർത്തൃമുഖാബ്ജവും മാരുതിവക്ത്രവും
മദ്ധ്യേ മണിമയമാകിയ ഹാരവും.
ഇംഗിതജ്ഞൻ പുരുഷോത്തമനന്നേരം
മംഗളദേവതയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
'ഇക്കണ്ടവർകളിലിഷ്ടനാകുന്നതാ-
രുൾക്കമലത്തിൽ നിനക്കു മനോഹരേ!
നൽകീടവന്നു നീ മറ്റാരുമില്ല നി-
ന്നാകൂതഭംഗം വരുത്തുവാനോമലേ.!'
എന്നതുകേട്ടു ചിരിച്ചു വൈദേഹിയും
മന്ദം വിളിച്ചു ഹനൂമാനു നൽകിനാൾ.
ഹാരവും പൂണ്ടു വിളങ്ങിനാനേറ്റവും
മാരുതിയും പരമാന്ദസംയുതം.
അഞ്ജലിയോടും തിരുമുമ്പിൽ നിന്നീടു-
മഞ്ജനാപുത്രനെക്കണ്ടു രഘുവരൻ,
മന്ദമരികേ വിളിച്ചരുൾചെയ്തിതാ-
നന്ദപരവശനായ് മധുരാക്ഷരം:
'മാരുതനന്ദന! വേണ്ടും വരത്തെ നീ
വീര! വരിച്ചുകൊൾകേതും മടിയാതെ.'

എന്നതു കേട്ടു വന്ദിച്ചു കപീന്ദ്രനും
മന്നവൻതന്നോടപേക്ഷിച്ചരുളിനാൻ:
‘സ്വാമിൻ! പ്രഭോ! നിന്തിരുവടിതന്നുടെ
നാമവും ചാരുചരിത്രവുമുള്ള നാൾ
ഭൂമിയിൽ വാഴ്‌വാനനുഗ്രഹിച്ചീടണം.
രാമനാമം കേട്ടുകൊൾവാനനാരതം
രാമജപസ്മരണശ്രവണങ്ങളിൽ
മാമകമാനസേ തൃപ്തിവരാ വിഭോ!
മറ്റു വരം മമ വേണ്ടാ ദയാനിധേ!
മുറ്റുമിളക്കമില്ലാതൊരു ഭക്തിയും
ഉണ്ടായിരിക്കേണ’മെന്നതു കേട്ടോരു
പുണ്ഡരീകാക്ഷനനുഗ്രഹം നൽകിനാൻ:
‘മല്ക്കഥയുള്ള നാൾ മുക്തനായ്‌വാഴ്ക നീ
ഭക്തികൊണ്ടേ വരൂ ബ്രഹ്മത്വവും സഖേ!’
ജാനകീദേവിയും ഭോഗാനുഭൂതികൾ
താനേ വരികെന്നനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൾ.
ആനന്ദബാഷ്പപരീതാക്ഷനായവൻ
വീണു നമസ്കൃത്യ പിന്നെയും പിന്നെയും
രാമസീതാജ്ഞയാ പാരം പണിപ്പെട്ടു
രാമപാദാബ്ജവും ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു
ചെന്നു ഹിമാചലം പുക്കു തപസ്സിനായ്.
പിന്നെഗ്ഗുഹനെ വിളിച്ചു മനുവരൻ:
‘ഗച്ഛ സഖേ! പുരം ശൃംഗിവേരം ഭവാൻ
മച്ചരിത്രങ്ങളും ചിന്തിച്ചു വാഴ്ക നീ.
ഭോഗങ്ങളെല്ലാം ഭുജിച്ചു ചിരം പുന-
രേകഭാവം ഭജിച്ചീടുകെന്നോടു നീ.’
ദിവ്യാംബരാഭരണങ്ങളെല്ലാം കൊടു-
ത്തവ്യാജഭക്തനു യാത്രവഴങ്ങിനാൻ.

പ്രേമഭാരേണ വിയോഗദുഃഖംകൊണ്ടു
രാമനാലാശ്ലിഷ്ടനായ ഗുഹൻ തദാ
ഗംഗാനദീപരിശോഭിതമായൊരു
ശൃംഗിവേരം പ്രവേശിച്ചു മരുവിനാൻ.
മൂല്യമില്ലാത വസ്ത്രാഭരണങ്ങളും
മാല്യകളഭഹരിചന്ദനാദിയും
പിന്നെയും പിന്നെയും വേണ്ടുവോളം നൽകി
മന്നവൻ ഗാഢഗാഢം പുണർന്നാദരാൽ
മർക്കടനായകന്മാർക്കും കൊടുത്തുപോയ്
കിഷ്കിന്ധപൂകെന്നയച്ചരുളീടിനാൻ.
സുഗ്രീവനും വിയോഗേന ദുഃഖംകൊണ്ടു
കിഷ്കിന്ധപുക്കു സുഖിച്ചു മരുവിനാൻ.
സീതാജനകനായീടും ജനകനെ
പ്രീതിയോടെ വിളിച്ചാശ്ലേഷവും ചെയ്തു
സീതയെക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പിച്ചോരോതരം
നൂതനപട്ടാംബരാഭരണാദിയും
നൽകി, വിദേഹരാജ്യത്തിന്നു പോകെന്നു
പുൽകിക്കനിവോടു യാത്ര വഴങ്ങിനാൻ.
കാശിരാജാവിനും വസ്ത്രാഭരണങ്ങ-
ളാശയാനന്ദം വരുമാറു നൽകിനാൻ.,
പിന്നെ മറ്റുള്ള നൃപന്മാർക്കുമൊക്കവേ
മന്നവൻ നിർമ്മലഭൂഷണാദ്യങ്ങളും
സമ്മാനപൂർവ്വം കൊടുത്തയച്ചീടിനാൻ.
സമ്മോദമുൾക്കൊണ്ടു പോയാരവർകളും.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രൻ വിഭീഷണനന്നേരം
ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചാൻ ചരണാംബുജം.
'മിത്രമായ് നീ തുണച്ചോരുമൂലം മമ
ശത്രുക്കളെ ജയിച്ചേനൊരുജാതി ഞാൻ.

ആചന്ദ്രതാരകം ലങ്കയിൽ വാഴ്ക നീ
നാശമരികളാലുണ്ടാകയില്ല തേ.
എന്നെ മറന്നുപോകാതെ നിരൂപിച്ചു
പുണ്യജനാധിപനായ് വസിച്ചീടെടോ!
വിഷ്ണുലിംഗത്തെയും പൂജിച്ചു നിത്യവും
വിഷ്ണുപരായണനായ് വിശുദ്ധാത്മനാ
മുക്തനായ്വാണീടുകെ'ന്നു നിയോഗിച്ചു
മുക്താഫലമണിസ്വർണ്ണഭാരങ്ങളും
ആവോളവും കൊടുത്താശു പോവാനയ-
ച്ചാവിർമ്മുദാ പുണർന്നീടിനാൻ പിന്നെയും.
ചിത്തേ വിയോഗദുഃഖംകൊണ്ടു കണ്ണുനീ-
രത്യർത്ഥമിറ്റിറ്റു വീണും വണങ്ങിയും
ഗദ്ഗദവർണ്ണേന യാത്രയും ചൊല്ലിനാൻ,
നിർഗ്ഗമിച്ചാനൊരുജാതി വിഭീഷണൻ.
ലങ്കയിൽ ചെന്നു സുഹൃജ്ജനത്തോടുമാ-
തങ്കമൊഴിഞ്ഞു സുഖിച്ചു വാണീടിനാൻ.

ശ്രീരാമന്റെ രാജ്യഭാരഫലം

ജാനകീദേവിയോടുംകൂടി രാഘവ-
നാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു രാജഭോഗാന്വിതം
അശ്വമേധാദിയാം യാഗങ്ങളും ചെയ്തു
വിശ്വപവിത്രയാം കീർത്തിയും പൊങ്ങിച്ചു,
നിശ്ശേഷസൗഖ്യം വരുത്തി പ്രജകൾക്കു
വിശ്വമെല്ലാം പരിപാലിച്ചരുളിനാൻ.
വൈധവ്യദുഃഖം വനിതമാർക്കില്ലൊരു
വ്യാധിഭയവുമൊരുത്തർക്കുമില്ലല്ലോ.
സസ്യപരിപൂർണ്ണയല്ലോ ധരിത്രിയും
ദസ്യുഭയവുമൊരേടത്തുമില്ലല്ലോ.
ബാലമരണമകപ്പെടുമാറില്ല

കാലേ വരിഷിയ്ക്കുമല്ലോ ഘനങ്ങളും.
രാമപൂജാപരന്മാർ നരന്മാർ ഭുവി
രാമനെ ധ്യാനിയ്ക്കുമേവരും സന്തതം.
വർണ്ണാശ്രമങ്ങൾ തനിയ്ക്കുതനിയ്ക്കുള്ള-
തൊന്നുമിളക്കം വരുത്തുകില്ലാരുമേ.
എല്ലാവനുമുണ്ടനുകമ്പ മാനസേ
നല്ലതൊഴിഞ്ഞൊരു ചിന്തയില്ലാർക്കുമേ.
നോക്കുമാറില്ലാരുമേ പരദാരങ്ങ-
ളോർക്കയുമില്ല പരദ്രവ്യമാരുമേ.
ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമെല്ലാവനുമുണ്ടു
നിന്ദയുമില്ല പരസ്പരമാർക്കുമേ.
നന്ദനന്മാരെപ്പിതാവു രക്ഷിയ്ക്കുന്ന-
വണ്ണം പ്രജകളെ രക്ഷിച്ചു രാഘവൻ.
സാകേതവാസികളായ ജനങ്ങൾക്കു
ലോകാന്തരസുഖമെന്തോന്നിതിൽ പരം?
വൈകുണ്ഠലോകഭോഗത്തിനു തുല്യമായ്
ശോകമോഹങ്ങളകന്നു മേവീടിനാർ.

രാമായണത്തിന്റെ ഫലശ്രുതി

അദ്ധ്യാത്മരാമായണമിദമെത്രയു-
മത്യുത്തമോത്തമം മൃത്യുഞ്ജയപ്രോക്തം

അദ്ധ്യയനം ചെയ്കിൽ മർത്ത്യനിജ്ജന്മനാ
മുക്തി സിദ്ധിയ്ക്കുമതിനില്ല സംശയം.
മൈത്രീകരം ധനധാന്യവൃദ്ധിപ്രദം
ശത്രുവിനാശനമാരോഗ്യവർദ്ധനം
ദീർഘായുരർത്ഥപ്രദം പവിത്രം പരം
സൗഖ്യപ്രദം സകലാഭീഷ്ടസാധകം,

ഭക്ത്യാ പഠിയ്ക്കിലും ചൊൽകിലും തൽക്ഷണേ
മുക്തനായീടും മഹാപാതകങ്ങളാൽ.
അർത്ഥാഭിലാഷി ലഭിയ്ക്കും മഹാധനം,
പുത്രാഭിലാഷി, സുപുത്രനേയും തഥാ.

സിദ്ധിയ്ക്കുമാര്യജനങ്ങളാൽ സമ്മതം.
വിദ്യാഭിലാഷി മഹാബുധനായ് വരും.
വന്ധ്യായുവതി കേട്ടീടുകിൽ നല്ലൊരു
സന്തതിയുണ്ടാമവൾക്കെന്നു നിർണ്ണയം.
ബദ്ധനായുള്ളവൻ മുക്തനായ് വന്നീടു-
മർത്ഥാർത്ഥി കേട്ടീടിലർത്ഥവാനായ് വരും.
ദുർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം ജയിയ്ക്കായ് വരുമതി-
ദുഃഖിതൻ കേൾക്കിൽ സുഖിയായ് വരുമവൻ.
ഭീതനിതു കേൾക്കിൽ നിർഭയനായ് വരും.
വ്യാധിതൻ കേൾക്കിലനാതുരനായ് വരും.

ഭൂതദൈവാത്മാർത്ഥമായുടനുണ്ടാകു-
മാധികളെല്ലാമകന്നുപോം നിർണ്ണയം.
ദേവപിതൃഗണതാപസമുഖ്യന്മാ-
രേവരുമേറ്റം പ്രസാദിയ്ക്കുമത്യരം.
കൽമഷമെല്ലാമകലുമതെയല്ല
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങൾ സാധിച്ചിടും.
അദ്ധ്യാത്മരാമായണം പരമേശ്വര-
നദ്രിസുതയ്ക്കുപദേശിച്ചിതാദരാൽ
നിത്യവും ശുദ്ധബുദ്ധ്യാ ഗുരുഭക്തിപൂ-
ണ്ടദ്ധ്യയനം ചെയ്കിലും മുദാ കേൾക്കിലും,

സിദ്ധിയ്ക്കുമെല്ലാമഭീഷ്ടമെന്നിങ്ങനെ,
ബദ്ധമോദം പരമാർത്ഥമിതൊക്കവേ

ഭക്ത്യാ പറഞ്ഞടങ്ങീ കിളിപ്പൈതലും,
ചിത്തം തെളിഞ്ഞു കേട്ടു മഹാലോകരും. 5154

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
യുദ്ധകാണ്ഡം സമാപ്തം.
ഹരിശ്രീഗണപതയേ നമഃ – അവിഘ്നമസ്തു.

—X—

End of 31st day

P.R.IYER
29-7-2023

See below also